

PLAN URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWA NIEDŹWIADY

**Sporządzony na okres od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2032 roku
na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2023 roku**

TOM IB

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

WYKONAŁO:

**Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Szczecinku**

ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek

Szczecinek 2022 r.

Wykonano na zlecenie

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku

Wykonawca

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku
ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05
e-mail: sekretariat@szczecinek.buligl.pl

Opracowanie

Justyna Butrym

Kierowanie projektem

Daniel Świątek

Kontrola końcowa

Tomasz Babiak

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	6
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA.....	9
2.1. Położenie Nadleśnictwa.....	9
2.2. Lesistość.....	15
2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych.....	15
2.4. Dominujące funkcje lasów.....	16
2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów.....	17
3. FORMY OCHRONY PRZYRODY.....	18
3.1. Istniejące formy ochrony przyrody.....	18
3.1.1. Rezerwaty przyrody.....	19
3.1.2. Obszar chronionego krajobrazu.....	31
3.1.3. Obszary Natura 2000.....	367
3.1.4. Pomniki przyrody.....	51
3.1.5. Ochrona gatunkowa.....	53
4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE.....	77
4.1. Rzeźba terenu i typy gleb.....	77
4.2. Wody.....	79
4.2.1. Wody powierzchniowe.....	79
4.2.2. Wody podziemne.....	84
4.3. Ekosystemy wodno-błotne.....	86
4.3.1. Obszary hydrogeniczne.....	87
4.3.2. Źródłiska.....	87
4.3.3. Program małej retencji.....	88
4.4. Roślinność.....	88
4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna.....	88
4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000.....	90
4.5. Drzewostany.....	94
4.5.1. Bogactwo gatunkowe.....	95
4.5.2. Struktura pionowa.....	98
4.5.3. Pochodzenie.....	101
4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi.....	103
4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska.....	110

4.5.6.	Formy degeneracji ekosystemu leśnego.....	115
4.5.7.	Drzewostany ponad 100-letnie.....	123
4.5.8.	Ostoje różnorodności biologicznej.....	125
4.5.9.	Drewno martwe.....	128
5.	WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE.....	132
5.1.	Stanowiska archeologiczne.....	132
5.2.	Cmentarze i miejsca pamięci.....	138
6.	ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	139
6.1.	Zagrożenia abiotyczne.....	140
6.1.1.	Wiatry.....	140
6.1.2.	Opady i osady atmosferyczne.....	141
6.1.3.	Wyładowania atmosferyczne.....	141
6.1.4.	Wahania temperatur.....	142
6.1.5.	Zaburzenia gospodarki wodnej.....	142
6.2.	Zagrożenia biotyczne.....	142
6.2.1.	Szkodniki owadzie.....	142
6.2.2.	Grzybowe choroby infekcyjne.....	146
6.2.3.	Zwierzęta roślinożerne.....	147
6.3.	Zagrożenia antropogeniczne.....	150
6.3.1.	Stan i zanieczyszczenie powietrza.....	150
6.3.2.	Stan i zanieczyszczenie wód.....	151
6.3.3.	Pożary lasu.....	153
6.3.4.	Szkodnictwo leśne.....	154
7.	TURYSTYKA I EDUKACJA.....	155
7.1.	Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa.....	155
7.2.	Turystyka na terenie Nadleśnictwa.....	156
7.3.	Edukacja ekologiczna na terenie Nadleśnictwa.....	159
8.	PLAN DZIAŁAŃ.....	161
8.1.	Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej.....	161
8.1.1.	Podział na gospodarstwa.....	161
8.1.2.	Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębnego.....	162
8.1.3.	Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego.....	163
8.2.	Ochrona różnorodności biologicznej.....	163

8.3.	Kształtowanie stref ekotonowych.....	164
8.4.	Kształtowanie stosunków wodnych.....	165
8.5.	Postępowanie w obiektach objętych ochroną.....	166
8.6.	Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków.....	179
8.7.	Ochrona siedlisk przyrodniczych.....	182
8.7.1.	Chronione siedliska leśne.....	182
8.7.2.	Chronione siedliska nieleśne.....	187
9.	ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY.....	190
10.	MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY.....	192
11.	LITERATURA.....	193
12.	ZAŁĄCZNIKI.....	195
12.1.	Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w Nadleśnictwie Niedźwiady.....	195
12.2.	Zestawienie pododdziałów cennych ekosystemów wymagających wyłączenia z gospodarki leśnej (BIO) w Nadleśnictwie Niedźwiady.....	217

1. WPROWADZENIE

Niniejszy program ochrony przyrody jest trzecim z kolei i stanowi integralną część „Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Niedźwiady na okres od 1.01.2023 r. do 31.12.2032 r.”. Poprzednie programy obowiązywały w latach 2003-2012 oraz w latach 2013-2022.

Dane inwentaryzacyjne opracowano według stanu na dzień 1.01.2023 r.

Program sporządzony został w celu:

- zinwentaryzowania i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów Nadleśnictwa;
- przedstawienia istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- ulepszania i rozwijania metod sprawowania ochrony przyrody;
- umożliwienia w przyszłości porównań i analiz zmian środowiska przyrodniczego;
- wskazania kolejnych obiektów do objęcia ochroną;
- uświadomienia różnym grupom społecznym obecnych i potencjalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego;
- ochrony zabytków kultury materialnej w lasach.

Program ochrony przyrody został opracowany zgodnie z wymogami ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. (tekst jednolity Dz. U., 2022 r., poz. 672) na podstawie „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie” z 1996 r. (Załącznik nr 11 do instrukcji urządzania lasu z 1994 r.) oraz „Instrukcji urządzania lasu” z 2011 r. (Załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji urządzania lasu).

W programie uwzględniono ogólne cele i zasady prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych, określone w „Polityce Ekologicznej Państwa 2030”, uchwalonej przez Sejm RP dnia 16 lipca 2019 r. (M.P. 2019, poz. 794) oraz wymogi aktów prawnych dotyczących leśnictwa, określone w:

- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (tekst jednolity Dz. U., 2021, poz. 1973),
- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U., 2022 r., poz. 916, z późn. zm.),
- ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U., 2021, poz. 1326, z późn. zm.),

- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U., 2022, poz. 1029),
- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U., 2022 r., poz. 840, z późn. zm.);

oraz aktach wykonawczych do wymienionych ustaw, takich jak:

- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U., 1992, Nr 67, poz. 337),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U., 2012, poz. 1302),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U., 2014, poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U., 2014, poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U., 2016, poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tekst jednolity, Dz. U., 2014, poz. 1713),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U., 2005, Nr 60, poz. 533),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U., 2011, Nr 25, poz. 133),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U., 2011, Nr 210, poz. 1260),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U., 2019, poz. 1839).

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Niedźwiady wykonano zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, przy wykorzystaniu następujących materiałów:

- wyników V rewizji urządzenia lasu, wykonanej przez BULiGL Oddział w Szczecinku;
- programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Niedźwiady na okres od 1.01.2013 r. do 31.12.2022 r.;
- operatu glebowo-siedliskowego sporządzonego w roku 2001-2002 przez firmę Usługi Gleboznawczo-Urządzeniowe „Siedlisko” s.c. M. Nawrot i Synowie ze Szczecinka;
- planów ochrony dla rezerwatów przyrody „Bocheńskie Błota”, „Jezioro Krasne” „Przytoń”;
- planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH220035 Jezioro Krasne;
- dokumentacji do Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH220078 Nowa Brda oraz dokumentacji do Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH220064 Sporysz;
- inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych Natura 2000 wykonanej przez Lasy Państwowe w 2007 r.,
- weryfikacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 wykonanej przez BULiGL Oddział Szczecinku 2018 r.;
- informacji uzyskanych od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- informacji dostarczonych przez RDLP w Szczecinku;
- informacji dostarczonych przez Nadleśnictwo Niedźwiady, tym m.in. zestawień drzewostanów stanowiących ostoje różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych, jako drzewostanów wyłączonych z użytkowania głównego na okres obowiązywania planu u.l. na skutek odpowiednich decyzji zarządzającego;
- innych informacji zebranych na potrzeby „Programu”.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

2.1. Położenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Niedźwiady podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku. W skład Nadleśnictwa wchodzi trzy obręby leśne: Niedźwiady, Przechlewo i Rudawa. Położone jest w dwóch województwach: pomorskim i zachodniopomorskim, w powiatach: człuchowskim i szczecineckim. Grunty Nadleśnictwa Niedźwiady graniczą z gruntami nadleśnictw: Czarne Człuchowskie, Człuchów, Miastko i Osusznica.

Ryc. 1. Położenie Nadleśnictwa w RDLP Szczecinek

Tab. 1. Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa Niedźwiady wg grup użytków gruntowych

Grupa użytków gruntowych	OBRĘB			OGÓŁEM NADLEŚNICTWO
	Niedźwiady	Przechlewo	Rudawa	
	Powierzchnia [ha]			
1	2	3	4	5
Grunty leśne zalesione	9116,74	5477,65	9117,95	23712,34
Grunty leśne niezalesione	129,81	65,11	149,22	344,14
Grunty związane z gosp. leśną	262,94	122,17	280,03	665,14
Lasy (razem)	9509,49	5664,93	9547,20	24721,62
Grunty nieleśne (ze współwłasnością)	585,10	339,48	502,39	1426,97
OGÓŁEM	10094,59	6004,41	10049,59	26148,59

Tab. 2. Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa Niedźwiady wg podziału administracyjnego

Gmina Powiat Województwo	OBRĘB			OGÓŁEM NADLEŚNICTWO
	Niedźwiady	Przechlewo	Rudawa	
	Powierzchnia [ha]			
1	2	3	4	5
Koczała (w tym współwłasność)	7156,25 (0,59)	-	5375,10	12531,95 (0,59)
Przechlewo (w tym współwłasność)	2937,74	6004,41 (0,19)	424,11	9366,26 (0,19)
Gmina Rzeczenica	-	-	4063,74	4063,74
Razem powiat człuchowski	10094,59	6004,41	9862,95	25961,95
Razem województwo pomorskie (w tym współwłasność)	10094,59 (0,59)	6004,41 (0,19)	9862,95	25961,95 (0,78)
Gmina Biały Bór	-	-	186,64	186,64
Razem powiat szczecinecki	-	-	186,64	186,64
Razem województwo zachodniopomorskie	-	-	186,64	186,64
Ogółem Nadleśnictwo (w tym współwłasność)	10094,59 (0,59)	6004,41 (0,19)	10049,59	26148,59 (0,78)

Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w miejscowości Przechlewo, w obrębie leśnym Przechlewo, w oddz. 175 g.

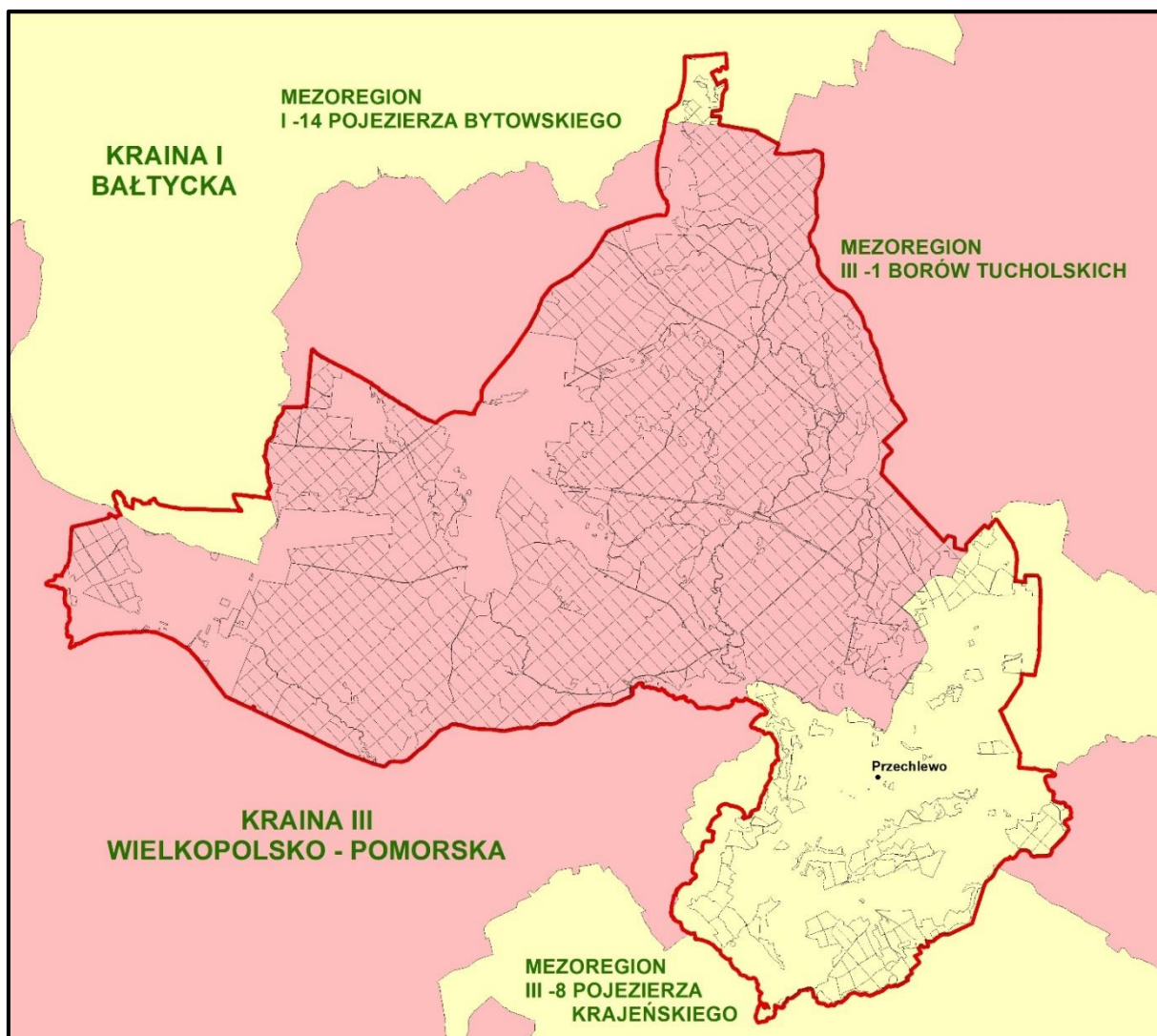
- adres: ul. Człuchowska 71, 77-320 Przechlewo;
- tel.: 059 833 43 71, 72 , fax.: 59 833 44 72
- e-mail: niedzwiady@szczecinek.lasy.gov.pl

Fot.1. Siedziba Nadleśnictwa Niedźwiady (fot. Nadleśnictwo)

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski (2010), obszar Nadleśnictwa Niedźwiady położony jest w:

- Krainie I – Bałtyckiej, mezoregionie:
 - Pojezierza Bytowskiego (I – 14)
- Krainie III – Wielkopolsko-Pomorskiej, mezoregionach:
 - Borów Tucholskich (III-1),
 - Pojezierza Krajeńskiego (III-8).

Ryc. 2. Mezoregiony przyrodniczo-leśne w zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski, zmodyfikowanego w 2018 roku, obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

Tab. 3. Położenie Nadleśnictwa Niedźwiady według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne

Obszar	Megaregion	Prowincja	Podprowincja	Makroregion	Mezoregion	Nazwa jednostki fizyczno-geograficznej
1	2	3	4	5	6	7
1						Europa Zachodnia
	3					Pozaalpejska Europa Środkowa
		31				Niż Środkowoeuropejski
			314-316			Pojezierza Południowobałtyckie
				314.4		Pojezierze Zachodniopomorskie
					314.47	Pojezierze Bytowskie

Obszar	Megaregion	Prowincja	Podprowincja	Makroregion	Mezoregion	Nazwa jednostki fizyczno-geograficznej
1	2	3	4	5	6	7
				314.6-7		Pojezierze Południowopomorskie
					314.67	Równina Charzykowska
					314.68	Dolina Gwdy
					314.69	Pojezierze Północnokrajęskie

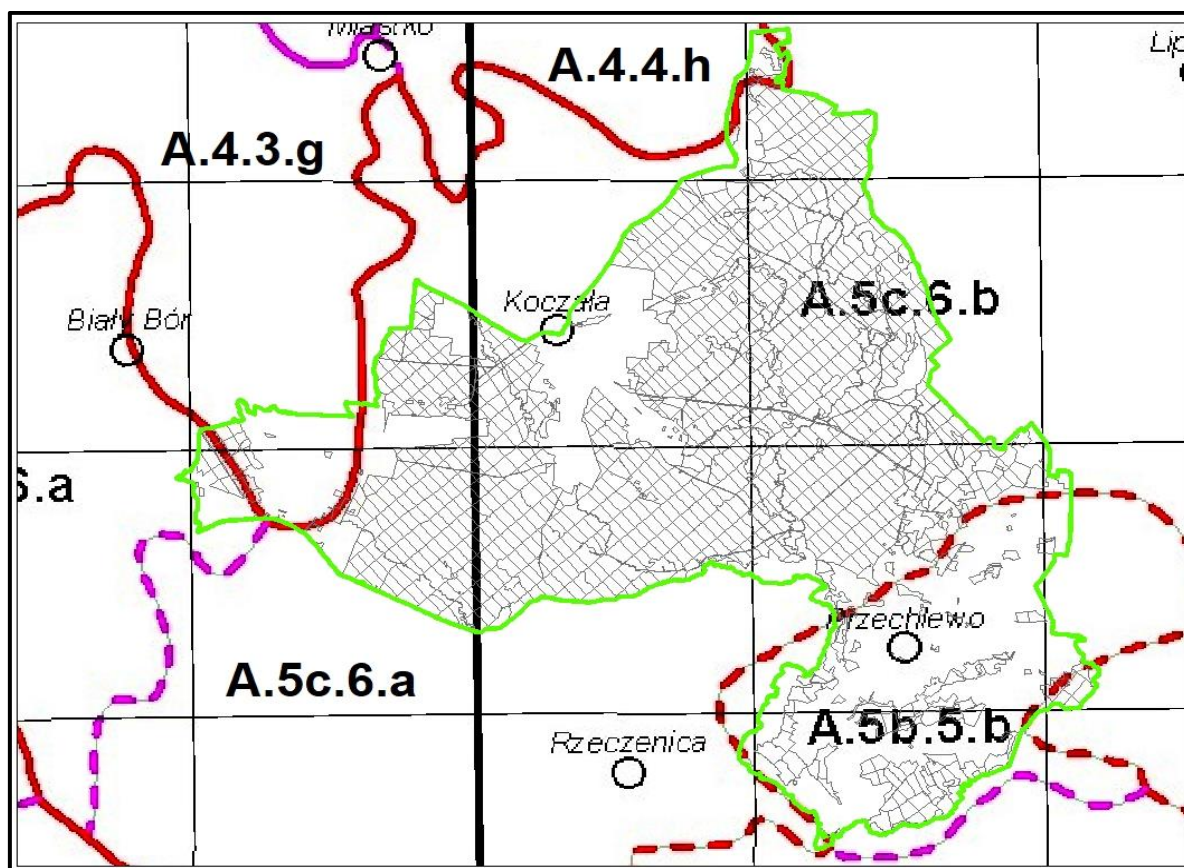

Ryc. 3. Mezoregiony fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady
Źródło: opracowanie własne na podstawie warstwy „Mezoregiony fizycznogeograficzne” (2018)

Nazwy i zasięgi jednostek geobotanicznych w regionalizacji geobotanicznej Polski (MATUSZKIEWICZ 2018) dla Nadleśnictwa Niedźwiady przedstawiają tabela i mapa.

Tab. 4. Położenie Nadleśnictwa Niedźwiady wg podziału na jednostki geobotaniczne (Matuszkiewicz 2008)

Dział	Kraina i podkraina	Okręg	Podokręg	Nazwy jednostek
Symbol jednostki				
1	2	3	4	5
A				Dział Pomorski
	A.4.			Kraina Pojezierzy Środkowopomorskich
		A.4.3.		Okręg Drawsko-Szczecinecki
			A.4.3.g	Podokręg Bobolicki
		A4.4		Okręg Pojezierza Bytowskiego
			A.4.4.h	Podokręg Miastkowski
	A.5.			Kraina Sandrowych Przedpoli Pojezierzy Środkowopomorskich
	A.5b			Podkraina Wałecka
		A.5b.5		Okręg Człuchowski
			A.5b.5.b	Podokręg Przechlewski
	A.5c			Podkraina Borów Tucholskich
		A.5c.6		Okręg Borów Tucholskich
			A.5c.6a.	Podokręg Białoborski
			A.5c.6.b	Podokręg Swornigacko-Koczalski

Ryc. 4. Jednostki geobotaniczne w zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady

Źródło: „Regionalizacja geobotaniczna Polski” (MATUSZKIEWICZ 2008), fragment Arkusza A2

2.2. Lesistość

Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Niedźwiady wynosi 26 148,59 ha (obręb Niedźwiady – 10 094,59 ha, obręb Przechlewo – 6 004,41 ha, obręb Rudawa – 10 049,59 ha), natomiast powierzchnia zasięgu terytorialnego wynosi 41 015,75 ha.

Struktura własnościowa lasów przedstawia się następująco:

- Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie LP – 24 721,62 ha;
- Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie KOWR – 87,93 ha;
- Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa – 540,14 ha;
 - w tym – własność osób fizycznych – 417,10 ha;
 - własność osób prawnych – 123,04 ha.

Łącznie lasy w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa – 25 349,69 ha

Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Niedźwiady wynosi 61,8%. Pozostałą powierzchnię zajmują głównie użytki rolne oraz w mniejszym stopniu – nieużytki, grunty zabudowane i zurbanizowane, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i tereny komunikacyjne.

2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych

Jako kompleks leśny potraktowano zwarty obszar gruntów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa (zalesionych i niezalesionych oraz związanych z gospodarką leśną), niepodzielony obszarami bezleśnymi. Przyjęto również, że elementy liniowe, takie jak rzeki, drogi, linie kolejowe, itp. o szerokości do ok. 50 m, położone między gruntami leśnymi, nie dzielą kompleksów leśnych.

Tab. 5. Zestawienie liczby i wielkości kompleksów leśnych

Wielkość kompleksów [ha]	OBRĘB						OGÓŁEM NADLEŚNICTWO		
	Niedźwiady		Przechlewo		Rudawa		liczba	[ha]	%
	liczba	[ha]	liczba	[ha]	liczba	[ha]			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
do 1,00	1	0,34	4	1,79	-	-	5	2,13	0,0
1,01 – 5,00	1	1,59	6	15,61	3	6,69	10	23,89	0,1
5,01 – 20,00	1	17,26	5	45,42	2	11,89	8	74,57	0,3
20,01 – 100,00	2	55,32	8	260,83	-	-	10	316,15	1,3
100,01 – 500,00	-	-	3	873,22	1	421,97	4	1295,19	5,2
pow. 2000,00	1	9434,98	(1)	4468,06	(1)	9106,65	1	23009,69	93,1
OGÓŁEM	6	9509,49	27	5664,93	7	9547,20	38	24721,62	100,0

Grunty leśne Nadleśnictwa Niedźwiady składają się z 38 kompleksów. W strukturze powierzchniowej zdecydowanie wyróżnia się 1 główny kompleks o powierzchni 23 009,69 ha, co stanowi 93,1% powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa. Pozostałych 37 kompleksów zajmuje nieco ponad 1 700 ha. Najbardziej rozdrobnionym obrębem jest obręb Przechlewo, który składa się z 27 kompleksów leśnych.

2.4. Dominujące funkcje lasów

Lasy, z natury wielofunkcyjne, zostały podzielone do celów planowania urządzeniowego na 3 podstawowe (główne) grupy lasów: lasy rezerwatowe, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze. W Nadleśnictwie przyjęto podział lasu na kategorie ochronności zgodnie z Decyzją Ministra Środowiska z dnia 28 lipca 2003 r. (DL.lp-0233-JJ-20/03).

Tab. 6. Zestawienie powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa Niedźwiady wg grup funkcji lasu i kategorii ochronności

Grupa funkcji	OBRĘB			OGÓLEM NADLEŚNICTWO	
	Niedźwiady	Przechlewo	Rudawa	Pow. [ha]	%
	Pow. [ha]	Pow. [ha]	Pow. [ha]		
1	2	3	4	5	6
I. LASY REZERWATOWE	44,61	18,46	-	63,07	0,27
II. LASY OCHRONNE	2835,07	2131,12	2408,79	7374,98	30,66
A. Lasy ochronne specjalnego przeznaczenia:					
1) glebochronne	307,14	58,96	-	366,10	1,52
2) wodochronne	2354,71	1852,28	1887,29	6094,28	25,33
3) ostoje zwierząt	58,71	69,29	-	128,00	0,53
4) cenne fragmenty rodzimej przyrody	95,94	18,16	106,67	220,77	0,92
5) ostoje zwierząt, wodochronne	-	115,59	-	115,59	0,48
6) glebochronne, wodochronne	-	-	91,05	91,05	0,38
B. Lasy ochronne ogólnego przeznaczenia:					
1) obronne	-	-	263,71	263,71	1,10
2) nasienne	18,57	16,84	22,75	58,16	0,24
5) nasienne, wodochronne	-	-	37,32	37,32	0,15
III. LASY GOSPODARCZE	6366,87	3393,18	6858,38	16618,43	69,08
OGÓLEM	9246,55	5542,76	9267,17	24056,48	100,00

Lasy ochronne i rezerwatowe w ogólnej powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa stanowią 30,93%. Szczegółowy podział na kategorie ochronności, wraz z lokalizacją, przedstawiony jest w opisanu ogólnym.

2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów wykonano na podstawie danych uzyskanych z następujących opracowań:

- dla Nadleśnictwa Niedźwiady: „Plan urządzenia lasu na okres od 1.01.2023 r. do 31.12.2032 r.”;
- dla RDLP w Szczecinku i PGL LP: „Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2021 r.”.

Tab. 7. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Obszar	Średni wiek	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Przeciętny przyrost [m ³ /ha]	Udział % siedlisk borowych	Powierzchniowy udział % gatunków iglastych
1	2	3	4	5	6
Obręb Niedźwiady	62	251	4,0	98,1	98,2
Obręb Przechlewo	62	275	4,4	82,1	91,9
Obręb Rudawa	56	225	4,0	98,9	98,7
Nadleśnictwo Niedźwiady	60	246	3,7	94,7	97,0
RDLP Szczecinek (stan na 1.01.2021 r.)	60	268	4,5	61,2	76,0
PGL Lasy Państwowe (stan na 1.01.2021 r.)	64	275	4,3	49,7	75,7
Nadleśnictwo Niedźwiady Stan na 1.01.2013 r.	57	230	4,0	95,0	97,1

Średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa Niedźwiady wynosi 60 lat i jest niższy o 4 lata od średniego wieku drzewostanów zarządzanych przez Lasy Państwowe i taki sam jak średni wiek drzewostanów w RDLP Szczecinek. Przeciętna zasobność drzewostanów Nadleśnictwa jest niższa o 22 m³/ha od przeciętnej zasobności w RDLP i o 29 m³/ha w porównaniu z Lasami Państwowymi. Siedliska borowe w Nadleśnictwie mają udział większy o 33,5% od udziału w RDLP oraz o 45,0% wyższy od udziału w Lasach Państwowych. Udział gatunków iglastych jest większy o 21,0% w stosunku do RDLP i o 21,3% w porównaniu do Lasów Państwowych.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat średni wiek drzewostanów w Nadleśnictwie wzrósł o 3 lata, natomiast przeciętna zasobność zmniejszyła się o 7 m³/ha. Zmniejszył się udział siedlisk borowych – o 0,3% oraz udział gatunków iglastych – o 0,1%.

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Podstawowym zadaniem Polityki Ekologicznej Państwa jest ochrona różnorodności biologicznej przed skutkami niekontrolowanej antropopresji. Służy temu przede wszystkim ustanowienie obszarów prawnie chronionych. Obecnie około 36% terytorium Polski jest objęte różnymi formami ochrony (wg „Polityki Ekologicznej Państwa 2030”).

3.1. Istniejące formy ochrony przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady i w jego zasięgu terytorialnym występują następujące rodzaje chronionych obiektów przestrzennych i punktowych, powołanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- 5 rezerwatów przyrody: „Bocheńskie Błoto”, „Bagnisko Niedźwiady”, „Przytoń”, „Jezioro Krasne”, „Jezioro Cęgi Małe”;
- 3 obszary chronionego krajobrazu: „Fragment Borów Tucholskich”, „Okolice Jezior Krępsko i Szczytno”, „Na południowy wschód od Jeziora Bielsko”;
- 3 obszary Natura 2000: PLH220035 Jezioro Krasne, PLH220064 Sporysz, PLH220078 Nowa Brda;
- pomniki przyrody: 18 drzew;
- ochrona gatunkowa – 7 stref ochrony gatunkowej.

Tab. 8. Zestawienie form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Niedźwiady

Rodzaj obiektu	Liczba	Pow. całkowita [ha]	Pow. w zasięgu N-ctwa [ha]	Pow. w zarządzie N-ctwa					
				las [ha]	%	grunty nieleśne [ha]	%	Razem [ha]	9/4 %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerваты przyrody	5	132,95	97,97	63,52	64,8	34,45	35,2	97,97	100,0
Obszary chronionego krajobrazu	3	29 448,00	7550,73	2637,50	93,6	181,10	6,4	2818,60	37,3
Obszary Natura 2000- SOO	3	10 599,97	8417,56	7078,00	90,3	763,61	9,7	7841,61	93,1
Pomniki przyrody	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona gatunkowa - strefy ochrony	7	227,92	227,92	201,06	88,2	26,86	11,8	227,92	100,0

3.1.1. Rezerwaty przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Niedźwiady występuje pięć rezerwatów przyrody.

Tab. 9. Rezerwaty przyrody położone w zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Pozostałe akty prawne	Rok uznania	Powierzchnia rezerwatu [ha]	
				wg obowiązującego aktu prawnego	na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo
1	2	3	4	5	6
1.	„Bagnisko Niedźwiady”	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1982 r. (M.P. z 1982 r., Nr 10, poz. 74) Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2001 r. Nr 79, poz. 976)	1982	47,76	47,76
2.	„Bocheńskie Błoto”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 3 sierpnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2017 r., poz. 3088) Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 28 lipca 1962 r. (M.P. z 1962 r., Nr 68, poz. 315) Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2001 r. Nr 79, poz. 976)	1962	15,73	15,73
3.	„Jezioro Cęgi Małe”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 4 grudnia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2015 r., poz. 4515) Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 3 grudnia 1981 r. (M.P. z 1981 r., Nr 29, poz. 271) Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2001 r. Nr 79, poz. 976)	1981	6,80	3,24

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Pozostałe akty prawne	Rok uznania	Powierzchnia rezerwatu [ha]	
				wg obowiązującego aktu prawnego	na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo
1	2	3	4	5	6
4.	„Jezioro Krasne”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 września 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2011 r., nr 169, poz. 3819) Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10 listopada 1976 r. (M.P. z 1976 r., Nr 42, poz. 206) Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2001 r. Nr 79, poz. 976)	1976	42,62	13,19
5.	„Przytoń”	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 maja 1984 r. (M.P. z 1984 r., Nr 15, poz. 108) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 1 lipca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 2866) Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2001 r. Nr 79, poz. 976)	1984	20,04	18,05

➤ **Rezerwat przyrody „Bagnisko Niedźwiady”**

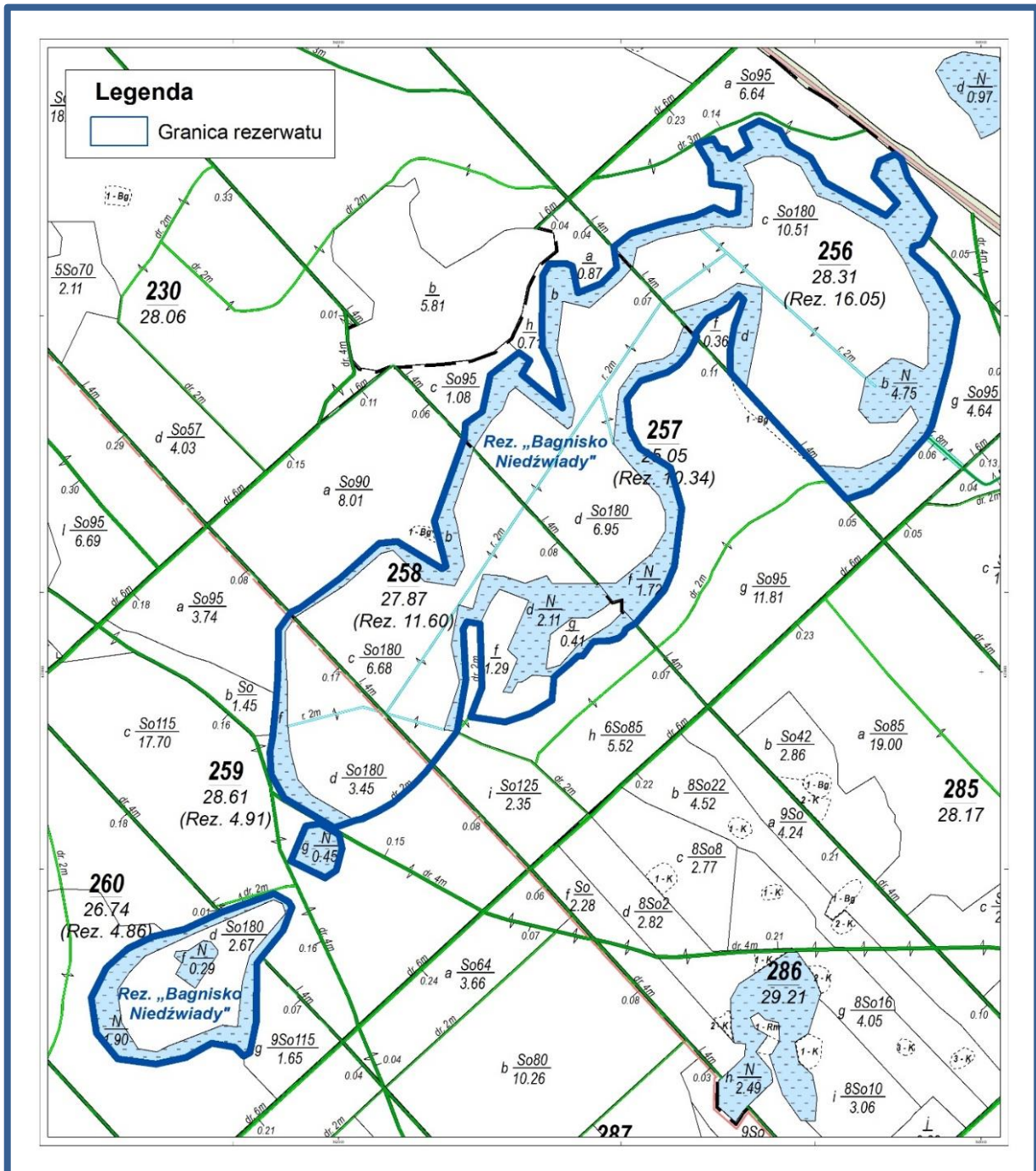
Rezerwat położony w województwie pomorskim, powiecie człuchowskim, gminie Przechlewo, w zasięgu terytorialnym obrębu leśnego Niedźwiady, w leśnictwach Żoła i Nowa Brda, w oddz.: 256b-d; 257b,d,f,~c; 258b-g,~c; 259d-g,~c; 260c-f. Został utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1982 r. (M.P. z 1982 r., Nr 10, poz. 74). Jest największym rezerwatem w Nadleśnictwie.

Na podstawie danych z ewidencji gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Niedźwiady jego powierzchnia według stanu na 1.01.2023 r. wynosi 47,76 ha, w tym:

- grunty zalesione – 31,96 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną – 0,32 ha,
- grunty nieleśne – 15,48 ha.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie fragmentu boru bagiennego oraz innych torfowisk z rzadkimi roślinami.

Rezerwat nie posiada planu ochrony.

Ryc. 5. Mapa sytuacyjna rezerwatu przyrody „Bagnisko Niedźwiady”

Fot. 2. Rezerwat przyrody „Bagnisko Niedźwiady” (fot. W. Krawczyk)

➤ Rezerwat przyrody „Bocheńskie Błoto”

Rezerwat położony w województwie pomorskim, powiecie człuchowskim, gminie Rzeczenica, w zasięgu terytorialnym obrębu leśnego Rudawa, w leśnictwie Głuszec, w oddz. 250c. Został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 28 lipca 1962 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1962 r. Nr 68, poz. 315), na powierzchni 15,73 ha. Rezerwat położony jest w całości na gruncie nieleśnym .

Obecnie obowiązującym aktem prawnym dla rezerwatu jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Bocheńskie Błoto” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2017 r., poz. 3088).

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu torfowiska przejściowego z charakterystycznymi zespołami roślin bagiennych oraz cennych populacji roślin i zwierząt.

Rezerwat zaliczono do:

I. Rodzaj rezerwatu: torfowiskowy (T);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

-typ: biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf);

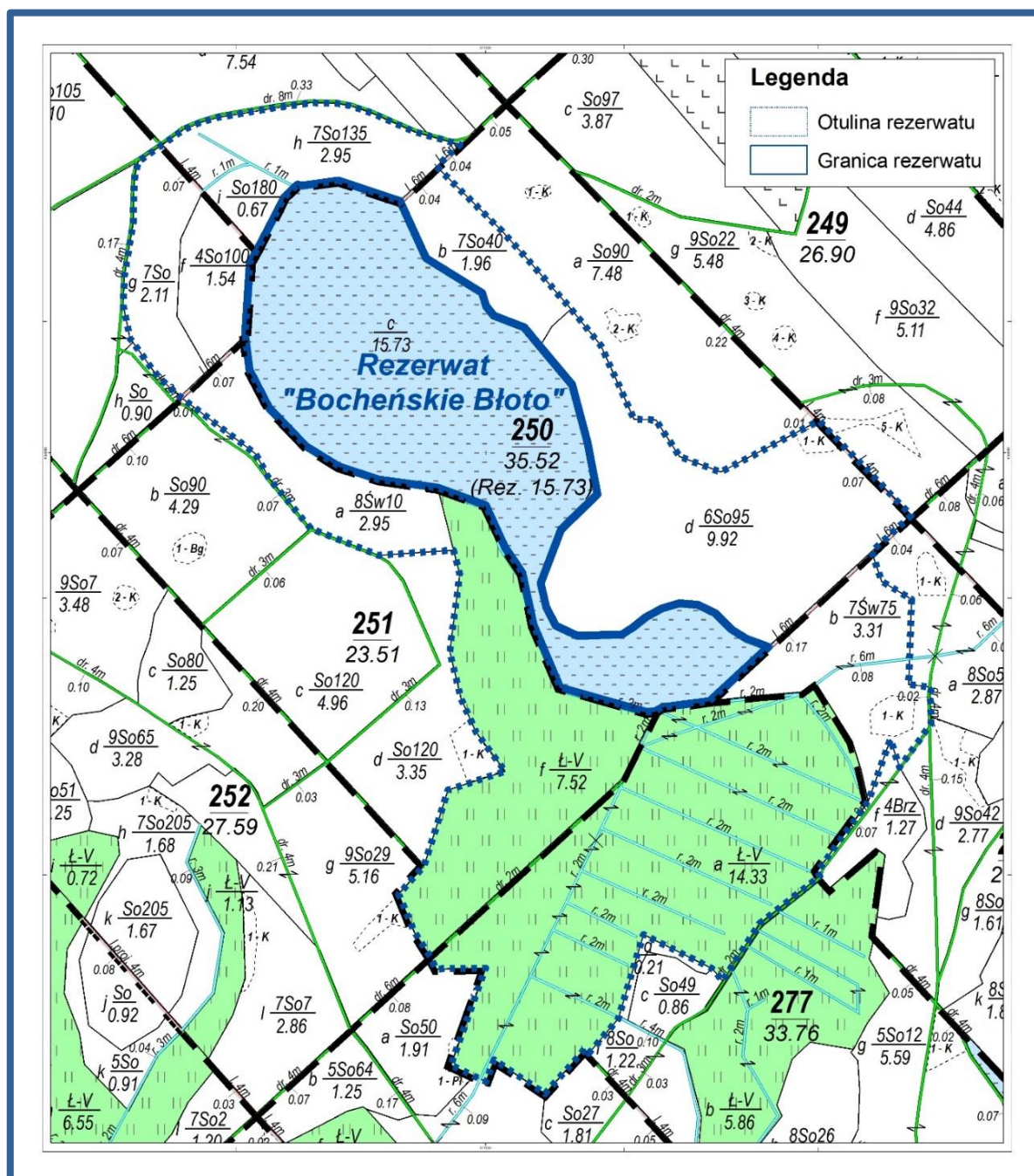
-podtyp: biocenoz naturalnych i półnaturalnych (bp);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: torfowiskowy (bagienny) (ET);
- podtyp: torfowisk przejściowych (tp).

Zagrożeniem dla zachowania najcenniejszych walorów rezerwatu jest ekspansja trzcinowisk oraz niszczenie wrażliwych na wydeptywanie roślin. W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wyznaczono otulinę, która zlokalizowana jest w oddziałach: 224h, i; 225f, g, ~b; 250b, d, ~c; 251a, f, ~b; 276b, ~d~f, 277a. Łączna powierzchnia otuliny wynosi 47,78 ha (w akcie powołującego 47,26 ha).

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 6/2007 Wojewody Pomorskiego z dnia 21 lutego 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2007 r., Nr 51, poz. 764).

Ryc. 6. Mapa sytuacyjna rezerwatu przyrody „Bocheńskie Błoto”

Fot. 3. Rezerwat przyrody „Bocheńskie Błoto” (fot. M. Kasperowicz)

➤ **Rezerwat przyrody „Cęgi Małe”**

Rezerwat położony w województwie pomorskim, powiecie człuchowskim, gminie Koczała, w zasięgu terytorialnym obrębu leśnego Niedźwiady, w leśnictwie Stara Brda, w oddziałach 70c,d.

Utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 3 grudnia 1981 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1981 r. Nr 29, poz. 271), na powierzchni 4,06 ha. Na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 4 grudnia 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Cęgi Małe” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2015 r. poz. 4514) rezerwat został powiększony i obecnie jego powierzchnia wynosi 6,80 ha.

Rezerwat obejmuje jezioro Cietrzewie (Cęgi Małe) wraz z przylegającym do niego torfowiskiem oraz mineralne wzniesienie oddzielające północną część torfowiska od zbiornika.

Powierzchnia rezerwatu na gruntach Nadleśnictwa wynosi 3,24 w tym:

- grunty zalesione – 0,80 ha,
- grunty nieleśne – 2,44 ha.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie jeziora lobeliowego oraz przylegających do niego torfowisk i lasów bagiennych wraz z charakterystycznymi dla nich biotopami i biocenozami.

Rezerwat zaliczono do:

I. Rodzaj rezerwatu: wodny (W);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

-typ: biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf);

-podtyp: biocenozy naturalnych i półnaturalnych (bp);

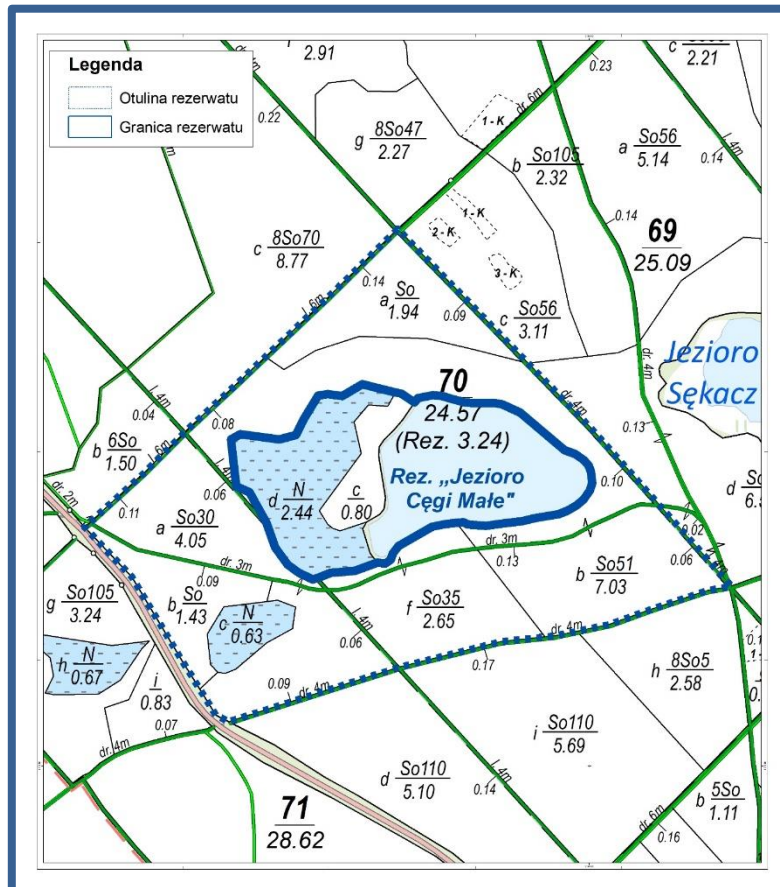
b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: wodny (EW);

- podtyp: jezior oligotroficznych (jo).

W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wyznaczono otulinę o powierzchni 18,65 ha, która zlokalizowana jest w następujących oddziałach 70a,b,f,~a-~d; 71a,b,c,~a,~b.

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Gdańsku z dnia 22 października 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2020 r., poz. 4569).

Ryc. 7. Mapa sytuacyjna rezerwatu „Jezioro Cęgi Małe”

Fot. 4. Rezerwat przyrody „Jezioro Cęgi Małe” (fot. M. Kasperowicz)

➤ **Rezerwat przyrody „Jezioro Krasne”**

Rezerwat położony w województwie pomorskim, powiecie człuchowskim, gminie Przechlewo, w zasięgu terytorialnym obrębu leśnego Przechlewo, w leśnictwie Nowa Wieś, w oddz.: 68h-j; 87b,h,i,~d,~f; 89a,c,~b; 109b,~i,~j.

Utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10 listopada 1976 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1976 r., Nr 42, poz. 206), na powierzchni 28,00 ha. W 2011 r. został powiększony do 42,62 ha, co sprawiło, że jest drugim co do wielkości rezerwatem na terenie Nadleśnictwa. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Nr 25/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 września 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Krasne” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2011 r. Nr. 169, poz. 3819). Rezerwat jest bardzo atrakcyjnym pod względem przyrodniczym zbiornikiem roślin wodnych występujących w jeziorach lobeliowych o bardzo czystej wodzie.

Na podstawie danych z ewidencji gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Niedźwiady powierzchnia rezerwatu według stanu na 1.01.2023 r. wynosi 13,19 ha, w tym:

- grunty zalesione – 12,26 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną – 0,13 ha,
- grunty nieleśne – 0,80 ha.

Pozostałą powierzchnię, tj. 29,43 ha stanowi Jezioro Krasne.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie jeziora lobeliowego oraz przylegających do niego torfowisk i lasów bagiennych, wraz z ich charakterystycznymi biocenozami oraz populacjami cennych gatunków roślin i zwierząt.

Rezerwat zaliczono do:

I. Rodzaj rezerwatu: wodny (W);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

-typ: biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf);

-podtyp: biocenozy naturalnych i półnaturalnych (bp);

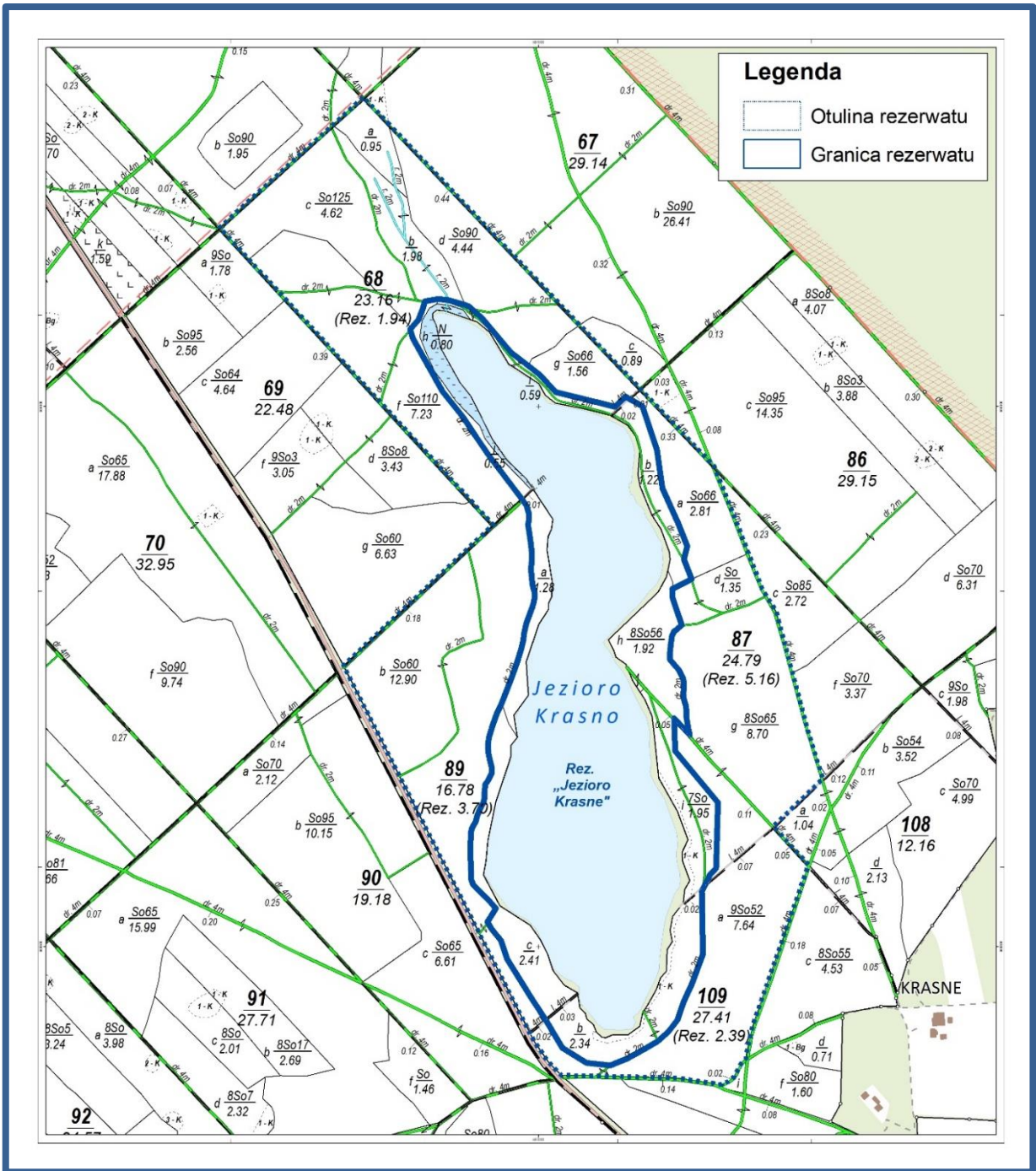
b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: wodny (EW);

- podtyp: jezior oligotroficznych (jo).

W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wyznaczono otulinę o łącznej powierzchni 55,39 (według aktu powołującego 55,50 ha), która zlokalizowana jest w oddz.: 68a-g,~a, 87a,d,g,~b,~c, 89b,~a, 109a,~d,~g,~h.

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Nr 15/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 lipca 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2012 r., poz. 3316).

Ryc. 8. Mapa sytuacyjna rezerwatu „Jeziorko Krasne”

Fot. 5. Rezerwat przyrody „Jezioro Krasne” (fot. W. Krawczyk)

➤ **Rezerwat przyrody „Przytoń”**

Rezerwat położony w województwie pomorskim, powiecie człuchowskim, gminie Przechlewo, w zasięgu terytorialnym obrębu leśnego Niedźwiady, w leśnictwie Łabędzie Bagno, w oddz.: 379a,c, oraz w obrębie leśnym Przechlewo, leśnictwie Przechlewko, w oddz.: 66a,f,h. Utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 maja 1984 r. (M.P. z 1984 r., Nr 15, poz. 108), na powierzchni 18,05 ha. Aktualnie powierzchnia rezerwatu wynosi 20,04 ha, z czego na gruntach nadleśnictwa 18,05 ha (grunty zalesione).

Obecnie obowiązującym aktem prawnym dla rezerwatu jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Przytoń” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 2866).

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie krajobrazu przełomowego odcinka rzeki Brdy płynącej w głębokim jarze wraz z kompleksem starych lasów bukowych i grądowych porastających zbocza doliny oraz lasów łągowych w dnie doliny, z typową dla nich florą i fauną.

Rezerwat zaliczono do:

I. Rodzaj rezerwatu: krajobrazowy (K);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

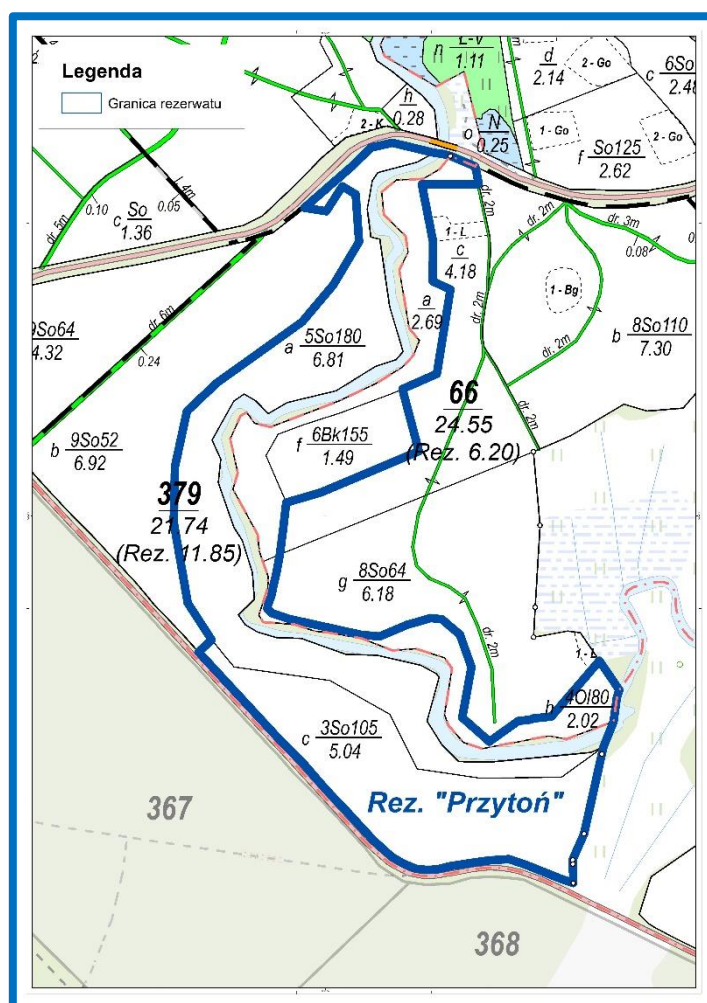
a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

- typ: krajobrazów (PKr);
- podtyp: krajobrazów naturalnych (kn);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: różnych ekosystemów (EE);
- podtyp: lasów i wód (lw).

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem nr 94/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 28 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu „Przytoń” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2007 r. Nr 6, poz. 193).

Ryc. 9. Mapa sytuacyjna rezerwatu przyrody „Przytoń”

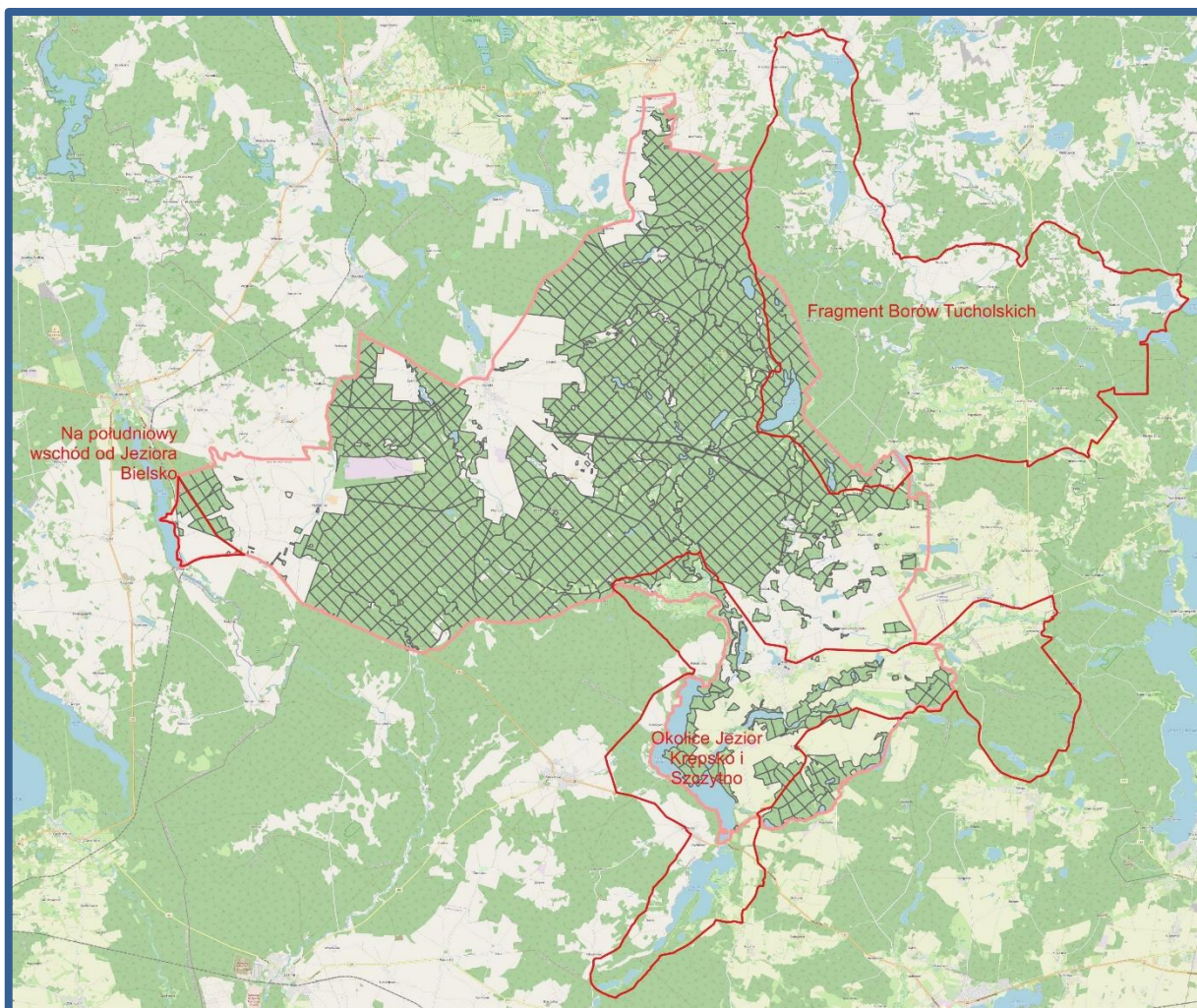
Fot. 6. Rezerwat przyrody „Przytoń” (fot. W. Krawczyk)

3.1.2. Obszar chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy gleb

W zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady zlokalizowane są trzy obszary chronionego krajobrazu: „Fragment Borów Tucholskich”, „Okolice Jezior Krępsko i Szczytno” oraz „Na południowy wschód od Jeziora Bielsko”.

Obszary te utworzono na mocy Uchwały Nr X/42/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Słupsku z dnia 8 grudnia 1981 r. (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r., Nr 9, poz. 23). Obecnie obowiązującym aktem jest Uchwała Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 2942).

Ryc. 10. Obszary chronionego krajobrazu na tle Nadleśnictwa Niedźwiady

➤ **OChK „Fragment Borów Tucholskich”**

Obszar położony jest na terenie powiatu bytowskiego (gmina Lipnica), człuchowskiego (gmina Koczała i Przechlewo) oraz chojnickiego (gmina Brusy, Chojnice – obszar wiejski oraz Konarzyny) i zajmuje powierzchnię 16 632,00 ha. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa (wschodnia część) znajduje się ok. 9,1% obszaru o łącznej powierzchni 1 509,81 ha. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują 1 151,66 ha w tym:

- grunty zalesione i niezalesione – 1 049,18 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną – 31,09 ha,
- grunty nieleśne – 71,39 ha.

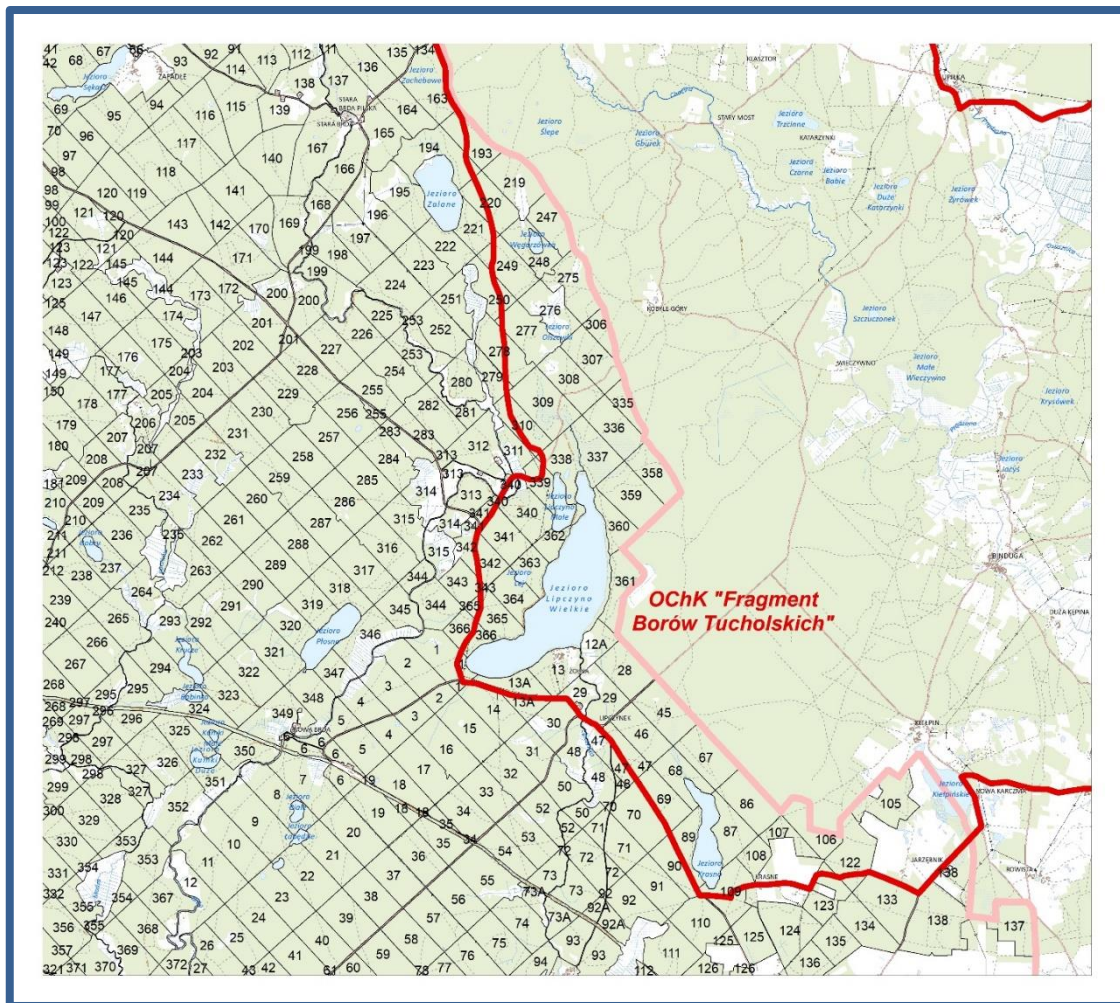
Grunty będące w zasięgu OChK „Fragment Borów Tucholskich” położone są w:

- obręb Niedźwiady, oddz.: 193c,d,~c; 194j,~c; 219a-h; 220a,b,h,i,~a,~b; 221g,~c; 247a,b,~a; 248a-f,~a,~b; 249a,c-h,~b,~c; 250b,~c; 275a-g,~a,~b; 276a-h,~a,~b; 277a-c,f-k,~c; 278d,~a,~c; 279c,~a,~c; 306-309; 310a,f-h,~a,~b; 335-337; 338a-m~a,~b,~d-~f;

339b-f,~d,~f,~g; 340a-d,g-r,~a~c; 341f-j,~c,~d; 342i-m,~c; 343g,~b,~c; 358-364; 365a,d-j,~b~d; 366h-l,~c~f; o powierzchni 699,61 ha;

- obręb Przechlewo, oddz.: 1m-o,~c,~d; 12A; 13; 13Aa-f,~a,~c; 28; 29; 45; 46; 47h-k,~a~b; 67-69; 86; 87; 89; 105-108; 109a-c,i,~a,~c~k; 122a-c,~a,~b, 123a,~c; o powierzchni 452,05 ha.

Charakterystyczna dla krajobrazu tego obszaru jest duża lesistość, zróżnicowana rzeźba terenu i duża zasobność w wody powierzchniowe. Ze względu na bogactwo i duży stopień naturalności szaty roślinnej i świata zwierząt, obszar ten ma duże znaczenie ekologiczne jako swoisty „bank genów”. W zachodniej części terenu usytuowane są duże jeziora rynnowe: Gwiździniec, Gwiazdy, Lipczyno i Krasne, a we wschodniej części położone równoleżnikowo jez. Długie, Księżę, Parszczenica, Śluza, Mały i Wielki Boryń i Nierzostowo. W północno-wschodnich partiach obszaru ciągną się równoleżnikowo duże kompleksy łąk obramowanych rzekami Prądzoną i Osusznica. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest tu sosna, chociaż spotyka się również buk i dąb. Śródleśne lobeliowe Jezioro Krasne, o powierzchni 29,43 ha jest wodnym rezerwatem przyrody z roślinnością reliktową (lobelia jeziorna i poryblin jeziorny). Zabytki kultury materialnej koncentrują się w wiosce Brzeźno Szlacheckie (dobrze zachowany układ miasteczka i kościółek drewniany).

Ryc. 11. Mapa sytuacyjna OChK „Fragment Borów Tucholskich”

➤ **OChK „Okolice Jezior Krępsko i Szczytno”**

Obszar położony jest w zasięgu powiatu chojnickiego (gminy Chojnice i Konarzyny) oraz powiatu człuchowskiego (gminy: Czarne, Człuchów, Koczała, Przechlewo, Rzeczenica) i zajmuje powierzchnię 12 428,00 ha.

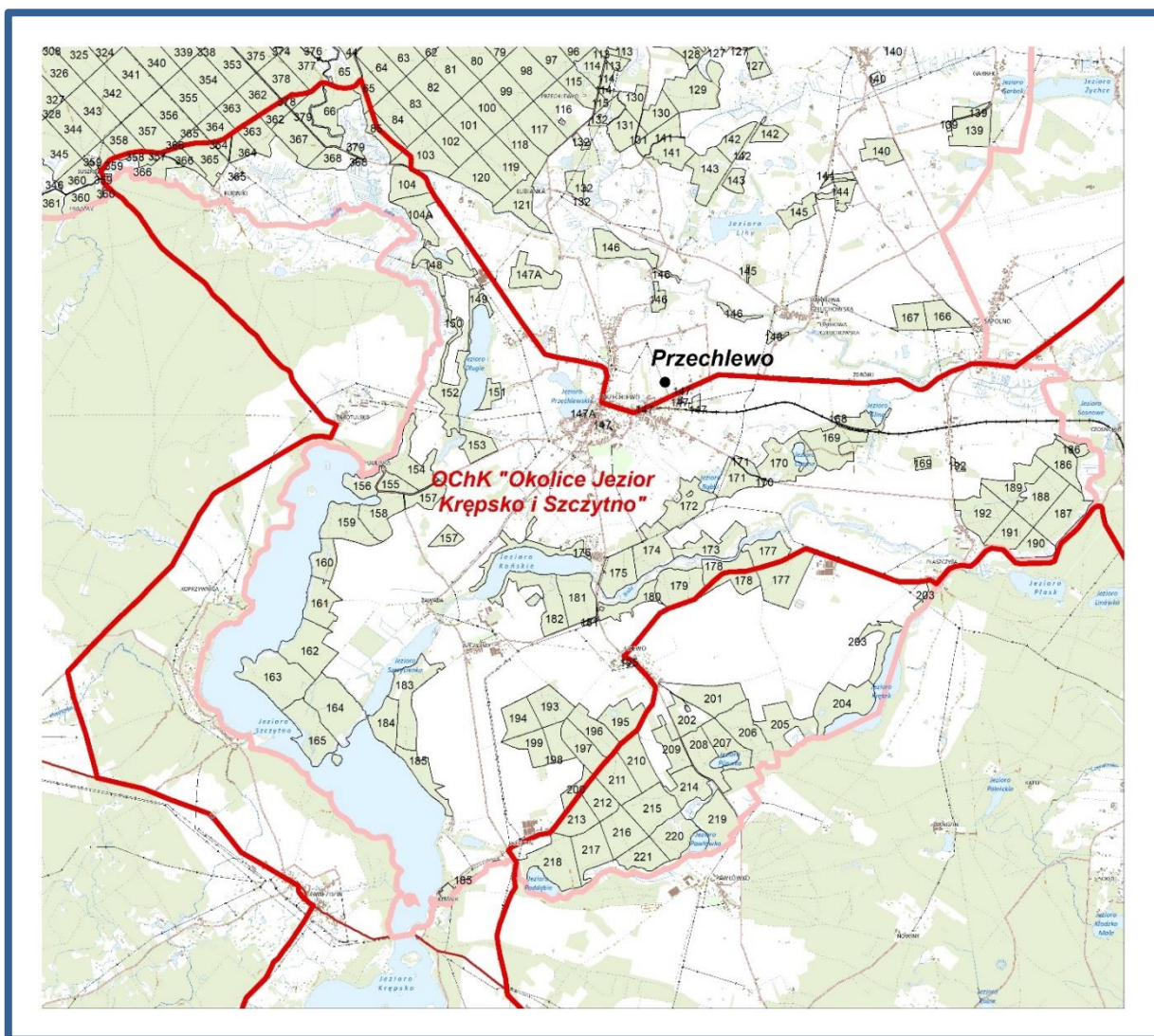
Obszar obejmuje swym zasięgiem doliny rzek Brdy, Lipczynki i Czerwonej Strugi. W jego zachodniej części obszaru zlokalizowane są jeziora rynnowe: Długie, Szczytno, Krępsko. W zwartych kompleksach leśnych dominują siedliska borowe, a wzdłuż cieków wodnych – łągi olszowe. Występuje tu wiele cennych gatunków roślin i zwierząt, które w sposób istotny podnoszą jego walory przyrodnicze. Wyspy jeziorne stanowią najatrakcyjniejsze tereny lęgowe dla ptaków wodnych. Są to tradycyjne, lokalnie największe miejsca gniazdowania gągoła i nurogęsi. W obszarze znajduje się wiele zabytków architektury sakralnej i świeckiej, np. w Przechlewie, Konarzynach, Krępsku i Jemielnie. Nad jeziorami Krępsko i Szczytno zlokalizowane są wczesnośredniowieczne grodziska słowiańskie.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Niedźwiady znajduje się ok. 45,5% obszaru o łącznej powierzchni 5 652,92 ha. Jest on zlokalizowany w południowo-wschodniej części Nadleśnictwa. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują 1 521,69 ha w tym:

- grunty zalesione i niezalesione – 1 388,06 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną – 27,13 ha,
- grunty nieleśne – 106,50 ha.

Grunty będące w zasięgu OChK „Okolice Jezior Krępsko i Szczytno” położone są w:

- obręb Niedźwiady, oddz.: 378d; 379 o powierzchni 26,06 ha;
- obręb Przechlewo, oddz.: 65i,~b,~d~f~h; 66; 85a,b,d,g,h,~b~d; 103d-g,~c~f; 104; 104A; 147; 147A j; 148-165; 168-176; 177a-i; 178a-i,~b; 179-200 o powierzchni 1356,67 ha.
- Obręb Rudawa, oddz.: 357m,n,~b; 358j-n,~b; 359k-r,~f; 362f,g; 363d-i,~b; 364g-o,~c,~d; 365c-p,~c,~d; 366b-m,~b~d; 367; 368 o powierzchni 138,96 ha.

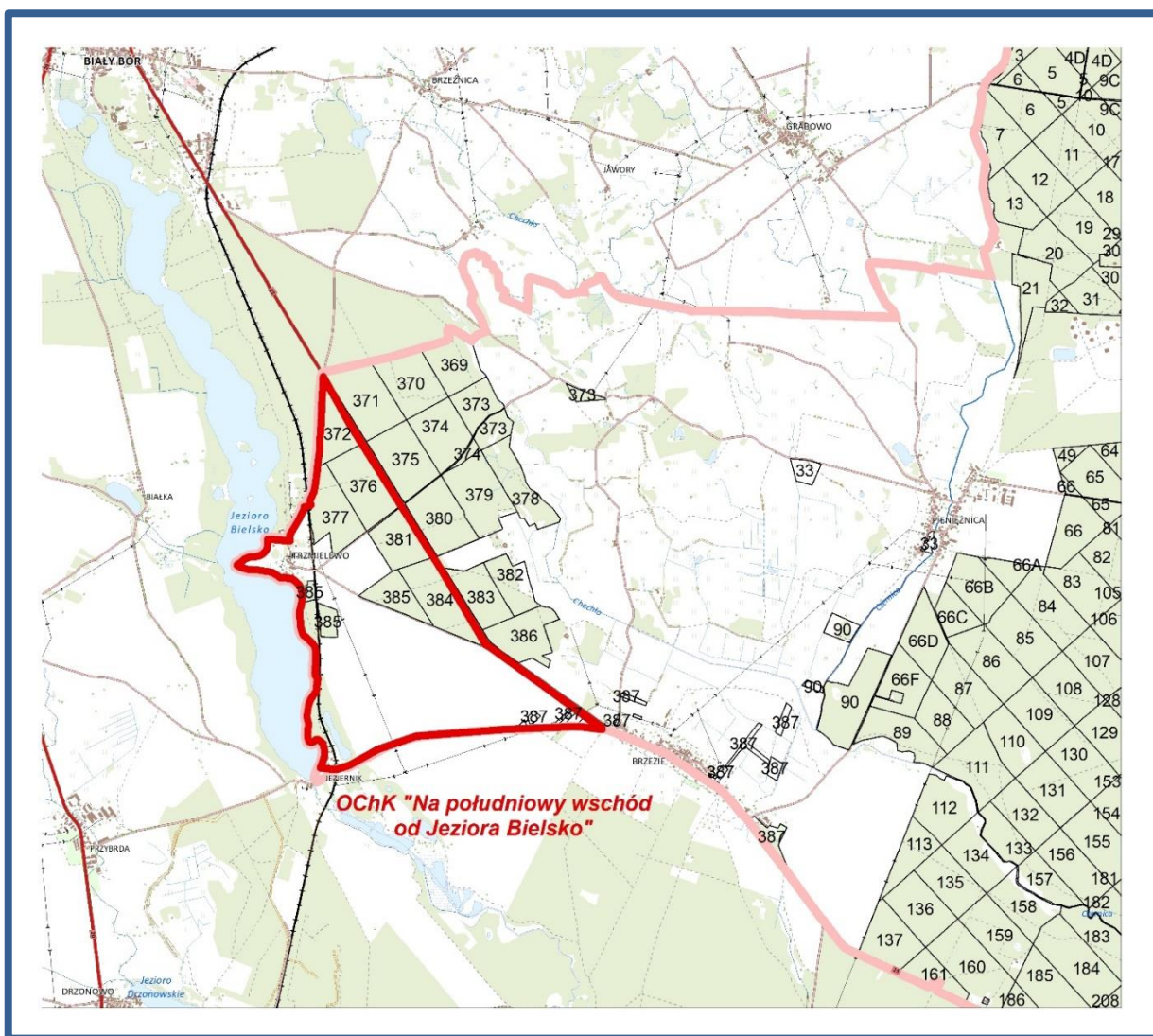
Ryc. 12. Mapa sytuacyjna obszaru chronionego krajobrazu „Okolice Jezior Krępsko i Szczytno”

➤ OChK „Na południowy wschód od Jeziora Bielsko”

Obszar zlokalizowany w powiecie człuchowskim, gminie Rzeczenica. Jego zasięg obejmuje zachodnią część obrębu Rudawa, oddz.: 372, 376, 377, 381, 384, 385, 387n-r. Powierzchnia obszaru wynosi 388,00 ha i w całości leży w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Niedźwiady. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują 145,25 ha w tym:

- grunty zalesione – 138,86 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną – 3,18 ha,
- grunty nieleśne – 3,21 ha.

Obszar posiada urozmaicone ukształtowanie terenu (wzniesienia, obniżenia, doliny), z niewielką ilością lasów. Atrakcją jest położone w sąsiedztwie jezioro Bielskie, którego wody znajdują się już na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Ryc. 13. Mapa sytuacyjna OChK „Na południowy wschód od Jeziora Bielsko”

3.1.3. Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy. Cel ten ma być realizowany poprzez wyznaczenie i objęcie ochroną obszarów, na których te gatunki i siedliska występują. Działania w zakresie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny mają służyć zachowaniu lub odtworzeniu różnorodności biologicznej Europy, co jest jednym z priorytetów działalności Unii Europejskiej. Dodatkowo państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania w razie potrzeby starań w celu zachowania ekologicznej spójności sieci Natura 2000, w celu utrzymania migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej gatunków.

Podstawą jego funkcjonowania są dwie unijne dyrektywy:

- **Dyrektywa Ptasia** (Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – wcześniej Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków) – określa kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem;
- **Dyrektywa Siedliskowa** (Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) – ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie wrażliwych przyrodniczo.

W myśl dyrektywy ptasiej oraz dyrektywy siedliskowej każdy kraj członkowski Unii Europejskiej ma obowiązek zapewnić siedliskom przyrodniczym oraz gatunkom roślin i zwierząt, o których mowa w tych dyrektywach, warunki sprzyjające ochronie lub zadbać o odtworzenie ich dobrego (właściwego) stanu, m.in. poprzez wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) są wyznaczone do ochrony ptaków zagrożonych wyginięciem (ujętych w Załączniku 1 DP) jak również regularnie występujących ptaków wędrownych (również te niewymienione w Załączniku 1 DP), które w czasie swych

corocznych wędrówek odpoczywają lub zatrzymują się w krajach Unii Europejskiej. OSO wyznaczone są indywidualnie przez każde państwo. Komisja Europejska sprawdza, czy krajowa sieć obszarów realizuje przyjęte przez dane państwo członkowskie kryteria wyboru obszaru oraz czy zapewnia ochronę wszystkich najbardziej odpowiednich terenów dla zachowania gatunków ptaków.

W dyrektywie siedliskowej natomiast jako cele ochrony wymienione zostały wymagające działań ochronnych typy siedlisk przyrodniczych o znaczeniu dla całej Unii Europejskiej (naturalne oraz półnaturalne tereny lądowe i wodne wyróżniające się specyficznymi czynnikami geograficznymi, fizycznymi cechami środowiska i określonymi zbiorowiskami roślinnymi) oraz wybrane cenne gatunki roślin i zwierząt (poza ptakami). Miejsca ich ochrony wyznacza się jako specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). W przypadku SOO, każde państwo członkowskie opracowuje i przedstawia Komisji Europejskiej listę leżących na jego terytorium obszarów kwalifikujących pod względem przyrodniczym, odpowiadających gatunkowo i siedliskowo wymogom zawartym w dyrektywie siedliskowej. Po przedłożeniu listy obszary są wartościowane i selekcjonowane. Kluczowym elementem tej procedury jest seminarium biogeograficzne, podczas którego ocenia się kompletność sieci dla każdego z gatunków i siedlisk. Następnie Komisja Europejska zatwierdza te obszary w drodze decyzji jako „obszary mające znaczenie dla Wspólnoty” – OZW. Od tego momentu nabierają one statusu obszarów Natura 2000 i podlegają ochronie w ramach prawa wspólnotowego. Po wyznaczeniu ich odpowiednim aktem prawa krajowego przyjmują nazwę specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Część wymienionych w dyrektywie siedliskowej gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych oznaczono jako priorytetowe, czyli takie, za które Europa ponosi szczególną odpowiedzialność z uwagi na fakt, iż większość naturalnego zasięgu ich występowania pozostaje w granicach administracyjnych Unii Europejskiej. Ta kategoria przedmiotów ochrony jest w sposób szczególny brana pod uwagę na etapie wyznaczania obszarów Natura 2000 (każdy obszar istotny dla siedliska lub gatunku priorytetowego powinien bezwzględnie zostać wyznaczony), a także w czasie oceniania ewentualnego zezwolenia na realizację działań negatywnie wpływających na cele ochrony na takim obszarze.

W dyrektywach ptasiej i siedliskowej określono ogólnie gatunki i siedliska, dla ochrony których tworzy się obszary Natura 2000. Jednak o tym, które z nich są przedmiotami ochrony w danym obszarze decydują kryteria wyznaczania, np. wielkość populacji względem populacji krajowej. Każdy obszar Natura 2000 posiada tzw. Standardowy Formularz Danych (SDF), w którym zawarte są wszystkie najważniejsze informacje, w tym dane identyfikujące obszar (nazwa, kod), informacje przyrodnicze o gatunkach i siedliskach występujących na jego terenie,

a także ocena znaczenia danego obszaru w odniesieniu do poszczególnych gatunków i siedlisk, z której wynika, które z nich są przedmiotami ochrony w danym obszarze Natura 2000, czyli:

- w obszarach ptasich – gatunki ptaków wymienione w pkt 3.2 z oceną A, B lub C oraz ptactwo wodno-błotne (jeżeli tak wskazano w pkt. 4.2),
- w obszarach siedliskowych – siedliska przyrodnicze wymienione w pkt 3.1 oraz gatunki zwierząt (**bez ptaków**) i roślin wymienione w pkt. 3.2 z oceną A, B lub C.

Siedliska i gatunki oznaczone w SDF jako D nie są przedmiotem ochrony danego obszaru Natura 2000, a dane ich dotyczące stanowią wartość informacyjną.

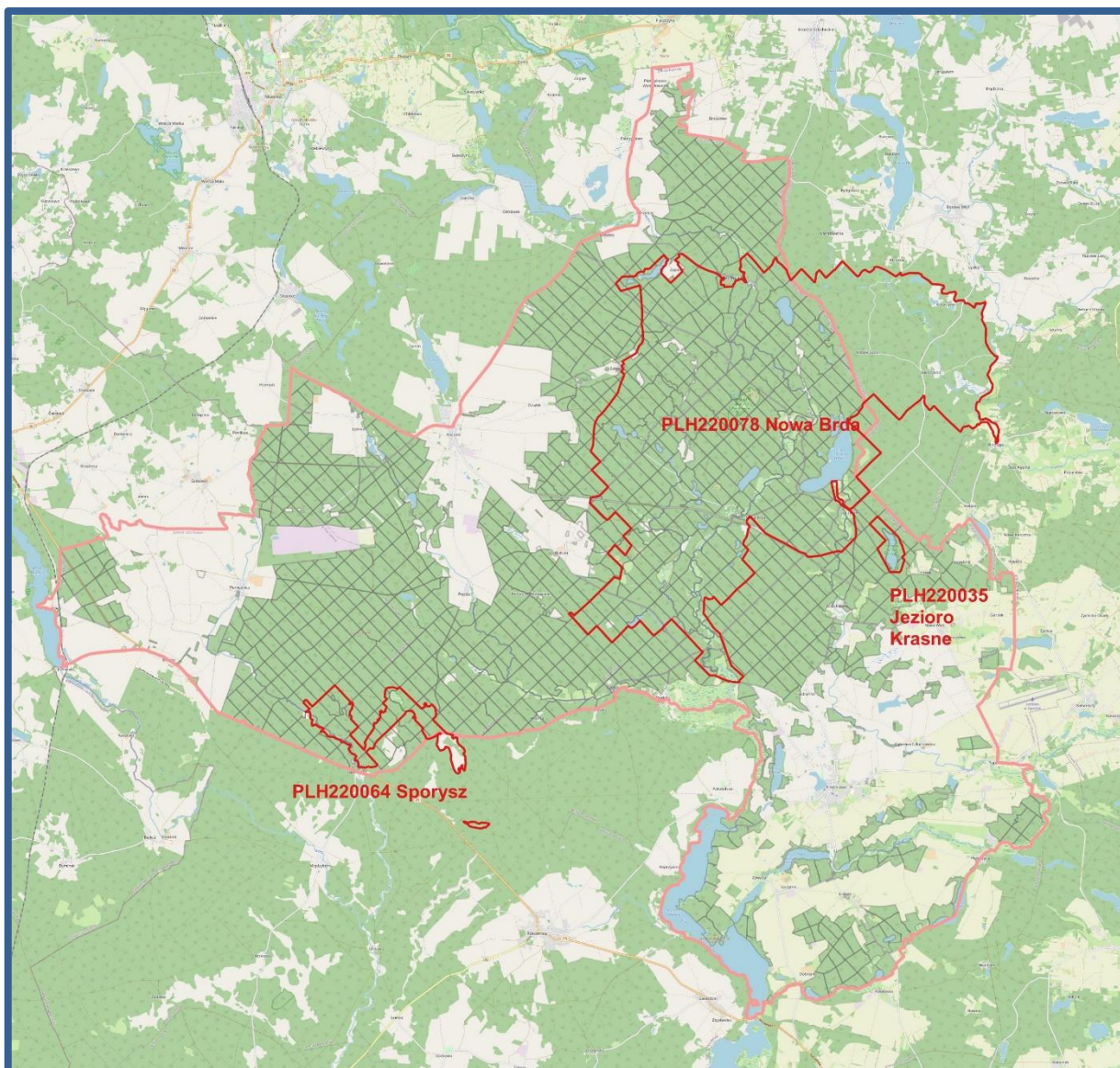
Według stanu na dzień 01.01.2023 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Niedźwiady występują obszary mające znaczenie dla wspólnoty (OZW):

- PLH220035 Jezioro Krasne;
- PLH220064 Sporysz;
- PLH220078 Nowa Brda.

Charakterystyka obszarów, przedstawiona w dalszej części, opracowana została z wykorzystaniem danych i opisów zawartych w Standardowych Formularzach Danych (SDF) oraz planie zadań ochronnych bądź dokumentacji do planów zadań ochronnych.

Tab. 10. Zestawienie powierzchni obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa

Lp.	Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. całkowita (ha)	Pow. w zasięgu N-ctwa (ha)	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa		
					lasy (ha)	grunty nieleśne (ha)	razem (ha)
1	2	3	4	5	6	7	8
OBSZARY MAJĄCE ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY (OZW) NATURA 2000							
1.	PLH220035	Jezioro Krasne	98,01	98,01	67,78	0,80	68,58
2.	PLH220064	Sporysz	481,08	407,44	314,75	91,63	406,38
3.	PLH220078	Nowa Brda	10020,88	7912,11	6695,47	671,18	7366,65
RAZEM POWIERZCHNIA OZW			10599,97	8417,56	7078,00	763,61	7841,61

Ryc. 14. Nadleśnictwo Niedźwiady na tle obszarów Natura 2000

➤ **PLH220035 Jezioro Krasne**

Obszar PLH220035 Jezioro Krasne został zatwierdzony na mocy Decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r., przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE) (Dz. Urz. U. E. z dnia 13-02-2009, L 43, str.63).

Po przyjęciu zmiany przebiegu granicy w oparciu o decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2020/97 z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia trzynastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty obszar zajmuje 98,01 ha.

Położony jest w północno-wschodniej części obrębu Przechlewo, w oddz.: 68; 87a,b,d,g,h,i,~b~~f; 89; 109a,b,~d~g~~j, które otaczają Jezioro Krasne.

Powierzchnia gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo wynosi 68,58 ha w tym:

- grunty leśne zalesione – 66,44 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną – 1,34 ha,
- grunty nieleśne – 0,80 ha.

Obszar Natura 2000 w całości obejmuje rezerwat przyrody „Jezioro Krasne” wraz z otuliną i położony jest na terenie obszaru chronionego krajobrazu „Fragment Borów Tucholskich”.

W SDF-ie wg aktualizacji na marzec 2022 r. dla obszaru odnotowano 4 rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 2 stanowiące przedmiot ochrony (ocena A i B). Przedmioty ochrony oznaczono w tabeli kolorem.

Tab. 11. Typy siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w PLH220035 Jezioro Krasne

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba wydziałów	Powierzchnia wydziałów [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	3110	Jeziora lobeliowe	A	28,91		
2.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	D	1,40	1	0,80
3.	7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	B	1,20		
4.	91D0*	Bory i lasy bagienne	D	10,73	1	1,98
RAZEM					2	2,78

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady w zasięgu obszaru „Jezioro Krasne” nie zinwentaryzowano siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony.

Siedlisko 3110 – jezioro lobeliowe stanowi Jezioro Krasne, nie będące w stanie posiadania Nadleśnictwa. Siedlisko 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* według warstwy GIS zostało wykazane w pięciu niewielkich płatach, stanowiących bardzo wąski pasek o szerokości 2-10 m, położony głównie wzdłuż zachodniego brzegu jeziora, na styku z działką Jezioro Krasne i gruntami Lasów Państwowych (oddz.: 68h, 89a,c) bądź położony całkowicie w działce jeziora, przy oddz. 109b. Jest to zbyt mała powierzchnia, aby mogła stanowić osobne wyłączenie.

Przedmiotem ochrony obszarze jest również 1 gatunek rośliny z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej – elisma wodna *Luronium natans* (ocena A), którą stwierdzono w Jeziorze Krasne.

Tab.12. Gatunki flory wymienione w załącznikach do Dyrektywy oraz ocena znaczenia gatunków w PLH220035 Jezioro Krasne

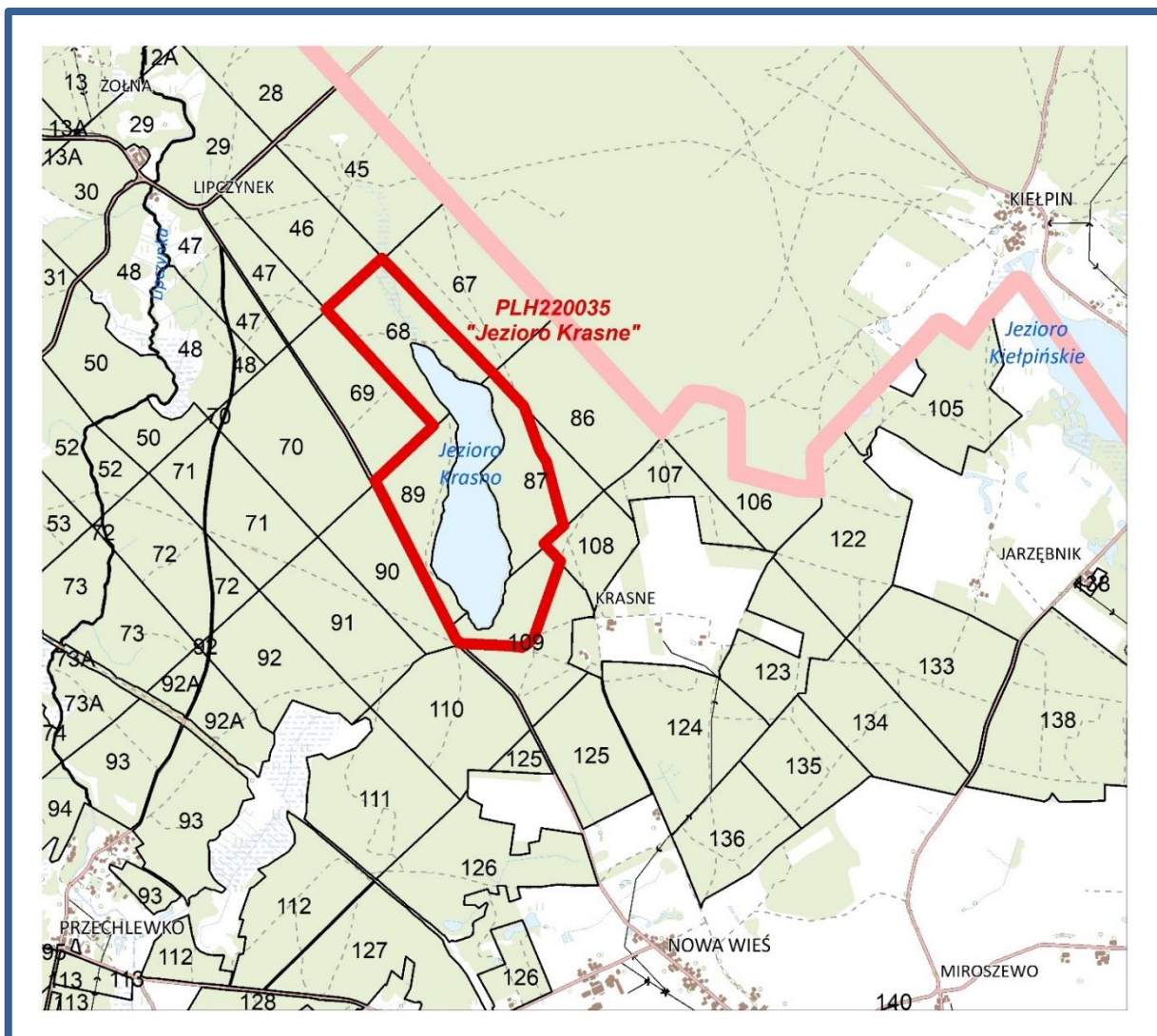
Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja w zasięgu obszaru
1	2	3	4	5
1831	Elisma wodna	<i>Luronium natans</i>	A	Poza gruntami N-ctwa, Jezioro Krasne

Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w PLH220035 Jezioro Krasne na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady zajmują powierzchnię 18,67 ha, czyli 28,1% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych obszaru. Gatunkiem panującym w tych drzewostanach jest So (100%). Drzewostan ponad 100-letni z siedliskiem przyrodniczym 91D0 zajmuje powierzchnię 1,98 ha.

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH220035 Jezioro Krasne posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 31 marca 2014 r., (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1457) zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 15 marca 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 1088). Plan zadań ochronnych obejmuje obszar Natura 2000 z wyłączeniem terenu w granicach rezerwatu przyrody „Jezioro Krasne”, dla którego ustanowiono w drodze zarządzenia Nr 15/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 lipca 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 3316).

Ryc. 15. PLH220035 Jezioro Krasne w zasięgu Nadleśnictwa

➤ **PLH220064 Sporysz**

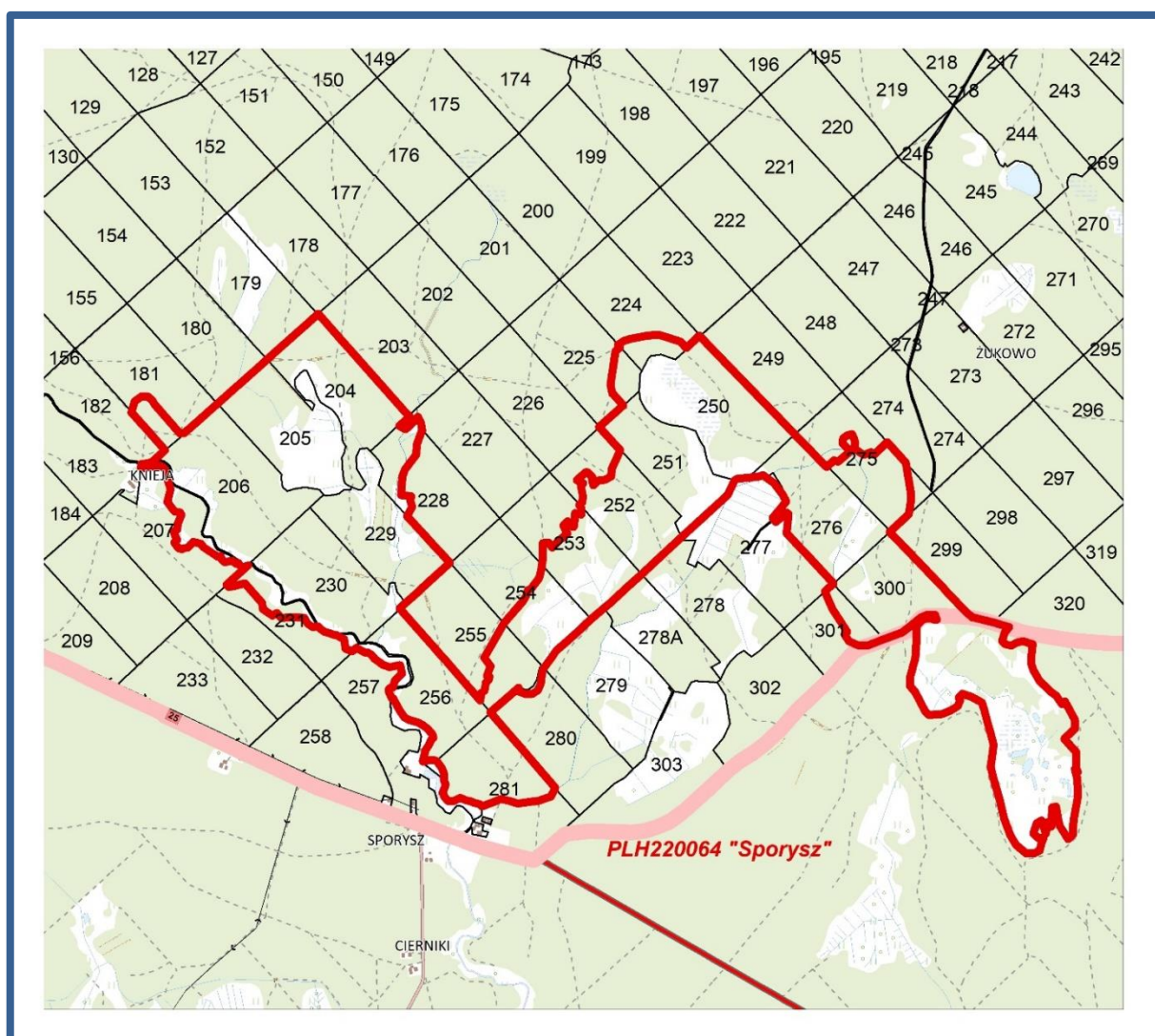
Obszar PLH220064 Sporysz został zatwierdzony na mocy Decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składający się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010)9669)(2011/64/UE) (Dz. Urz. U. E. z dnia 08-02-2011, L 33, str. 146).

Powierzchnia obszaru na podstawie SDF wg stanu na 10-2020 wynosi 481,08 ha. Fragment obszaru położony jest w zachodniej części Nadleśnictwa, na granicy z Nadleśnictwem Czarne Człuchowskie.

W zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady obszar zajmuje powierzchnię 407,44 ha (około 84% ogólnej powierzchni obszaru), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 406,38 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione – 305,06 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną – 9,69 ha,
- grunty nieleśne – 91,63 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w obrębie Rudawa w oddz.: 181g,h,~b,~c; 204-206; 207a,f,g; 224h,i; 225f,g,~b; 228a-c,f,~b; 229; 230; 231a,b,d,f,~a; 250; 251; 252c-l,~a,~b; 253c-m,~a~d; 254h-k,~b~d; 255g-k,~c,~d; 256; 257a; 275f-i,k,l,~c,~d; 276; 280a; 281a,b,d-h~a,~b; 300; 301a,d,~c.

Ryc. 16. Zasięg obszaru PLH220064 Sporysz w zasięgu Nadleśnictwa

Obszar znajduje się na zachodnim skraju Borów Tucholskich, rozciągających się na olbrzymich polach sandrowych usypanych na przedpolu moren czołowych stadium pomorskiego w pobliżu miejscowości Sporysz. Charakterystyczne dla obszaru są liczne obniżenia terenu w dawnych wytopiskach polodowcowych wypełnione w chwili obecnej pokładami torfu.

Charakterystyczną cechą obszaru jest bardzo niskie zaludnienie oraz duża odległość od aglomeracji miejskich.

Szczególnie ciekawe są dwa torfowiska przejściowe (7140) o bardzo dobrze zachowanym złożu torfowym bez jakichkolwiek śladów eksploatacji, położone w zagłębieniu terenowym na miejscu zarośniętego jeziora oraz zdegradowane torfowisko wysokie, zdolne do regeneracji (7120), poprzecinane licznymi regenerującymi potorfiami oraz głębokimi, częściowo zarastającymi rowami odwadniającymi. Obydwa obiekty są dobrze zachowane, z typową florą i fauną. Pozostałą część obszaru porastają świeże bory sosnowe poprzecinane mozaiką kontynentalnych borów bagiennych. W części zachodniej obszaru występuje kompleks typowych kwaśnych buczyn (9110-1) porastających brzegi rzeki Czernicy. Płat boru bagiennego w oddz.: 85 i 86 obrębu Rzeczenica jest jednym z najlepiej zachowanych fragmentów tego siedliska w całym regionie. Obszar był jedną z ostatnich na Pomorzu ostoi głuszca. Ślady bytowania pojedynczych osobników widywano do 2000 roku, podczas gdy za datę wyginięcia gatunku na Pomorzu podaje się początek lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku.

Na obszarze stwierdzono znaczną ilość rzadkich gatunków roślin i bezkręgowców. Stopień zachowania istniejących torfowisk, części borów bagiennych, buczyn oraz dobrze uwodnione regenerujące potorfia na torfowisku wysokim nadają dużą rangę ostoi.

W SDF-ie wg aktualizacji na październik 2020 r. dla obszaru odnotowano 5 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 4, dla których określono ocenę znaczenia ogólnego C, uznano za przedmioty ochrony. Przedmioty ochrony zaznaczono w tabelach przez zacielenie.

Tab. 13. Typy siedlisk przyrodniczych w PLH220064 Sporysz

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba wydziełów	Powierzchnia wydziełów [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	D	40,59	6	22,86
2.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	C	38,91	1	6,45
3.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	22,08	1	15,73
4.	9110	Kwaśne buczyny	C	50,26	9	49,96
5.	91D0*	Bory i lasy bagienne	C	68,25	27	65,83
RAZEM					44	160,83

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

W SDF dla obszaru wymieniono także 3 gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, które jednak nie są przedmiotem ochrony (ocena D).

Tab. 14. Gatunki wymienione w załączniku II II DS oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków w PLH220064 Sporysz

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	5
Ssaki				
1352	Wilk	<i>Canis lupus</i>	D	
1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	D	
Płazy				
1166	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	D	

Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w obszarze PLH220064 Sporysz na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady zajmują łącznie 91,83 ha, czyli ok. 30,1% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych drzewostanach są: So (74,29 ha), Bk (13,33 ha), Dbc (1,49 ha), Ol (2,72 ha).

Drzewostany ponad 100-letnie z siedliskami przyrodniczymi z Załącznika I DS zajmują 53,38 ha, w tym: 91D0 – 40,05 ha, 9110 – 13,33 ha.

Plan zadań ochronnych

Plan zadań ochronnych dla obszaru PLH220064 Sporysz jest w trakcie opracowywania.

Przy opracowywaniu danych do PUL dla Nadleśnictwa Niedźwiady wykorzystano projekt Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sporysz PLH220064.

➤ PLH220078 Nowa Brda

Obszar PLH220078 Nowa Brda został zatwierdzony na mocy Decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składający się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010)9669)(2011/64/UE) (Dz. Urz. U. E. z dnia 08-02-2011, L 33, str. 146).

Obszar siedliskowy PLH220078 Nowa Brda zajmuje powierzchnię 10020,88 ha. Położony jest na sandrowej Równinie Charzykowskiej. Charakteryzuje się różnorodnością siedlisk i różnorodnością zachowanych zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych. Występuje tu bogata flora naczyniowa, z licznymi gatunkami chronionymi i rzadkimi. Jest to obszar o szczególnym nagromadzeniu drobno powierzchniowych torfowisk przejściowych i wysokich, jezior lobeliowych oraz rzadkich zbiorowisk roślin wodnych i bagiennych. Torfowiska wraz z innymi typami mokradeł stanowią znaczący rezerwuar wody i pełnią ważną rolę w kształtowaniu zasobów wodnych poprzez jej retencjonowanie, a także zasilanie wód powierzchniowych i podziemnych. Do największych powierzchniowo zespołów torfowisk, bagien i borów bagiennych należy zaliczyć teren objęty ochroną rezerwatową "Bagnisko Niedźwiady" oraz kompleks położony na południe od Jeziora Lipczyno Wielkie. Przez obszar przebiega dział wodny dorzecza Wisły. Głównym ciekim jest rzeka Brda, z dopływami Chociny, Lipczynki i Modrej, która płynąc z północy na południe dzieli obszar na dwie części. Omawiany obszar cechuje bogactwo jezior, o dużej wartości przyrodniczej, do których należą m.in. jeziora lobeliowe oraz jeziora ramienicowe. Atutem tych jezior jest ich niemal całkowicie śródleśne położenie, dzięki czemu perspektywy ich zachowania są bardzo dobre.

Zagrożeniem dla obszaru jest obniżanie się poziomu wód gruntowych, okresowe susze, zaniechanie tradycyjnego użytkowania łąk, przesuszenia, zarastanie oraz eutrofizacja wód.

Dodatkowym potencjalnym zagrożeniem dla jezior lobeliowych jest gospodarka rybacka (przede wszystkim ich nadmierne lub niewłaściwe zarybianie), a także intensyfikacja ich rekreacyjnego użytkowania.

W zasięgu Nadleśnictwa obszar PLH220078 Nowa Brda zajmuje 7912,11 ha, czyli 79% ogólnej powierzchni. Powierzchnia gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo wynosi łącznie 7 366,65 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione – 6 503,79 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną – 191,68 ha,
- grunty nieleśne – 671,18 ha.

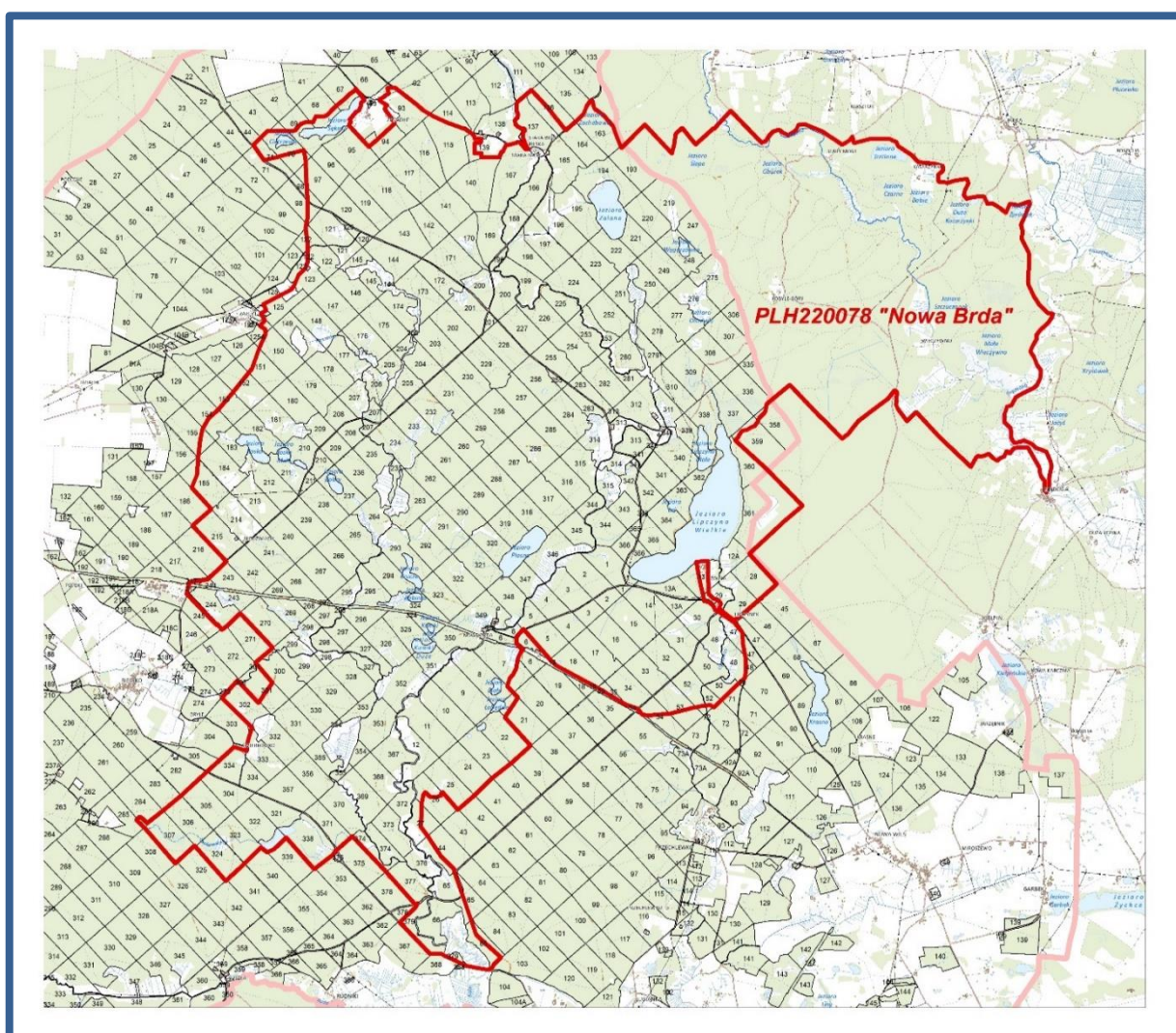
Lokalizacja obszaru na gruntach Nadleśnictwa:

- obręb Niedźwiady, oddz.: 67f,g,~c; 68f,g,~c;69d,f,g,~c,~d; 70b-g,~b,~d,~f; 71a-c,~a,~b; 93f,i,k-n,~c,~d,~g,~h,~j; 94b,c,~a; 95; 96; 97a,f-i,~a; 98d,f,g,~c,~f,~g; 115-121; 122a,f,g,h,~a,~f,~g,~h; 123g-n,~f,~g,~h; 125b-g,~a; 125Ah,~a; 136c,d,f-j,~c,~d; 137a-c,f-n,~a-~d; 139g-i,n,~a; 140-149; 150a-o,~a,~c,~d; 151i-o,~b-~f; 152d-h,~b-~d; 153g-k,~b-~d; 154d,f,~c-~f 155h,i,j,~c-~f; 163b-i,~a; 164-184; 185d-k,~c-~g; 193-215;

217c,d; 219-244; 247-270; 271k,~d; 275-300; 301d-h,l,m,~b,~d,~g; 302; 306-333; 334d-s,~a~d; 335-357; 358b,~c; 359a,~c; 360-374; 376; 377; 379 o powierzchni 6000,53 ha;

➤ obręb Przechlewo, oddz.: 1-5; 6a-l,~a~c; 7a-n,~a,~c; 8-12; 12A; 13a,b,g,h,i,j-o,~b,~c; 13A; 14-17; 18a-g,~a,~b; 21a-c,~a,~b; 22-25; 26a-h,~a,~b; 27a-d,~b; 28; 29a,b,c-f,g,h,k-p,r,s-bx,~a~c,~i; 30-34; 35a,b,~a~c; 44c,d,i,j,~b; 47a-g,l,n~d; 48a-p,~c; 50; 52a-d,f-i,~a~f; 53a-g,~a; 54a-f,~b; 65a-d,f,i,l,m-o,~b~h; 66; 85a,b,d,g,h,~b~d o powierzchni 1115,37 ha;

➤ Obręb Rudawa, oddz.: 284g; 304-307; 321-324; 338; 339a o powierzchni 250,75 ha.

Ryc. 17. Zasięg obszaru PLH220078 Nowa Brda w zasięgu Nadleśnictwa

W SDF-ie wg aktualizacji na marzec 2022 r. w obszarze PLH220078 Nowa Brda odnotowano 14 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, wszystkie o znaczeniu ogólnym A, B lub C, czyli stanowiące przedmiot ochrony.

Tab. 15. Typy siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w PLH220078 Nowa Brda

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie [ha] wg SDF	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba wydzieleń	Powierzchnia wydzieleń [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	3110	Jezióra lobeliowe	50,10	B		
2.	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne w podwodnymi łąkami ramienic	216,45	B		
3.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	33,07	A	2	0,93
4.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	27,06	A	9	4,21
5.	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	0,01	B		
6.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	459,96	C	6	5,04
7.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	2,00	C	5	4,93
8.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	3,01	C	2	1,18
9.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	92,19	B	25	30,31
10.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	29,13	C	15	21,22
11.	9110	Kwaśne buczyny	57,12	A	13	30,75
12.	91D0*	Bory i lasy bagienne	561,17	B	234	463,34
13.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	41,09	B	39	52,79
14.	91T0*	Sosnowy bór chrobotkowy	35,07	C	1	5,40
RAZEM					351	620,10
Siedlisko przyrodnicze nie wymienione w SDF						
15.	4030	Suche wrzosowiska	-	-	1	0,25
16.	6230	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	-	-	2	1,16
17.	7220	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	-	-	2	0,40
18.	9160	Grąd subatlantycki	-	-	3	3,38
RAZEM					8	5,19
OGÓŁEM					359	625,29

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

W SDF dla obszaru wymieniono także 1 gatunek ssaka oraz 3 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, o znaczeniu ogólnym B lub C, a więc stanowiących przedmioty ochrony.

Tab. 16. Gatunki wymienione w załączniku II DS oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków w PLH220078 Nowa Brda

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	5
Ssaki				
1352	Wilk	<i>Canis lupus</i>	B	
Rośliny				
6216	Haczykowiec błyszczący	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	C	1 – 276d; 277i, 308d; 2 – 11b; 27d;
1831	Elisma wodna	<i>Loronium natans</i>	B	
1528	Skalnica torfowa	<i>Saxifraga hirculus</i>	C	1 – 277i;

Drzewostany ponad 100-letnie

W zasięgu obszaru Natura 2000 PLH220078 Nowa Brda na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Niedźwiady drzewostany ponad 100-letnie zajmują łącznie 1118,24 ha, czyli ok. 17,2% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych drzewostanach są: So (1061,34 ha), Bk (20,67 ha), Św (20,15 ha), Db (13,36 ha), Ol (2,13 ha), Dg (0,59 ha).

Drzewostany ponad 100-letnie z siedliskami przyrodniczymi z Załącznika I DS zajmują 241,71 ha, w tym: 91D0 – 219,38 ha, 9110 – 20,17 ha, 9160 – 1,31 ha, 91E0 – 0,85 ha.

Plan zadań ochronnych

Plan zadań ochronnych dla obszaru PLH220078 Nowa Brda jest w trakcie opracowywania.

Przy opracowywaniu danych do PUL dla Nadleśnictwa Niedźwiady wykorzystano projekt Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH220078 Nowa Brda.

3.1.4. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Niedźwiady występuje 18 drzew uznanych za pomniki przyrody.

Tab. 17. Wykaz pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady

Lp	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody Uchwała Rady Miasta Uchwała Rady Gminy)	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
			leśnictwo oddz. pododdz.	powiat gmina/miasto	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
POMNIKI PRZYRODY OŻYWIONEJ									
OBRĘB NIEDŹWIADY									
1.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 232/99 z dnia 8.12.1980 r.	232	Stara Brda 89b	człuchowski Koczała	Dąb szypułkowy	205	355	22	3
2.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 233/100 z dnia 8.12.1980 r.	233			Dąb szypułkowy	205	395	22	2
3.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 236/103 z dnia 8.12.1980 r.	236	Stara Brda 89g	człuchowski Koczała	Dąb szypułkowy	220	430	21	2
4.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 234/101 z dnia 8.12.1980 r.	234	Stara Brda 90a	człuchowski Koczała	Dąb szypułkowy	190	455	22	2
5.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 237/104 z dnia 8.12.1980 r.	237			Dąb szypułkowy	190	525	22	2
6.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 238/105 z dnia 8.12.1980 r.	238			Dąb szypułkowy	190	310	19	3
7.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 239/106 z dnia 8.12.1980 r.	239			Dąb szypułkowy	190	275	20	3
8.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 240/107 z dnia 8.12.1980 r.	240			Dąb szypułkowy	190	415	21	3
9.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 244/111 z dnia 8.12.1980 r.	244			Dąb szypułkowy	190	445	26	2

Lp	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody Uchwała Rady Miasta Uchwała Rady Gminy)	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
			leśnictwo oddz. pododdz.	powiat gmina/miasto	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 247/114 z dnia 8.12.1980 r.	247	Stara Brda 90g	człuchowski Koczała	Dąb szypułkowy	190	245	20	2
11.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 248/115 z dnia 8.12.1980 r.	248			Dąb szypułkowy	190	415	20	2
12.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 249/116 z dnia 8.12.1980 r.	249			Dąb szypułkowy	190	385	21	2
13.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 251/118 z dnia 8.12.1980 r.	251			Dąb szypułkowy	190	385	20	2
14.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 252/119 z dnia 8.12.1980 r.	252			Dąb szypułkowy	190	565	20	2
15.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 245/112 z dnia 8.12.1980 r.	245	Stara Brda 90i	człuchowski Koczała	Dąb szypułkowy	190	385	20	3
16.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 246/113 z dnia 8.12.1980 r.	246			Dąb szypułkowy	190	365	21	3
17.	Orzeczenie WRN w Słupsku Nr 221/88 z dnia 8.12.1980 r.	221	Nowa Brda 241c	człuchowski Koczała	Dąb szypułkowy	215	375	30	2
OBRĘB RUDAWA									
18.	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego Nr 8 z dnia 4.12.1978 r.	8	Wiśnica 359s	człuchowski Przechlewo	Dąb szypułkowy	215	642	27	2

Stan zdrowotny pomników przyrody ożywionej przedstawiony jest liczbowo wg uproszczonej skali Pacyniaka i Smólskiego, i tak:

- 1 – oznacza drzewo zdrowe, bez ubytków i obecności szkodników;
- 2 – oznacza drzewo z częściowo obumierającymi cieńszymi gałęziami w wierzchołkowej partii korony, z pojedynczymi szkodnikami;
- 3 – drzewo mające w 50% obumarłą koronę lub pień, w znacznym stopniu zaatakowane przez szkodniki;
- 4 – drzewo mające w 70% obumarłą koronę lub pień, z dużymi ubytkami tkanki drzewnej;

5 – drzewo mające w ponad 70% obumarłą koronę lub pień, z licznymi dziupłami oraz martwe.

Fot. 7. Pomnik przyrody (dąb szypułkowy) w miejscowości Suszka (fot. W Krawczyk)

3.1.5. Ochrona gatunkowa

- 1. Ochrona gatunkowa obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów.*
- 2. Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.*

Pełna lista gatunków chronionych i rzadkich, występujących na terenie Nadleśnictwa Niedźwiady nie jest znana, ze względu na brak specjalistycznych opracowań florystycznych i faunistycznych, obejmujących całą powierzchnię Nadleśnictwa.

Dane przedstawione w dalszej części są wynikiem m.in. obserwacji dokonanych przez pracowników BULiGL w trakcie terenowych prac urzędzeniowych, danych pozyskanych od pracowników Nadleśnictwa, jak również wynikiem analizy planów ochrony rezerwatów przyrody.

Tab. 18. Zestawienie gatunków podlegających ochronie na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady

Grupa organizmów	Gatunki objęte ochroną ścisłą	Gatunki objęte ochroną częściową	Razem	Gatunki wymienione w załącznikach Dyrektyw EU*	Gatunki ujęte w Czerwonych Księgach lub Listach
1	2	3	5	6	7
Grzyby	–	1	1	–	1
Porosty	–	2	2	–	–
Widłaki	–	3	3	–	3
Mchy	4	30	34	–	–
Rośliny naczyniowe	3	10	14	–	5
Ślimaki	1	–	1	–	–
Owady	1	4	5	–	–
Płazy	5	4	10	10	10
Gady	–	5	5	3	4
Ptaki	81	3	84	16	84
Ssaki	8	11	19	7	19

*Gatunki z Załączników Dyrektywy Siedliskowej i z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej

a) Rośliny chronione

Na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady stwierdzono stanowiska **54** gatunków (53 rośliny, 1 grzyb) objętych prawną ochroną, w tym: **7** – ścisłą, **47** – częściową.

Tab. 19. Wykaz roślin chronionych występujących na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Gatunek: nazwa polska <i>nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział 1 – Niedźwiady 2 – Przechlewo 3 – Rudawa	Obręb – Liczba wydzieleń	Status ochronności		NATURA 2000	Kategorie zagrożenia
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
GRZYBY							
1.	Ozorek dębowy <i>Fistulina hepatica</i>	1 – 177b; 184h; 214b; 241a,c,d; 268a; 296b;	1 – 8		X		
POROSTY							
2.	Chrobotek leśny <i>Cladonia arbuscula</i>	3 – 304c	3 – 1		X		
3.	Chrobotek reniferowy <i>Cladonia rangiferina</i>	3 – 304c	3 – 1		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska <i>nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział 1 – Niedźwiady 2 – Przechlewo 3 – Rudawa	Obręb – Liczba wydzieleń	Status ochronności		NATURA 2000	Kategorie zagrożenia
				ochrona ściśła	ochrona częściowa		
WIDLAKI							
4.	Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	1 – 27c; 241d; 2 – 15d; 32f,g; 48a; 72l; 115c;	1 – 2 2 – 7		X		PCL - NT
	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	1 – 11c,d; 65c; 90b; 107c; 142f; 144b,c,j; 145d,h; 147m; 148f-h,k; 149d,j; 150m,n; 151l- n; 152g; 167k,l; 168a; 169d; 171a,j; 172d,g,i; 173d,f,h; 174a; 175c; 176a,h; 178b,c; 179a,f-h; 180b,f,g,i; 182g; 194c; 198d; 200o; 204d; 207n; 210g; 211a,b,d,k; 212j; 221c; 224g; 225a; 234c; 236d; 247b; 251c; 253i; 255b; 264j; 265h,i; 266h; 267g; 271j; 276c,f; 277g,h,j; 281a; 290g,i; 291n,o,r; 292f,k; 293h; 294b,c; 295a,m,n,o; 298n, 299j,l; 300d,j,k; 301f,g; 308a-c; 309a; 310g; 319f; 320c; 321a,d; 324b; 326i,l; 327b,f-h,l-n; 330b; 336f,g; 337c,d,h; 338a,i; 340o; 344f,k; 345f; 353c,i,n; 358b; 359a; 366b,c; 370d; 2 – 7j,k; 8k,l; 9k; 15a,g,i,l,m; 21c; 22a; 30d,f; 33d,g; 47n; 48n; 50j; 56c,d,f; 68b; 72d,j,m; 73h,i,l,m; 74i; 87i; 89a,c; 109b; 115i; 123i,j; 124a; 125c; 128d,h; 134g; 135a, 164k; 3 – 93h; 151h; 181g; 224h,l; 250c; 293j; 294j; 306i; 307f,g,k,l; 315a; 320i; 323l; 328c; 350m;	1 – 144 2 – 45 3 – 20		X		PCL - NT
6.	Widłak spłaszczony <i>Diphasiastrum complanatum</i>	1 – 210c; 288c	1 – 2		X		
MSZAKI							
7.	Błotniszek wełnisty <i>Helodium blandowii</i>	1 – 111b; 276d; 277i; 351f; 352h; 2 – 27d;	1 – 5 2 – 1	X			
8.	Błyszczce włosowate <i>Tomentypnum nitens</i>	1 – 276d, 277i, 308d,f;	1 – 4		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska <i>nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział 1 – Niedźwiady 2 – Przechlewo 3 – Rudawa	Obręb – Liczba wydzieleń	Status ochronności		NATURA 2000	Kategorie zagrożenia
				ochrona ściśła	ochrona częściowa		
9.	Brodawkowiec czysty <i>Pseudoscleropodium purum</i>	Brak szczegółowych danych. Może występować w d- stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-		X		
10.	Drabik drzewkowaty <i>Climacium dendroides</i>	1 – 111b; 276d; 346j; 351f; 352h; 2 – 12a; 27d; 3 – 338j;	1 – 5 2 – 2 3 – 1		X		
11.	Gajnik lśniący <i>Hylocomnium splendens</i>	Brak szczegółowych danych. Może występować w d- stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-		X		
12.	Haczykowiec błyszczący <i>Hamatocaulis vernicosus</i>	1 – 276d; 277i, 308d; 2 – 11b; 27d;	1 – 3 2 – 2	X		X	
13.	Limprichtia pośrednia <i>Limprichtia cossoni</i>	1 – 277i, 308d,f;	1 – 3		X		
14.	Mszar krokiewkowaty <i>Paludella squarrosa</i>	1 – 276d; 277i; 308d,f; 3 – 294h;	1 – 4 3 – 1	X			
15.	Płonnik cienki <i>Polytrichum strictum</i>	1 – 71c; 93i; 118i; 137a; 148i,j; 149i; 171j; 175c; 200x; 211g; 223d; 224f,h; 227c; 228c; 252b; 255d; 256c; 258c,d,g; 259d,f,g; 260d; 265i,l; 276d; 277i; 282c; 299m; 308d,f; 310h; 323h; 324i; 325d; 336f,g; 337c,d,h; 338h; 349c; 350d; 351a; 2 – 2n; 3l,o; 4j,m-o; 5m-o; 14c; 15a,b,f,g,i; 16a-d,g-k; 17a,b,d,h; 18a,f; 33b,c,f,g; 34a,c,f; 52b; 3 – 270b; 275f,k; 276j,k; 294a,b;	1 – 47 2 – 37 3 – 7		X		
16.	Płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>	1 – 143g; 144b,c,j; 145d; 149d; 167s; 173h; 174a,d; 179f-h,j; 180g; 194f; 226b,c; 231b; 277j; 336f,g; 337c,d,h; 3 – 181g; 230a; 252c; 307f,g,k,l;	1 – 25 3 – 7		X		
17.	Próchniczek błotny	1 – 71c; 111b; 118i; 136i; 137a; 142f; 148g,i-k; 149i;	1 – 46		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska <i>nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział 1 – Niedźwiady 2 – Przechlewo 3 – Rudawa	Obręb – Liczba wydzieleń	Status ochronności		NATURA 2000	Kategorie zagrożenia
				ochrona ściśła	ochrona częściowa		
	<i>Aulacomnium palustre</i>	172c,d,i; 173c,d,f; 178d; 194f; 200x; 215b; 223d; 224h; 227f; 228c; 252b; 256c; 260d; 265i,l; 276d; 277i; 299m; 307l; 308d,f; 325d; 335b; 336f,g; 337c,d,h; 338h. 350d; 351a; 2 – 2n; 3l,o;4j,m-o; 5m-o; 11b; 12a; 15a,b; 16a-d,g,j,k; 17a,,b,d,h; 18a,f; 22b,h,d; 23d,f; 27d; 31f; 33b,c,f,g; 34a,c,f; 3 – 224h,i; 245n; 252h,k; 253j,k; 270b; 275f,k; 276i-k; 294a,b,h; 300d,f; 301a, 338j;	2 – 40 3 – 20				
18.	Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	Brak szczegółowych danych. Może występować w d- stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.			X		
19.	Skorpionowiec brunatny <i>Scorpidium scorpioides</i>	1 – 248a;	1 – 1	X			
20.	Torfowiec błotny <i>Sphagnum palustre</i>	1 – 93i; 172c,d,i; 173c,d,f; 174a; 194f; 215b; 277h,j; 336f,g; 337c,d,h; 2 – 92Ab; 138m; 144h; 170g; 3 – 307f,g,k,l;	1 – 17 2 – 4 3 – 4		X		
21.	Torfowiec brodawkowy <i>Sphagnum papillosum</i>	3 – 245n; 270b;	3 – 2		X		
22.	Torfowiec brunatny <i>Sphagnum fuscum</i>	1 – 118i;	1 – 1		X		
23.	Torfowiec czerwony <i>Sphagnum rubellum</i>	1 – 118i; 136h; 148i,j; 149i; 165i; 175c; 204i; 229b; 260d,f; 310h; 324i; 2 – 2n; 3l,o; 4j,m-o; 5m-o; 14c; 15a,b,f,g,i; 16a-d,g,j,k; 17a,b,d,h; 18a,f; 33b,c,f,g; 34a,c,f;	1 – 13 2 – 36		X		
24.	Torfowiec frędzlowany <i>Sphagnum fimbriatum</i>	1 – 142f; 172c,d,i; 173c,d,f; 198d; 2 – 52b; 3 – 307f,g,k,l;	1 – 8 2 – 1 3 – 4		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska <i>nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział 1 – Niedźwiady 2 – Przechlewo 3 – Rudawa	Obręb – Liczba wydzieleń	Status ochronności		NATURA 2000	Kategorie zagrożenia
				ochrona ściśła	ochrona częściowa		
25.	Torfowiec Girgensohna <i>Sphagnum girgensohnii</i>	1 – 152g;	1 – 1		X		
26.	Torfowiec kończysty <i>Sphagnum fallax</i>	1 – 71c,h; 93i; 115b; 118i; 136f,h,i; 137a,f; 142f; 144b,c,j; 145d; 148g,i,j,k; 149d,i; 150m; 163d,f; 165h,i; 167k,l,n,s; 171a,j; 172c,d,i; 173c-f,h; 174d; 175b-d; 178d; 179f,g,h,j; 180g; 194f; 198d; 200x; 201c; 202g; 204i; 211g; 221c; 223d; 224f,h; 227c,f; 228c; 229b; 230c; 231b,h,k; 244j, 252b, 255b-d; 256c; 257d; 258c,d,g; 259d-g; 260d,f; 265i,l; 277h,j; 282c; 294b,g; 299m; 300d,j,k; 301f,g; 307h,l; 308a; 310g,h; 316d; 322d,f; 323h; 324i; 325d; 327b; 330b; 335b; 336f,g; 337c,d,h; 338h; 341i; 349c; 350d; 351a; 353c,i; 363c; 2 – 2n; 3l,o; 4j,m-o; 5m-o; 14c; 15a,b,f,g,i,k-m; 16a-d,g,j,k; 17a,b,d,h; 18a,f; 22b,d,h; 23a,d,f; 30k; 31b,f,g; 33b,c,f,g; 34a,c,f; 52b; 54a; 3 – 224h,i; 230a; 245n; 250c; 252h,k; 253j,k; 275f,i,k,l; 276h-l; 300d,f; 301a;	1 – 123 2 – 51 3 – 20		X		
27.	Torfowiec magellański <i>Sphagnum magellanicum</i>	1 – 118i; 148i,j; 149i; 163d,f; 200x, 204i; 224f; 227c; 252b; 260d,f; 299m; 324i; 325d; 350d; 351a; 353c; 2 – 22b,h; 23d,f; 3 – 245n; 275f,k; 276i-k;	1 – 19 2 – 4 3 – 6		X		
28.	Torfowiec nastroszony <i>Sphagnum squarrosum</i>	1 – 167s;	1 – 1		X		
29.	Torfowiec obły <i>Sphagnum teres</i>	1 – 111b; 148i,j; 149i; 276d; 277i,j; 308d,f; 3 – 270b; 294a,b;	1 – 9 3 – 3		X		
30.	Torfowiec ostrolistny <i>Sphagnum capillifolium</i>	1 – 136f,i; 137a,f; 142f; 143g; 144b,c,j; 145d; 148g,k; 150m; 163d,f; 167k,l,n,s; 171a;	1 – 67 2 – 44 3 – 20		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska <i>nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział 1 – Niedźwiady 2 – Przechlewo 3 – Rudawa	Obręb – Liczba wydzieleń	Status ochronności		NATURA 2000	Kategorie zagrożenia
				ochrona ściśła	ochrona częściowa		
		172c,d,i; 173c,d,f; 174a,d; 178d; 182g,h; 200x; 201c; 224f,h; 227c,f; 228c; 229b; 230c; 231h,k; 252b;255b,c; 256c; 259g; 260d,f; 265i,l; 277h; 282c; 294b; 307h,l; 310h; 335b; 336f,g; 337c,d,h; 338h; 341i; 362b; 363c; 2 – 2n; 3l,o; 4j,m-o; 5m-o; 7j,k; 8k,l; 9k; 15a,b; 16a-d,g,j,k; 17a,b,d,h; 18a,f; 21c; 22a,d,h; 23a,d,f; 33b,c,f,g; 34a,c,f; 3 – 181g; 224h,i; 230a; 252c,h,k; 253j,k; 275f,i,k,l; 276h,j,k,l; 300d,f; 301a;					
31.	Torfowiec pierzasty <i>Sphagnum subnitens</i>	1 – 276d; 277i; 308d,f; 3 – 294h;	1 – 4 3 – 1		X		
32.	Torfowiec skręcony <i>Sphagnum contortum</i>	1 – 137a; 248a;	1 – 2		X		
33.	Torfowiec spiczastolistny <i>Sphagnum cuspidatum</i>	1 – 136h; 137a; 148i,j; 149i; 204i; 227c; 252b;	1 – 8		X		
34.	Torfowiec Warnstorfa <i>Sphagnum warnstorffii</i>	1 – 111b; 277i,j; 308d,f;	1 – 5		X		
35.	Torfowiec wąskolistny <i>Sphagnum angustifolium</i>	1 – 71c,h; 93i; 111b; 115b; 118i; 148i,j; 149i; 165i; 194f; 211g; 215b; 276d; 277i; 308d,f; 324i; 351f; 352h; 2 – 27d; 3 – 270b; 294a,b,h; 323i; 324b; 338j;	1 – 20 2 – 1 3 – 7		X		
36.	Torfowiec zanurzony <i>Sphagnum inundatum</i>	1 – 215b	1 – 1		X		
37.	Widłóżąb błotny <i>Dicranum bonjeanii</i>	2 – 2n; 3l,o; 4j,m-o; 5m-o; 15a,b; 16a-d,g,j,k; 17a,b,dh; 18a,f; 33b,c,f,g; 34a,c,f;	2 – 32		X		
38.	Widłóżąb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>	Brak szczegółowych danych. Może występować w d- stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.					

Lp.	Gatunek: nazwa polska <i>nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział 1 – Niedźwiady 2 – Przechlewo 3 – Rudawa	Obręb – Liczba wydzieleń	Status ochronności		NATURA 2000	Kategorie zagrożenia
				ochrona ściśła	ochrona częściowa		
39.	Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	Brak szczegółowych danych. Może występować w d- stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.			X		
40.	Źródlikowiec zmienny <i>Palustriella commutata</i>	1– 264i; 3 – 307c;	1 – 1 3 – 1		X		
ROŚLINY NACZYNIOWE							
41.	Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>	3 – 250c,d;	3 – 2	X			PCL - LC
42.	Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	1 – 1c; 70d; 71c; 107c; 121c; 136f,h,i,k; 137a,f;142f; 143g; 144b,c,j; 145d; 148g,i-k; 149d,i; 150m; 152g; 163d,f; 167k,l,n; 171a,j; 172c,d,i; 173c,d,f,h; 174a,d; 175b-d; 176h; 177a; 178a,d; 179f,g,h,j; 180g; 181h; 182g,h; 194g; 200x; 201c; 202c,g; 204i; 205g; 211g,k; 212j; 221c; 223d; 224f,h; 227c,f; 228c; 229b; 230c; 231b,h,k; 251c; 252b; 255b-d; 256c; 257d; 258c,d,g; 259d-g; 260c,-f; 265i,l; 277h,j; 282c; 290g; 291n,o,r; 292f,k; 293n; 294b,g; 299j,k,m; 300d,j,k; 301f,g; 307h,l; 308a; 310g,h; 316d; 319f; 320c; 321a,d; 322d,f; 323h; 324i; 325d; 326i; 327b,i; 328c; 329a; 330b; 335b; 336f,g; 337c,d,h; 338h, 341i; 342k; 350d; 351a; 353c,i; 358b; 359a,c,d; 362b; 363c; 2 – 2n; 3l,o; 4j,m-o; 5m-o; 7jk,m; 8k,l; 9k; 14c,k; 15a,b,f,g,i-m; 16a-g,j,k; 17a,b,d,h; 18a,b,f; 21c; 22a,b,d,h; 23a,d,f; 30j,k; 31b,f,g; 32d-g; 33b-g; 34a,c,f; 52b; 54a,f,k; 55d; 56c,f; 60c; 61b; 68b,h,j; 72k-m; 73f,l; 76a; 87b,h,i; 89a,c; 92Ab; 95a-c; 96c,i-l; 97f,g,i; 98h; 109b;	1 – 160 2 – 125 3 – 32		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska <i>nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział 1 – Niedźwiady 2 – Przechlewo 3 – Rudawa	Obręb – Liczba wydzieleń	Status ochronności		NATURA 2000	Kategorie zagrożenia
				ochrona ściśła	ochrona częściowa		
		110c; 112f, 114b; 115a-c; 169m; 207k 3 – 181g; 224h,i; 230a; 245j; 252c,h,k; 253j,k; 275f,i,k,l; 276h-l; 300d,f; 301a; 307f,g,k,l; 323l; 328c; 364f; 365f;					
43	Bażyina czarna <i>Empetrum nigrum</i>	1 – 148g,j,k; 149i; 167k,l,n; 178a,d; 221b; 222c; 228c; 236a; 251c; 252b; 258d,g; 259d,f; 277h,j; 300j; 307h; 310h; 327i; 330b; 335b; 336f,g; 337c,d,h; 338j; 341i; 353c; 2 – 22d,h; 23d,f; 30k; 31b; 3 – 250c;	1 – 35 2 – 6 3 – 1		X		PCL- NE
44.	Grzybienie białe <i>Nymphaea alba</i>	1 – 338j; 2 – 160g,j; 3 – 169i; 245m;	1 – 1 2 – 2 3 – 2		X		
45.	Kocanki piaskowe <i>Helichrysum arenarium</i>	2 – 125f; 137d; 138a;	2 – 3		X		
46.	Kukułka (storczyk) krwista <i>Dactylorhiza incarnata</i>	3 – 250c;	3 – 1		X		PCKR -EN PCL- EN
47.	Kukułka (storczyk) plamista <i>Dactylorhiza maculata</i>	1 – 277i;	1 – 1		X		
48.	Kukułka (storczyk) szerokolistna <i>Hamatocaulis vernicosus</i>	2 – 12a;	2 – 2		X		
49.	Listera jajowata <i>Listera ovata</i>	1 – 276d;	1 – 1		X		
50.	Modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>	1 – 136h, 335b; 3 – 250c;	1 – 2 3 – 1		X		
51.	Nadwodnik sześciopręcikowy <i>Elatine hexandra</i>	3 – 250c;	3 – 1		X		PCKR -EN PCL -EN
52.	Rosiczka okrągłolistna	1 – 70d; 71c; 115b; 118i; 136h; 149i; 165i; 167k; 194g;	1 – 20	X			PCL- NT

Lp.	Gatunek: nazwa polska <i>nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział 1 – Niedźwiady 2 – Przechlewo 3 – Rudawa	Obręb – Liczba wydzieleń	Status ochronności		NATURA 2000	Kategorie zagrożenia
				ochrona ściśła	ochrona częściowa		
	<i>Drosera rotundiflora</i>	224f; 260f; 276d; 277i; 308d,f; 324i; 325d; 338j; 350d; 351a; 2 – 16c,j; 17d; 22b; 33b; 68h; 3 – 90d; 245j,n; 250c; 270b; 276i;	2 – 6 3 – 6				
53.	Skalnica torfowiskowa <i>Saxifraga hirculus</i>	1 – 277i;	1 – 1	X		X	
54.	Wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	1 – 379d; 2 – 66a,h;	1 – 1 2 – 2		X		

Objaśnienia:

– dla porostów – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, Nr 1408); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, cz – gatunek objęty ochroną częściową;

– dla widłaków, mszaków i roślin naczyniowych – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, Nr 1409); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, cz – gatunek objęty ochroną częściową; (1) – gatunki wymagające ochrony czynnej; (2) – gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków dziko żyjących, zgodnie z §6 ust. 1 pkt 6 Rozporządzenia oraz nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 ust. pkt 3; (3) – gatunki, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1;

PCL – Polska Czerwona Lista paprotników i roślin kwiatowych (IOP, 2016). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone na wyginięcie, NT – gatunki bliskie zagrożenia, DD – gatunki, których stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku danych;

CLP – Czerwona Lista Porostów w Polsce (2006). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki wymierające, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

PCKR – Polska Czerwona Księga Roślin (2014). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

Z uwagi, że nie wszystkie gatunki z rodzajów chrobotków podlegają ochronie nie zamieszono ich w tabeli gatunków chronionych. Chrobotki występują w obrębie Rudawa, oddz.: – 85a; 86g; 106b, 170f,h; 109g; 110c; 111b; 125b; 126a,c; 128b,c,g; 129d,f,k; 130a,b; 131a; 149g; 151c; 152c; 153c,d,g; 154b; 159c; 198h; 304b,d; 305d; 321a,b; 322a,b,d,f; 323a,b; 357i.

Występowanie roślin chronionych uwidocznione zostało w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Pospolite gatunki mszaków (brodawkowiec czysty, gajnik lśniący, rokićnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy), które nie były szczegółowo zinventaryzowane, nie oznaczano na mapach.

Fot. 8. Wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum* (fot. W. Krawczyk)

b) Zwierzęta chronione

Na terenie Nadleśnictwa Niedźwiady stwierdzono występowanie **125** gatunków zwierząt objętych prawną ochroną, w tym: **6 bezkręgowców, 11 płazów, 5 gadów, 84 ptaków i 19 ssaków.**

Tab. 20. Gatunki zwierząt chronionych występujących na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
BEZKRĘGOWCE			
ŚLIMAKI			
1.	Ślimak Winniczek <i>Helix pomatia</i>	Występuje na obszarach o dużej wilgotności, w lasach, parkach i ogrodach.	PL – cz, (4) Czerwona lista IUCN - LC
OWADY			
1.	Biegacz leśny <i>Carabus sylvestris</i>	Występuje w lasach, na łąkach i uprawach. Obserwowany na terenie rez. „Przytoń”	PL – cz
2.	Trzmiel gajowy <i>Bombus lucorum</i>	Występuje w strefie ekotonu, zadrzewień śródpolnych i na polanach leśnych. Obserwowany na terenie rez. „Cęgi Małe” i „Przytoń”, o. Przechlewo 66a	PL – cz Czerwona lista IUCN - LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
3.	Trzmiel kamiennik <i>Bombus lapidarius</i>	Spotykany na łąkach i nieużytkach, na skraju zakrzaczeń śródpolnych oraz w dolinie Brdy Obserwowany na obszarze rez. „Cęgi Małe” i „Przytoń”.	PL – cz
4.	Trzmiel rudoszary <i>Bombus sylvarum</i>	Preferują lasy, łąki i uprawy. Obserwowany w o. Niedźwiady, oddz. 379b,c.	PL – cz
5.	Trzmiel ziemny <i>Bombus terrestris</i>	Występuje w strefie ekotonu i na łąkach.	PL – cz
KRĘGOWCE			
PŁAZY			
1.	Grzebiuszka ziemna <i>Pelobates fuscus</i>	Gatunek rzadki. Preferuje wody stojące, okresowo zalewane łąki, głębsze rowy melioracyjne, doły po wydobyciu piasku i żwiru.	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
2.	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Spotykany głównie na płytkich wodach stojących, szczególnie mocno nasłonecznionych w okresie odbywania godów (IV – VII).	PL – s, (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
3.	Ropucha paskówka <i>Epidalea calamita</i> (<i>Bufo calamita</i>)	Bardzo rzadka. Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych.	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
4.	Ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	Gatunek częsty. Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych.	PL – cz, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
5.	Traszka zwyczajna <i>Triturus vulgaris</i>	Gatunek rzadki. Spotyka się ją głównie w bezrybnych małych akwenach wód stojących, często śródleśnych lub częściowo ocienionych drzewami. Obserwowana w o. Niedźwiady w oddz. 379a.	PL – s, (1) PCZL - NT DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
6.	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Gatunek rzadki. Spotyka się ją głównie w bezrybnych małych akwenach wód stojących, często śródleśnych lub częściowo ocienionych drzewami.	PL – s, (1) PCZL - NT DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
7.	Żaba jeziorkowa <i>Pelophylax lessonae</i> (<i>Rana lessonae</i>)	Gatunek preferuje wody stojące i wolno płynące, także na terenach zalesionych.	PL – cz, (1), (4) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
8.	Żaba moczarowa <i>Rana arvalis</i>	Występuje na łąkach, śródleśnych polanach. Wytrzymała na brak wody.	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
9.	Żaba śmieszka <i>Pelophylax ridibundus</i>	Gatunek najczęściej spotykany nad dużymi zbiornikami wodnymi: jeziora,	PL – cz, (1), (4) DS – zał. V

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
	<i>(Rana ridibunda)</i>	stawy, rozlewiska rzeczne, lecz również w śródleśnych stawach.	Czerwona lista IUCN - LC
10.	Żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	Gatunek preferuje tereny podmokłe i akwenu wód stojących i wolno płynących, również wilgotne i podmokłe lasy.	PL – cz, (1) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
11.	Żaba wodna <i>Pelophylax esculentus</i> <i>(Rana esculenta)</i>	Preferuje wody stojące i wolno płynące.	PL – cz, (1), (4) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
GADY			
1.	Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i>	Występuje na skraju lasu, przy stawach, w nasłonecznionych miejscach.	PL – cz, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
2.	Jaszczurka żyworodna <i>Lacerta vivipara</i>	Występuje w pobliżu torfowisk, na skraju lasu. Zamieszkuje wilgotne siedliska leśne. Obserwowano w o. Niedźwiady oddz. 379c oraz o. Przechlewo oddz. 66a.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN - LC
3.	Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i>	Liczny w wilgotnych lasach, przy obrzeżach drzewostanów.	PL – cz, (1)
4.	Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>	Występuje zwykle w sąsiedztwie wód. Ściśle związany z obecnością płazów (pokarm).	PL – cz, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LR/LC
5.	Żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>	Nieliczna. Spotykana na obrzeżach lasów, podmokłych łąkach i polanach leśnych.	PL – cz, (1), (4) Czerwona lista IUCN - LC
PTAKI			
1.	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	Może występować na terenach leśnych, w sąsiedztwie zbiorników wodnych. Wyznaczono 3 strefy ochronne w o. Przechlewo w leśnictwach Lipczynek, Lisewo, Przechlewko .	PL – s, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
2.	Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	Szuwary nadwodne wód płynących i stojących. Żeruje głównie na terenach otwartych.	PL – s*, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
3.	Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	W pobliżu osad, na łąkach i terenach otwartych.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
4.	Bogatka <i>Parus major</i>	Głównie zadrzewienia, parki, przeredzone lasy.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
5.	Cierniówka <i>Curruca communis</i>	Uprawy leśne, kępy niskich krzewów w strefie ekotonu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
6.	Czajka <i>Vanellus vanellus</i>	Wilgotne i podmokłe łąki i pastwiska, zastoiska śródpolne.	PL – s*, (2) Czerwona lista IUCN – LC
7.	Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>	Drzewostany w pobliżu akwenów wodnych.	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
8.	Czubatka <i>Parus cristatus</i>	Bory sosnowe i świerkowe, lasy mieszane.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
9.	Czyż <i>Carduelis spinus</i>	Dojrzałe drzewostany iglaste i mieszane z występującym świerkiem	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
10.	Derkacz <i>Crex crex</i>	Podmokłe łąki, pastwiska na wilgotnych glebach.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
11.	Drożdżik <i>Turdus iliacus</i>	Lasy iglaste w pobliżu terenów podmokłych	PL – s Czerwona lista IUCN – NT
12.	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	Wszelkiego typu drzewostany powyżej 80 lat.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
13.	Dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>	Wszelkiego typu drzewostany powyżej 40 lat.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
14.	Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Drzewostany liściaste, zwłaszcza z udziałem dębu, szczególnie powyżej 90 lat.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
15.	Dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>	Skraje drzewostanów liściastych, zadrzewienia w pobliżu osad ludzkich.	PL – s* Czerwona lista IUCN – LC
16.	Dzwoniec <i>Chloris chloris</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
17.	Gągoł <i>Bucephala merganser</i>	Wody słodkie, rzeki, jeziora, stawy rybne w strefie lasów liściastych.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
18.	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Uprawy leśne, kępy niskich krzewów w strefie ekotonu.	PL – s DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
19.	Gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Parki, lasy, ogrody.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
20.	Grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Prześwietlone lasy liściaste i mieszane z udziałem grabu lub buka, w pobliżu zbiorników wodnych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
21.	Grzywacz <i>Columba palumbus</i>	Prześwietlone lasy liściaste i mieszane, śródpolne zadrzewienia.	Czerwona lista IUCN – LC
22.	Jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	Drzewostany starszych klas wieku, zwłaszcza wilgotne i podmokłe.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
23.	Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
		Brak stwierdzonych gniazd na gruntach N-ctwa.	
24.	Kania ruda <i>Milvus milvus</i>	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk. Brak stwierdzonych gniazd na gruntach N-ctwa.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
25.	Kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>	Zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
26.	Kobuz <i>Falco subbuteo</i>	Starsze drzewostany, zwłaszcza z gniazdami kruka, w których odbywa lęgi.	PL – s*, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
27.	Kokoszka <i>Gallinula chloropus</i>	Zbiorniki wodne o zróżnicowanej wielkości z gęstą roślinnością podwodną oraz nadwodną	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
28.	Kormoran <i>Phalacrocorax carbo</i>	Płytkie zbiorniki wodne.	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
29.	Kos <i>Turdus merula</i>	Zadrzewienia i lasy liściaste i mieszane, w borach rzadko.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
30.	Kowalik <i>Sitta europea</i>	Luźne starodrzewy liściaste i mieszane, duże zadrzewienia śródpolne, parki miejskie.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
31.	Krogulec <i>Accipiter nisus</i>	Głównie młodniki i drągowiny.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
32.	Kruk <i>Corvus corax</i>	Drzewostany i zadrzewienia liściaste i iglaste.	PL – cz, (2) Czerwona lista IUCN – LC
33.	Kszyk <i>Gallinago gallinago</i>	Podmokłe łąki i zastoiska (również bobrowe), z niewysoką roślinnością zielną.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
34.	Kukułka <i>Cuculus canorus</i>	Zadrzewienia liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
35.	Kulczyk <i>Serinus serinus</i>	Zadrzewienia, aleje śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
36.	Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	Lasy iglaste w pobliżu terenów otwartych.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
37.	Lerka <i>Lullula arborea</i>	Otwarte tereny (zręby, uprawy) przy ścianie sosnowych, prześwietlonych borów.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
38.	Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>	Akweny wód stojących i płynących, również z niewielkim szuwarem bądź zakrzaczeniem.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
39.	Makolągwa <i>Linaria cannabina</i>	Na obrzeżach lasów liściastych, parki, zadrzewienia.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
40.	Modraszka <i>Parus caeruleus</i>	Zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy liściaste i mieszane	PL – s DP – zał.II Czerwona lista IUCN – LC
41.	Muchołówka szara <i>Muscicapa striata</i>	Stare parki, zadrzewienia, lasy gospodarcze. Stwierdzono obecność w o.Niedźwiady oddz 379b,c.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
42.	Muchołówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>	Starsze drzewostany liściaste i iglaste.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
43.	Mysikrólik <i>Regulus regulus</i>	Lasy iglaste i mieszane z występującym świerkiem.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
44.	Myszołów <i>Buteo buteo</i>	Lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
45.	Nurogęś <i>Mergus merganser</i>	Jeziora, zbiorniki wodne.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
46.	Paszkot <i>Turdus viscivorus</i>	Stare drzewostany w pobliżu terenów podmokłych.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
47.	Pęłzacz leśny <i>Certhia familiaris</i>	Starsze drzewostany liściaste i iglaste.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
48.	Piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>	Młodniki i drągowiny, szczególnie w strefie ekotonu na skraju lasu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
49.	Pierwiosnek <i>Phylloscopus colybita</i>	Zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy liściaste i mieszane	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
50.	Perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i>	Większe akweny wód stojących (ponad 2 ha), z wykształconą roślinnością wodną.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
51.	Perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i>	Małe, śródlądowe, zarośnięte zbiorniki wodne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
52.	Pięgża <i>Currura curruca</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
53.	Pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Drzewostany i zadrzewienia liściaste i iglaste.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
54.	Pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i>	Sąsiedztwo wód płynących i stojących, w miejscach niepokrytych roślinnością.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
55.	Pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>	Sąsiedztwo wód płynących i stojących, w miejscach niepokrytych roślinnością.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
56.	Pluszcz <i>Cinclus cinclus</i>	Drzewostany w najbliższym sąsiedztwie wód płynących	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
57.	Pokląskwa <i>Saxicola rubetra</i>	Trwałe użytki zielone (łąki, pastwiska), przesuszone torfowiska.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
58.	Pokrzewka ogrodowa <i>Sylvia borin</i>	Gęste zarośla, wilgotne lasy liściaste, zadrzewienia śródpolne i skraje lasów.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
59.	Pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>	Młodniki i drągowiny, szczególnie w strefie ekotonu na skraju lasu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
60.	Potrzos <i>Emberiza schoeniclus</i>	Tereny wilgotne i podmokłe.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
61.	Puchacz <i>Bubo bubo</i>	Stare drzewostany w pobliżu terenów otwartych (zbiorniki wodne). Brak stwierdzonych gniazd na gruntach N-ctwa.	PL – s*, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
62.	Pustułka <i>Falco tinnunculus</i>	W pobliżu osiedli ludzkich, zadrzewienia śródpolne.	PL – s*, (2) Czerwona lista IUCN – LC
63.	Puszczyk <i>Strix aluco</i>	Dziuple w starszych lasach liściastych i mieszanych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
64.	Raniuszek <i>Aegithalos caudatus</i>	Lasy liściaste i mieszane, bory, młodniki, skraje lasów, zadrzewienia śródpolne.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
65.	Rudzik <i>Erithacus rubecula</i>	Wilgotne cieniste starsze lasy z obfitym podszytem.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
66.	Samotnik <i>Tringa ochropus</i>	Wilgotne zabagnione tereny leśne.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
67.	Sikora uboga <i>Parus palustris</i>	Widne zarośla, lasy liściaste i mieszane - zwłaszcza dębowe i brzożowe.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
68.	Sosnówka <i>Periparus ater</i>	W głębi zwartych starych borów sosnowych i świerkowych, rzadko w lasach liściastych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
69.	Srokosz <i>Lanius excubitor</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
70.	Strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>	Lasy i bory z bujnym podszytem, szczególnie w pobliżu cieków wodnych, terenów podmokłych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
71.	Sójka <i>Garrulus glandarius</i>	Lasy liściaste i mieszane, zadrzewienia, parki.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
72.	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Spotykana w lasach z udziałem świerka, szczególnie przy dużym udziale w podszyści. Na gruntach N-ctwa wyznaczono 4 strefy ochrony: w leśnictwach Nowa Brda, Pustowo i 2 w leśnictwie Lipczynek.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
73.	Szpak <i>Sturnus vulgaris</i>	Lasy i skupiska drzew.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
74.	Śpiewak <i>Turdus philomelos</i>	Lasy o gęstym podszyciu, w pobliżu otwartych przestrzeni.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
75.	Świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>	Uprawy i młodniki, dobrze nasłonecznione, suche drzewostany iglaste bądź mieszane, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
76.	Świstunka leśna <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Dojrzałe lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
77.	Trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Jeziora i stawy porośnięte pasem szuwarów	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
78.	Trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Jeziora i stawy porośnięte pasem szuwarów	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
79.	Trznadel <i>Emberiza citrinella</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
80.	Wilga <i>Oriolus oriolus</i>	Drzewostany liściaste i mieszane, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
81.	Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	Spotykana w lasach z udziałem świerka, często w pobliżu terenów otwartych (zrębów, upraw, bagien). Do gniazdowania często wykorzystuje dziuple dzięcioła czarnego.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
82.	Zięba <i>Fringilla coelebs</i>	Widne lasy liściaste, mieszane i iglaste, z ubogą warstwą podszytu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
83.	Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	Drzewostany w najbliższym sąsiedztwie wód płynących, strome piaszczyste brzegi.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
84.	Żuraw <i>Grus grus</i>	Wilgotne, zabagnione tereny leśne, zwykle w oddaleniu od siedzib ludzkich; żeruje na łąkach i polach uprawnych. Na gruntach N-ctwa obserwowany w oddz.: o. Niedźwiady: 3j,k; 6c,d,l;111b; o. Przechlewo: 12a; 119g; 152b; 168g; 204f; 205c.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
SSAKI			
1.	Borowiec wielki <i>Nyctalus noctula</i>	Lasy w pobliżu osad ludzkich.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
2.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Ślady działalności widoczne na gruntach N-ctwa w pobliżu cieków wodnych, w oddz.:	PL – cz, (1) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
		o. Niedźwiady 68f; 137c; 138a; 183d; 195h; 166h; 177a; 206h; 207i; 211c; 237b,c,g; 248a; 276d; 298f,j; 308a,c; 309k; 314j; 324b;349z; 352i; 339b; 379a o. Przechlewo 1c; 2b; 6d; 7a,i; 8b,l; 9b; 12Aa,f; 13j; 29bx; 47f; 48d,k; 66a,h; 130a; 131a; 132b; 146d,f,g,i,l,n; 149b; 151c; 154a,b,d,f; 156d,h; 160c,d,g,j; 161f; 162b,c; 168a,c,d; 169g; 186a,c; 187d; 190d; 203a,g; 204d,f,g,h,i,j; 205b,c; 207j,k,l,m; 208f,g; 218i; 219b,d; 220a,b,d,j; 221g; o. Rudawa 92d, 115i; 183a; 207f,g; 230d; 231b; 241f; 257l; 290f; 338f	
3.	Jeż (1) <i>Erinaceus sp.</i>	Obrzeża borów i lasów.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
4.	Karczownik ziemnowodny <i>Arvicola terrestris</i>	Obrzeża podmokłych lasów, wilgotne łąki, kępy na bagnach.	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
5.	Karlik większy <i>Pipistrellus nathusii</i>	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s* Czerwona lista IUCN – LC
6.	Karlik drobny <i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s* Czerwona lista IUCN – LC
7.	Kret (1) <i>Talpa europaea</i>	Występuje w luźnych drzewostanach, zwłaszcza liściastych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
8.	Mysz zaroślowa <i>Apodemus sylvaticus</i>	Zarośla na obrzeżach lasów, parki, pola i polany leśne.	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
9.	Mopek zachodni (1)(3) <i>Barbastella barbastellus</i>	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s*, (1), (3) DS – Zał. II, IV Czerwona lista IUCN – NT
10.	Mroczek późny (1)(3) <i>Eptesicus serotinus</i>	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s*, (1), (3) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LC
11.	Nocek duży (1)(3) <i>Myotis myotis</i>	Dojrzałe lasy z ubogim podszytem, łąki i pastwiska.	PL – s*, (1), (3) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC
12.	Nocek rudy (1)(3) <i>Myotis daubentonii</i>	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s*, (1), (3) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LC
13.	Ryjówka aksamitna (1) <i>Sorex araneus</i>	W lasach liściastych i mieszanych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
14.	Ryjówka malutka (1) <i>Sorex minutus</i>	Obrzeża podmokłych lasów, wilgotne łąki, kępy na bagnach.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
15.	Rzęsorek mniejszy (1) <i>Neomys anomalus</i>	Okolice zbiorników wodnych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
16.	Rzęsorek rzeczek (1) <i>Neomys fodiens</i>	Nad rzekami i strumieniami o czystym nurcie i żwirowatym dnie.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
17.	Wiewiórka (1) <i>Sciurus vulgaris</i>	Dziuple w drzewostanach liściastych i mieszanych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
18.	Wilk (1) <i>Canis lupus</i>	Związany z dużymi kompleksami leśnymi. W ostatnich latach coraz częściej obserwowany na terenie Nadleśnictwa.	PL – s*, o, (1) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC
19.	Wydra (1) <i>Lutra lutra</i>	Na gruntach N-ctwa spotykana w dolinach rzek i w pobliżu zbiorników wodnych: o. Niedźwiady 69f, 137c, 169d, 194i, 298f, 314j, 340f, 366i; o. Rudawa 338g.	PL – cz, (1) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – NT

Objaśnienia:

PL – Prawo krajowe (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. Nr 2183); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, s* – gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej, cz – gatunek objęty ochroną częściową; o – gatunek wymagający ustalenia strefy ochrony jego ostoi lub stanowiska; (1) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w §6 ust. 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (2) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w §6 ust. 3 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (3) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 6 ust. 4 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (4) – gatunek, którego dotyczy odstępstwo, o którym mowa w §9 pkt 6 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r.;

PCzL / PCzK – Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2002) / Polska Czerwona Księga Zwierząt. Kręgowce – (Głowaciński, 2001). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki skrajnie zagrożone, EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone, VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie, NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia, LC – gatunki na razie nie zagrożone, DD – o statusie słabo rozpoznanym i zagrożeniu, ale bliżej nieokreślonym; DS – Dyrektywa Siedliskowa – Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory); Załącznik II – gatunki roślin i zwierząt ważne dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony, Załącznik IV – gatunki roślin i zwierząt ważnych dla Wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony;

DP – Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa; Załącznik I – gatunki objęte szczególną ochroną;

Czerwona Lista IUCN (IUCN *Red List of Threatened Species*). Version 2013.2. Stosowane skróty kategorii zagrożenia: NT – gatunki bliskie zagrożenia, LC – gatunki najmniejszej troski;

Nazwy łacińskie ptaków podane wg Listy awifauny krajowej wg stanu na 31.12.2020.

Fot. 9. Jaszczurka zwinka *Lacerta agilis* (fot. W. Krawczyk)

c) Strefy ochrony

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalone strefy ochrony.

Podstawy prawne ochrony strefowej zawiera Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2021 poz. 1098 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. 2016, poz. 2183). W załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia wymieniono gatunki dziko występujących zwierząt, wymagające ustalenia stref ochrony, miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz wielkości stref ochrony. Informacje o stwierdzonych przypadkach

gniazdowania zgłaszają leśnicy, ornitolodzy oraz służby konserwatorskie. Wyznaczanie granic miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz prowadzenie wykazu gatunków chronionych strefowo leży w gestii regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Strefy ochrony zatwierdza i likwiduje dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Granice stref ochrony oznacza się tablicami z napisem: „ostoja zwierząt” i informacją: „osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”. Liczba i powierzchnia stref ulegają częstym zmianom, co związane jest z zakładaniem nowych lub opuszczaniem starych gniazd, a także w rezultacie wystąpienia przypadków losowych np. zniszczenia gniazda w wyniku huraganu, gwałtownej burzy lub uderzenia pioruna. Strefa ochrony może zostać zlikwidowana przez dyrektora RDOŚ na wniosek nadleśnictwa. Zwyczajowo jednak decyzja taka może być wydana w przypadku nie zasiedlania przez ptaki konkretnego gniazda w ciągu kilku lat z rzędu (najczęściej pięciu). W związku z tym zaleca się, aby gromadzić informacje na temat stanu obiektu, poprzez obserwacje całoroczne, szczególnie w okresie lęgowym, które należy potwierdzić sporządzeniem notatki służbowej przez leśniczego na koniec roku (za: Instrukcja Ochrony Lasu, 2012). Osoby kontrolujące gniazda muszą posiadać pisemne upoważnienie od dyrektora RDOŚ oraz powiadomić nadleśnictwo o prowadzeniu obserwacji w obrębie stref.

Strefa ochrony całorocznej (STREFA C) ma na celu ochronę istniejących stanowisk lęgowych ptaków. Miejsce lęgu (STREFA CG) obejmuje drzewo gniazdowe oraz cały drzewostan (lub obszar) w jego otoczeniu. Strefa stwarza ptakom możliwość odpoczynku, pilnowania lęgu, obserwacji czy noclegu, a także zbudowania nowego gniazda w przypadku utraty dotychczasowego. Obowiązują tu zakazy: „przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; wycinania drzew lub krzewów; dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków; wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji”. Odstępstwo od tych zakazów możliwe jest tylko w celu wykonania niezbędnych prac sanitarnych w sytuacjach katastrofalnych. Planowane prace muszą być pisemnie zgłoszone dyrektorowi RDOŚ, który rozpatruje każdy przypadek indywidualnie (art. 60 Ustawy o ochronie przyrody).

Strefa ochrony okresowej (STREFA O) powinna zapewniać ptakom spokój i bezpieczeństwo podczas wyprowadzania lęgów. W strefach tych, będących obszarami wyłączonymi okresowo z działalności gospodarczej, niezbędne prace związane z pozyskaniem drewna, hodowlą i ochroną lasu muszą być wykonywane poza okresowym terminem ochrony określonym ww. rozporządzeniem.

Aktualnie, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Niedźwiady zatwierdzonych jest 7 stref obejmujących ochroną miejsca lęgowe sóweczki i bielika.

Podstawą prawną wyznaczenia granic stref ochrony były:

➤ dla bielika:

- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 sierpnia 2020 r. (znak sprawy: RDOŚ-Gd-WZG.6442.6.2020.EK.4) – leśnictwo Lipczynek;
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 5 marca 2012 r. (znak sprawy: RDOŚ-Gd-PNII.6442.24.2011.EK) – leśnictwo Lisewo;
- Rozporządzenie Nr 5/2003 Wojewody Pomorskiego z dnia 20 lutego 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2007 r., poz. 411) – leśnictwo Przechlewko;

➤ dla sóweczki:

- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 7 kwietnia 2020 r. (znak sprawy: RDOŚ-Gd-WZG.6442.25.2019.EK.3) – leśnictwo Lipczynek;
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 7 kwietnia 2020 r. (znak sprawy: RDOŚ-Gd-WZG.6442.27.2019.EK.3) – leśnictwo Lipczynek;
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 7 kwietnia 2020 r. (znak sprawy: RDOŚ-Gd-WZG.6442.26.2019.EK.3) – leśnictwo Nowa Brda;
Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 31 marca 2020 r. (znak sprawy: RDOŚ-Gd-WZG.6442.24.2019.EK.3) – leśnictwo Pustowo.

Tab. 21. Gatunki zwierząt, dla których w Nadleśnictwie Niedźwiady ustalono strefy ochrony

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Lokalizacja: obręb, leśnictwo	Strefa ochrony całorocznej	Strefa ochrony okresowej	Okresowy termin ochrony
				powierzchnia [ha]		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Przechlewo Lipczynek	6,24	33,37	1.01-31.07
2.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Przechlewo Przechlewko	13,98	123,54	1.01-31.07
3.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Przechlewo Lisewo	15,03	29,40	1.01-31.07
4.	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	Przechlewo Lipczynek	1,51		
5.	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	Przechlewo Lipczynek	1,00		
6.	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	Niedźwiady Nowa Brda	3,19		
7.	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	Niedźwiady Pustowo	0,66		
OGÓLEM				41,61	186,31	

W przypadku stwierdzenia gniazdowania gatunków wymagających ustalenia stref ochrony, należy natychmiast zaprzestać prac gospodarczych, w odległości zgodnej z załącznikiem nr 4 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183 z późn. zm.) i podjąć odpowiednią procedurę zgłoszenia stanowiska do RDOŚ.

WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

4.1. Rzeźba terenu i typy gleb

Rzeźba terenu Nadleśnictwa Niedźwiady ukształtowała się w okresie ostatniego zlodowacenia bałtyckiego, stadiału pomorskiego. Tylko południowa część obrębu Przechlewo została ukształtowana przez fazę krajeńską stadiału poznańskiego. Przeważającą część Nadleśnictwa zajmują rozległe pola sandrowe, fragmentami zwydmione, pocięte rynnami glacialnymi, dolinami rzek, bądź obniżeniami wytopiskowymi. W Nadleśnictwie przeważa teren równinny i lekko falisty, nachylony ku południowemu zachodowi. Tylko w części północno-wschodniej obrębu Niedźwiady i południowej obrębu Przechlewo dominuje teren falisty i pagórkowaty.

Biorąc pod uwagę kryteria morfogenetyczne i litologiczne, wyróżniono na terenie Nadleśnictwa następujące jednostki geologiczno-glebowe:

- utwory wodnolodowcowe (piaski sandrowe, piaski jeziorne, utwory pyłowe);
- formy morenowe (piaski zwałowe, gliny zwałowe);
- utwory akumulacji rzecznej (piaski starych tarasów rzecznych, piaski rzeczne);
- utwory bagienne (torfy, mursze).

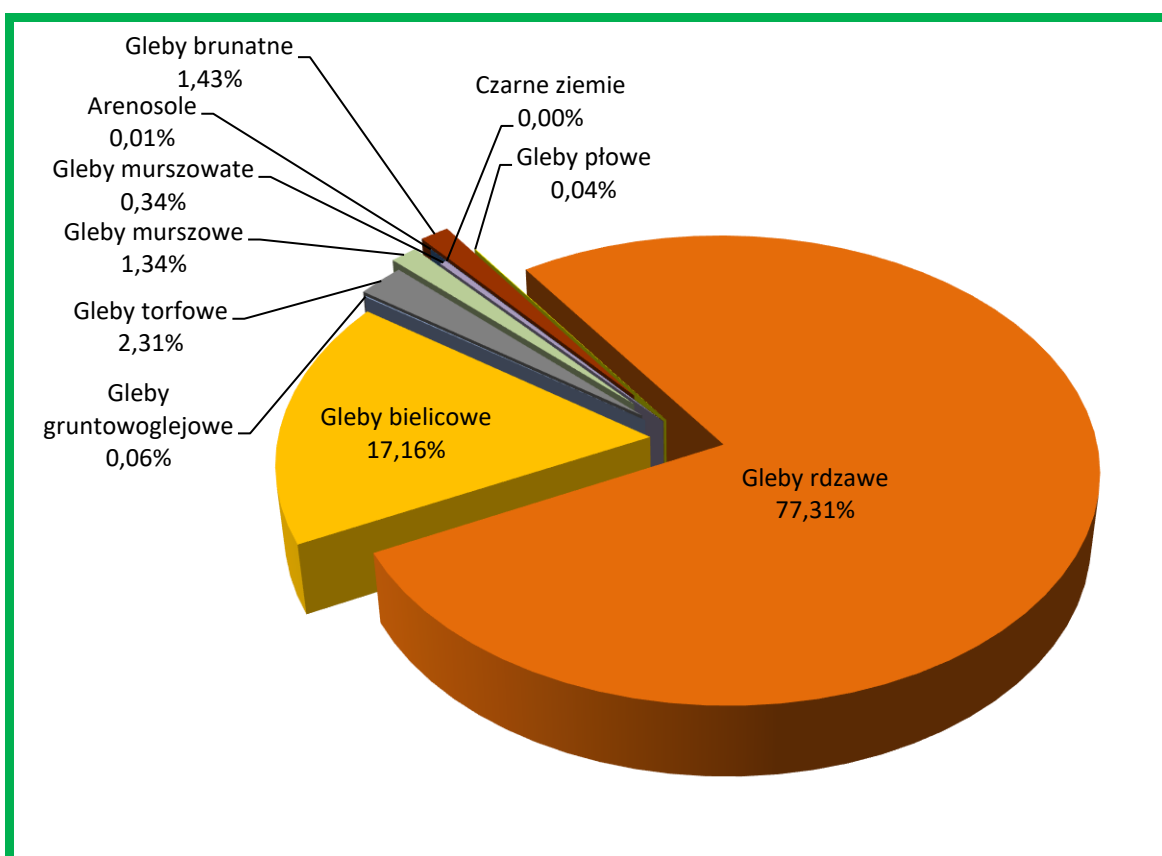
W opracowanym w 2002 roku przez firmę Usługi Gleboznawczo-Urządzeniowe „Siedlisko” s.c. M. Nawrot i Synowie ze Szczecinka operacie glebowo-siedliskowym gleby Nadleśnictwa opisano zgodnie z „Klasyfikacją gleb leśnych Polski” (CILP 2000).

W Nadleśnictwie na gruntach zalesionych i niezalesionych wyróżniono 10 typów gleb.

Tab. 22. Zestawienie powierzchni typów gleb w Nadleśnictwa Niedźwiady

Lp.	Typ gleby	Obręb						Nadleśnictwo	
		Niedźwiady		Przechlewo		Rudawa			
		pow. ha	%	pow. ha	%	pow. ha	%	pow. ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Arenosole	-	-	1,24	0,02	-	-	1,24	0,01
2.	Czarne ziemie	0,73	0,01	-	-	-	-	0,73	0,00
3.	Gleby brunatne	2,54	0,03	341,96	6,17	-	-	344,50	1,43
4.	Gleby płowe	-	-	8,71	0,16	-	-	8,71	0,04
5.	Gleby rdzawe	7896,03	85,39	2649,68	47,80	8051,61	86,88	18597,32	77,31
6.	Gleby bielcowe	909,61	9,84	2234,60	40,32	984,45	10,62	4128,66	17,16
7.	Gleby gruntowoglejowe	1,95	0,02	8,77	0,16	3,38	0,04	14,10	0,06

Lp.	Typ gleby	Obręb						Nadleśnictwo	
		Niedźwiady		Przechlewo		Rudawa			
		pow. ha	%	pow. ha	%	pow. ha	%	pow. ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8.	Gleby torfowe	303,07	3,29	153,83	2,77	98,12	1,06	555,02	2,31
9.	Gleby murszowe	124,51	1,33	87,53	1,58	112,78	1,22	324,82	1,34
10.	Gleby murszowate	8,11	0,09	56,44	1,02	16,83	0,18	81,38	0,34
Razem		9246,55	100,0	5542,76	100,0	9267,17	100,0	24056,48	100,00

Wykres 1. Udział typów gleb w Nadleśnictwie Niedźwiady

Przeważającym typem gleb w Nadleśnictwie Niedźwiady są gleby rdzawe, zajmujące 77,31% powierzchni gruntów leśnych. Wykazują one zróżnicowanie cech morfologicznych i zdolności produkcyjnych, w zależności od substratu glebowego i kierunku rozwoju procesów glebotwórczych. Powstały głównie na piaskach sandrowych i zwałowych, tworząc siedliska Bśw, BMśw oraz mniej żyznego LMśw. Gleby bielcowe, charakteryzujące się bardzo kwaśnym odczynem oraz małą zawartością próchnicy, zajmują w sumie 17,16% Rozwinęły się na piaskach pradolin i sandrów tworząc siedlisko Bśw. Pewne znacznie gospodarcze mają jeszcze gleby torfowe występujące na powierzchni 555,02 ha (2,31%), oraz brunatne występujące w obrębach Niedźwiady i Przechlewo na łącznej powierzchni 344,50 ha, co w skali Nadleśnictwa daje udział

na poziomie 1,43%. Pozostałe gleby występują sporadycznie na niewielkich powierzchniach, niemniej nawet niewielki ich udział wpływa dodatnio na różnorodność biologiczną obszarów leśnych.

Gleby porolne na gruntach leśnych wyodrębniono na 9269,39 ha, to jest 38,5% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa, w tym: w obrębie Niedźwiady – 2690,88 ha (29,0%), obrębie Przechlewo – 1792,40 ha (19,3%), obrębie Rudawa – 4786,11 ha (51,6%).

4.2. Wody

4.2.1. Wody powierzchniowe

Przez obszar Nadleśnictwa Niedźwiady przebiega granica zlewni Wisły i Odry (zachodnia część Nadleśnictwa).

Rzeki

Tab. 23. Podział hydrograficzny obszaru Nadleśnictwa Niedźwiady (nazwy rzek w zasięgu Nadleśnictwa oznaczono kolorem)

Lp.	Nr zlewni	Nazwa Zlewni (nazwa cieku)	Rząd rzeki	Nazwa zbiornika z obszaru Nadleśnictwa
1	2	3	4	5
1.	1	Odra	I	
2.	18	Warta	II	
3.	18 8	Noteć	III	
4.	18 86	Gwda	IV	
5.	18 862	Czernica	V	
6.	18 86219	Czernica od dopływu z Kol. Grabowo do Chechła		
7.	18 8622	Chechło	VI	
8.	18 8623	Czernica od Chechła do Białej		
9.	18 86231	Czernica od Chechła do dopływu spod Lisiej Góry		
10.	18 86232	Dopływ spod Lisiej Góry	VI	
11.	18 86233	Czernica od dopływu spod Lisiej Góry do dopływu z Błot Bocheńskich		
12.	18 86234	Dopływ z Błot Bocheńskich	VI	
13.	18 86235	Czernica od dopływu z Błot Bocheńskich do dopływu spod Międzyborza (I)		
1.	2	Wisła	I	
2.	29	Wisła od Drwęcy do ujścia		
3.	29 2	Brda	II	

Lp.	Nr zlewni	Nazwa Zlewni (nazwa cieku)	Rząd rzeki	Nazwa zbiornika z obszaru Nadleśnictwa
1	2	3	4	5
4.	29 21	Brda do jez. Charzykowskiego		
5.	29 211	Brda do Rudej	III	
6.	29 2115	Brda od jez. Głębokiego do dopływu z jez. Zalanego (I)		
7.	29 2116	Dopływ z jez. Zalanego	III	Jez. Zalane
8.	29 2117	Brda od dopływu z jez. Zalanego do Modrej		Jez. Płosno Jez. Białe Jez. Łabędzie
9.	29 2118	Modra	III	
10.	29 21181	Modra do dopływu z Bielska Pomorskiego		Jez. Babinko Jez. Bobry Jez. Sękacz Jez. Resko Duże Jez. Cęgi Małe (Cietrzewie) Jez. Krucze
11.	29 21182	Puczków	IV	
12.	29 21184	Dopływ z Bielska Pomorskiego	IV	
13.	29 21183	Modra od dopływu z Bielska Pomorskiego do Laskowca		Jez. Kumki Duże Jez. Kumki Małe
14.	29 21184	Laskowiec	IV	
15.	29 21189	Modra od Laskowca do ujścia		
16.	29 2119	Brda od Modrej do Rudej		
17.	29 212	Ruda	III	
18.	29 2121	Kuźnia do Kanału Łękińskiego		
19.	29 21219	Kuźnia do Kanału Łękińskiego bez zlewni bezodpływowego jez. Dymno		
20.	29 2122	Kanał Łękiński	IV	Jez. Łękińskie Jez. Niedźwiadek
21.	29 2123	Kuźnia od Kanału Łękińskiego do dopływu z Wiśnicy		Jez. Płociczno
22.	29 2124	Dopływ z Wiśnicy	IV	
23.	29 2125	Ruda od dopływu z Wiśnicy do dopływu z leśnictwa Trzęsacz		
24.	29 2126	Dopływ z leśnictwa Trzęsacz	IV	
25.	29 2129	Ruda od dopływu z leśnictwa Trzęsacz do ujścia		
26.	29 213	Brda od Rudej do jeziora Szczytno Wielkie		
27.	29 215	Zlewnia jeziora Szczytno Wielkie		
28.	29 2158	Pawłówek	III	Jez. Pawłówek

Lp.	Nr zlewni	Nazwa Zlewni (nazwa cieku)	Rząd rzeki	Nazwa zbiornika z obszaru Nadleśnictwa
1	2	3	4	5
				Jez. Poddębie
29.	29 2159	Bezpośrednia zlewnia (I) jeziora Szczytno Wielkie		
30.	29 21599	Bezpośrednia zlewnia (II) jeziora Szczytno Wielkie		
31.	29 215990	Zlewnia bezodpływowego jez. Długiego		Jez. Długie
32.	29 215999	Bezpośrednia zlewnia (II) jeziora Szczytno Wielkie bez zlewni bezodpływowego jeziora Długiego		Jez. Szczytno Wielkie
33.	29 21562	Dopływ z Olszanowa	IV	
34.	29 217	Brda od jez. Szczytno Wielkie do Lipczynki (I)		
35.	29 2171	Zlewnia jez. Szczytno Małe (Szczytienko)		Jez. Szczytno Małe
36.	29 2173	Brda od jez. Szczytno Małe do jez. Końskiego		
37.	29 2175	Zlewnia jez. Końskiego		Jez. Końskie
38.	29 2177	Brda od jez. Końskiego do dopływu z jez. Krętek		
39.	29 2178	Dopływ z jez. Krętek	III	Jez. Krętek Jez. Pijawka
40.	29 2179	Brda od dopływu z jez. Krętek do Lipczynki (I)		
41.	29 218	Lipczynka	III	
42.	29 2181	Lipczynka do jez. Lipczyno Wielkie		Jez. Olszewki Jez. Węgorzówka
43.	29 2183	Zlewnia jez. Lipczyno Wielkie		Jez. Lipczyno Małe Jez. Lipczyno Wielkie
44.	29 2185	Lipczynka od jez. Lipczyno Wielkie do dopływu z Nowej Wsi (I)		Jez. Krasne
45.	29 2186	Dopływ z Nowej Wsi	IV	Jez. Garbek Jez. Kiełpińskie
46.	29 2189	Lipczynka od dopływu z Nowej Wsi do ujścia		Jez. Czarne Jez. Glina Jez. Liny Jez. Mazur (Rąbki) Jez. Przechlewskie
47.	29 219	Brda od Lipczynki do jez. Charzykowskiego		

Źródło: <https://danepubliczne.gov.pl/dataset/komputerowa-mapa-podzialu-hydrograficznego-polski>

Nadleśnictwo Niedźwiady charakteryzuje się bogactwem elementów hydrograficznych. Położone jest w dorzeczu rzek: Odry i Wisły. Zlokalizowane na obszarze Nadleśnictwa rzeki i cieki płynące w większości w zagłębieniach terenowych o stromych zboczach charakteryzują się

stosunkowo wartkim nurtem. Większość rzek z uwagi na liczne, aktywne źródła, jak również dużą ilość opadów są przez cały rok zasobne w wodę.

Charakterystyczną cechą obszaru Nadleśnictwa jest również obecność wielu obszarów bezodpływowych.

Jeziora

Jeziora w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Niedźwiady występują dość licznie. Są to głównie jeziora przepływowe, rynnowe, ale i niewielkie zbiorniki położone w zagłębieniach bezodpływowych. Na omawianym terenie występuje około 40 jezior i zbiorników. Do największych zaliczyć można jeziora: Lipczyno Wielkie, Końskie, Szczytno Małe, Długie, Krasne.

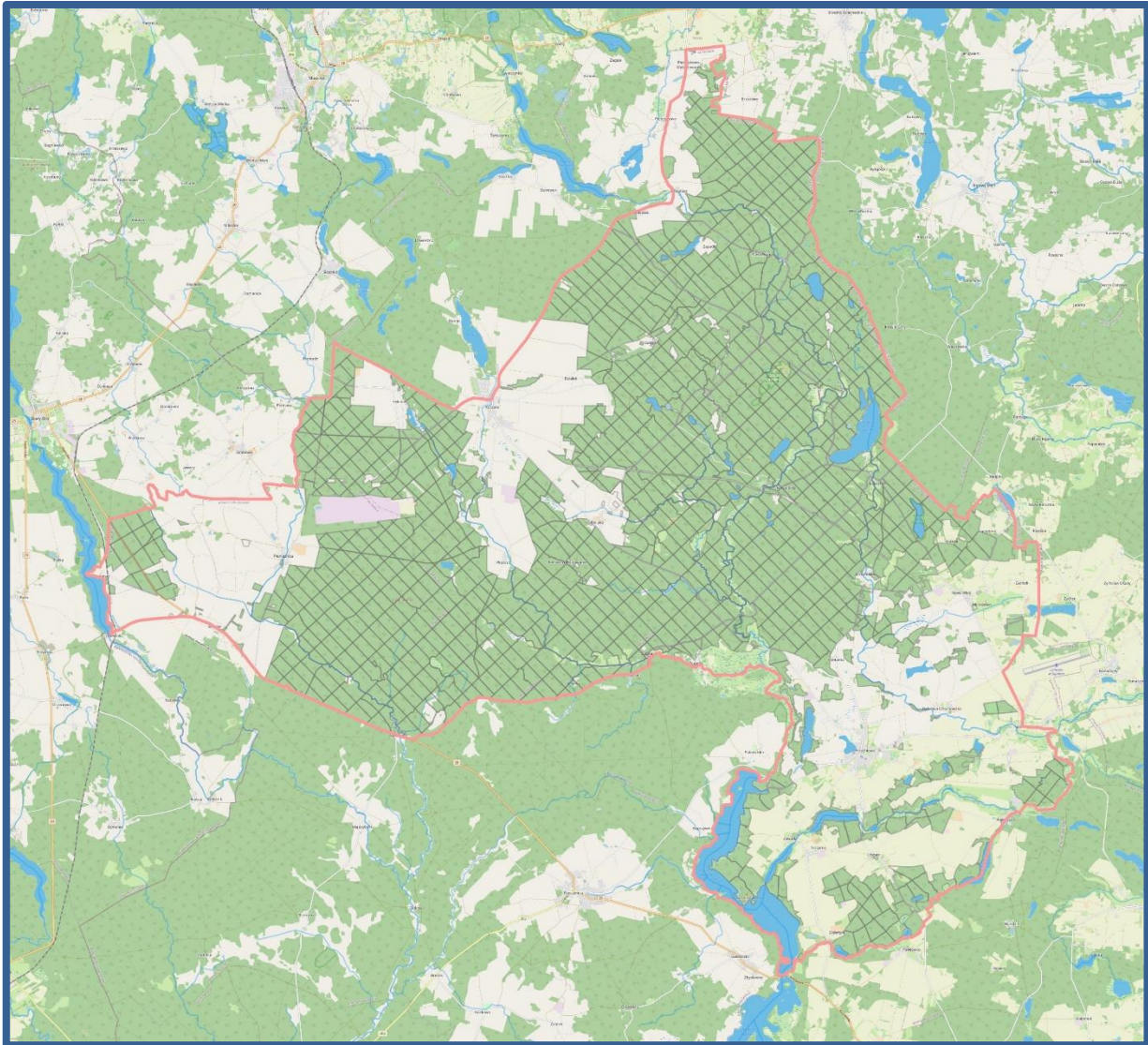
Na szczególną uwagę, ze względu na unikalne walory przyrodnicze, zasługują jeziora lobeliowe. Według wykazu jezior lobeliowych (M. Krasko, 1996) w zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady występuje 5 tego typu zbiorników – Cęgi Małe, Sękacz, Płosno, Krasne, Liny.

Tab. 24. Wykaz gruntów pod wodami w stanie posiadania Nadleśnictwa

Lp.	Oddział, poddz.	Pow. [ha]	Rodzaj powierzchni	
			SILP	ewid. gruntów
1	2	3	4	5
Obręb Niedźwiady				
1.	237m	0,28	rzeka	Wp
2.	264m	0,41	rzeka	Wp
3.	277k	0,15	rzeka	Wp
4.	298f	0,98	zbiornik przepływowy	Wp
5.	308l	0,13	rzeka	Wp
6.	309m	0,36	rzeka	Wp
7.	309n	0,09	rzeka	Wp
8.	338l	0,24	rzeka	Wp
9.	363f	2,14	jezioro	Ws
10.	371j	0,10	rzeka	Wp
11.	374h	0,06	rzeka	Wp
12.	375i	0,10	rzeka	Wp
RAZEM		5,04		
Obręb Przechlewo				
13.	23b	0,40	zbiornik wody	Ws
14.	126m	0,57	zbiornik wody	Ws
15.	171b	0,50	zbiornik wody	Ws
RAZEM		1,47		

Lp.	Oddział, poddz.	Pow. [ha]	Rodzaj powierzchni	
			SILP	ewid. gruntów
1	2	3	4	5
Obręb Rudawa				
16.	169i	8,41	jezioro	Ws
17.	245m	2,46	jezioro	Ws
18.	270f	0,27	rzeka	Wp
19.	294o	0,22	rzeka	Wp
20.	306m	0,09	rzeka	Wp
21.	307r	0,29	rzeka	Wp
22.	315p	0,05	rzeka	Wp
23.	323s	0,19	rzeka	Wp
24.	324n	0,16	rzeka	Wp
25.	338f	2,93	zbiornik przepływowy	Wp
26.	338g	0,48	rzeka	Wp
27.	339a	6,65	zbiornik przepływowy	Wp
RAZEM		22,20		
OGÓŁEM		28,71		

W stanie posiadania Nadleśnictwa wody (bez rowów i bagien) zajmują łącznie powierzchnię 28,71 ha. Na gruntach Nadleśnictwa i w jego zasięgu występują także inne mniejsze zbiorniki wodne, najczęściej bez nazwy, małe oczka wytopiskowe powstałe po bryłach „martwego lodu”, niewielkie stawy rozlokowane w obrębie lasów i pól oraz nieduże zbiorniki wypełnione wodą lub też w daleko posuniętym procesie tworzenia się torfowiska.

Ryc. 18. Mapa zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Niedźwiady na tle wód powierzchniowych

4.2.2. Wody podziemne

Stosunki wodne na obszarze Nadleśnictwa Niedźwiady kształtowane są głównie przez opady atmosferyczne i zależą od ich intensywności. Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne obrazują warianty uwilgotnienia siedlisk.

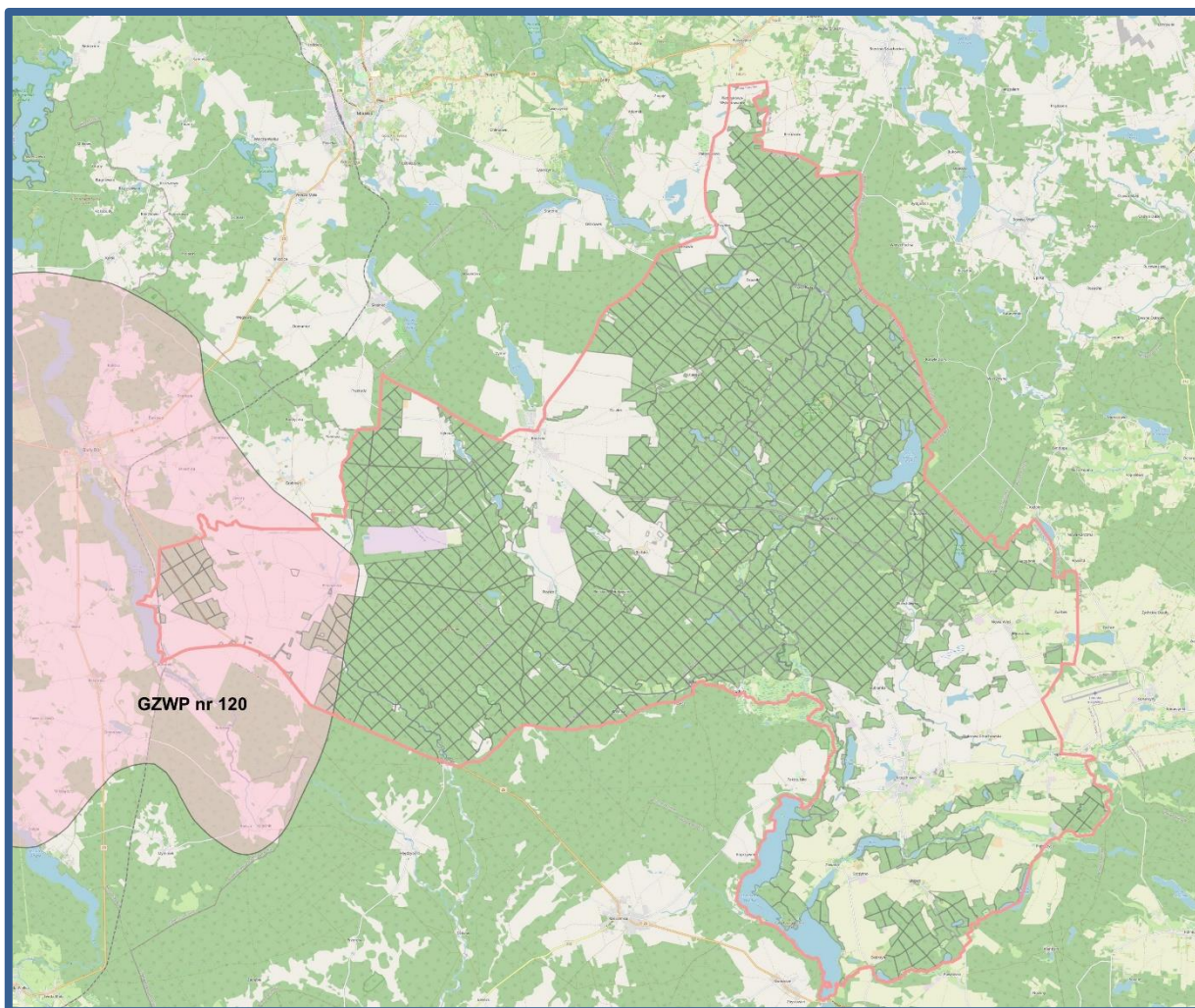
Tab. 25. Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne w Nadleśnictwie Niedźwiady

Wpływ wody gruntowej, opadowej lub zalewowej na siedlisko	Typ siedliskowy lasu i wariant uwilgotnienia	Obręb			Nadleśnictwo	
		Niedźwiady	Przechlewo	Rudawa	pow. [ha]	[%]
		pow. [ha]	pow. [ha]	pow. [ha]		
1	2	3	4	5	6	7
bardzo słaby	Bśw1, BMśw1, LMśw1, Lśw1	8611,09	5018,36	8780,38	22409,83	93,2
słaby	Bśw 2, BMśw2, LMśw2, Lśw2	84,49	138,57	108,40	331,46	1,4

Wpływ wody gruntowej, opadowej lub zalewowej na siedlisko	Typ siedliskowy lasu i wariant uwilgotnienia	Obręb			Nadleśnictwo	
		Niedźwiady	Przechlewo	Rudawa	pow. [ha]	[%]
		pow. [ha]	pow. [ha]	pow. [ha]		
1	2	3	4	5	6	7
słaby skutek odwodnienia	BMw0	-	4,10	-	4,10	0,0
umiarkowany	Bw1, BMw1, LMw1, Lw1	104,62	105,90	150,77	361,29	1,5
dość silny	Bw2, BMw2, LMw2, Lw2	13,43	9,51	15,12	38,06	0,2
dość silny skutek odwodnienia	Bb1, BMb1, LMb1, OI1	359,22	1,31	202,12	562,65	2,3
silny	BMb2, LMb2, OI2	69,09	232,76	10,38	312,23	1,3
bardzo silny	Bb3, BMb3, LMb3, OI3	4,61	32,25	-	36,86	0,1
RAZEM		9246,55	5542,76	926,17	24056,48	100,0

W Nadleśnictwie Niedźwiady siedliska o bardzo słabym wpływie wód gruntowych, gdzie dominującą rolę odgrywa woda opadowa zajmują 93,2% powierzchni gruntów leśnych. Są to bory świeże, bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże i lasy świeże w pierwszym wariantcie uwilgotnienia. Siedliska świeże w drugim wariantcie uwilgotnienia, czyli znajdujące się pod słabym wpływem wody gruntowej, zajmują 1,4%. Siedliska wilgotne i bagienne, różnej żyzności, o umiarkowanym i dość silnym wpływie wód gruntowych – 4,0%. Resztę, to jest 1,4% zajmują siedliska bagienne silnie lub bardzo silnie związane z wodą gruntową.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa zlokalizowany jest fragment zbiornika międzymorenowego Bobolice (GZWP nr 120) – średnia głębokość ujęć 40 m, szacunkowe zasoby 113 tys. m³/dobę.

Ryc. 19. Zasięg GZWP na tle Nadleśnictwa Niedźwiady
Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

4.3. Ekosystemy wodno-błotne

Ekosystemy wodno-błotne to wszelkiego rodzaju mokradła, na których występuje roślinność wilgociolubna (higrofilna) lub utwory powierzchniowe, akumulowane w efekcie oddziaływania wody (torfy, muły, namuły). Integralną częścią mokradeł są cieki i zbiorniki wodne.

Ekosystemy wodno-błotne odgrywają szczególną rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego, polegającą np. na:

- regulowaniu stosunków wodnych;
- retencjonowaniu wód;
- ograniczaniu pożarów;
- magazynowaniu dużej ilości węgla i azotu, ograniczając przez to np. skutki efektu cieplarnianego;

- uczestniczeniu w obiegu pierwiastków, dzięki czemu poprawiają również jakość wód;
- zwiększaniu różnorodności biologicznej,
- zwiększaniu zróżnicowania siedlisk istotnych dla wielu zagrożonych gatunków.

4.3.1. Obszary hydrogeniczne

Tab. 26. Zestawienie obszarów hydrogenicznych w Nadleśnictwie Niedźwiady

Rodzaj powierzchni	Obręb						Nadleśnictwo	
	Niedźwiady		Przechlewo		Rudawa		Liczba	Pow. [ha]
	Liczba	Pow. [ha]	Liczba	Pow. [ha]	Liczba	Pow. [ha]		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bagna nie stanowiące wyłączeń (PNSW)	105	12,64	138	14,75	52	6,46	295	33,85
Bagna stanowiące pododdziały	146	263,29	131	196,87	67	127,03	344	587,19
Siedliska bagienne (Bb, BMb, LMb)	181	363,62	116	224,60	108	199,81	405	788,03
Siedliska olsowe (Ol)	48	69,30	33	41,72	12	12,69	93	123,71
Rowy	11	0,82	8	0,71	23	2,82	42	4,35
Jezióra, zbiorniki wody	2	3,12	3	1,47	5	21,02	10	25,61
Razem	493	712,79	429	480,12	267	369,83	1189	1562,74

4.3.2. Źródlika

Ważną rolę w biocenozach mokradłowych odgrywają również źródlika. Przyjmują one różną postać: od niewidocznych, podziemnych wypływów, przez wolno sączące się wysięki, po żywe, obficie bijące źródła i rozmyte wodami siedliska olsowe. Źródła stanowią unikalne biotopy, charakteryzujące się stabilnością temperatury w okresie rocznym i występowaniem specyficznych organizmów roślinnych i zwierzęcych. Ze względu na szczególną rolę ekosystemy źródliskowe zasługują na ochronę.

Na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady źródlika wyszczególniono w niżej wymienionych pododdziałach:

- obręb Niedźwiady, oddz.: 226b;, 253i; 271j; 276c; 281a;
- obręb Przechlewo, oddz.: 131a; 161d; 163i; 164l-o; 165c; 175j; 176a,i; 182n; 183h; 185c,h; 203g;
- obręb Rudawa, oddz.: 115f; 140a; 270d; 284g; 294i; 307c,d,h; 315m; 350b.

Ich występowanie odnotowano w opisach taksacyjnych lasu, jako osobliwości przyrodnicze a pododdziały, w których występują pozostawiono w zasadzie bez wskazówek

gospodarczych. Należy pamiętać, aby w sąsiedztwie źródłiska pozostawić bez użytkowania rębny pasy drzewostanów (ekotony, biogrupy) o szerokości około jednej wysokości drzew.

4.3.3. Program małej retencji

Lasy wpływają korzystnie na stabilność układu hydrograficznego. Powodują zatrzymanie wód opadowych w ściółce i próchnicy nawet na długie okresy. W trosce o ochronę wód i o stabilność bilansu wodnego uznano lasy wodochronne o łącznej powierzchni 6338,24 ha. Obejmują one ciągi mokradeł (siedlisk bagiennych i podmokłych), tereny w sąsiedztwie cieków, źródeł wodnych oraz naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych. Gospodarka leśna na tych terenach powinna być podporządkowana celowi ochronnemu i odnosić się głównie do zachowania cieków wodnych w ich naturalnych korytach, ochrony śródleśnych bagien, drobnych zbiorników wodnych oraz utrzymywania w sprawności przepustów pod drogami. Sposobem gospodarczym można wykonać małe zbiorniki zasilane wodami gruntowymi w bezodpływowych zagłębieniach i obniżeniach terenu, położone poza istniejącą siecią hydrograficzną oraz instalować urządzenia melioracji wodnych niezwiązane z poborem wody (np. odpływ regulowany). Wykonanie innych urządzeń małej retencji wymaga sporządzenia dokumentacji technicznej obejmującej m. in. operat wodnoprawny.

4.4. Roślinność

4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna

Pod pojęciem potencjalnej roślinności naturalnej rozumie się hipotetyczny stan roślinności, opisany fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane, a właściwa dla danego regionu roślinność mogła w pełni wykorzystać możliwości stwarzane przez zróżnicowane siedliska. Zakłada się przy tym, że stan ten rozpoznaje się dla aktualnego zróżnicowania siedlisk, uwzględniając zmiany w siedliskach, jakie spowodowała dotychczasowa działalność człowieka. Skutkiem tego pojęcie "potencjalnej roślinności naturalnej" nie jest tożsame z pojęciem "roślinności pierwotnej". Zakłada się także pominięcie czynnika czasu, koniecznego dla realizacji procesów sukcesyjnych w warunkach realnych. Z tych powodów "potencjalna roślinność naturalna" nie jest prognozowanym stanem roślinności w przyszłości, lecz opisuje aktualny potencjał biologiczny siedlisk.

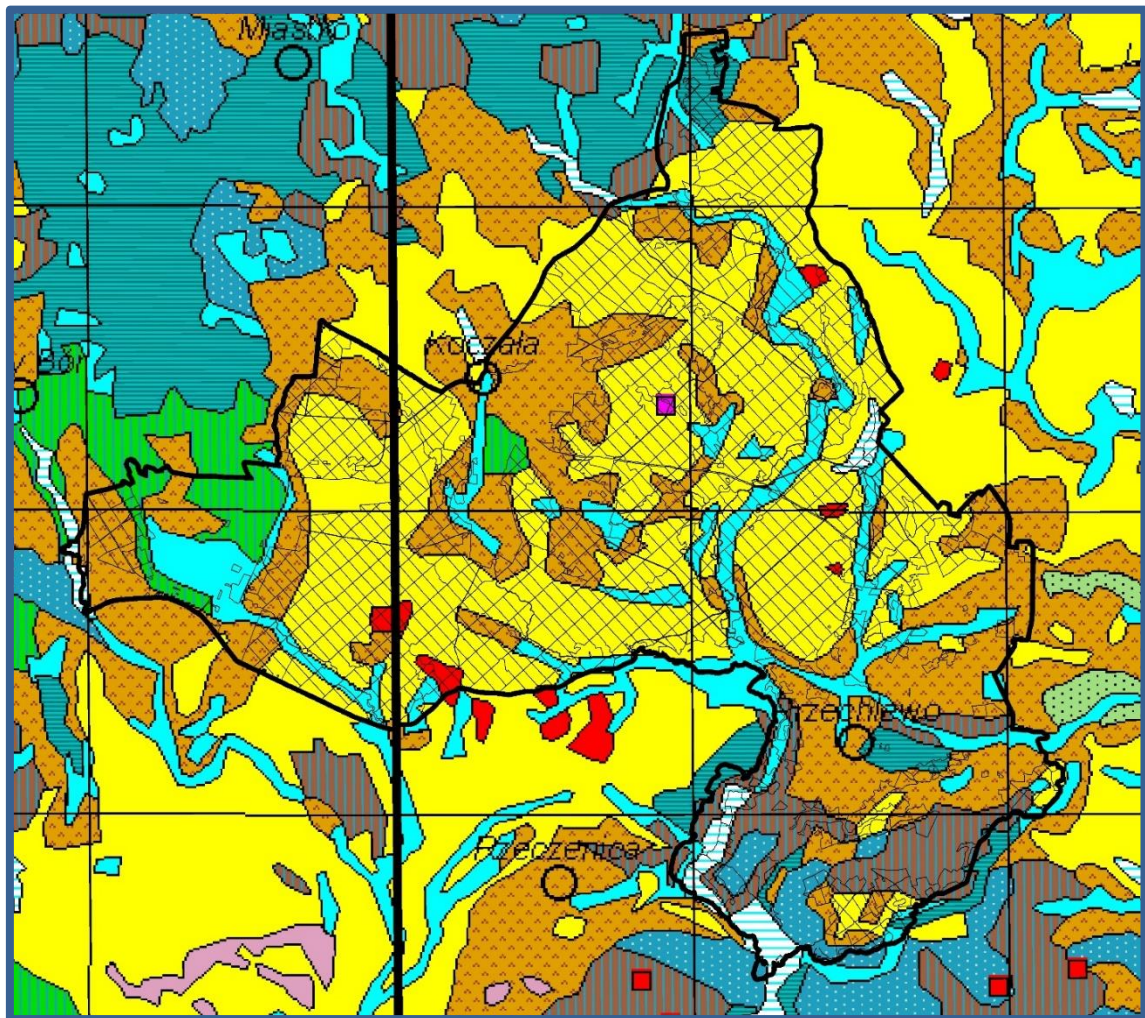
Potencjalną roślinność naturalną określa się na podstawie rozpoznania rzeczywistych zbiorowisk roślinnych tworzących tzw. "dynamiczne kręgi zbiorowisk roślinnych" oraz bezpośredniej i pośredniej analizy siedliska abiotycznego. Na tej drodze dedukuje się najbardziej

prawdopodobny stan zbiorowiska finalnego naturalnej sukcesji, określane jako "zbiorowisko potencjalne". Zbiorowiska potencjalne identyfikowane są z jednostkami podziału typologicznego (najczęściej z zespołami czyli asocjacjami) rozpoznanymi fitosocjologicznie w danym regionie.

W wyniku wieloletnich prac zespołu geobotaników polskich powstała mapa potencjalnej roślinności naturalnej. Druk mapy (w skali 1:300 000), pod kierownictwem Jana Marka Matuszkiewicza, zrealizowano w 1995 roku, w ramach projektu finansowanego przez Komitet Badań Naukowych.

W 2008 r. mapa źródłowa (12 wydrukowanych arkuszy) została, na drodze szeregu działań, przetworzona do postaci plików rastrowych. Opracowano nową legendę barwną oraz nowy podział arkuszowy (16 arkuszy).

Zróznicowanie potencjalnej roślinności naturalnej w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Niedźwiady obrazuje fragment arkusza A2.

Ryc. 20. Układ potencjalnej roślinności naturalnej w zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady
*Źródło: Jan Marek Matuszkiewicz, *Potencjalna roślinność naturalna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa 2008

Tab. 27. Legenda mapy potencjalnej roślinności naturalnej

Lp.	Symbol	Kod	Nazwa polska typu zbiorowiska potencjalnego	Nazwa łacińska
1	2	3	4	5
1.		01	Olsy środkowoeuropejskie	<i>Carici elongatae-Alnetum</i>
2.		05	Niżowy łęg jesionowo-olszowy	<i>Fraxino-Alnetum (Circaeo-Alnetum)</i>
3.		08	Grąd subatlantycki, seria uboga	<i>Stellario-Carpinetum</i>
4.		29	Żyzna buczyna niżowa	<i>Melico-Fagetum</i>
5.		37	Uboga buczyna niżowa	<i>Luzulo pilosae-Fagetum</i>
6.		44	Acydofilny pomorski las bukowo-dębowy	<i>Fago-Quercetum petraeae</i>
7.		47	Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe	<i>Querco-Pinetum</i>
8.		49	Suboceaniczny bór sosnowy	<i>Leucobryo-Pinetum</i>
9.	 	53	Kontynentalny bór bagienny	<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>

4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000

Siedlisko przyrodnicze to obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne.

Na podstawie Art. 13 ust. 1 *Ustawy o lasach* wydane zostało *Zarządzenie nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie ustalenia systemu okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt, innych organizmów i siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasów oraz prognozowania zmian w ekosystemach leśnych* (znak: ZO-732-2-18/2006). Następnie 25 lipca 2006 roku Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydał *Decyzję nr 61 w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 – 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (znak: ZO-732-2-19/2006) a 7 sierpnia 2006 r. *Decyzję nr 63* wprowadzającą jednolity tekst *Decyzji 61*.

Celem inwentaryzacji było uzyskanie możliwie wiarygodnych danych o występowaniu na całym terenie Lasów Państwowych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i oszacowanie ich stanu.

Metodyka przyjęta podczas inwentaryzacji dopuszczała dwojaki sposób przedstawiania wyników:

- powierzchniowy, gdy siedlisko dominuje w wyłączeniu (zajmuje więcej niż 50% jego powierzchni),
- punktowy, gdy siedlisko zajmuje mniej niż 50% powierzchni w wyłączeniu.

Taki sposób inwentaryzacji dopuszczał występowanie w pododdziale (wyłączeniu) więcej niż jednego siedliska.

Wyniki uzyskane w 2007 r. były kilkakrotnie korygowane. Podczas prac nad PUL uwzględniono weryfikację nieleśnych siedlisk przyrodniczych wykonaną przez BULiGL Oddział Szczecinku (2018) oraz plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH220035, jak również dokumentację do Planu Zadań Ochronnych dla obszarów PLH220064 Sporysz i PLH220078 Nowa Brda. Korekty konturów, lokalizacji oraz poprawności określenia typów siedlisk, głównie na gruntach leśnych, dokonano również podczas planowania urzędzeniowego.

Aktualny obraz występowania siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa przedstawiono w tabeli.

Lokalizacja siedlisk przyrodniczych została odnotowana w opisach taksacyjnych oraz przedstawiona na „Mapie siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000”.

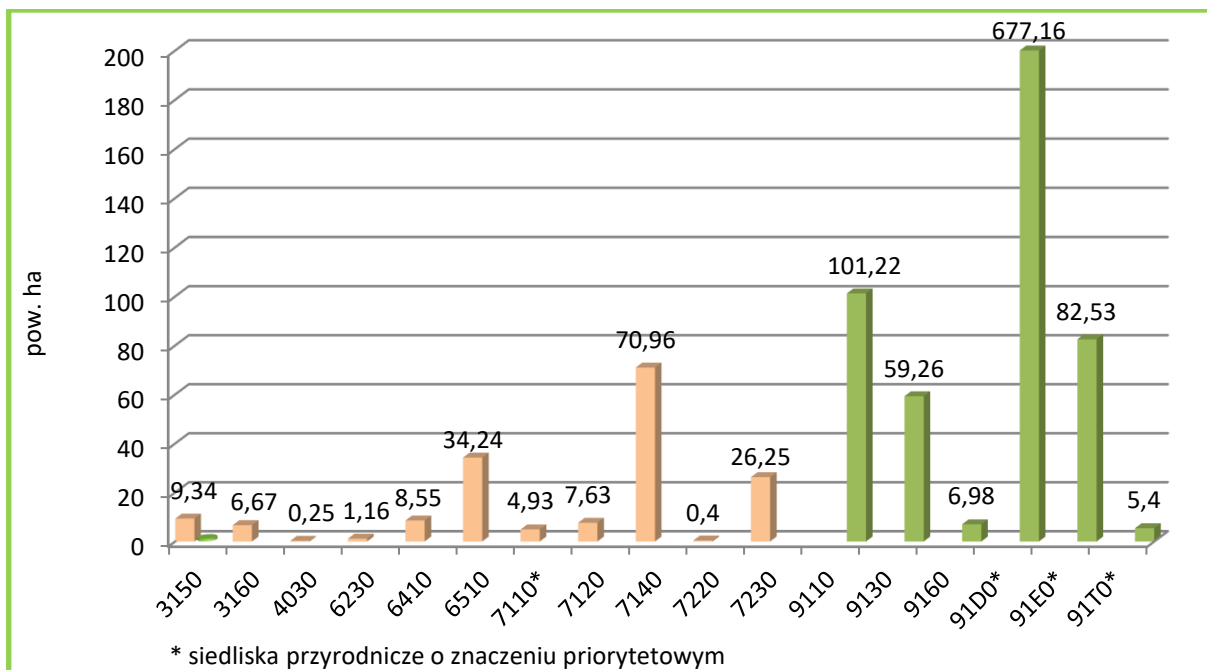
Tab. 28. Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady

Lp.	Siedliska przyrodnicze Nadleśnictwa		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami OZW	Wyłączenia z siedliskiem w granicach OZW	Łącznie
	Kod	Nazwa	Liczba pododdziałów / Powierzchnia w ha		
1	2	3	4	5	6
OBRĘB NIEDŹWIADY					
1.	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	-	1/0,90	1/0,90
2.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	-	6/3,6	6/3,6
3.	4030	Suche wrzosowiska	-	1/0,25	1/0,25
4.	6230	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	-	1/1,06	1/1,06
5.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	-	5/4,19	5/4,19
6.	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	-	5/4,93	5/4,93
7.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	-	1/0,80	1/0,80
8.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	3/2,19	22/28,14	25/30,33
9.	7220	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	-	1/0,02	1/0,02
10.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1/2,03	8/17,43	9/19,46
RAZEM			4/4,22	51/61,32	55/65,54
11.	9110	Kwaśne buczyny	-	8/22,13	8/22,13
12.	9160	Żyzne buczyny	-	2/1,31	2/1,31
13.	91D0*	Bory i lasy bagienne	5/5,34	160/301,61	165/316,63

Lp.	Siedliska przyrodnicze Nadleśnictwa		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami OZW	Wyłączenia z siedliskiem w granicach OZW	Łącznie
	Kod	Nazwa	Liczba pododdziałów / Powierzchnia w ha		
1	2	3	4	5	6
14.	91E0*	Łęgi olszowe i jesionowe	2/1,13	31/44,36	33/45,49
RAZEM			7/6,47	201/369,41	208/375,88
OGÓŁEM OBRĘB NIEDŹWIADY			11/10,69	252/430,73	263/441,42
OBREB PRZECHLEWO					
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	-	1/0,03	1/0,03
2.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	-	3/0,61	3/0,61
3.	6230	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	-	1/0,10	1/0,10
4.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	-	1/0,85	1/0,85
5.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	-	1/0,38	1/0,38
6.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	14/13,38	4/2,97	18/16,35
7.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	-	4/2,73	4/2,73
RAZEM			14/13,38	15/7,67	29/21,05
8.	9110	Kwaśne buczyny	9/20,51	5/8,62	14/29,13
9.	9130	Żyzne buczyny	18/59,26	-	18/59,26
10.	9160	Grąd subatlantycki	2/3,60	1/2,07	3/5,67
11.	91D0*	Bory i lasy bagienne	37/76,70	70/158,22	107/234,92
12.	91E0*	Łęgi olszowe i jesionowe	16/21,12	7/7,63	23/28,75
RAZEM			82/181,19	83/176,54	165/357,73
OGÓŁEM OBRĘB PRZECHLEWO			96/194,57	98/204,02	194/378,78
OBREB RUDAWA					
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	1/8,41	-	1/8,41
2.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	1/2,46	-	1/2,46
3.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	3/8,55	-	3/8,55
4.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	5/6,34	6/22,86	11/29,20
5.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane zdolne do naturalnej	-	1/6,45	1/6,45
6.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	11/8,55	1/15,73	12/24,28
7.	7220	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	-	1/0,38	1/0,38

Lp.	Siedliska przyrodnicze Nadleśnictwa		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami OZW	Wyłączenia z siedliskiem w granicach OZW	Łącznie
	Kod	Nazwa	Liczba pododdziałów / Powierzchnia w ha		
1	2	3	4	5	6
8.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	3/3,00	3/1,06	6/4,06
RAZEM			24/37,31	12/46,48	36/83,79
9.	9110	Kwaśne buczyny	-	9/49,96	9/49,96
10.	91D0*	Bory i lasy bagienne	34/63,97	32/71,32	66/135,29
11.	91E0*	Łęgi olszowe i jesionowe	7/7,49	1/0,80	8/8,29
12.	91T0*	Sosnowy bór chrobotkowy	-	1/5,40	1/5,40
RAZEM			41/71,46	43/127,48	84/198,94
OGÓŁEM OBRĘB RUDAWA			65/121,46	53/170,93	120/282,73
NADLEŚNICTWO NIEDŹWIADY					
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	1/8,41	2/0,93	3/9,34
2.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	1/2,46	9/4,21	10/6,67
3.	4030	Suche wrzosowiska	-	1/0,25	1/0,25
4.	6230	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	-	2/1,16	2/1,16
5.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	3/8,55	-	3/8,55
6.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	5/6,34	12/27,90	17/34,24
7.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	-	5/4,93	5/4,93
8.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	-	3/7,63	3/7,63
9.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	28/24,12	27/46,84	55/70,96
10.	7220	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	-	2/0,40	2/0,40
11.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	4/5,03	15/21,22	19/26,25
RAZEM			42/54,91	78/115,47	120/170,38
12.	9110	Kwaśne buczyny	9/20,51	22/80,71	31/101,22
13.	9130	Żyzne buczyny	18/59,26	-	18/59,26
14.	9160	Grądy subatlantyckie	2/3,60	3/3,38	5/6,98
15.	91D0*	Bory i lasy bagienne	76/146,01	262/531,15	338/677,16
16.	91E0*	Łęgi olszowe i jesionowe	25/29,74	39/52,79	64/82,53
17.	91T0*	Sosnowy bór chrobotkowy	-	1/5,40	1/5,40
RAZEM			130/259,12	327/637,43	457/932,55
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO			172/314,03	405/788,90	577/1102,93

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Wykres 2. Zestawienie siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w Nadleśnictwie Niedźwiady

Siedliska przyrodnicze Natura 2000 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Niedźwiady zajmują 1102,93 ha, czyli 4,2% powierzchni ogólnej. Większość siedlisk (788,90 ha – 71,5%) znajduje się w zasięgu obszarów siedliskowych. Wyróżniono 11 typów nieleśnych siedlisk (4 torfowiskowe, 3 łąkowe, 2 wodne, 1 źródło wapienne i 1 wrzosowisko) oraz 6 typów leśnych siedlisk. Największą powierzchnię zajmują bory i lasy bagienne (91D0) – 60,5% wszystkich siedlisk Natura 2000. Zlokalizowane są we wszystkich trzech obrębach, najliczniej występują w obrębie Niedźwiady.

4.5. Drzewostany

Drzewostany są najważniejszym elementem ekosystemu leśnego, dlatego też w programie poświęcono im stosunkowo dużo uwagi. Tradycyjne charakterystyki i opisy poszczególnych elementów taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa znajdują się w opisanii ogólnym.

W niniejszym opracowaniu podjęto próbę ich oceny i interpretacji pod kątem:

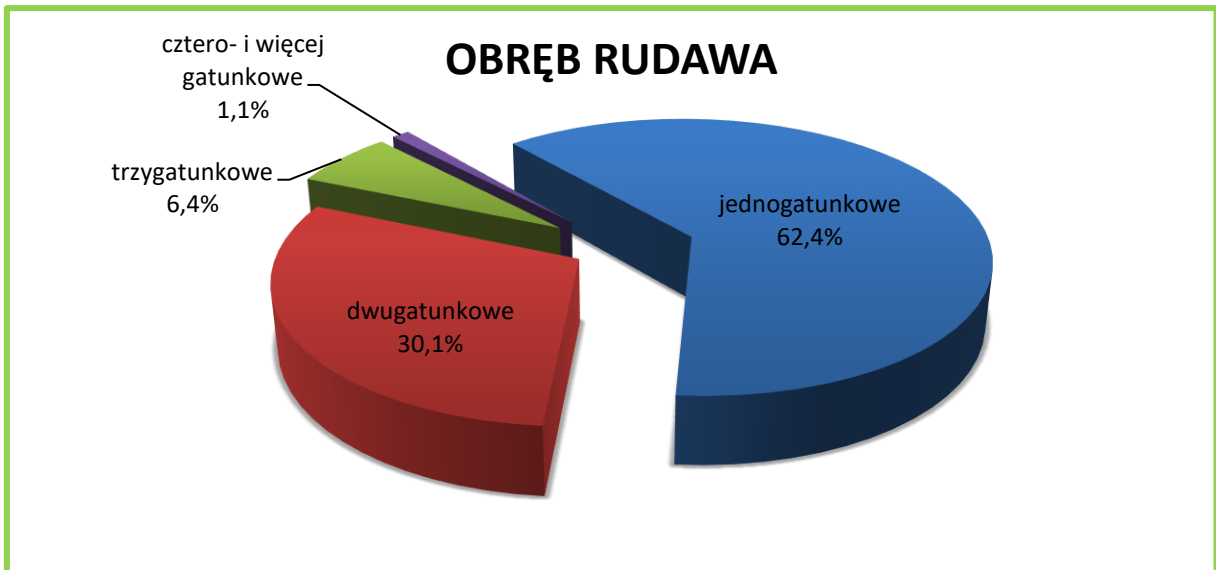
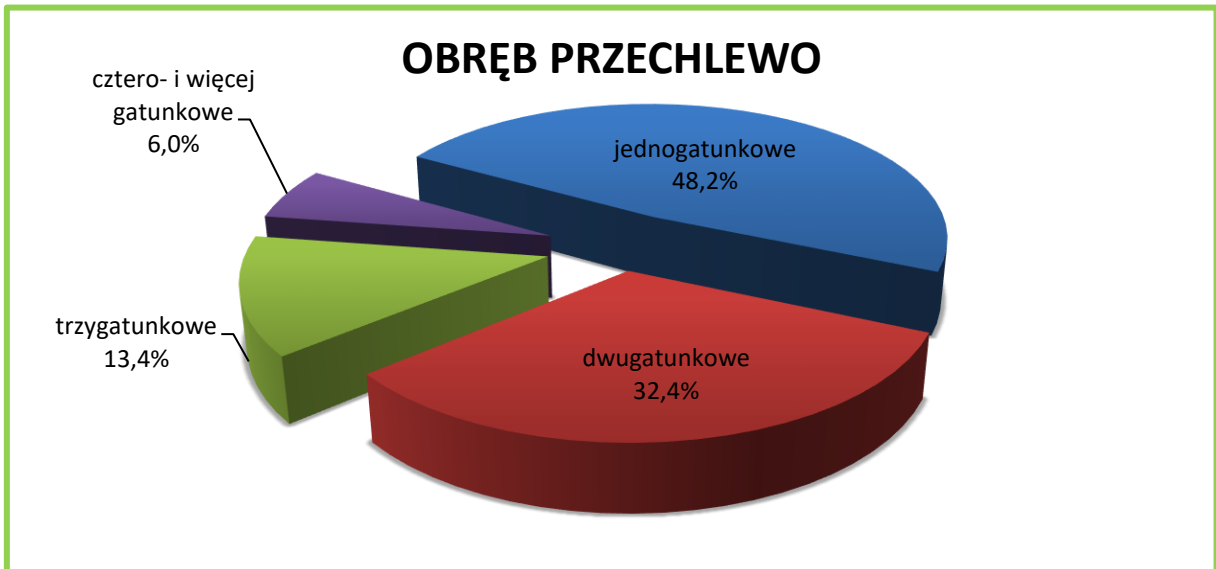
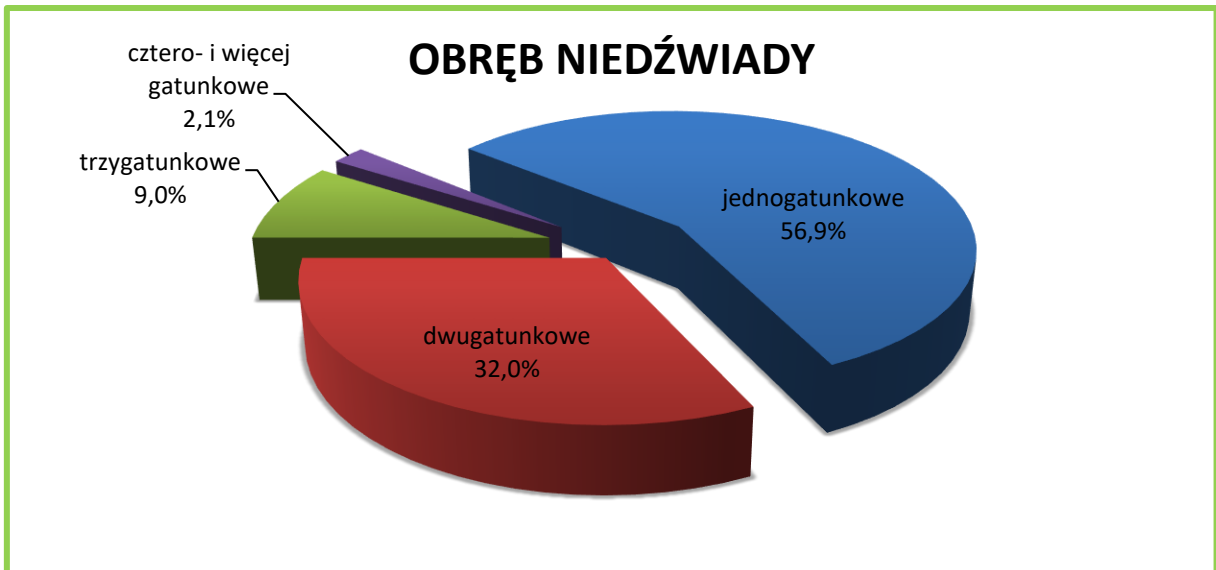
- bogactwa gatunkowego,
- struktury pionowej,
- pochodzenia,
- zgodności składu gatunkowego z warunkami siedliskowymi,
- form aktualnego stanu siedliska,
- form degeneracji ekosystemu leśnego.

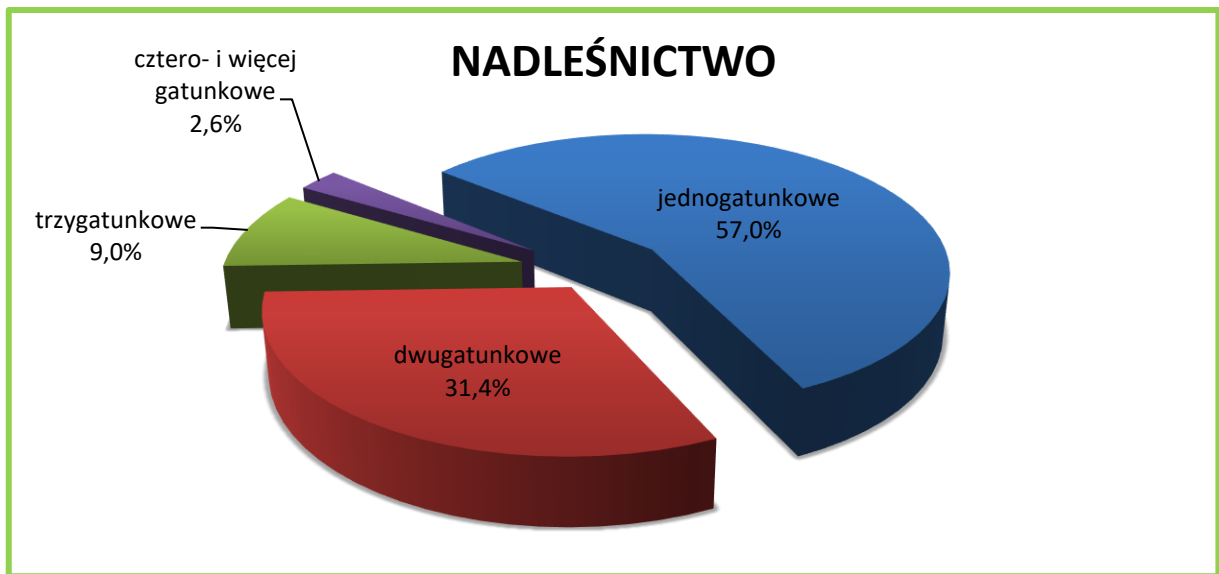
4.5.1. Bogactwo gatunkowe

W analizie uwzględniono tylko gatunki występujące w górnej warstwie drzew, określone w opisach taksacyjnych jako skład I piętra.

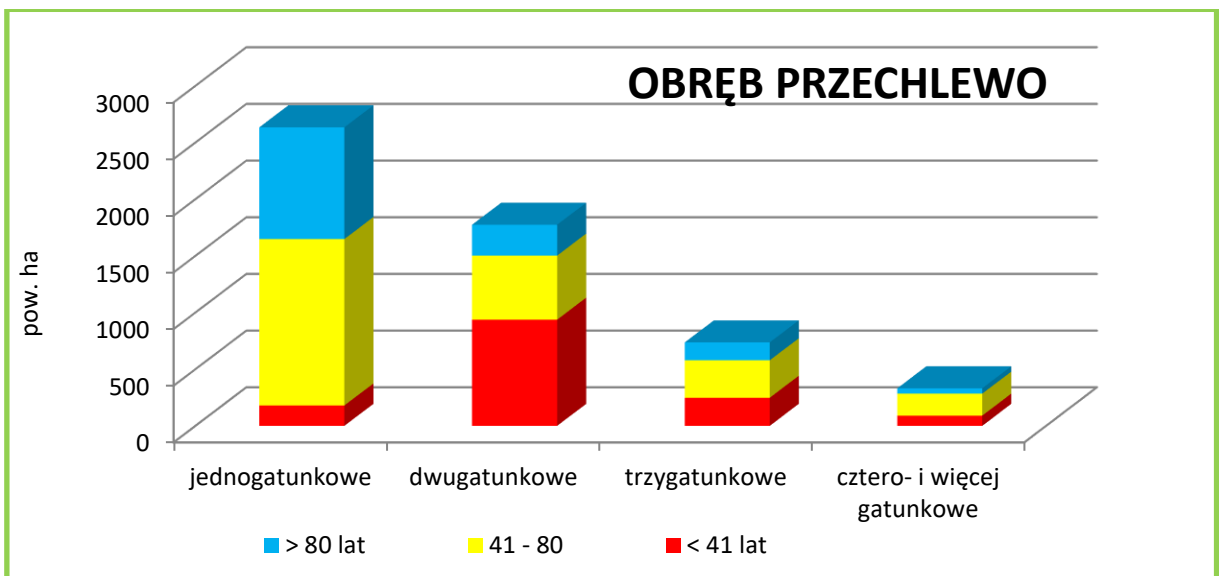
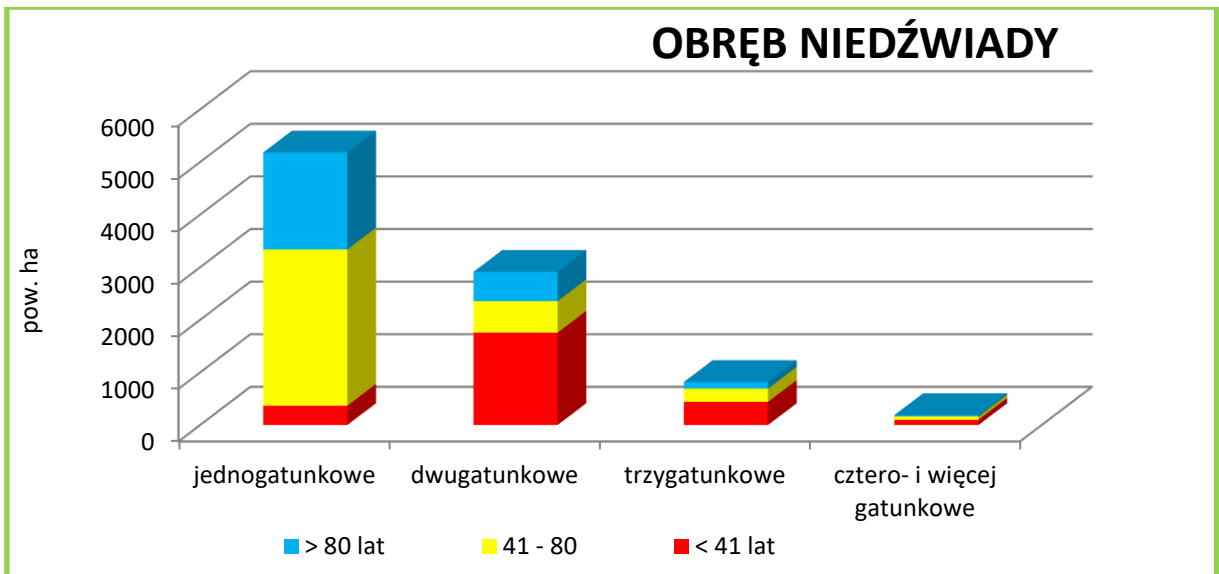
Tab. 29. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie Niedźwiady

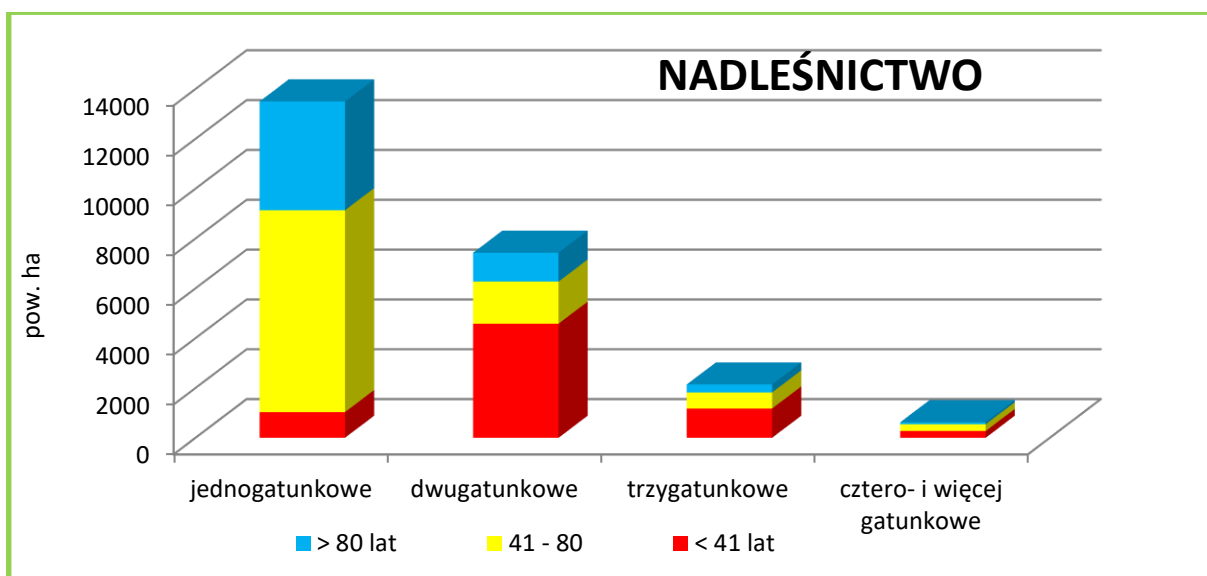
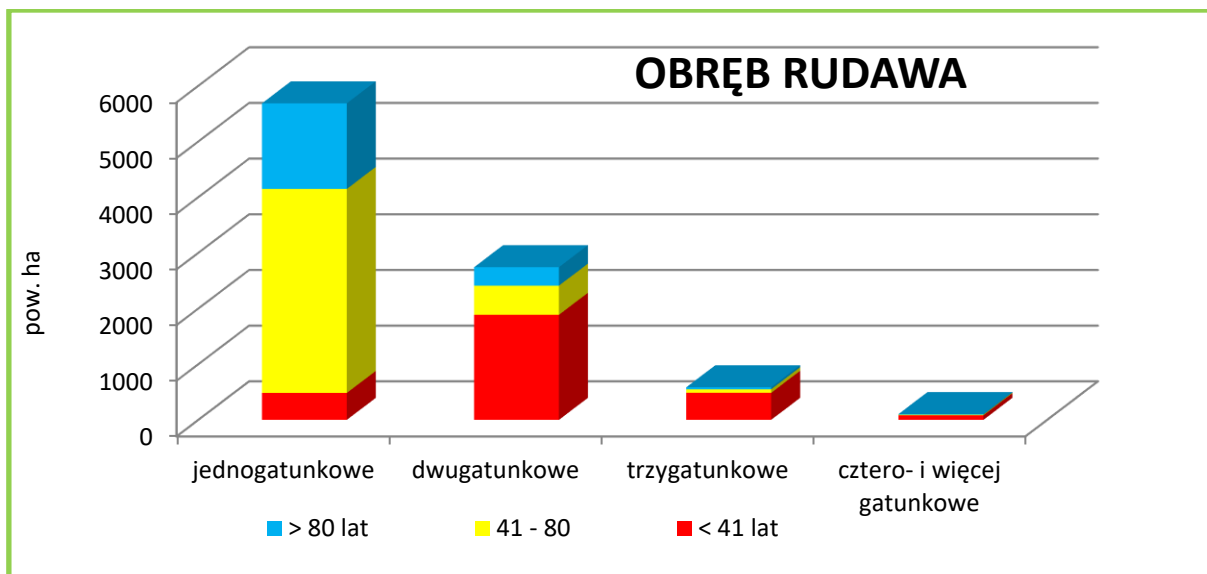
Bogactwo gatunkowe, drzewostany	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
OBRĘB NIEDŹWIADY					
jednogatunkowe	367,94	2970,24	1856,30	5194,48	56,9
dwugatunkowe	1756,69	601,78	558,82	2917,29	32,0
trzygatunkowe	433,51	251,19	132,43	817,13	9,0
cztero- i więcej gatunkowe	99,62	63,75	24,47	187,84	2,1
OGÓŁEM OBR. NIEDŹWIADY	2657,76	3886,96	2572,02	9116,74	100,0
OBRĘB PRZECHLEWO					
jednogatunkowe	180,02	1468,31	988,52	2636,85	48,2
dwugatunkowe	937,14	565,32	270,89	1773,35	32,4
trzygatunkowe	248,15	330,44	157,68	736,27	13,4
cztero- i więcej gatunkowe	90,39	194,10	46,69	331,18	6,0
OGÓŁEM OBR. PRZECHLEWO	1455,70	2558,17	1463,78	5477,65	100,0
OBRĘB RUDAWA					
jednogatunkowe	483,69	3664,13	1539,46	5687,28	62,4
dwugatunkowe	1887,01	523,93	330,71	2741,65	30,1
trzygatunkowe	485,62	63,98	35,31	584,91	6,4
cztero- i więcej gatunkowe	82,25	12,23	9,63	104,11	1,1
OGÓŁEM OBR. RUDAWA	2938,57	4264,27	1915,11	9117,95	100,0
NADLEŚNICTWO					
jednogatunkowe	1031,65	8102,68	4384,28	13518,61	57,0
dwugatunkowe	4580,84	1691,03	1160,42	7432,29	31,4
trzygatunkowe	1167,28	645,61	325,42	2138,31	9,0
cztero- i więcej gatunkowe	272,26	270,08	80,79	623,13	2,6
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	7052,03	10709,40	5950,91	23712,34	100,0

Wykresy 3-6. Charakterystyka bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie Niedźwiady

Wykresy 7-10. Charakterystyka bogactwa gatunkowego wg grup wiekowych w Nadleśnictwie

Drzewostany Nadleśnictwa Niedźwiady są średnio zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany jednogatunkowe – 57,0%. Następne pod względem zajmowanych powierzchni są drzewostany dwugatunkowe (31,4%). Kolejne to drzewostany trzygatunkowe (9,0%) oraz cztero- i więcej gatunkowe (2,6% powierzchni gruntów zalesionych).

W porównaniu z poprzednim planem urządzenia lasu wzrósł udział drzewostanów dwugatunkowych – o 6,8% i trzygatunkowych – o 1,2%, a zmalał udział drzewostanów jednogatunkowych – o 3,9%, oraz cztero- i więcej gatunkowych – o 4,1%.

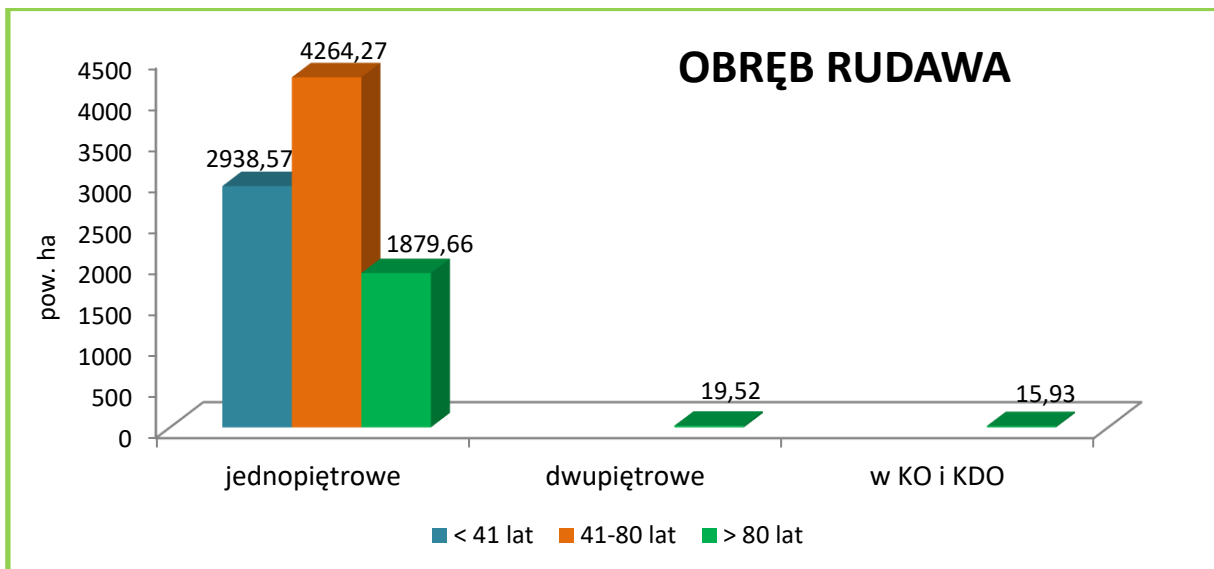
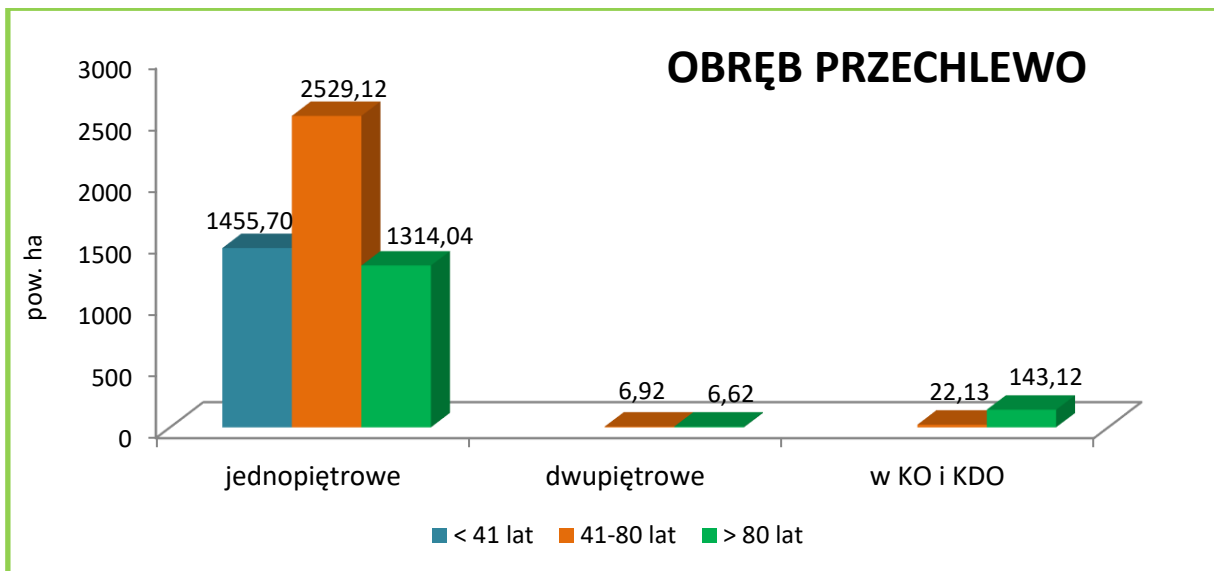
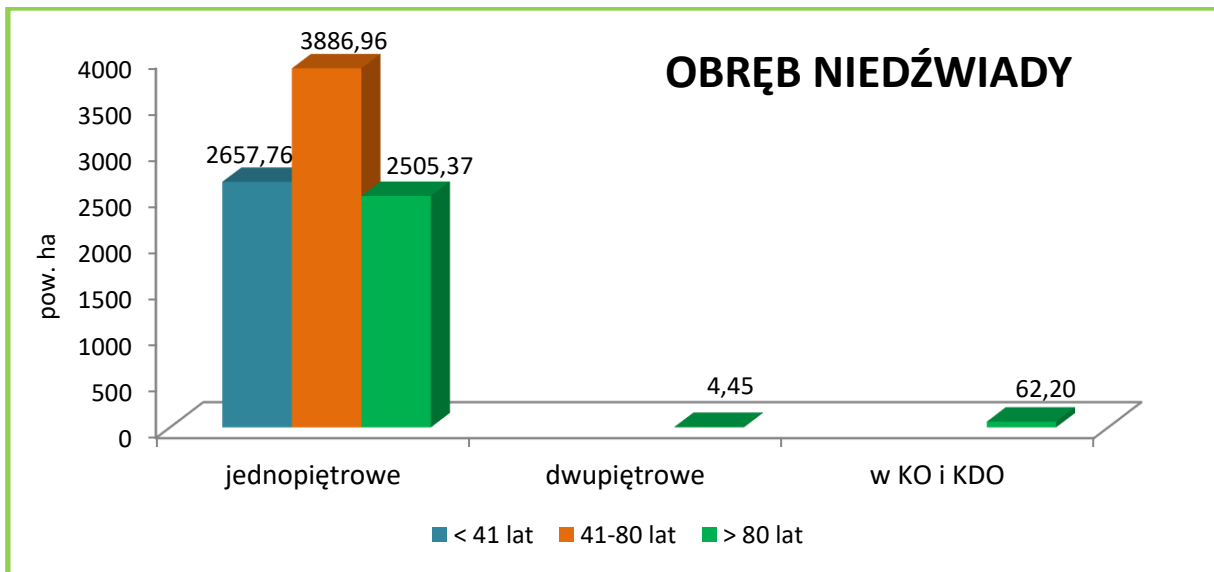
4.5.2. Struktura pionowa

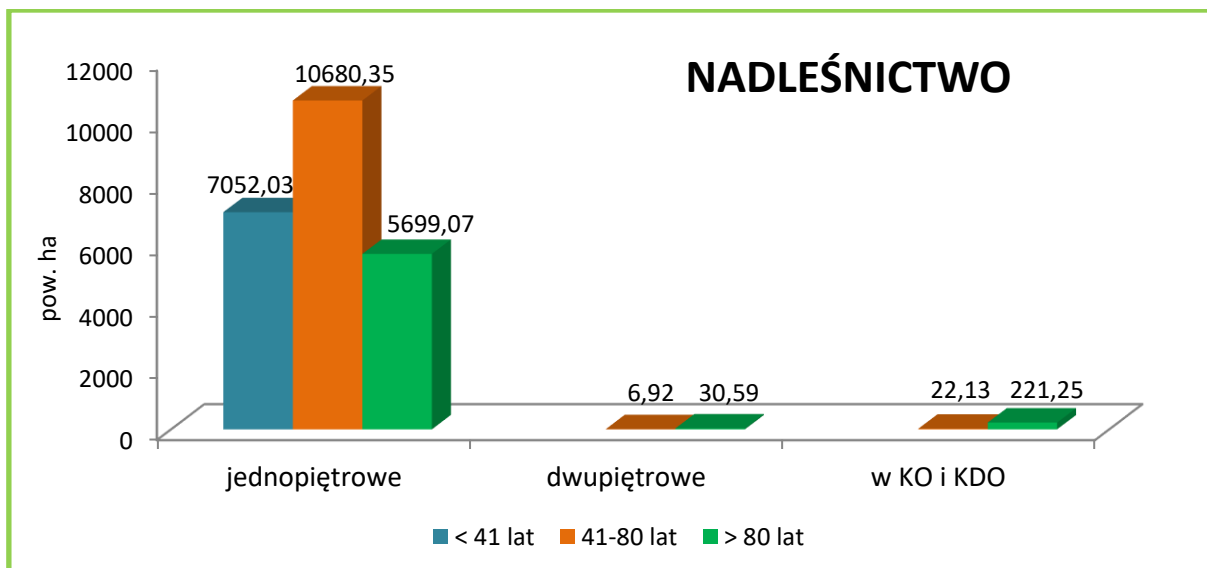
W Nadleśnictwie Niedźwiady zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 98,8% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe występują nielicznie, a drzewostany

trzy piętrowe i o budowie przerębowej nie występują wcale. Resztę, to jest 1,0% stanowią drzewostany w KO i KDO.

Tab. 30. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i struktury pionowej w Nadleśnictwie Niedźwiady

Struktura drzewostanów, drzewostany	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
OBRĘB NIEDŹWIADY					
jednopiętrowe	2657,76	3886,96	2505,37	9050,09	99,3
dwupiętrowe			4,45	4,45	0,0
w KO i KDO			62,20	62,20	0,7
OGÓŁEM OBR. NIEDŹWIADY	2657,76	3886,96	2572,02	9116,74	100,0
OBRĘB PRZECHLEWO					
jednopiętrowe	1455,70	2529,12	1314,04	5298,86	96,7
dwupiętrowe		6,92	6,62	13,54	0,3
w KO i KDO		22,13	143,12	165,25	3,0
OGÓŁEM OBR. PRZECHLEWO	1455,70	2558,17	1463,78	5477,65	100,0
OBRĘB RUDAWA					
jednopiętrowe	2938,57	4264,27	1879,66	9082,50	99,6
dwupiętrowe			19,52	19,52	0,2
w KO i KDO			15,93	15,93	0,2
OGÓŁEM OBR. RUDAWA	2938,57	4264,27	1915,11	9117,95	100,0
NADLEŚNICTWO					
jednopiętrowe	7052,03	10680,35	5699,07	23431,45	98,8
dwupiętrowe		6,92	30,59	37,51	0,2
w KO i KDO		22,13	221,25	243,38	1,0
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	7052,03	10709,40	5950,91	23712,34	100,0

Wykresy 11-14. Struktura pionowa w Nadleśnictwie Niedźwiady

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano:

- drzewostany z nalotami – 34,50 ha (obręb Niedźwiady – 6,24 ha, obręb Przechlewo – 17,43 ha, obręb Rudawa – 10,83 ha);
- drzewostany z podrostami i podrostami o charakterze dolnego piętra – 1156,64 ha (obręb Niedźwiady – 236,70 ha, obręb Przechlewo – 882,93 ha, obręb Rudawa – 37,01 ha);
- drzewostany z podsadzeniami produkcyjnymi – 104,03 ha (obręb Niedźwiady – 17,20 ha, obręb Przechlewo – 67,84 ha, obręb Rudawa – 18,99 ha).

W przyszłości część tych drzewostanów zostanie zapewne opisana jako drzewostany dwupiętrowe. W porównaniu z poprzednim planem u.l. struktura pionowa drzewostanów pozostała na tym samym poziomie.

4.5.3. Pochodzenie

Dla większości drzewostanów Nadleśnictwa Niedźwiady, z uwagi na brak informacji, trudno jednoznacznie określić pochodzenie. Można jedynie przypuszczać, że drzewostany iglaste pochodzą głównie z odnowień sztucznych, a liściaste oprócz sadzenia bądź siewu odnawiano również sposobem naturalnym przez samosiew lub odrośla. Jednakże wszystkie te drzewostany przy ocenie pochodzenia zaliczono do grupy „z odnowienia sztucznego + brak informacji”. Grupę drzewostanów pochodzących z odnowienia naturalnego stanowią więc drzewostany młodsze, powstałe najczęściej w wyniku zastosowania rębni częściowej oraz samosiewy brzozone, olszowe, bukowe, dębowe, sosnowe, co do których nie było wątpliwości o ich naturalnym pochodzeniu.

Tab. 31. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg ich pochodzenia i grup wiekowych w Nadleśnictwie Niedźwiady

Pochodzenie drzewostanów	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
OBRĘB NIEDŹWIADY					
z samosiewu	35,55	32,48	20,67	88,70	1,0
z odnowienia sztucznego + brak informacji	2622,21	3854,48	2551,35	9028,04	99,0
OGÓŁEM OBR. NIEDŹWIADY	2657,76	3886,96	2572,02	9116,74	100,0
w tym z panującym gatunkiem obcym			0,59	0,59	

Pochodzenie drzewostanów	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
OBRĘB PRZECHLEWO					
z samosiewu	10,81	98,70	57,77	167,28	3,1
z odnowienia sztucznego + brak informacji	1444,89	2459,47	1406,01	5310,37	96,9
OGÓŁEM OBR. PRZECHLEWO	1455,70	2558,17	1463,78	5477,65	100,0
w tym z panującym gatunkiem obcym	0,93			0,93	
OBRĘB RUDAWA					
z samosiewu	20,44	41,92		62,36	0,7
z odnowienia sztucznego + brak informacji	2918,13	4222,35	1915,11	9055,59	99,3
OGÓŁEM OBR. RUDAWA	2938,57	4264,27	1915,11	9117,95	100,0
w tym z panującym gatunkiem obcym			2,74	2,74	
NADLEŚNICTWO					
z samosiewu	66,80	173,10	78,44	318,34	1,3
z odnowienia sztucznego + brak informacji	6985,23	10536,30	5872,47	23394,00	98,7
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	7052,03	10709,40	5950,91	23712,34	100,0
w tym z panującym gatunkiem obcym	0,93		3,33	4,26	

W lasach Nadleśnictwa, oprócz drzewostanów występujących od wielu pokoleń na gruntach leśnych, są także takie, które powstały w wyniku zalesienia gruntów będących okresowo w użytkowaniu rolniczym. W całym Nadleśnictwie zinwentaryzowano 8345,39 ha zalesień porolnych, co stanowi 35,2% powierzchni gruntów leśnych zalesionych, w tym:

- obręb Niedźwiady – 2415,51 ha (26,5%),
- obręb Przechlewo – 1695,34 ha (31,0%),
- obręb Rudawa – 4234,54 ha (46,4%).

Porolność zalesień wyszczególniona jest w opisach taksacyjnych drzewostanów oraz uwidoczniła na mapie przeglądowej ochrony lasu.

4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi

Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów (o kierunku gospodarczym lub ochronnym) jest jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk leśnych. Pozwala ona na formułowanie wielu wniosków w zakresie hodowli lasu. Jest to także interesujący wskaźnik bogactwa przyrodniczego, a głównie stopnia naturalności ekosystemów leśnych.

Stopnie zgodności przyjęto wg „Instrukcji zarządzania lasu” z 2012 r. (§40, pkt. 1-5).

W grupie drzewostanów o składzie niezgodnym wyróżniono dodatkowo:

- niezgodność obojętną - *gdy zamiast zalecanego gatunku liściastego występuje inny gatunek liściasty,*
- niezgodność negatywną - *gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez sosnę lub świerka.*

Otrzymane wyniki przedstawiono w tabeli i na diagramach.

Tab. 32. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg zgodności składu gatunkowego z typami drzewostanu w Nadleśnictwie Niedźwiady

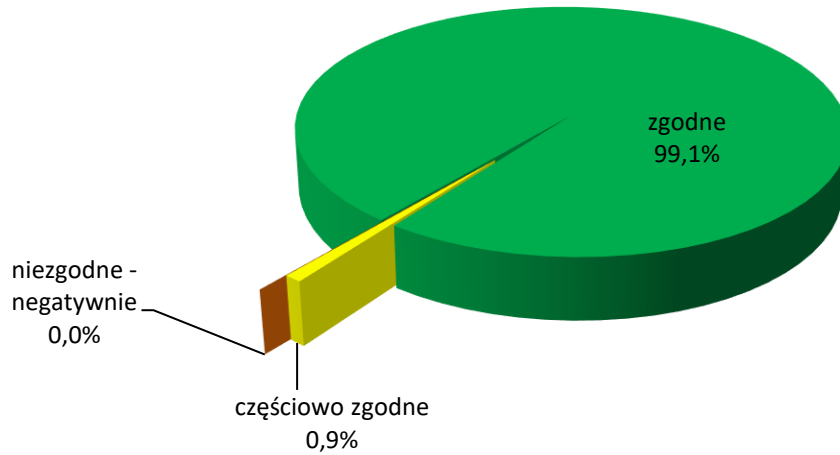
TSL	TD	Drzewostany o składzie :								Razem
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym - obojętnie		niezgodnym - negatywnie		
		[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
OBRĘB NIEDŹWIADY										
Bśw	So	6 491,78	100,0	1,00	0,0	-	-	-	-	6 492,78
Bb	So	53,18	98,1	1,03	1,9	-	-	-	-	54,21
BMśw	So Bk So Db Db So Św So	1 989,79	99,2	14,72	0,7	1,13	0,1	-	-	2 005,64
BMw	So Św So Brz So Db So So Św Św Brz	86,51	85,1	13,87	13,6	1,25	1,2	-	-	101,63

TSL	TD	Drzewostany o składzie :								Razem
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym - obojętnie		niezgodnym - negatywnie		
		[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
BMb	So So Brz So Św Św So	268,89	93,9	17,34	6,1	-	-	-	-	286,23
LMśw	Bk So Bk Bk So Bk Św Db Db So So Db	66,53	71,7	26,24	28,3	-	-	-	-	92,77
LMw	Bk Brz OI Db So Db Św So Św Św So	6,18	53,6	5,35	46,4	-	-	-	-	11,53
LMb	OI	4,25	100,0	-	-	-	-	-	-	4,25
OI	OI	67,70	100,0	-	-	-	-	-	-	67,70
RAZEM O. NIEDŹWIADY		9 034,81	99,1	79,55	0,9	2,38	0,0	-	-	9 116,74
OBRĘB PRZECHLEWO										
Bśw	So	2 938,89	100,0	-	-	-	-	-	-	2 938,89
Bb	So	69,40	98,1	1,31	1,9	-	-	-	-	70,71
BMśw	So Bk So Db So Św So	1 230,26	97,0	34,37	2,7	-	-	4,27	0,3	1 268,90
BMw	So Św So Brz So Db So So Św Św Brz	76,10	84,6	13,83	15,4	-	-	-	-	89,93
BMb	So Brz So Brz So Św Św So	122,48	95,7	5,54	4,3	-	-	-	-	128,02
LMśw	Bk So Bk Bk So Bk Db Bk Św Db So So Db Gb Db So Jd	617,35	73,9	215,05	25,7	2,14	0,3	0,69	0,1	835,23
LMw	Brz OI Db So OI Brz	20,73	70,1	8,85	29,9	-	-	-	-	29,58

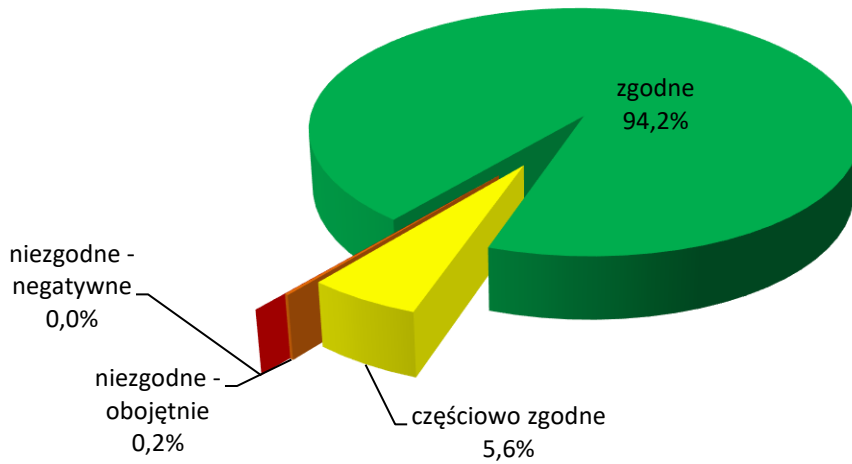
TSL	TD	Drzewostany o składzie :								Razem	
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym - obojętnie		niezgodnym - negatywnie			
		[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	So Db So Św Św So										
LMb	OI Brz Brz OI So Brz	12,70	80,4	3,09	19,6	-	-	-	-	15,79	
Lśw	Bk Db Bk Db Bk Db	36,42	53,8	26,54	39,2			4,71	7,0	67,67	
OI	OI	32,93	100,0							32,93	
RAZEM O. PRZECHLEWO		5 157,26	94,2	308,58	5,6	2,14	0,0	9,67	0,2	5 477,65	
OBRĘB RUDAWA											
Bśw	So	6 364,68	100,0	1,27	0,0	-	-	-	-	6 365,95	
Bw	So	1,25	100,0	-	-	-	-	-	-	1,25	
Bb	So	17,81	73,7	6,37	26,3	-	-	-	-	24,18	
BMśw	So Bk So Db So Św So	2 282,62	98,5	31,24	1,3	0,65	0,0	4,20	0,2	2 318,71	
BMw	So Brz So Db So Św So So Św Św Brz	124,18	84,0	21,37	14,5	0,56	0,4	1,76	1,2	147,87	
BMb	So Brz So Św So Brz So Brz So Św	124,88	79,1	33,04	20,9	-	-	-	-	157,92	
LMśw	Bk Bk So Db So So Bk	80,86	96,1	3,24	3,9	-	-	-	-	84,10	
LMw	Db So So Db Św So	2,29	59,6	1,55	40,4	-	-	-	-	3,84	
LMb	OI Brz OI	1,81	100,0	-	-	-	-	-	-	1,81	
OI	OI	12,32	100,0	-	-	-	-	-	-	12,32	
RAZEM O. RUDAWA		9 001,77	98,7	109,01	1,2	1,21	0,0	5,96	0,1	9 117,95	
NADLEŚNICTWO											
Bśw	So	15 795,35	100,0	2,27	0,0	-	-	-	-	15 797,6 2	

TSL	TD	Drzewostany o składzie :								Razem
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym - obojętnie		niezgodnym - negatywnie		
		[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bw	So	1,25	100,0	-	-	-	-	-	-	1,25
Bb	So	140,39	94,2	8,71	5,8	-	-	-	-	149,10
BMśw	So Bk So Db Db So Św So	5 502,67	98,4	80,33	1,4	1,78	0,0	8,47	0,2	5 593,25
BMw	So Brz So Db So Św So So Św Św Brz	286,79	84,5	49,07	14,5	1,81	0,5	1,76	0,5	339,43
BMb	So Brz Brz So So Brz So Św Św So	516,25	90,2	55,92	9,8	-	-	-	-	572,17
LMśw	So Bk So Db Bk Bk So Db So Db Bk Db Bk Św Gb Db	764,74	75,6	244,53	24,2	2,14	0,2	0,69	0,1	1 012,10
LMw	Bk Brz OI OI Brz Db So So Db So Św Św So Db Św	29,20	65,0	15,75	35,0	-	-	-	-	44,95
LMb	Brz OI Brz OI So Brz	18,76	85,9	3,09	14,1	-	-	-	-	21,85
Lśw	Bk Bk Db Db Db Bk	36,42	53,8	26,54	39,2	-	-	4,71	7,0	67,67
OI	OI	112,95	100,0	-	-	-	-	-	-	112,95
RAZEM NADLEŚNICTWO		23 193,84	97,8	497,14	2,1	5,73	0,0	15,63	0,1	23 712,34

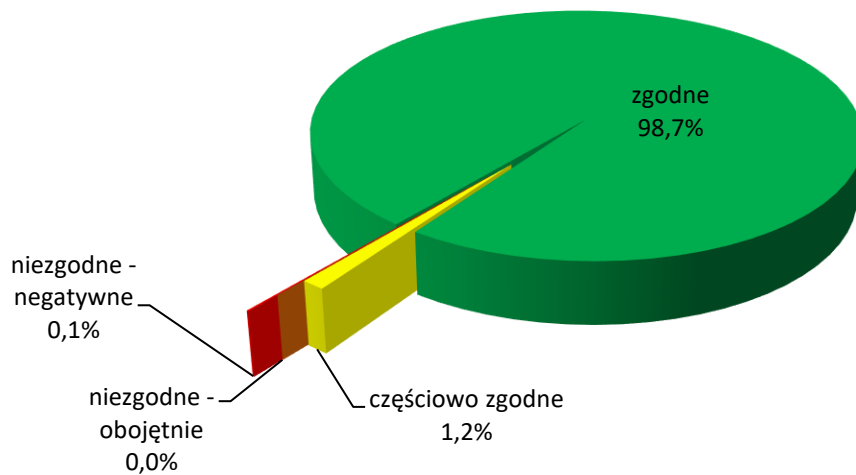
OBRĘB NIEDŹWIADY

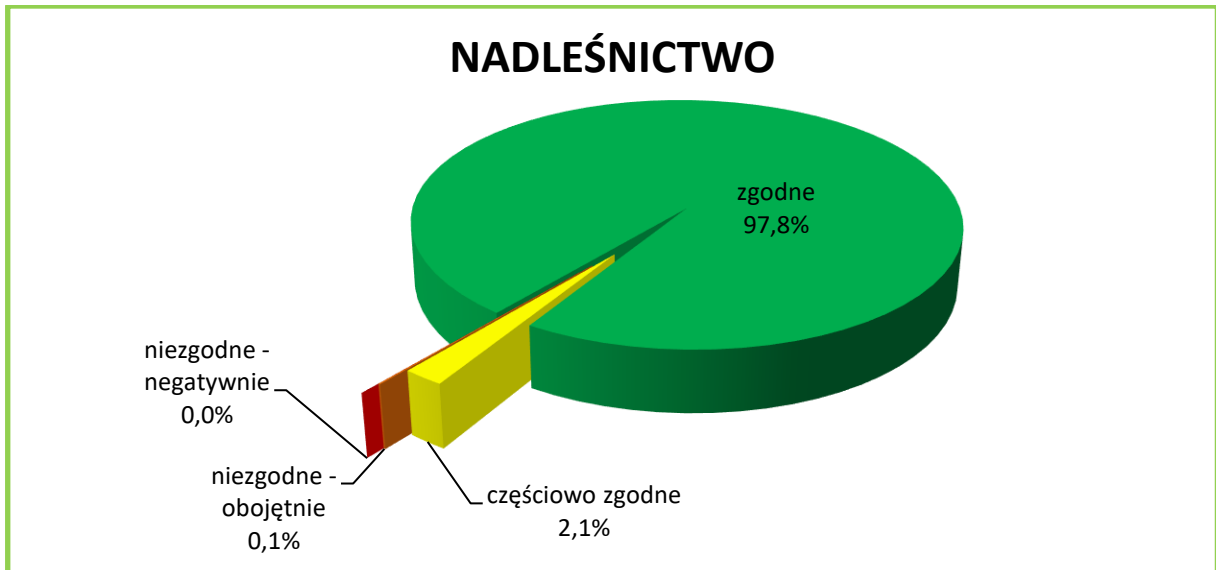

OBRĘB PRZECHLEWO

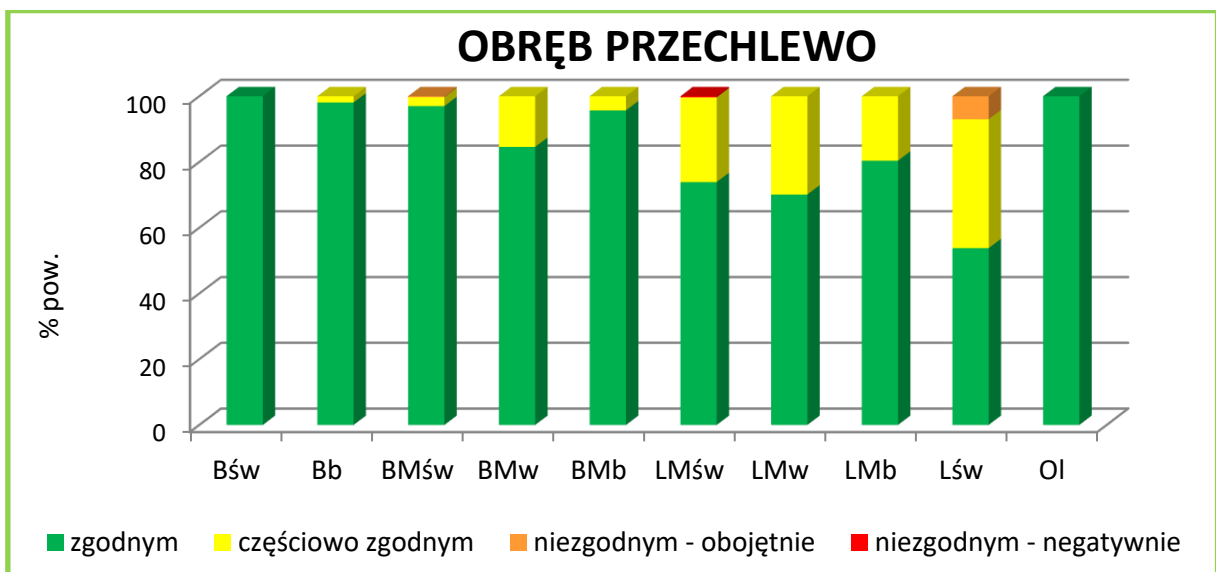
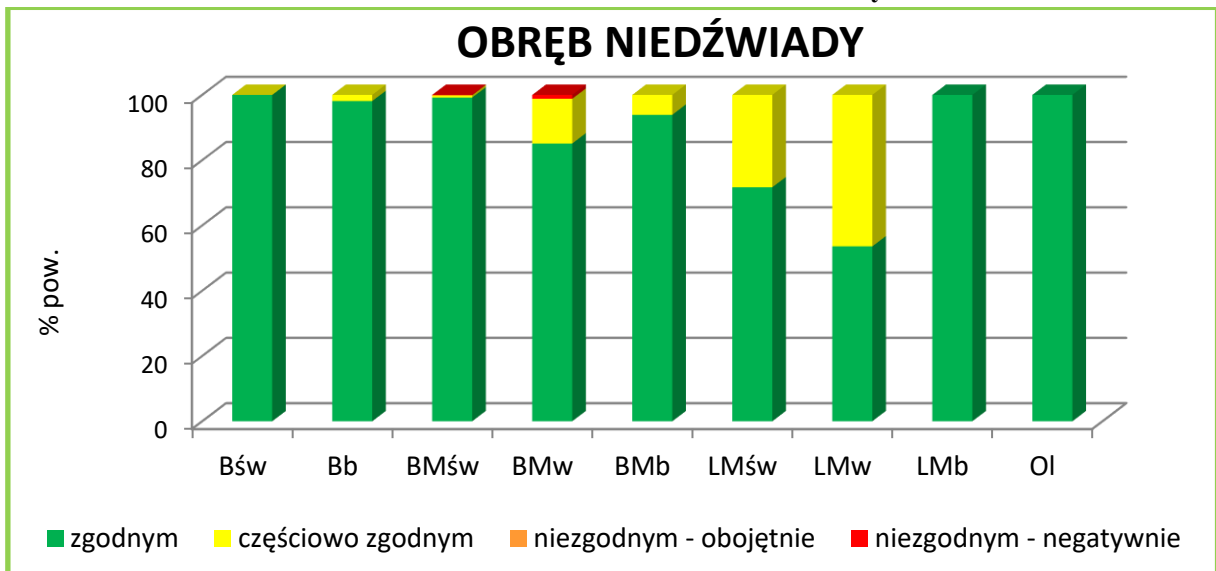

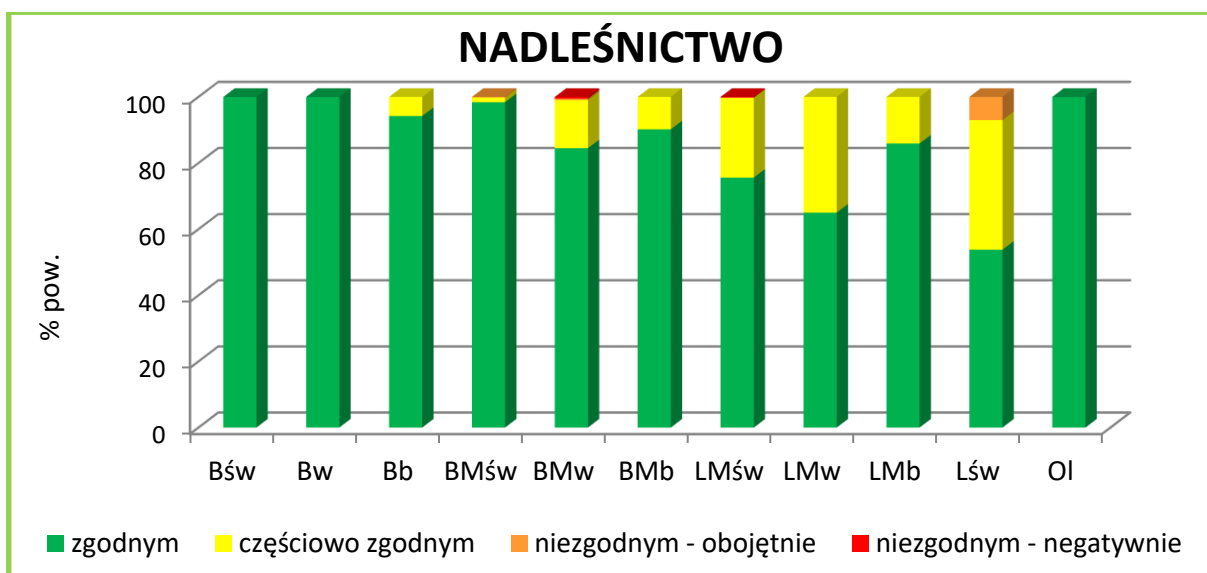
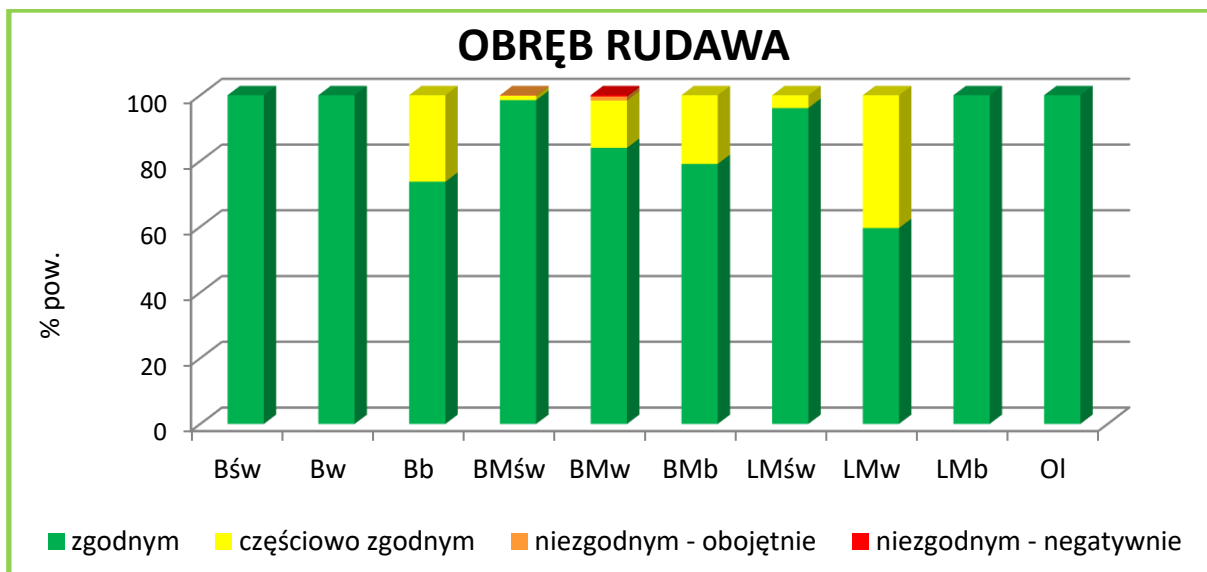
OBRĘB RUDAWA

Wykresy 15-18. Charakterystyka zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów w Nadleśnictwie Niedźwiady

Wykresy 19-22. Udział stopni zgodności składu gatunkowego drzewostanów w typach siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Niedźwiady

Generalnie można stwierdzić, że:

- drzewostany Nadleśnictwa Niedźwiady są dość dobrze dostosowane do warunków siedliskowych;
- łączna powierzchnia drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z typem drzewostanu wynosi 21,36 ha (obręb Niedźwiady – 2,38 ha, obręb Przechlewo – 11,81 ha, obręb Rudawa – 7,17 ha), czyli 0,1% powierzchni gruntów zalesionych, w tym 5,73 ha wykazuje niezgodność negatywną;
- zakładane w ubiegłym okresie uprawy na powierzchniach otwartych są w 97,9% zgodne i w 2,0% częściowo zgodne ze składem pożądanym.

Gatunkami panującymi w drzewostanach niezgodnych z siedliskiem są:

→ Brz – 13,22 ha (61,9%), w tym: o. Przechlewo – 7,26 ha, o. Rudawa – 5,96 ha;

→ Ol – 2,41 ha (11,2%), w tym: o. Przechlewo – 2,41 ha

→ Św – 5,73 ha (26,9%), w tym: o. Niedźwiady – 2,38 ha, o. Przechlewo – 2,14 ha,
o. Rudawa – 1,21 ha;

Do przebudowy pilnej zakwalifikowano 5 drzewostanów z panującym świerkiem, o łącznej powierzchni 5,73 ha, w tym:

- obręb Niedźwiady, oddz. 211h (BMw – 9Św65 – 1,25 ha), oddz. 235i (BMśw – 6Św42 – 1,13 ha) – łącznie 2,38 ha;
- obręb Przechlewo, oddz. 181l (LMśw – 9Św90 – 2,14 ha);
- obręb Niedźwiady, oddz. 294k (BMśw – 9Św47 – 0,65 ha), oddz. 235i (BMw – 6Św42 – 0,56 ha) – łącznie 1,21 ha.

Dostosowywanie składu gatunkowego do warunków siedliskowych powinno się ponadto odbywać poprzez:

- szeroko rozumianą przebudowę drzewostanów niezgodnych z siedliskiem;
- odnawianie i zalesianie gatunkami zgodnymi z typem drzewostanu;
- preferowanie w poprawkach i uzupełnieniach gatunków będących w niedoborze w stosunku do typu drzewostanu;
- wykonywanie czyszczeń i trzebieży ukierunkowanych na eliminację gatunków niezgodnych z siedliskiem i poprawienie warunków wzrostu gatunkom zgodnym.

4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska

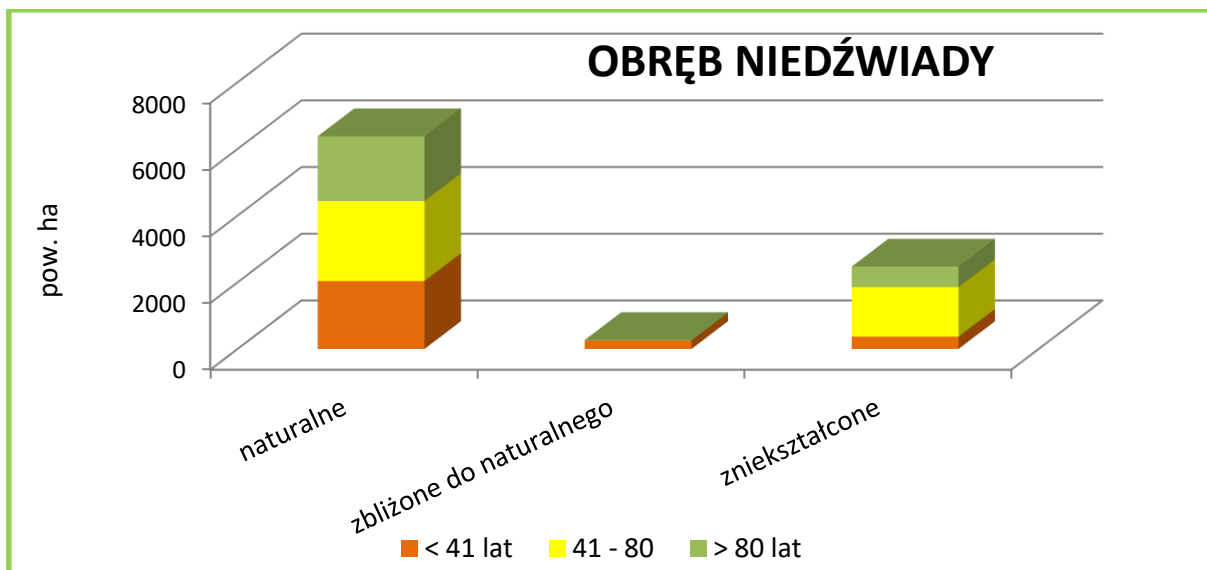
Opisu aktualnego stanu siedlisk dokonano na podstawie zapisów w operacie siedliskowym.

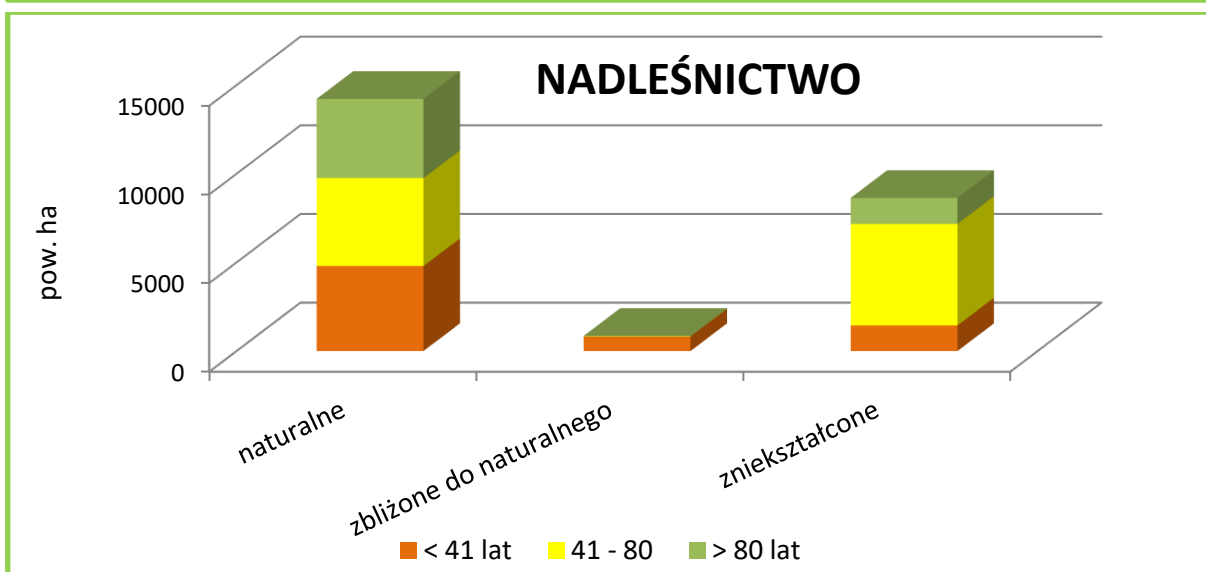
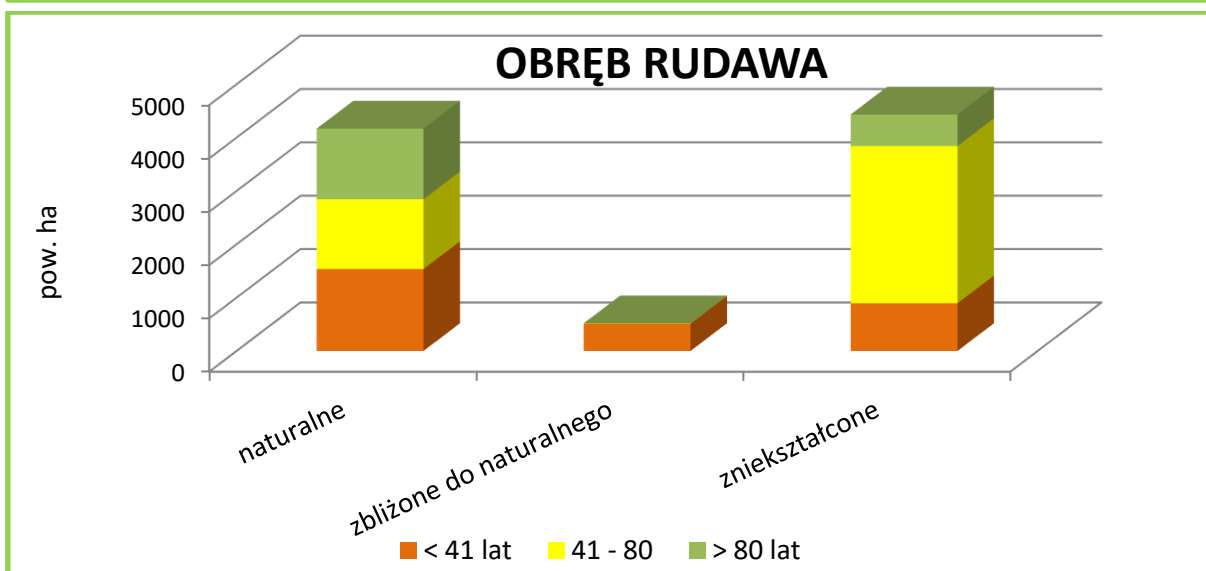
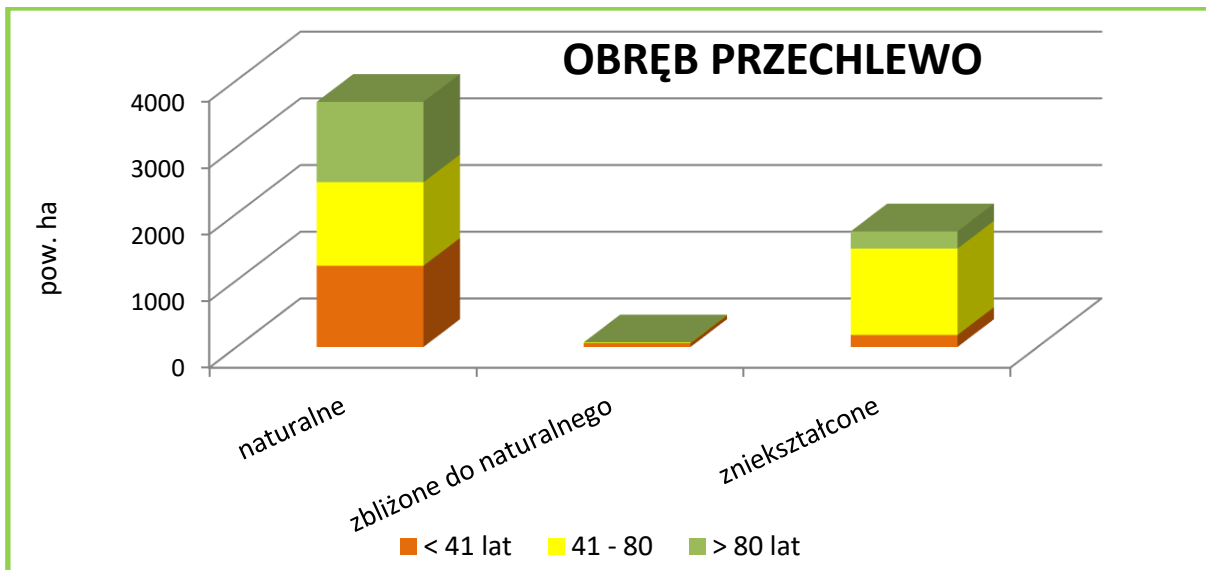
Tab. 33. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup typów siedliskowych lasu, stanu siedliska i grup wiekowych w Nadleśnictwie Niedźwiady

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	W i e k			Ogółem	Ogółem
		< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6	7
OBRĘB NIEDŹWIADY						
bory	naturalne	1515,87	1828,43	1470,18	4814,48	73,5
	zbliżone do naturalnego	190,33	-	11,56	201,89	3,1
	zniekształcone	143,43	920,15	467,04	1530,62	23,4
bory mieszane	naturalne	469,16	533,80	407,13	1410,09	58,9
	zbliżone do naturalnego	55,02	1,91	3,30	60,23	2,5
	zniekształcone	221,77	551,89	149,55	923,18	38,6
lasy mieszane	naturalne	28,50	10,57	51,76	90,83	83,7
	zbliżone do naturalnego	5,24	-	-	5,24	4,8

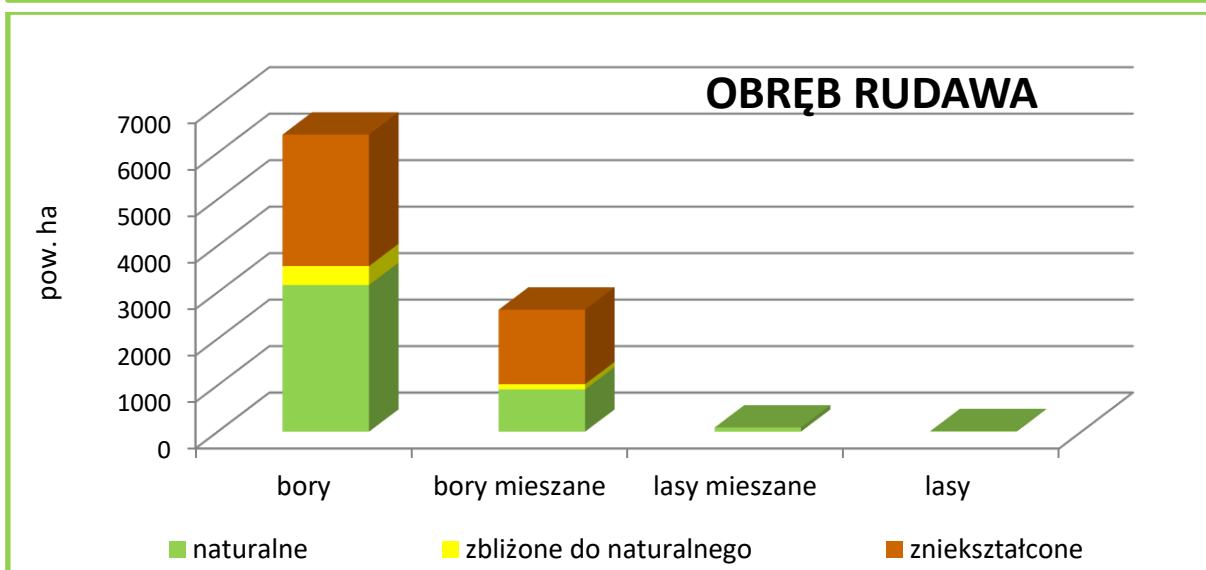
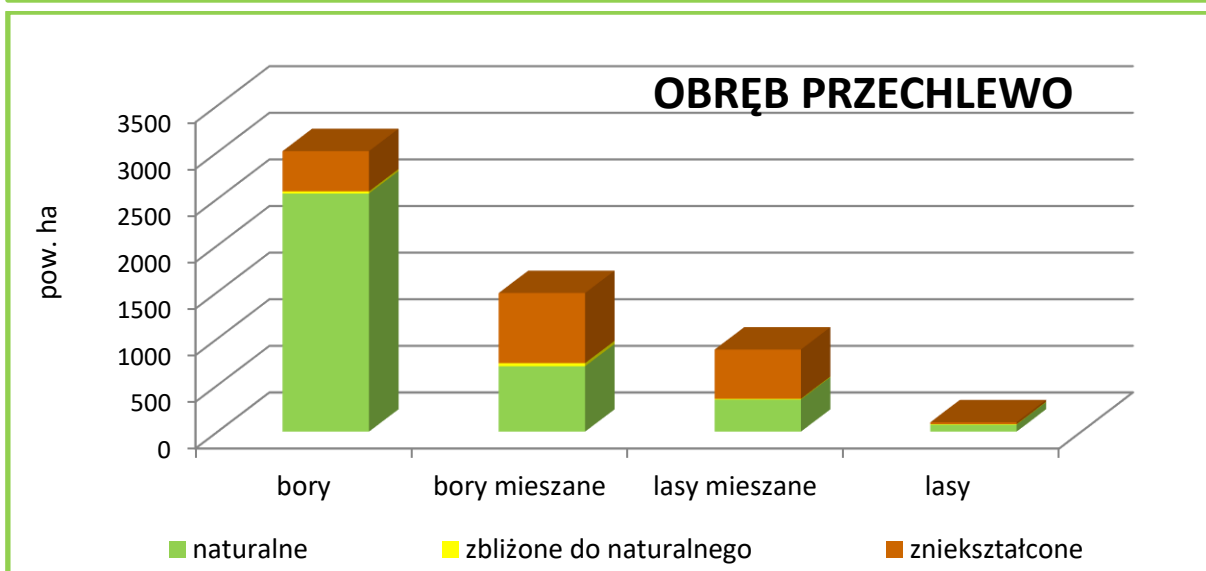
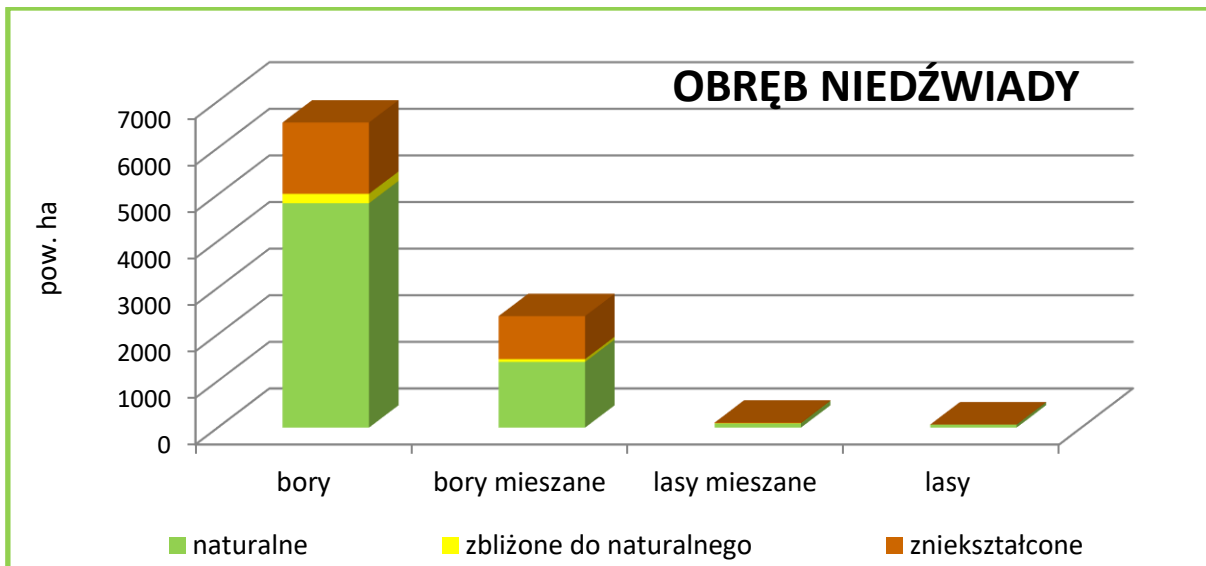
Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	W i e k			Ogółem	Ogółem
		< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6	7
	zniekształcone	-	12,48	-	12,48	11,5
lasy	naturalne	25,19	27,76	11,50	64,45	95,2
	zniekształcone	3,25	-	-	3,25	4,8
Ogółem obręb Niedźwiady	naturalne	2038,72	2400,56	1940,57	6379,85	70,0
	zbliżone do naturalnego	250,59	1,91	14,86	267,36	2,9
	zniekształcone	368,45	1484,49	616,59	2469,53	27,1
OBRĘB PRZECHEWKO						
bory	naturalne	881,26	895,39	778,32	2554,97	84,9
	zbliżone do naturalnego	22,21	-	-	22,21	0,7
	zniekształcone	54,98	362,12	15,32	432,42	14,4
bory mieszane	naturalne	235,53	195,36	270,16	701,05	47,2
	zbliżone do naturalnego	28,72	5,04	-	33,76	2,3
	zniekształcone	98,10	476,08	177,86	752,04	50,5
lasy mieszane	naturalne	87,60	130,47	126,51	344,58	39,1
	zbliżone do naturalnego	6,70	-	1,25	7,95	0,9
	zniekształcone	26,89	436,65	64,53	528,07	60,0
lasy	naturalne	13,71	31,77	29,83	75,31	74,9
	zbliżone do naturalnego	-	4,71	-	4,71	4,7
	zniekształcone	-	20,58	-	20,58	20,4
Ogółem obręb Przechlewo	naturalne	1218,10	1252,99	1204,82	3675,91	67,1
	zbliżone do naturalnego	57,63	9,75	1,25	68,63	1,2
	zniekształcone	179,97	1295,43	257,71	1733,11	31,7
OBRĘB RUDAWA						
bory	naturalne	1136,86	959,67	1059,30	3155,83	49,4
	zbliżone do naturalnego	405,58	-	-	405,58	6,3
	zniekształcone	425,06	1973,36	431,55	2829,97	44,3
bory mieszane	naturalne	370,56	319,92	219,37	909,85	34,7
	zbliżone do naturalnego	104,31	6,60	1,10	112,01	4,3
	zniekształcone	468,49	974,89	159,26	1602,64	61,0
lasy mieszane	naturalne	23,09	24,03	42,63	89,75	100,0
lasy	naturalne	4,62	5,80	1,90	12,32	100,0
Ogółem obręb	naturalne	1535,13	1309,42	1323,20	4167,75	45,7
	zbliżone do naturalnego	509,89	6,60	1,10	517,59	5,7

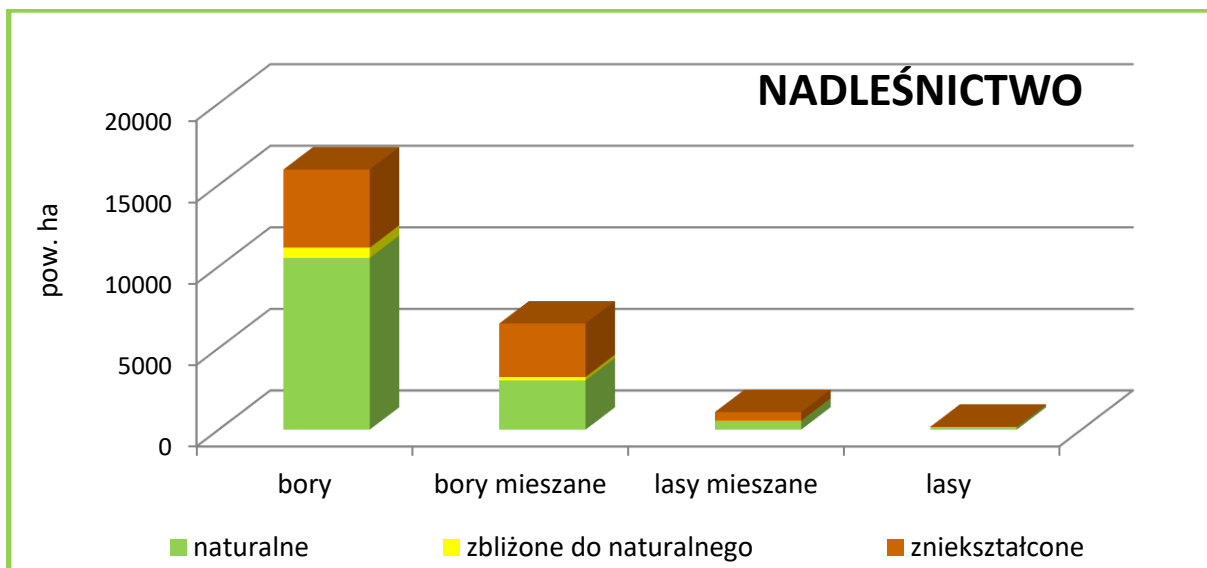
Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Wiek			Ogółem	Ogółem
		< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6	7
Rudawa	zniekształcone	893,55	2948,25	590,81	4432,61	48,6
NADLEŚNICTWO						
bory	naturalne	3533,99	3683,49	3307,80	10525,28	66,0
	zbliżone do naturalnego	618,12	-	11,56	629,68	3,9
	zniekształcone	623,47	3255,63	913,91	4793,01	30,1
bory mieszane	naturalne	1075,25	1049,08	896,66	3020,99	46,4
	zbliżone do naturalnego	188,05	13,55	4,40	206,00	3,2
	zniekształcone	788,36	2002,83	486,67	3277,86	50,4
lasy mieszane	naturalne	139,19	165,07	220,90	525,16	48,7
	zbliżone do naturalnego	11,94	-	1,25	13,19	1,2
	zniekształcone	26,89	449,13	64,53	540,55	50,1
lasy	naturalne	43,52	65,33	43,23	152,08	84,2
	zbliżone do naturalnego	-	4,71	-	4,71	2,6
	zniekształcone	3,25	20,58	-	23,83	13,2
Ogółem N-ctwo	naturalne	4791,95	4962,97	4468,59	14223,51	60,0
	zbliżone do naturalnego	818,11	18,26	17,21	853,58	3,6
	zniekształcone	1441,97	5728,17	1465,11	8635,25	36,4

Wykresy 23-26. Zestawienie stanu siedliska wg grup wiekowych w Nadleśnictwie Niedźwiady

Wykresy 27-30. Charakterystyka siedlisk w Nadleśnictwie Niedźwiady wg ich stanu

Zauważyć można, że:

- 63,6% siedlisk jest w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego (15077,09 ha);
- siedliska zniekształcone zajmują w Nadleśnictwie 36,4% (8635,25 ha);
- najwięcej siedlisk zniekształconych jest w grupie borów – 4793,01 ha oraz borów mieszanych – 3277,86 ha.

Zdecydowaną większość siedlisk zniekształconych zajmują siedliska na glebach porolnych (97,4% - 8407,95 ha). W pozostałych przypadkach przyczyną zniekształcenia były drzewostany niedostosowane do warunków siedliskowych i niekorzystne procesy glebotwórcze.

Regeneracja siedlisk Nadleśnictwa powinna dokonywać się głównie poprzez właściwe wykonywanie prac hodowlanych, prowadzące do polepszenia stopnia zgodności składów gatunkowych drzewostanów z warunkami siedliskowymi.

4.5.6. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

a) Borowacenie (pinetyzacja)

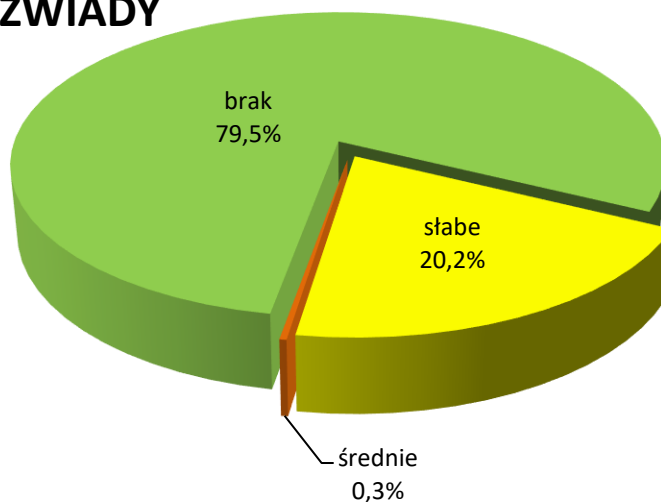
W zależności od udziału So lub Św (Jd i Md traktowane są jako gatunki właściwe dla siedlisk żyznych) w górnej warstwie drzew wyróżnia się borowacenia:

- słabe - jeżeli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu na siedliskach borów mieszanych wynosi ponad 80% powierzchni, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych i do 30% na siedliskach lasowych,
- średnie - jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym przekracza 80% na siedliskach lasów mieszanych i wynosi 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne - jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym na siedliskach lasowych wynosi ponad 60%.

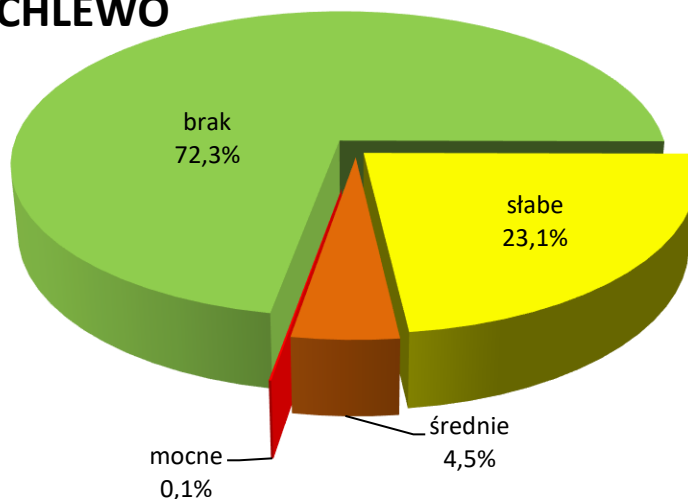
Tab. 34. Zestawienie powierzchni stopnia borowacenia w Nadleśnictwie Niedźwiady

Stopień borowacenia	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
OBRĘB NIEDŹWIADY					
brak	2291,77	2925,06	2032,40	7249,23	79,5
słabe	357,30	948,92	535,49	1841,71	20,2
średnie	8,69	12,98	4,13	25,80	0,3
OBRĘB PRZECHLEWO					
brak	1246,65	1735,66	979,08	3961,39	72,3
słabe	191,14	645,79	428,75	1265,68	23,1
średnie	17,91	170,31	55,95	244,17	4,5
mocne	-	6,41	-	6,41	0,1
OBRĘB RUDAWA					
brak	2632,48	3054,37	1581,39	7268,24	79,8
słabe	306,09	1209,05	312,45	1827,59	20,0
średnie	-	0,85	21,27	22,12	0,2
NADLEŚNICTWO					
brak	6170,90	7715,09	4592,87	18478,86	78,0
słabe	854,53	2803,76	1276,69	4934,98	20,8
średnie	26,60	184,14	81,35	292,09	1,2
mocne	-	6,41	-	6,41	0,0

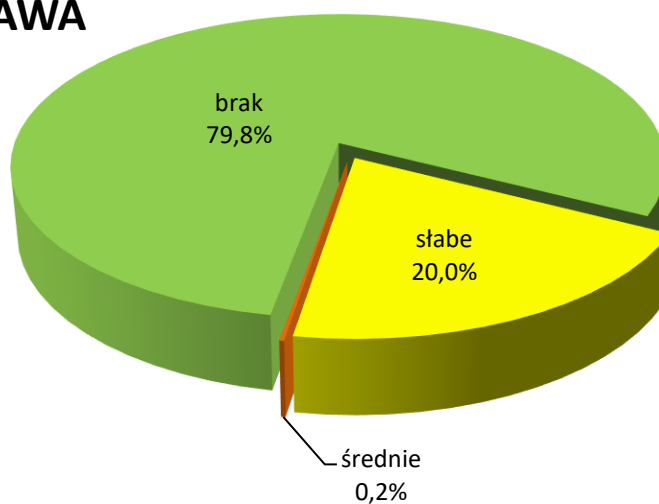
OBRĘB NIEDŹWIADY

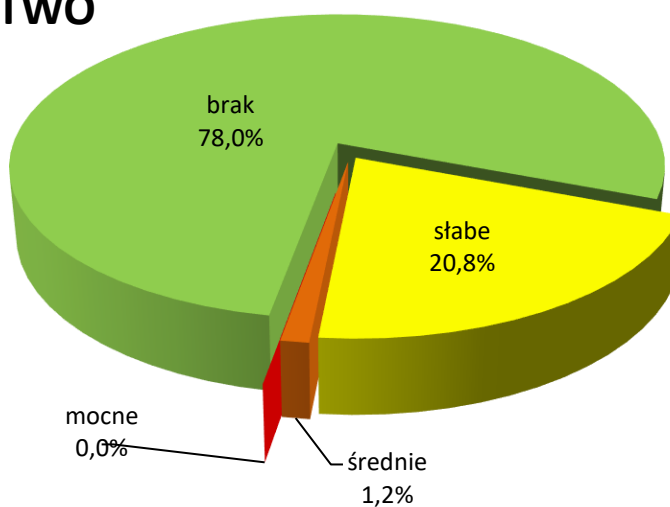
OBRĘB PRZECHLEWO

OBRĘB RUDAWA

NADLEŚNICTWO

Wykresy 31-34. Udział stopni borowacenia Nadleśnictwa Niedźwiady

Ogólnie można stwierdzić, że:

- borowacenie występuje na powierzchni 5233,48 ha, czyli w 22,1% drzewostanów, przy czym zdecydowanie przeważa borowacenie słabe – 4934,98ha (20,8%); wskazuje to na niedostateczną ilość liściastych gatunków domieszkowych w składach drzewostanów;
- borowacenie średnie występuje na powierzchni 292,09 ha (1,2%),
- borowacenie mocne, spotykane na siedliskach lasowych, obejmuje powierzchnię 6,41 ha, co stanowi mniej niż 0,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Stopień borowacenia jest ściśle związany z udziałem w drzewostanach sosny i świerka, w związku z tym powierzchnia drzewostanów objętych borowaceniem powinna maleć wraz z postępem dostosowywania do siedlisk składów gatunkowych drzewostanów, głównie w wyniku prac odnowieniowych i zalesieniowych.

b) Monotypizacja (ujednolicenie składu gatunkowego i wiekowego)

Jedną z form degeneracji ekosystemów leśnych jest monotypizacja. Wyróżnia się ją wówczas, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50-80% powierzchni kompleksu leśnego (*monotypizacja częściowa*) lub ponad 80% (*monotypizacja pełna*). Biorąc pod uwagę te kryteria, należy stwierdzić, że w warunkach Nadleśnictwa Niedźwiady monotypizacja nie występuje.

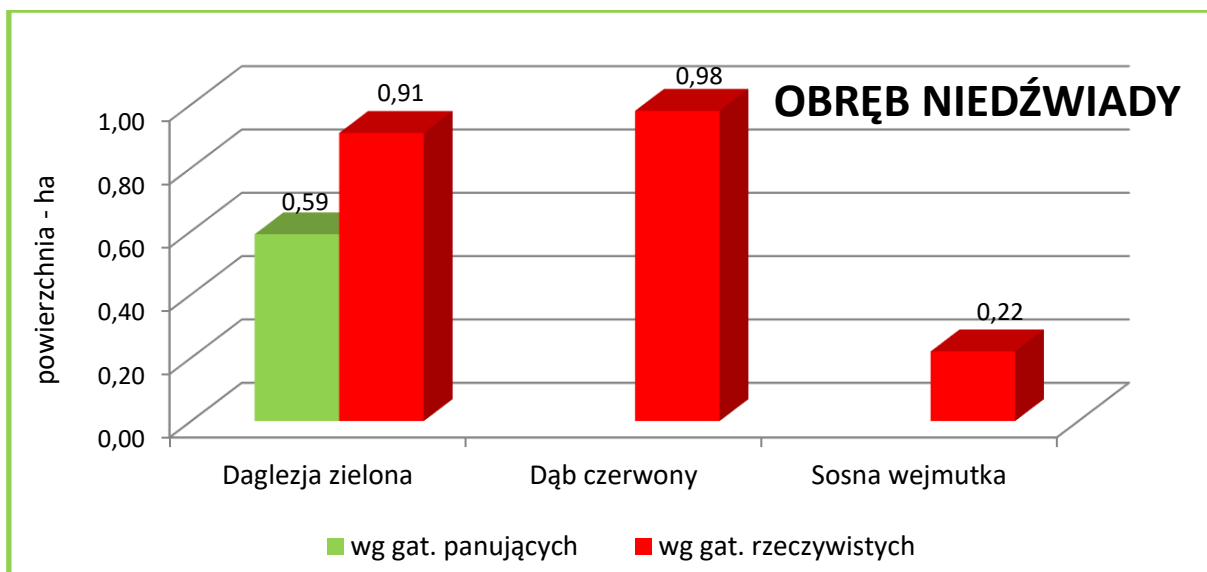
c) Neofityzacja

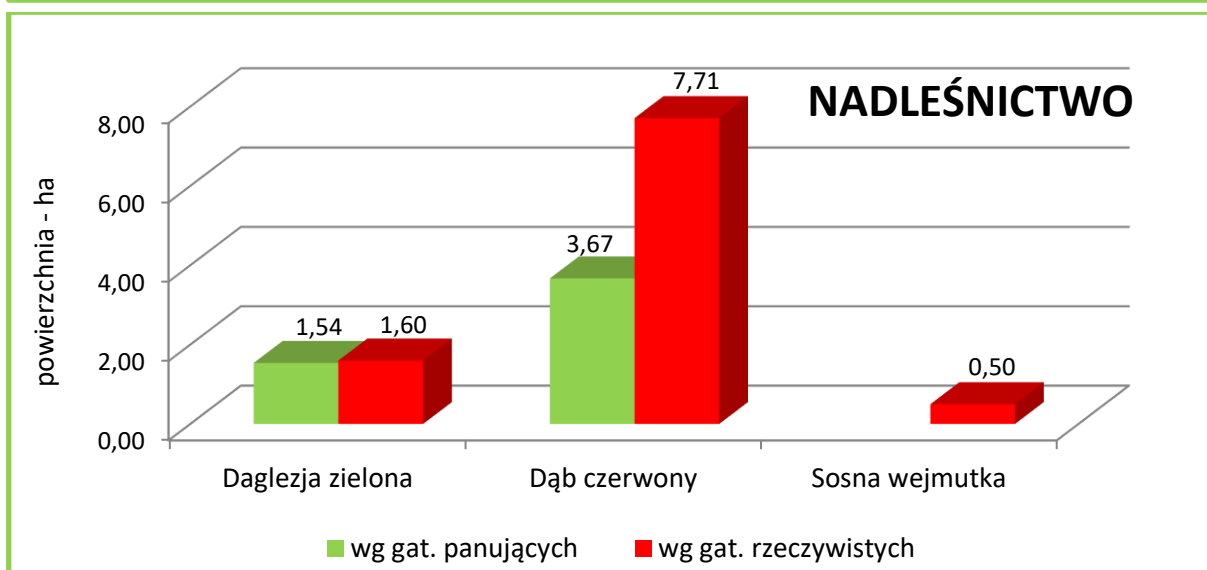
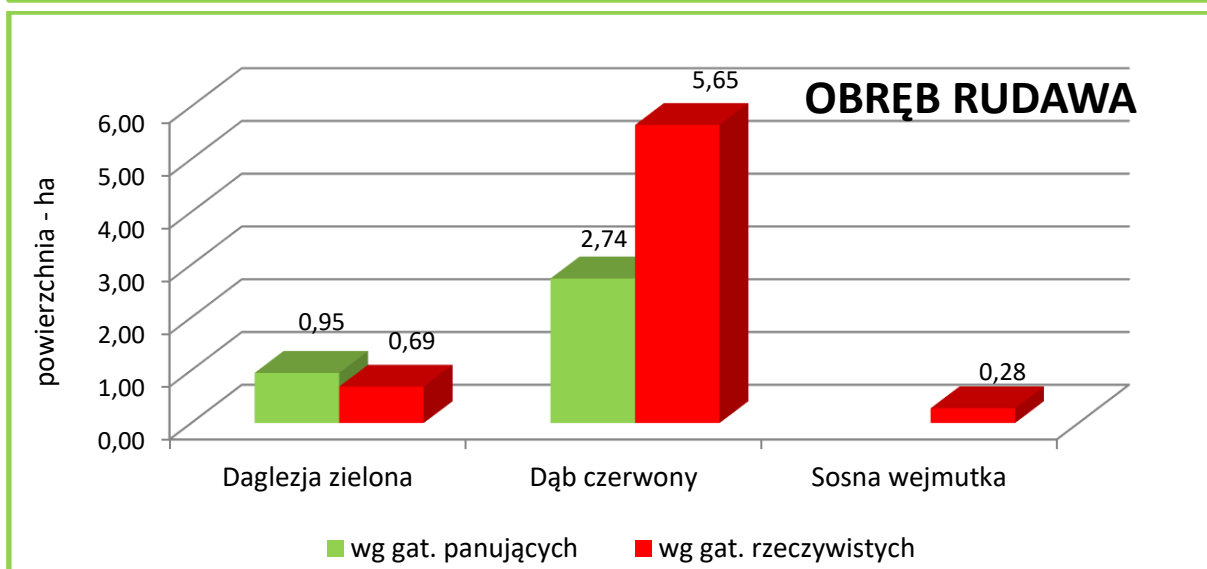
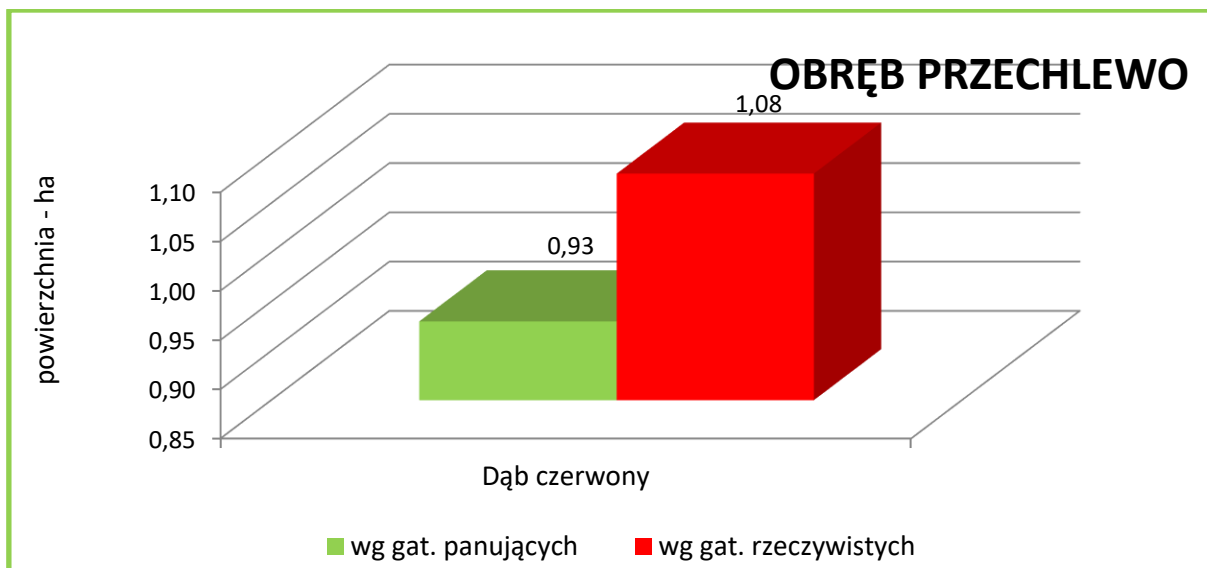
Neofityzacja jest formą degeneracji fitocenozy leśnej polegającą na występowaniu gatunków obcego pochodzenia (tzw. neofitów) w zbiorowiskach leśnych, wskutek ich samoistnego wnikania (synantropizacji) lub celowego wprowadzania ze względów gospodarczych.

Tab. 35. Powierzchnia drzewostanów z gatunkami obcego pochodzenia w Nadleśnictwie Niedźwiady

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Wg gatunków panujących	Wg rzeczywistego udziału gatunków drzew
		Pow. [ha] / liczba wyłączeń	
1	2	3	4
OBRĘB NIEDŹWIADY			
1.	Daglezja zielona	0,59/1	0,91/2
2.	Dąb czerwony	-	0,98/3
3.	Sosna wejmutka	-	0,22/1
RAZEM O. NIEDŹWIADY		0,59/1	2,11/6

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Wg gatunków panujących	Wg rzeczywistego udziału gatunków drzew
		Pow. [ha] / liczba wyłączeń	
1	2	3	4
OBRĘB PRZECHLEWO			
1.	Dąb czerwony	0,93/1	1,08/4
RAZEM O. PRZECHLEWO		0,93/1	1,08/4
OBRĘB RUDAWA			
1.	Daglezja zielona	0,95/1	0,69/3
2.	Dąb czerwony	2,74/2	5,65/9
3.	Sosna wejmutka	-	0,28/1
RAZEM O. RUDAWA		3,69/3	6,62/13
NADLEŚNICTWO			
1.	Daglezja zielona	1,54/2	1,60/5
2.	Dąb czerwony	3,67/3	7,71/16
3.	Sosna wejmutka	-	0,50/2
RAZEM NADLEŚNICTWO		5,21/5	9,81/23

Wykresy 35-38. Występowanie gatunków obcego pochodzenia w drzewostanach Nadleśnictwa Niedźwiady

Tab. 36. Zestawienie liczby wyłączeń wg form występowania gatunków obcego pochodzenia w Nadleśnictwie Niedźwiady

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania					Liczba wydzieli
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj. mjsc)	w warstwie nalotu, podrostu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zakrzewień	
1	2	3	4	5	6	7	
OBRĘB NIEDŹWIADY							
1.	Czeremcha późna	-	-	-	158	-	
2.	Daglezja zielona	1	7	-	1	3	
3.	Dąb czerwony	3	37	-	1	3	
4.	Kasztanowiec biały	-	-	-		2	
5.	Robinia akacyjowa	-	-	-	1		
6.	Sosna Banksa		2	-			
7.	Sosna wejmutka	1	2	-	1	1	
8.	Śnieguliczka biała	-	-	-	9		
9.	Żywotnik olbrzymi	-	1	-			
RAZEM O. NIEDŹWIADY		5	49	-	171	9	
OBRĘB PRZECHLEWO							
1.	Czeremcha późna	-	-	-	110	-	
2.	Daglezja zielona	-	10	-	-	-	
3.	Dąb czerwony	3	30	-	1		
4.	Kasztanowiec biały	-	1	-	-	1	
5.	Robinia akacyjowa	-	6	-	3	1	
6.	Sosna Banksa	-	1	-	-	-	
7.	Sosna czarna	-	1	-	-	-	
8.	Sosna wejmutka	-	6	-	-	4	
RAZEM O. PRZECHLEWO		3	55	-	114	6	
OBRĘB RUDAWA							
1.	Czeremcha późna	-	-	-	248	-	
2.	Daglezja zielona	2	14	-	1	5	
3.	Dąb czerwony	7	21	-	1	5	
4.	Kasztanowiec biały	-	1	-	-	-	
5.	Robinia akacyjowa	-	5	-	-	-	
6.	Sosna Banksa	-	1	-	-	-	
7.	Sosna czarna	-	-	-	1	-	

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania				
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj. mjsc)	w warstwie nalotu, podrostu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień
1	2	3	4	5	6	7
8.	Sosna wejmutka	1	1	-	-	1
9.	Śnieguliczka biała	-	-	-	5	-
RAZEM O. RUDAWA		10	43	-	256	11
NADLEŚNICTWO						
1.	Czeremcha późna	-	-	-	516	-
2.	Daglezja zielona	3	31	-	2	8
3.	Dąb czerwony	13	88	-	3	8
4.	Kasztanowiec biały	-	2	-	-	3
5.	Robinia akacyjowa	-	11	-	4	1
6.	Sosna Banksa	-	4	-	-	-
7.	Sosna czarna	-	1	-	-	-
8.	Sosna wejmutka	2	9	-	1	6
9.	Śnieguliczka biała	-	-	-	14	-
10.	Żywotnik olbrzymi	-	1	-	-	-
RAZEM NADLEŚNICTWO		18	147	-	540	26

W Nadleśnictwie Niedźwiady problem neofityzacji ma niewielkie znaczenie. Wyróżniono 5 drzewostanów (5,21 ha) z panującym gatunkiem obcym: daglezią zieloną (2), dębem czerwonym (3) oraz 23 drzewostany, gdzie gatunki obce: daglezja zielona, dąb czerwony i sosna wejmutka są gatunkami domieszkowymi. W sumie gatunki obce według rzeczywistego udziału zajmują 9,81 ha, co w skali Nadleśnictwa stanowi 0,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Zinventaryzowano również 147 wyłączeń, w których gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami oraz 540 wyłączeń gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwach: podszytu, samosiewu, zakrzewień, przestoi i zadrzewień. Oprócz gatunków wymienionych wcześniej, występuje tu jeszcze czeremcha późna, kasztanowiec biały, robinia akacyjowa, sosna Banksa, sosna czarna, sosna wejmutka, śnieguliczka biała i żywotnik olbrzymi.

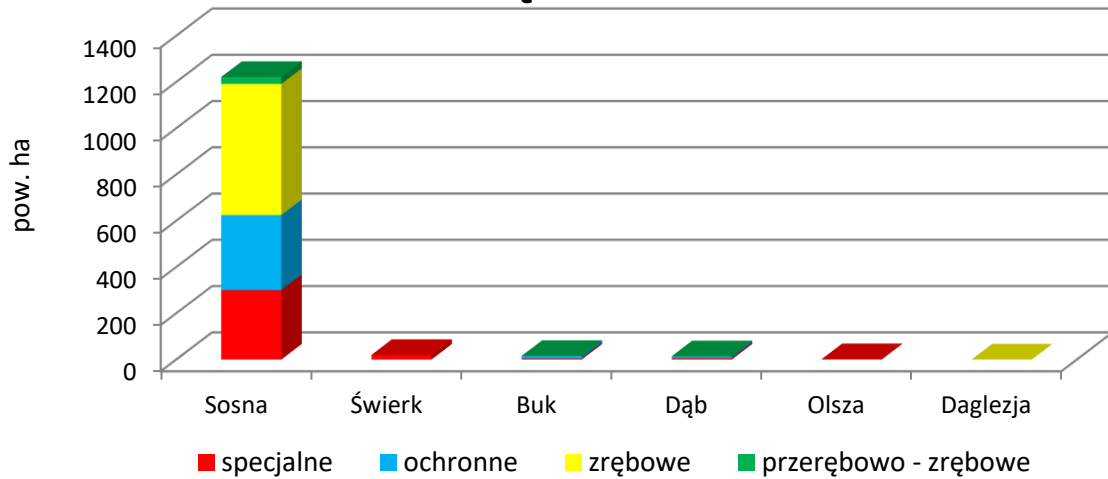
4.5.7. Drzewostany ponad 100-letnie

W Nadleśnictwie Niedźwiady drzewostany ponad 100-letnie zajmują łącznie 2427,87 ha, co stanowi 10,1% powierzchni gruntów zalesionych.

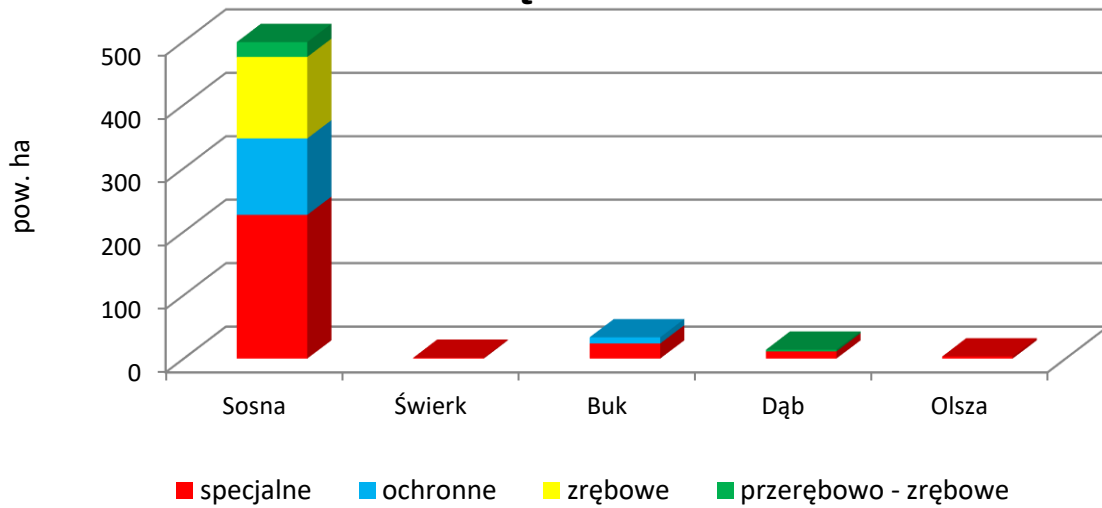
Tab. 37. Zestawienie powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich wg gospodarstw i gatunków panujących w Nadleśnictwie Niedźwiady

Gospodarstwo	Gatunek panujący	OBRĘB						NADLEŚNICTWO	
		NIEDŹWIADY		PRZECHLEWO		RUDAWA		Pow. [ha]	[%]
		Pow. [ha]	[%]	Pow. [ha]	[%]	Pow. [ha]	[%]		
1	2	3	4	5	6	5	6	7	8
Specjalne (S)	So	300,70	26,2	226,54	48,3	167,21	29,6	694,45	32,1
	Św	20,15		1,33		-		21,48	
	Bk	5,36		23,83		3,59		32,78	
	Db	6,17		11,28		-		17,45	
	Dbc	-		-		1,49		1,49	
	OI	2,13		3,40		5,92		11,45	
RAZEM		334,51		266,38		178,21		779,10	
Ochronne (O)	So	324,07	26,8	120,46	23,6	90,46	17,8	534,99	23,8
	Bk	10,04		9,73		14,75		34,52	
	Db	7,47		-		0,70		8,17	
	Dbc	-		-		1,25		1,25	
RAZEM		341,58		130,19		107,16		578,93	
Zrębowe (GZ)	So	566,91	44,5	128,17	23,3	315,12	52,4	1010,20	41,6
	Dg	0,59		-		-		0,59	
RAZEM		567,50		128,17		315,12		1010,79	
Przerębowo-zrębowe (GPZ)	So	30,27	2,5	23,45	4,8	1,18	0,2	54,90	2,5
	Bk	0,54		-		-		0,54	
	Db	0,84		2,77		-		3,61	
RAZEM		31,65		26,22		1,18		59,05	
Ogółem	So	1221,95	96,2	498,62	90,5	573,97	95,3	2294,54	94,8
	Św	20,15	1,6	1,33	0,2	-	-	21,48	0,9
	Bk	15,94	0,7	33,56	6,1	18,34	3,1	67,84	2,5
	Db	14,48	1,2	14,05	2,6	0,70	0,1	29,23	1,2
	Dbc	-	-	-	-	2,74	0,5	2,74	0,1
	Dg	0,59	0,1	-	-	-	-	0,59	0,0
	OI	2,13	0,2	3,4	0,6	5,92	1,0	11,45	0,5
OGÓŁEM		1275,24	100,0	550,96	100,0	601,67	100,0	2427,87	100,0

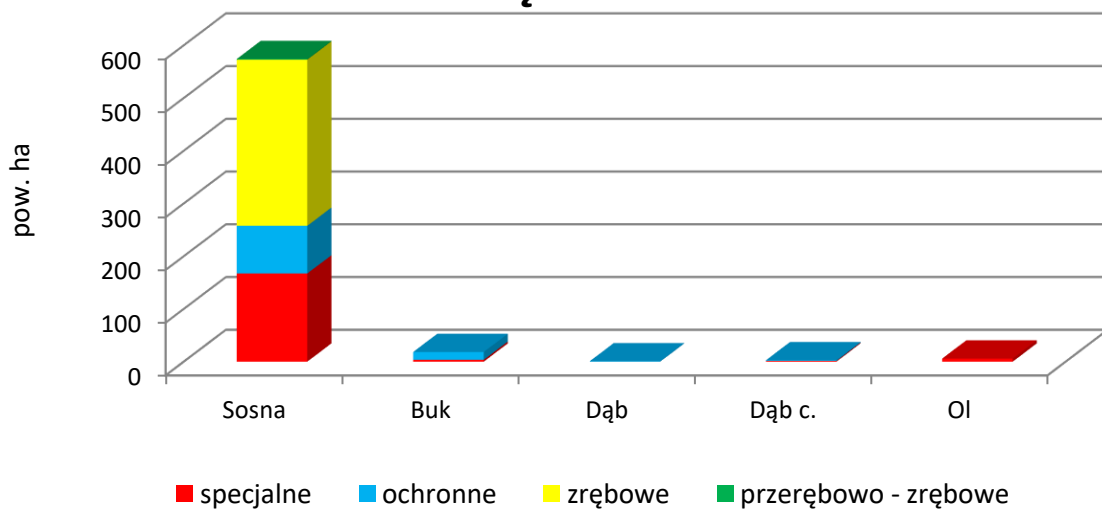
OBRĘB NIEDŹWIADY

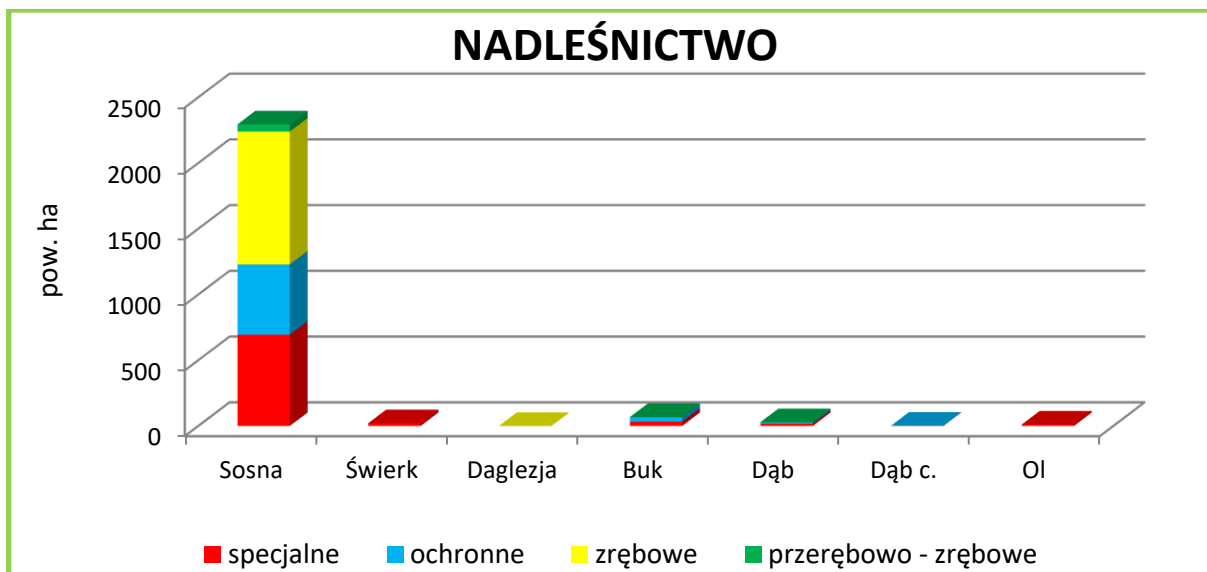

OBRĘB PRZECHELEWO

OBRĘB RUDAWA

Wykresy 39-42. Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich wg gospodarstw

Głównym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich w Nadleśnictwie jest sosna zwyczajna – 94,8% (obręb Niedźwiady – 96,2%, obręb Przechlewo – 90,5%, obręb Rudawa – 95,3%). Ważnymi, z uwagi na stopień naturalności i wysoki wskaźnik różnorodności biologicznej, są także drzewostany z panującymi bukiem (2,5%) i dębami (1,3%).

Pod względem podziału na gospodarstwa można stwierdzić, że 41,6% powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich znajduje się w gospodarstwie zrębowym, 32,1% w gospodarstwie specjalnym, 23,8% w gospodarstwie lasów ochronnych oraz 2,5% w gospodarstwie przerębowo-zrębowym.

4.5.8. Ostoje różnorodności biologicznej

Zarządzenie nr 7 Dyrektora RDLP w Szczecinku z dnia 31.01.2014 r. (znak sprawy: ZO-732-1/14) wprowadziło do stosowania „Wytyczne w sprawie ochrony różnorodności biologicznej, w tym zasobów rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku”. Celem wytycznych w tym zakresie jest:

- zwiększenie różnorodności biologicznej o organizmy związane ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna oraz zwiększenie tzw. oporu środowiska, poprzez poprawę warunków bytowania i rozwoju organizmów związanych z rozkładającym się drewnem;
- ochrona najlepiej zachowanych płatów siedlisk chronionych, zwłaszcza priorytetowych na podstawie załącznika Dyrektywy Siedliskowej;
- podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu siedlisk chronionych na podstawie załącznika Dyrektywy Siedliskowej;

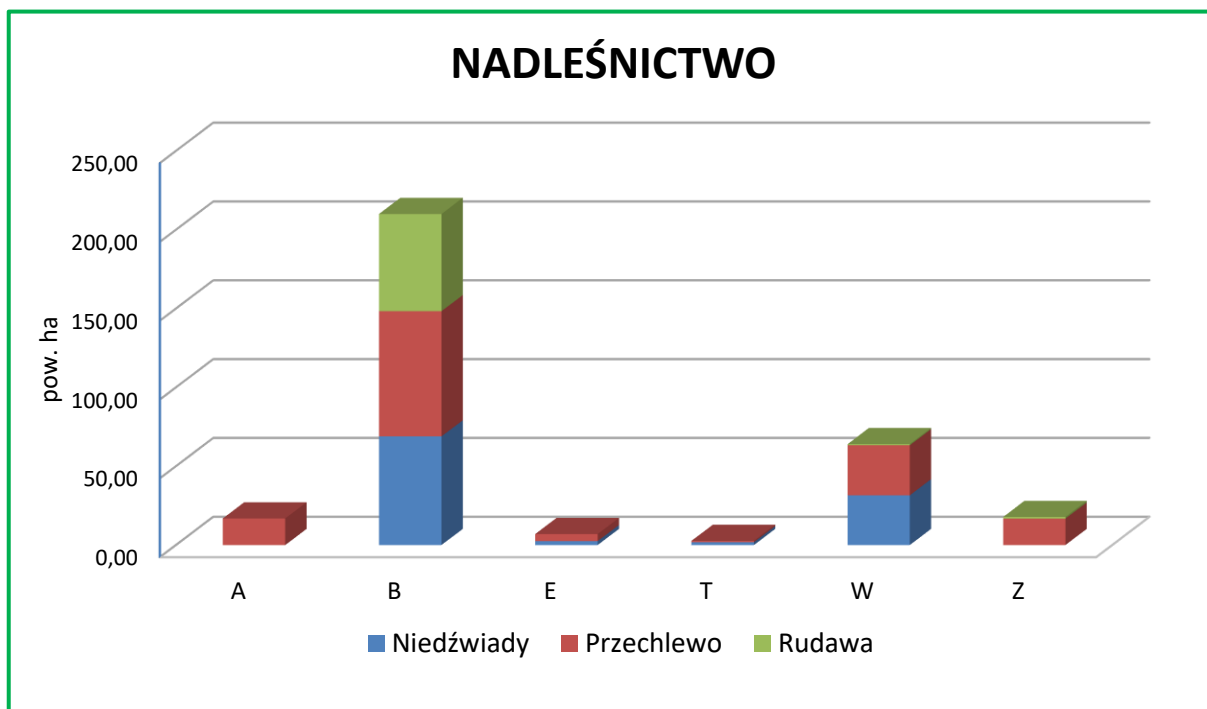
- wdrożenie we wszystkich nadleśnictwach z terenu RDLP w Szczecinku jasnych i precyzyjnych procedur służących pozostawianiu w lesie posuszu i rozkładającego się martwego drewna w postaci grubizny i drzew dziuplastych;
- wyznaczenie ostoi różnorodności biologicznej, stanowiących równocześnie „ekosystemy reprezentatywne” wg definicji zawartej w „Zasadach, kryteriach i wskaźnikach dobrej gospodarki leśnej w Polsce” wg FSC.

Należy zaznaczyć, że podczas prac nad PUL Nadleśnictwo powinno dokonać aktualizacji istniejącego zarządzenia Nadleśniczego o wyznaczeniu Ostoi Różnorodności Biologicznej, weryfikując przede wszystkim adresy leśne oraz aktualną powierzchnię wydziełów. W przypadku zaliczenia nowych wyłączeń lub likwidacji wcześniej zaliczonych do BIO, nadleśniczy powinien wystąpić do RDLP w Szczecinku z wnioskiem wraz z uzasadnieniem o dokonanie odpowiednich zmian.

Tab. 38. Udział kategorii ostoi różnorodności biologicznej w Nadleśnictwie Niedźwiady

Lp.	Kod ostoi	Nazwa kategorii	Liczba wyłączeń	Pow. [ha]
1	2	3	4	5
OBRĘB NIEDŹWIADY				
1.	B	Drzewostany na siedliskach bagiennych (Bb, BMb, LMb)	48	68,92
2.	E	Drzewostany stanowiące enklawy wśród pól, szczególnie przy braku dróg dojazdowych	2	2,50
3.	T	Drzewostany na obszarach o zwiększonej trudności przy pozyskaniu i zrywce (zbocza, wąwozy, tereny podtopione i zalewowe)	1	1,76
4.	W	Drzewostany na nadbrzeżnych strefach ekotonowych (przy bagnach, jeziorach, rzekach, torfowiskach, innych zbiornikach wodnych, np. p-poż.)	17	31,55
RAZEM OBRĘB NIEDŹWIADY			68	104,73
OBRĘB PRZECHLEWO				
1.	A	Strefy ochrony całorocznej ptaków	4	16,84
2.	B	Drzewostany na siedliskach bagiennych (Bb, BMb, LMb)	39	79,41
3.	E	Drzewostany stanowiące enklawy wśród pól, szczególnie przy braku dróg dojazdowych	3	4,45
4.	T	Drzewostany na obszarach o zwiększonej trudności przy pozyskaniu i zrywce (zbocza, wąwozy, tereny podtopione i zalewowe)	1	0,88
5.	W	Drzewostany na nadbrzeżnych strefach ekotonowych (przy bagnach, jeziorach, rzekach, torfowiskach, innych zbiornikach wodnych, np. p-poż.)	17	31,74
6.	Z	Drzewostany na źródłiskach i strefach wysięków	9	16,76

Lp.	Kod ostoi	Nazwa kategorii	Liczba wyłączeń	Pow. [ha]
1	2	3	4	5
RAZEM OBREB PRZECHELEWO			73	150,08
OBREB RUDAWA				
1.	B	Drzewostany na siedliskach bagiennych (Bb, BMb, LMb)	29	61,67
2.	W	Drzewostany na nadbrzeżnych strefach ekotonowych (przy bagnach, jeziorach, rzekach, torfowiskach, innych zbiornikach wodnych, np. p-poż.)	1	0,71
3.	Z	Drzewostany na źródłiskach i strefach wysięków	1	1,05
RAZEM OBREB RUDAWA			31	63,43
NADLEŚNICTWO				
1.	A	Strefy ochrony całorocznej ptaków	4	16,84
2.	B	Drzewostany na siedliskach bagiennych (Bb, BMb, LMb)	116	210,00
3.	E	Drzewostany stanowiące enklawy wśród pól, szczególnie przy braku dróg dojazdowych	5	6,95
4.	T	Drzewostany na obszarach o zwiększonej trudności przy pozyskaniu i zrywce (zbocza, wąwozy, tereny podtopione i zalewowe)	2	2,64
5.	W	Drzewostany na nadbrzeżnych strefach ekotonowych (przy bagnach, jeziorach, rzekach, torfowiskach, innych zbiornikach wodnych, np. p-poż.)	35	64,00
6.	Z	Drzewostany na źródłiskach i strefach wysięków	10	17,81
RAZEM NADLEŚNICTWO			172	318,24

Wykres 43. Zestawienie powierzchni kategorii ostoi różnorodności biologicznej według obrębów w Nadleśnictwie Niedźwiady

W lasach Nadleśnictwa Niedźwiady wytypowano 172 wydzielania o łącznej powierzchni 318,24 ha mających spełniać rolę ostoi różnorodności biologicznej, w tym: obręb Niedźwiady – 104,73 ha, obręb Przechlewo – 150,08 ha, obręb Rudawa – 63,43 ha. Ostoje różnorodności biologicznej stanowią łącznie 1,3% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa. Wyróżniono 6 kategorii ostoi. Największą powierzchnię zajmują drzewostany na siedliskach bagiennych (BIO – B) – 210,00 ha (66,0%). Dość znaczną powierzchnię stanowią również drzewostany w nabrzeźnych strefach ekotonowych (BIO – W) – 64 ha (20,1%).

4.5.9. Drewno martwe

Martwe drewno w lesie jest środowiskiem życia wielu gatunków organizmów, zwłaszcza saprotroficznych grzybów i saproksylicznych owadów oraz gniazdujących w dziuplach ptaków. Zawarte w martwym drewnie substancje odżywcze wracają powoli do obiegu dzięki działalności reducentów i powiązanych z nimi zależnościami pokarmowymi innych organizmów.

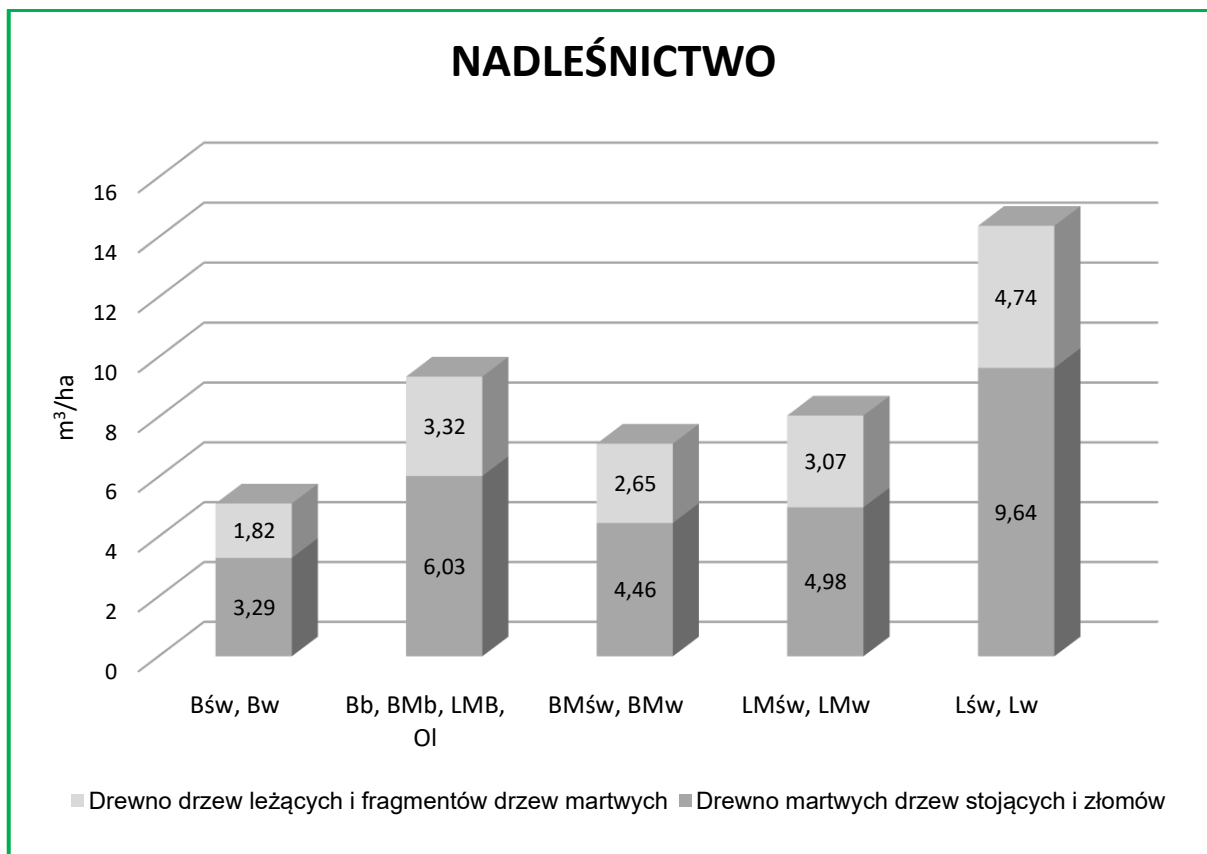
W Nadleśnictwie Niedźwiady zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, wykonano dodatkowy pomiar drewna martwego na wybranych powierzchniach próbnych, w oparciu o § 62 IUL, tj. na co dziesiątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej.

Miąższość drewna martwego określono z podziałem na drewno: martwych drzew stojących i złomów; drzew ściętych i wyrwconych oraz stanowiące fragmenty drzew martwych.

Tab. 39. Zestawienie miąższości drewna martwego w Nadleśnictwie Niedźwiady

Grupy typów siedliskowych lasu	Powierzchnia [ha]	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
1	2	3	4	5	6	7	8
OBRĘB NIEDŹWIADY							
Bory świeże i wilgotne	5412,12	4,94	26748,96	2,37	12816,45	7,31	39565,41
Bory i lasy bagienne	411,41	5,58	2593,77	2,48	1049,24	8,06	3643,01
Bory mieszane świeże i wilgotne	1830,86	4,88	7434,46	2,36	4230,95	7,23	11665,40
Lasy mieszane świeże i wilgotne	79,24	6,02	457,30	2,10	169,13	8,12	626,44
Lasy świeże i wilgotne	-	-	-	-	-	-	-

Grupy typów siedliskowych lasu	Powierzchnia [ha]	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
1	2	3	4	5	6	7	8
Razem obręb Niedźwiady	7733,63	4,82	37234,49	2,36	18265,77	7,18	55500,26
OBRĘB PRZECHELWO							
Bory świeże i wilgotne	2334,70	3,99	9306,01	2,40	5613,39	6,39	14919,40
Bory i lasy bagienne	247,45	9,34	2566,70	3,27	701,63	12,61	3268,33
Bory mieszane świeże i wilgotne	1231,85	6,43	4604,25	2,78	2859,99	9,20	7464,24
Lasy mieszane świeże i wilgotne	791,20	6,89	3848,59	4,16	3060,59	11,05	6909,18
Lasy świeże i wilgotne	53,96	9,64	520,11	4,74	255,86	14,38	775,97
Razem obręb Przechlewo	4659,16	4,48	20845,66	3,47	12491,46	10,73	33337,12
OBRĘB RUDAWA							
Bory świeże i wilgotne	5229,73	0,93	8174,03	0,70	7253,59	1,63	15427,62
Bory i lasy bagienne	191,66	3,17	563,12	4,22	769,27	7,38	1332,39
Bory mieszane świeże i wilgotne	2173,86	2,07	3410,15	2,81	2862,09	4,88	6272,24
Lasy mieszane świeże i wilgotne	68,69	2,04	143,57	2,96	195,10	5,00	338,67
Lasy świeże i wilgotne	-	-	-	-	-	-	-
Razem obręb Rudawa	7663,94	1,60	12290,87	2,08	11080,05	4,72	23370,92
NADLEŚNICTWO							
Bory świeże i wilgotne	12976,55	3,29	44229,00	1,82	25683,43	5,11	69912,43
Bory i lasy bagienne	850,52	6,03	5723,59	3,32	2520,13	9,35	8243,73
Bory mieszane świeże i wilgotne	5236,57	4,46	15448,86	2,65	9953,04	7,10	25401,88
Lasy mieszane świeże i wilgotne	939,13	4,98	4449,46	3,07	3424,83	8,05	7874,29
Lasy świeże i wilgotne	53,96	9,64	520,11	4,74	255,86	14,38	775,97
Ogółem Nadleśnictwo	20056,73	3,51	70371,02	2,08	41837,28	5,59	112208,30

Wykres 44. Zestawienie miąższości drewna martwego w m³/ha według drzew stojących i martwych i grup TSL w Nadleśnictwie Niedźwiady (na podstawie pomiarów na pow. próbnych)

Na podstawie pomiarów drewna martwego wykonanych w ramach inwentaryzacji miąższości w Nadleśnictwie Niedźwiady zinwentaryzowano łącznie 112208,30 m³ drewna martwego. W przeliczeniu na ha powierzchni leśnej daje to 8,80 m³/ha ogółem w Nadleśnictwie, w tym: drzew stojących – 5,68 m³/ha; drzew leżących – 3,12 m³/ha. Najwięcej martwego drewna jest w grupie lasów świeżych i wilgotnych – 14,38 m³/ha. W poszczególnych obrębach leśnych zasoby martwego drewna wynoszą odpowiednio: obr. Niedźwiady – 7,68 m³/ha, obr. Przechlewo – 10,73 m³/ha, obr. Rudawa – 4,72 m³/ha.

Na podstawie Zarządzenia nr 7 Dyrektora RDLP w Szczecinku z dnia 31.01.2014 r. (znak sprawy: ZO-732-1/14) w sprawie „*Ochrony zasobów rozkładającego się drewna oraz zwiększenia różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych na terenie RDLP w Szczecinku*” wprowadzono obowiązek monitoringu zmian ilości martwego drewna w celu uchwycenia tendencji (kierunku) zmian. W każdym nadleśnictwie wytypowano 10 stałych powierzchni próbnych, co w skali RDLP Szczecinek oznacza 300 powierzchni badawczych, na łącznej powierzchni 345,65 ha. Pomiar miąższości powinien być przeprowadzany w interwałach 5-cio letnich. Do tej pory pomiary wykonano w 2014 i 2019 roku. Poniżej zestawiono wyniki z 2019 roku dla Nadleśnictwa Niedźwiady.

Tab. 40. Zestawienie miąższości martwego drewna na podstawie stałych powierzchni badawczych w Nadleśnictwie Niedźwiady (dane z RDLP Szczecinek)

Lp.	Adres leśny	Kod ostoi	TSL	Kod N2000	Pow. (ha)	Drewno drzew martwych leżących i złomów		Drewno drzew martwych stojących i złomów		Razem	
						m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	11-14-1-01-1-i-00	E	LMśw	brak	0,90	4,71	4,24	4,39	3,95	9,10	8,19
2.	11-14-1-02-167-l-00	B	BMb	91D0	0,92	1,94	2,01	82,89	86,21	84,83	88,22
3.	11-14-1-02-167-n-00	B	BMb	91D0	1,03	1,02	1,05	122,08	125,75	12,10	126,80
4.	11-14-1-04-224-h-00	B	Bb	91D0	1,06	2,70	2,86	18,73	19,85	21,43	22,71
5.	11-14-1-05-205-g-00	B	Bb	91D0	1,01	0,46	0,47	4,19	4,23	4,65	4,70
6.	11-14-1-05-327-b-00	B	BMb	91D0	0,97	20,33	19,72	46,19	44,80	66,52	64,53
7.	11-14-2-09-149-a-00	T	LMśw	9110	0,88	3,36	3,23	1,20	1,16	4,57	4,38
8.	11-14-2-09-150-a-00	E	Lśw	9130	1,68	7,21	11,90	10,92	18,02	18,13	29,91
9.	11-14-2-09-150-b-00	E	LMśw	brak	1,62	15,57	26,01	21,80	36,40	37,37	62,41
10.	11-14-2-10-178-d-00	W	OI	91E0	1,06	7,98	7,82	7,64	7,49	15,61	15,30
Ogółem Nadleśnictwo					11,13	7,04	79,30	30,86	347,85	37,90	427,15

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w „Informacji o wynikach pomiaru miąższości martwego drewna (MD) wykonanego w roku 2019 na 300 pozycjach ostoi różnorodności biologicznej w nadleśnictwach RDLP w Szczecinku” (dane z RDLP w Szczecinku) łączne zasoby martwego drewna wynoszą 17,79 m³/ha, w tym: martwe leżące 9,53 m³/ha oraz martwe stojące 8,26 m³/ha. Dane uzyskane z pomiarów na powierzchniach wyznaczonych w Nadleśnictwie Niedźwiady są wyższe do średniej w RDLP i wynoszą odpowiednio 37,90 m³/ha, w tym: martwe leżące 7,04 m³/ha oraz martwe stojące 30,86 m³/ha.

Wskaźnik martwego drewna (łączne zasoby) jest wykorzystywany m.in. do oceny parametrów stanu siedliska przyrodniczego według metodyki GIOŚ dla leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 (9110, 9130, 9160, 9190, 91E0). Aby ocenić stan ochrony jako właściwy, średnia wartość w płatach siedliska przyrodniczego powinna przekraczać próg stanu właściwego (ponad 20 m³ martwego drewna na 1 ha lasu). Wartość dla stanu niewłaściwego ustalono na poziomie 10-20 m³/ha, natomiast stan zły to wartości poniżej 10 m³/ha.

Takie wartości są trudne do uzyskania w lasach gospodarczych, lecz prawdopodobnie możliwe w dłuższej perspektywie czasowej w ostojach różnorodności biologicznej. Należy zaznaczyć, że ilość wydzielającego się martwego drewna oraz szybkość jego późniejszej deprecjacji jest uzależniona od cech taksacyjnych drzewostanu oraz siedliska, w tym w szczególności od typu siedliskowego lasu i wariantu uwilgotnienia, wieku drzewostanu oraz sposobu prowadzenia drzewostanu, czyli przeprowadzonych dotychczas zabiegów gospodarczych, ich rodzaju i nasilenia.

WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE

5.1. Stanowiska archeologiczne

Na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady występują stanowiska archeologiczne objęte ochroną archeologiczno-konserwatorską. Są to: grodziska, cmentarzyska, kurhany, ślady osadnictwa, osady i obozowiska z dawnych epok.

Ze względu na charakter tej ochrony wyróżniono następujące strefy:

- **Strefa „W” – pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej** – obejmuje stanowiska archeologiczne (grodziska, cmentarzyska kurhanowe, cmentarzyska płaskie, osady) o własnej formie krajobrazowej wpisanych ze strefą ochrony krajobrazowej do rejestru zabytków województwa pomorskiego; w strefie tej obowiązują następujące rygory:
 - zakaz wszelkiej działalności inwestycyjnej, zwłaszcza związanej z pracami ziemnymi bądź przekształceniami krajobrazu;
 - wszelkie prace i roboty przy zabytkach oraz prace archeologiczne i wykopaliskowe wolno prowadzić tylko za zezwoleniem Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku, Delegatura w Słupsku bądź Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie;
- **Strefa „W.I” – pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej** – obejmuje stanowiska archeologiczne (osady, cmentarzyska płaskie, cmentarzyska kurhanowe, obiekty kulturowe) o własnej formie krajobrazowej oraz o znaczących regionalnych i ponadregionalnych wartościach kulturowych; celem ich ochrony jest zachowanie istniejącego zasobu kulturowego i topograficznego wraz ze strefą ochrony krajobrazowej; przyjmuje się następujące formalno-prawne kierunki ochrony:
 - zakaz lokalizacji wszelkich inwestycji na terenach stanowisk o własnej formie krajobrazowej (cmentarzyska płaskie, osady, cmentarzyska kurhanowe) i na obszarach bezpośrednio do nich przylegających,
 - zachowanie formy krajobrazowej i topograficznej,
 - wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów dotyczących terenów wyznaczonych stref ochrony archeologicznej z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku, Delegatura w Słupsku bądź z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie;

- w szczególnych przypadkach (np. nierozpoznany stan zachowania stanowiska, badania naukowe) dopuszcza się prowadzenie działalności związanej z pracami ziemnymi i przekształceniami krajobrazu tylko po przeprowadzeniu w zasięgu obszaru stanowiska archeologicznych badań ratowniczych – tylko za zezwoleniem i w zakresie określonym przez Pomorskiego bądź Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- **Strefa „W.II” – częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej** – obejmuje stanowiska archeologiczne (osady, cmentarzyska płaskie) posiadające istotne wartości dla dziedzictwa kulturowego gminy i budujące jej lokalną tożsamość; celem ochrony jest wszechstronne udokumentowanie reliktyw prądziejowej i średniowiecznej przestrzeni osadniczej narażonej na zniszczenie w trakcie prowadzenia inwestycyjnych prac ziemnych; w strefie tej obowiązują następujące rygory:
 - wymóg przeprowadzenia na obszarach płaskich stanowisk (w zasięgu ich występowania) archeologicznych badań ratowniczych wyprzedzających proces zainwestowania terenu związany z pracami ziemnymi (takich jak: lokalizacja zabudowy, zmiana funkcji i podziały terenu, melioracje, budowa systemów infrastruktury technicznej i dróg, zalesienia, itd.), w trakcie których może dojść do naruszenia oraz zniszczenia warstw i obiektów archeologicznych zalegających pod powierzchnią ziemi;
 - zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych określa inwestorowi Pomorski bądź Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydanym na jego wniosek pozwoleniu (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków);
 - po zakończeniu badań archeologicznych teren może być trwale zainwestowany;
 - wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów dotyczących terenów wyznaczonych stref ochrony archeologicznej z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku, Delegatura w Słupsku bądź z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie;
- **Strefa „W.III” – ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej** – obejmuje stanowiska archeologiczne (osady) o mniejszej lub nierozpoznanej wartości kulturowej; w strefie tej obowiązują następujące rygory:

- wymóg przeprowadzenia na obszarach stanowisk archeologicznych badań inwestycyjnych o charakterze nadzoru archeologicznego nad pracami ziemnymi realizowanego w trakcie procesu inwestycyjnego;
- zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych określa inwestorowi Pomorski bądź Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydanym na jego wniosek pozwoleniu (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków);
- po rozpoznaniu wartości kulturowych stanowisk archeologicznych na podstawie wyników archeologicznych badań inwestycyjnych; w szczególnych przypadkach, może być niezbędne przeprowadzenie archeologicznych badań ratowniczych, w zakresie określonym inwestorowi pozwoleniem Pomorskiego bądź Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków);
- po zakończeniu badań archeologicznych teren może być trwale zainwestowany;
- wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów dotyczących terenów wyznaczonych stref ochrony archeologicznej z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku, Delegatura w Słupsku bądź z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie.

Wśród zinwentaryzowanych w Nadleśnictwie Niedźwiady stanowisk archeologicznych wyróżniono 49 obiektów, w tym: 3 stanowiska w strefie W wpisane do rejestru zabytków, 12 stanowisk w strefie W-I, 7 stanowisk w strefie W-II, 12 stanowisk w strefie W-III.

Wykaz stanowisk wraz z opisem i rodzajem strefy zamieszczono w tabelach.

Tab. 41. Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady wpisanych do rejestru zabytków – strefa W

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	2	3	4	5
OBRĘB PRZECHLEWO				
1.	11-14-2-09-84 -h -00	2,03	22-30/01	Wczesnośredniowieczne cmentarzysko kurhanowe
	11-14-2-09-85 -f -00	2,98		
	11-14-2-09-85 -g -00	0,39		
	11-14-2-09-85 -h -00	5,16		
2.	11-14-2-09-165 -o -00	1,15	24-30/108	Grodzisko wczesnośredniowieczne i kasztelania
Razem obręb Przechlewo		11,71		

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	2	3	4	5
OBRĘB RUDAWA				
3.	11-14-3-14-90 -a -00	5,39	22-28/1	Grodzisko nizinne - wczesnośredniowieczne
Razem obręb Rudawa		5,39		
Razem strefa W		17,10		

Tab. 42. Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady – strefa W-I

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	2	3	4	5
OBRĘB NIEDŹWIADY				
1.	11-14-1-01-2 -g -00	12,80	19-30/102	Wczesnośredniowieczne cmentarzysko kurhanowe kultury łużyckiej
	11-14-1-01-3 -f -00	10,07		
2.	11-14-1-01-7 -a -00	8,48	19-30/101	Wczesnośredniowieczne cmentarzysko kurhanowe kultury łużyckiej
3.	11-14-1-01-4 -c -00	5,09	19-30/109	Dwa kurhany
4.	11-14-1-01-4 -b -00	5,09	19-30/103	Cmentarzysko kurhanowe
	11-14-1-01-5 -a -00	0,57		
5.	11-14-1-01-12 -b -00	11,08	19-30/104	Cmentarzysko kurhanowe i stela kamienna
6.	11-14-1-01-12 -h -00	2,40	19-30/105	Kurhan
7.			19-30/106	Kurhan
8.	11-14-1-01-18 -b -00	3,51	19-30/107	Kurhan
9.	11-14-1-01-18 -f -00	2,11	19-30/108	Trzy kurhany
10.	11-14-1-05-293-j -00	1,53	21-30/1	Cmentarzysko kurhanowe
11.	11-14-1-05-293 -l -00	2,85	21-30/2	Cmentarzysko kurhanowe
	11-14-1-05-293 -m -00	3,29		
Razem obręb Niedźwiady		68,87		
OBRĘB PRZECHLEWO				
12.	11-14-2-08-139 -a -00	5,75	22-31/109	Cmentarzysko – kultura pomorska
	11-14-2-08-139 -b -00	6,03		
	11-14-2-08-139 -c -00	5,05		
	11-14-2-08-139 -d -00	1,13		
	11-14-2-08-139 -f -00	0,85		
	11-14-2-08-139 -g -00	1,46		
	11-14-2-08-139 -h -00	9,94		
Razem obręb Przechlewo		30,21		
Razem strefa W-I		100,00		

Tab. 43. Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady – strefa W-II

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	2	3	4	5
OBRĘB PRZECHLEWO				
1.	11-14-2-08-167 -d -00	3,69	23-31/63	Ślad osadniczy – epoka kamienia; ślad osadniczy – kultura łużycka; osada wczesne średniowiecze
2.	11-14-2-10-177 -a -00	0,76	23-31/89	Osada – wczesne średniowiecze, późne średniowiecze
3.	11-14-2-10-177 -h -00	4,87	23-31/92	Osada – kultura łużycka; punkt osadniczy, wczesne średniowiecze
4.	11-14-2-10-178 -m -00	3,30	23-31/72	Obozowisko – mezolit; osada – kultura łużycko – pomorska; punkt osadniczy późne średniowiecze
5.			23-31/73	
6.	11-14-2-10-185 -j -00	1,31	24-30/101	Ślad osadniczy – kultura pucharów lejkowatych; osada – kultura łużycko – pomorska; punkt osadniczy – wczesne średniowiecze; ślad osadniczy - nowożytność
7.			24-30/102	
Razem obręb Przechlewo		13,93		
Razem strefa W-II		13,93		

Tab. 44. Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady – strefa W-III

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	2	3	4	5
OBRĘB NIEDŹWIADY				
1.	11-14-1-01-67 -d -00	2,49	20-30/10	Ślad osadniczy
2.	11-14-1-01-94 -a -00	2,51	20-30/17	Ślad osadniczy
3.			20-30/18	Osada
Razem obręb Niedźwiady		5,00		
OBRĘB PRZECHLEWO				
4.	11-14-2-09-78 -c -00	3,80	22-31	Pozostałości po kopalni bursztynu
	11-14-2-09-78 -d -00	3,62		
	11-14-2-09-78 -f -00	4,21		
	11-14-2-09-78 -g -00	3,48		
	11-14-2-09-78 -h -00	6,93		
	11-14-2-09-78 -i -00	4,64		
	11-14-2-09-79 -a -00	4,56		
	11-14-2-09-79 -b -00	6,02		
	11-14-2-09-79 -c -00	3,60		
	11-14-2-09-79 -d -00	3,80		
	11-14-2-09-79 -f -00	3,61		

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	2	3	4	5
	11-14-2-09-79 -g -00	3,53		
	11-14-2-09-79 -h -00	3,25		
	11-14-2-09-80 -f -00	1,23		
5.	11-14-2-09-161 -g -00	3,44	24-30/130	Ślad osadniczy – wczesne średniowiecze
6.	11-14-2-08-166 -a -00	11,25	23-31/64	Ślad osadniczy – kultura łużycka
7.	11-14-2-10-177 -b -00	1,35	23-31/90	Ślad osadniczy wczesne średniowiecze, epoka nowożytna
8.	11-14-2-10-177 -f -00	1,61	23-31/91	
9.	11-14-2-10-177 -g -00	6,03	23-31/93	Ślad osadniczy – kultura łużycka Osada – kultura łużycka
10.	11-14-2-10-178 -j -00	8,92	23-31/74	Ślad osadniczy - pradzieje
11.	11-14-2-10-186 -d -00	8,92	23-32/3	
12.	11-14-2-10-219 -c -00	7,91	23-31/10	Punkt osadniczy
Razem obręb Przechlewo		105,71		
Razem strefa W-III		110,71		

Tab. 45. Wykaz pododdziałów, w których zinwentaryzowano potencjalne obiekty archeologiczne na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Opis potencjalnego obiektu
1	2	3	5
OBRĘB NIEDŹWIADY			
1.	11-14-1-01-18 -d -00	6,13	Kurhany
Razem		6,13	

Podstawowe zagrożenia dla obiektów archeologicznych stanowią prace ziemne, w trakcie których może dojść do naruszenia oraz zniszczenia warstw i obiektów archeologicznych zalegających pod powierzchnią ziemi. Są to takie rodzaje prac, jak np.: karczowanie drzew, orka leśna jako przygotowanie gleby pod zalesienia i odnowienia, prowadzenie inwestycji drogowych, melioracje, lokalizowanie nowej zabudowy, kładzenie wodociągów, gazociągów, linii energetycznych, zamiana funkcji terenu, ingerencja w krajobraz poprzez zabudowę terenów otaczających obiekt archeologiczny, np. w przypadku cmentarzysk kurhanowych.

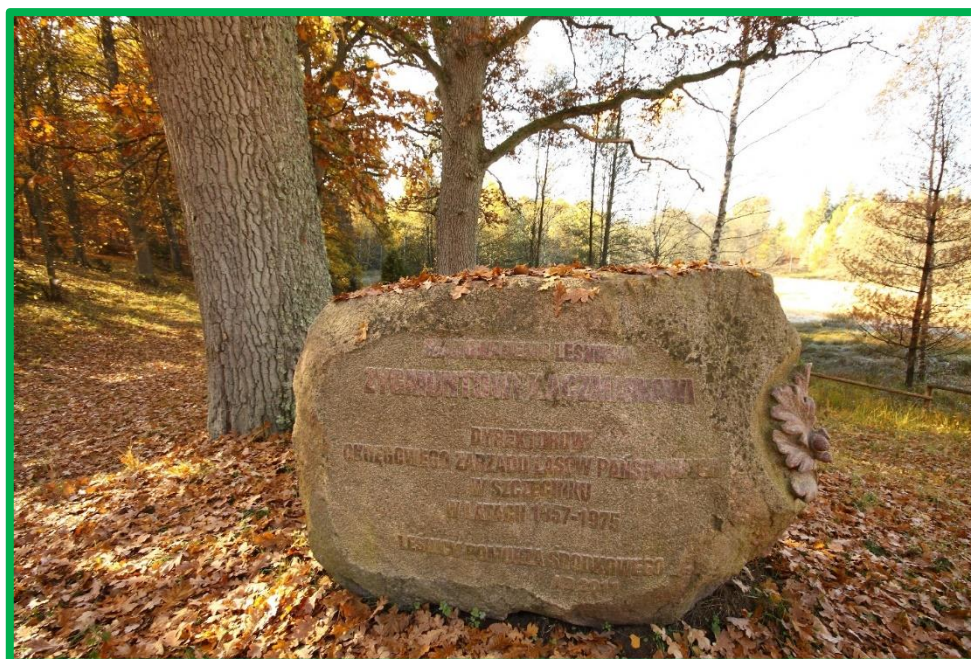
Prowadzenie jakichkolwiek działań inwestycyjnych na terenach występowania stanowisk archeologicznych wymaga uzgodnienia z odpowiednim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

5.2. Cmentarze i miejsca pamięci

W trakcie prac taksacyjnych zinwentaryzowano na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady nieczynne cmentarze i miejsca pamięci. Ich lokalizację i charakterystykę przedstawiono w tabeli.

Tab. 46. Wykaz cmentarzy, miejsc pamięci i miejsc kultu na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady

Lp.	Leśnictwo oddział, poddz.	Gmina Obręb ew.	Pow. [ha]	Opis obiektu
1	2	3	4	5
OBRĘB NIEDŹWIADY				
1.	Stara Brda 9b	Koczała Trzyniec	-	Bezimienna mogiła
2.	Pustowo 137k	Koczała Trzyniec	-	Bezimienna mogiła
3.	Pustowo 167h	Koczała Trzyniec	0,56	Nieczynny cmentarz
4.	Kamionka 184g	Koczała Bielsko	0,18	Poniemiecki cmentarz
OBRĘB PRZECHLEWO				
5.	Lipczynek 6b	Przechlewo Przechlewko	-	Obelisk upamiętniający spływy kajakowe Jana Pawła II
6.	Lisewo 182n	Przechlewo Lisewo	-	Mogiła
7.	Lisewo 203f	Przechlewo Płaszczycza	-	Grobowiec „Paul Schindler 1883-1939”
OBRĘB RUDAWA				
8.	Wiśnica 359s	Przechlewo Pakotulsko	-	Obelisk pamięci Zygmunta Kaczmarka Dyrektora OZLP w Szczecinku w latach 1957-1975
9.	Wiśnica 360g	Przechlewo Pakotulsko	0,05	Cmentarz poniemiecki

Fot. 10. Obelisk pamięci Zygmunta Kaczmarka Dyrektora OZLP w Szczecinku w latach 1957-1975
(fot. W. Krawczyk)

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Stan lasów jest miernikiem zagrożeń całego środowiska przyrodniczego. Las jest najbardziej czułym wskaźnikiem negatywnych zmian, a jednocześnie najtrudniejszym do odtworzenia ekosystemem.

Spośród wielu groźnych dla lasów czynników tylko część może je zniszczyć w ciągu bardzo krótkiego czasu. Taki typ działania wykazują np.: ogień, huragany, powodzie, itp. Pozostałe powodują najczęściej różnorakie uszkodzenia, w wyniku których rozwijają się mniej lub bardziej przewlekłe procesy chorobowe.

Wzajemne powiązanie kilku czynników, polegające na jednoczesnym lub następującym po sobie występowaniu powoduje, że ich oddziaływanie jest silniejsze, a niszczący efekt końcowy większy niż zwykła suma efektów poszczególnych czynników.

Lasy Nadleśnictwa Niedźwiady narażone mogą być na oddziaływanie następujących czynników:

- abiotycznych:
 - wiatry,
 - opady i osady atmosferyczne,
 - wyładowania atmosferyczne,
 - wahania temperatur;
 - zaburzenia gospodarki wodnej;
- biotycznych:
 - szkodniki owadzie (pierwotne, wtórne),
 - grzybowe choroby infekcyjne (korzeni, pędów, liści),
 - nadmierne występowanie zwierząt roślinożernych;
- antropogenicznych:
 - zanieczyszczenie powietrza,
 - zanieczyszczenie wód i gleb,
 - pożary lasu,
 - szkodnictwo leśne.

6.1. Zagrożenia abiotyczne

Wśród zagrożeń abiotycznych w lasach Nadleśnictwa Niedźwiady najważniejsze znaczenie mają: wiatry, opady i osady atmosferyczne, wyładowania atmosferyczne, wahania temperatury, w tym przymrozki późne i wczesne oraz zaburzenia gospodarki wodnej, w tym długotrwałe i okresowe susze.

6.1.1. Wiatry

Wiatr jest jednym z czynników przyrody nieożywionej mający duże znaczenie dla prowadzenia gospodarki leśnej. Powoduje przesychnanie gleby, jej zubożanie, utratę ciepła i wilgoci oraz głównie uszkodzenia mechaniczne: obłamywanie gałęzi, naruszanie systemu korzeniowego, pęknięcie strzał, wywracanie drzew z korzeniami lub łamanie drzew grupowo, gniazdowo, pasowo i powierzchniowo. Czasem szkody mogą przyjmować rozmiary klęskowe. Największe szkody powstają w miejscach narażonych na działanie panujących wiatrów: na skrajach drzewostanów, w gniazdach, w lukach. Najbardziej wrażliwe na wiatr są gatunki iglaste, zwłaszcza świerk, a z gatunków liściastych – buk. Stopień odporności drzew zależy od rozwoju systemu korzeniowego, budowy strzały, uformowania korony. O odporności drzewostanów decyduje także skład gatunkowy, zwarcie, struktura i ściany ochronne. Najodporniejsze są drzewostany różnowiekowe, wielogatunkowe, wyhodowane w luźnym zwarcu, z nisko osadzonymi koronami, mogące wykształcić silny system korzeniowy. Znaczny wpływ na wielkość szkód ma rodzaj stosowanej rębni. Największe zniszczenia wiatry wyrządzają w jednogatunkowych drzewostanach o złym stanie zdrowotnym, zwłaszcza porażonym przez opieńkę i hubę korzeni oraz spalowane przez zwierzynę. Przeciwdziałać szkodom od wiatru można za pomocą czynności gospodarczych. Znaczny wpływ na wielkość szkód ma rodzaj stosowanej rębni. Przeciwdziałać szkodom od wiatru można za pomocą czynności gospodarczych z zakresu urządzania i hodowli lasu. Podstawowe czynności to:

- zachowanie ładu przestrzennego,
- zaplanowanie właściwego składu gatunkowego drzewostanów,
- planowanie cięć rębnych i bezpiecznego kierunku cięć,
- tworzenie ścian ochronnych,
- rozluźnienie więźby sadzenia na terenach zagrożonych,
- właściwe prowadzenie cięć pielęgnacyjnych,
- ograniczanie rozwoju szkodników wtórnych,
- prawidłowe zwalczanie masowych pojawów owadów,

- usuwanie wywrotów i złomów, przestrzeganie zasad higieny lasu,
- utrzymywanie odpowiedniego stanu zwierzyny łownej.

6.1.2. Opady i osady atmosferyczne

Na terenie Nadleśnictwa występują niekiedy latem dłuższe okresy bezdeszczowe (1-2 miesięczne), które w połączeniu z wysokimi temperaturami (+30°C i wyżej) mogą spowodować znaczne osłabienie drzewostanów. Małą ilością opadów charakteryzuje się również początek wiosny. Powstają wtedy szkody w uprawach, głównie sosnowych, świerkowych i bukowych, gdyż sadzonki w takich warunkach słabną i zamierają. W starszych drzewostanach podczas długotrwałych susz cierpi głównie świerk i buk, szczególnie w przypadku gwałtownego odsłonięcia pni. Zjawiskiem wtórnym mogą być martwice, pęknięcie i odpadanie kory.

Nadmierne opady atmosferyczne występujące w postaci deszczu, gradu, okiści, gołoledzi lub szadzi mogą stanowić zagrożenie dla lasu. Bardzo silne deszcze czasem powodują mechaniczne uszkodzenia roślin. Szkody wywołane gradem mogą być bardzo duże zwłaszcza w młodych drzewostanach do 15 roku życia: sadzonki na uprawach bywają całkowicie zniszczone. W starszych drzewostanach szkody polegają na uszkodzaniu liści, kwiatów, owoców, pędów i kory. Następstwem uszkodzeń mogą być choroby drzew i wzrost podatności na zasiedlenie przez szkodniki wtórne.

Śnieg przy bezwietrznej pogodzie i temperaturze ok. 0°C może powodować okiść. Pod ciężarem śniegu łamią się gałęzie i wierzchołki, przeginają, łamią i wywalają drzewa. Zapobieganie szkodom polega na doborze odpowiedniego składu gatunkowego odnowień (rozrzedzaniu więźby) i terminowym wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych tak, aby drzewostany były odporne na okiść.

Gołoledź powstaje, gdy na zmrożone kory i pnie drzew pada deszcz. Powstająca warstwa lodu może powodować nadmierne obciążenie drzew i ich uszkodzenia. Wrażliwe gatunki to sosna, olsza i buk. Mało wrażliwe są modrzew i brzoza.

Szadz powstaje w wyniku zetknięcia oziębionej mgły z gałązkami korony drzew. Powoduje szkody podobne do tych od gołoledzi.

6.1.3. Wyladowania atmosferyczne

Na pioruny najbardziej narażone są wysokie drzewa rosnące na wilgotnych glebach, dobrze zakorzenione. Szkody mają charakter mechaniczny i fizjologiczny. Uszkodzenia polegają na powstawaniu rysy, obłamywaniu wierzchołków, rozłupaniu lub powalaniu pni. Szkodliwe jest zamieranie grup drzew stojących wokół drzewa rażonego piorunem, zwłaszcza w drzewostanach

świerkowych. Porażone kępy mogą stwarzać zagrożenie rozwojem szkodników wtórnych. Pioruny mogą być także przyczyną powstawania pożarów, zwłaszcza przy braku opadów.

6.1.4. Wahania temperatur

Na Pomorzu częstym zjawiskiem są późne przymrozki wiosenne, występujące w maju i na początku czerwca. Obejmują z reguły duże obszary, zmrażając wiosenne pędy buka, dębu i świerka. Zjawiska te szczególnie dotkliwe są w szkółkach i na uprawach. Znacznie mniejsze szkody wyrządzają wczesne przymrozki jesienne, uszkadzające czasami niezdrewniałe jeszcze pędy dębów. Niekiedy w młodszych (1-2 letnich) uprawach obserwuje się zjawisko tzw. gołomrozu, polegające na „wysadzaniu” młodych sadzonek, które następnie usychają.

6.1.5. Zaburzenia gospodarki wodnej

Poważnym zagrożeniem, zaznaczającym się w ostatnich latach, jest spadek poziomu wód gruntowych, powodujący m.in. wysychanie i degradację śródleśnych bagien oraz związany z tym zanik części cennych siedlisk przyrodniczych.

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano szkody spowodowane przez zakłócenie stosunków wodnych w 44 pododdziałach o łącznej powierzchni 107,64 ha (o. Niedźwiady – 14,29 ha, o. Przechlewo – 27,72 ha, o. Rudawa – 65,63 ha).

6.2. Zagrożenia biotyczne

Czynniki biotyczne zagrażające lasom są na bieżąco monitorowane przez Nadleśnictwo i analizowane przez specjalistów z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.2.1. Szkodniki owadzie

Szkodliwe owady na terenie Nadleśnictwa występowały i występują w różnym nasileniu. W Polsce okresy między gradacjami najgroźniejszych, od dawna występujących szkodników owadzych wyraźnie się skracają, powstają nowe i poszerzają się stare ogniska gradacyjne. Pogarsza się także stan zdrowotny drzew gatunków liściastych, uważanych dotychczas za bardziej odporne.

W ubiegłym okresie w Nadleśnictwie największe znaczenie miały szkody powodowane przez szkodniki pierwotne sosny: brudnicę mniszkę, poprocha cetyniaka, borecznika sosnowego i strzygoni choinówki.

Tab. 47. Zestawienie powierzchni występowania i zwalczania szkodników owadzych w Nadleśnictwie Niedźwiady

Gatunek	Rok	Występowanie [ha]	Zwalczanie [ha]
1	2	3	4
Szkodniki pierwotne			
Brudnica mniszka	2013	1062	894
	2016	231	-
	2017	6830	5017
	2018	3145	1226
	2019	320	93
	2020	169	-
Borecznik sosnowy	2013	152	-
	2014	23	-
Mszyca bukowa	2014	0,08	0,08
	2015	0,35	0,35
	2016	0,35	0,35
	2017	0,70	0,70
	2018	0,74	0,74
	2019	0,37	0,37
	2020	0,68	0,68
	2021	0,36	0,36
Mszyce (inne)	2014	2,43	2,43
	2015	3,77	3,77
	2016	3,48	3,48
	2017	3,13	3,13
	2018	3,29	3,29
	2019	2,86	2,86
	2020	2,59	2,59
	2021	2,79	2,79
Poproch cetyniak	2012	409	-
	2013	21	-
Strzygonia choinówka	2016	65	-
	2017	3999	-
Szkodniki wtórne			
Kornik drukarz	2014	5,91	5,91
	2015	15,46	0,79
	2016	2,38	2,38
	2017	21,35	21,35

Gatunek	Rok	Występowanie [ha]	Zwalczanie [ha]
1	2	3	4
	2018	0,40	0,40
	2019	10,04	10,04
	2020	35,77	35,77
	2021	39,14	39,14
Przyplaszczek granatek	2014	117,25	117,25
	2015	771,80	309,45
	2016	1092,00	1092,00
	2017	943,81	943,81
	2018	486,69	486,69
	2019	349,98	349,98
	2020	826,17	826,17
	2021	39,24	39,24
Szkodniki upraw i młodników			
Paciornica	2016	0,05	0,05
Pędraki i rolnice	2013	0,16	0,10
	2014	0,54	-
	2015	0,48	0,48
	2016	0,56	-
	2017	0,84	0,84
	2018	0,70	0,21
	2019	1,00	1,00
	2021	0,06	0,06
Skoczogonki	2014	0,36	0,36
	2021	1,98	1,98
Szeliński sosnowiec	2015	4	4
	2016	1	-
Smolik znaczony	2018	46,77	46,77

Źródło: ZOL w Szczecinku

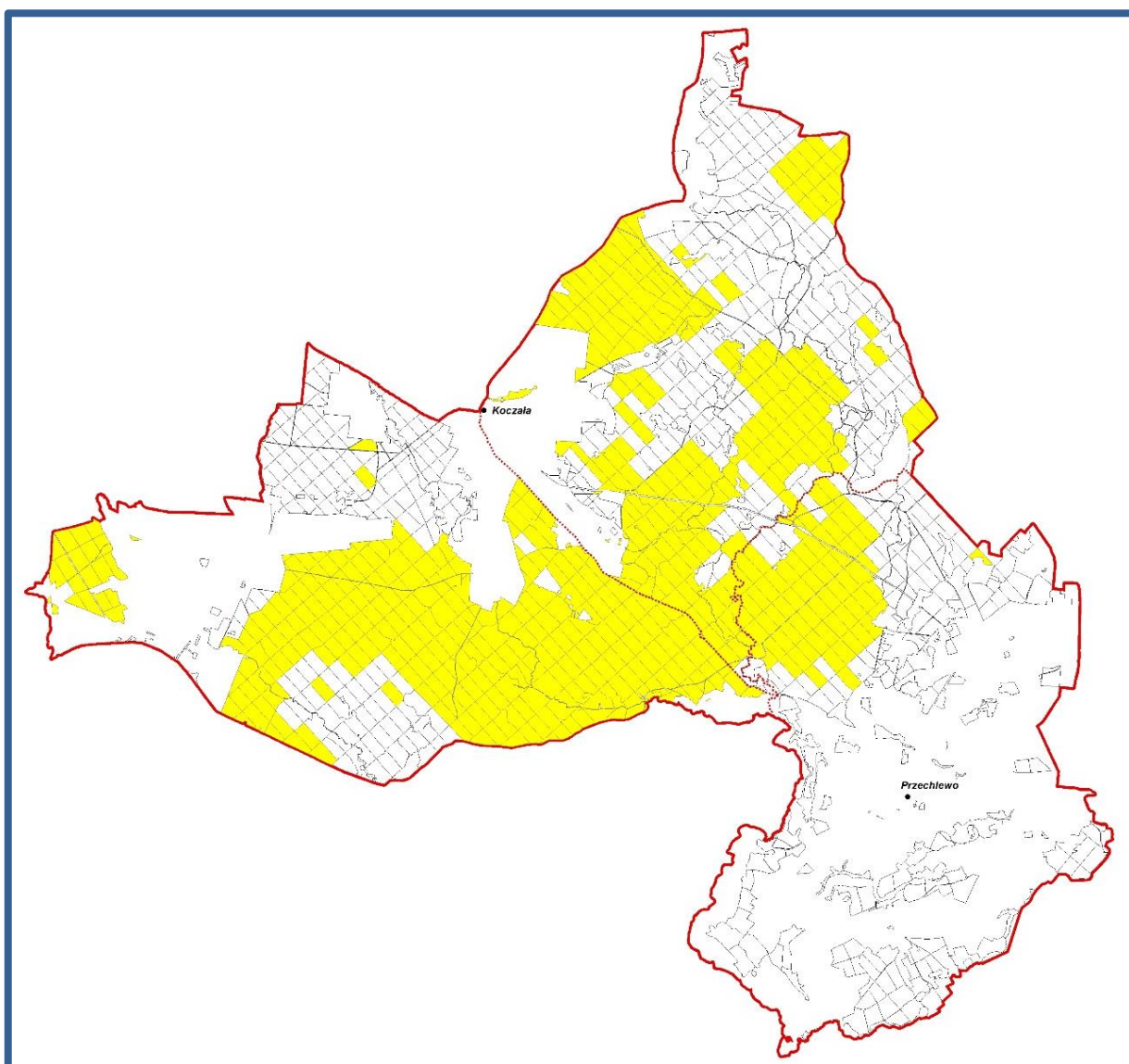
Po analizie wieloletnich danych w zakresie ilości wystąpień, zsumowanej wartości zagrożeń oraz ilości przeprowadzonych zabiegów zwalczania foliofagów (strzygoni choinówki, poprocha cetyniaka, boreczników, barczatki sosnowki, brudnicy mniszki) Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku określił zasięg ognisk gradacyjnych rozrodu pierwotnych szkodników sosny. Ogniska gradacyjne wyznaczono w następujących lokalizacjach:

→ obręb Niedźwiady oddz.: 21-32, 44-53, 55-59, 69, 71-81, 82-87, 98-104, 104A, 105-109, 118, 121-124, 127-129, 132, 133, 152, 153, 155, 160, 174, 175, 184, 186-189, 201-204,

216-218, 226-231, 238-246, 249, 254-263, 265-274, 277, 282-291, 293-305, 315-321, 328-334, 344, 345, 348, 352, 355-360, 367-378;

→ obręb Przechlewo, oddz.: 2, 3, 5, 6, 10-12, 15-27, 32-44, 54-65, 74-83, 94-101, 107, 117;

→ obręb Rudawa, oddz.: 24, 40, 49, 62-66, 75-89, 96-113, 118-139, 140-152, 157-177, 180, 185-189, 191-199, 208-223, 225, 233-237, 238-249, 259-275, 282-290, 290A, 291-299, 304-386.

Ryc. 21. Mapa sytuacyjna ognisk gradacyjnych rozrodu pierwotnych szkodników sosny w Nadleśnictwie Niedźwiady

W Nadleśnictwie Niedźwiady ogniska gradacyjne zajmują łącznie 13406,16 ha. Obecny stan sanitarny lasów jest dobry, posusz występuje pojedynczo i nie wpływa znacząco na obniżenie odporności drzewostanów.

Określona w trakcie taksacji powierzchnia drzewostanów z uszkodzeniami od owadów (w różnym stopniu) wynosi 4217,20 ha, w tym: obr. Niedźwiady – 2477,16 ha, obr. Przechlewo – 863,85 ha, obr. Rudawa – 876,19 ha.

Zasady profilaktyki i ochrony przed szkodliwymi owadami przedstawiono w tomie IA opisanego ogólnego.

6.2.2. Grzybowe choroby infekcyjne

Najgroźniejszym dla lasów patogenem grzybowym jest korzeniowiec wieloletni (*Heterobasidion annosum*), powodujący hubę korzeni, występujący szczególnie na gruntach porolnych. Dość często korzeniowcowi wieloletniemu towarzyszy opieńka miodowa (*Armillaria mellea*), powodująca opieńkową zgniliznę korzeni.

W Nadleśnictwie Niedźwiady zalesienia porolne występują na powierzchni 8345,39 ha, w tym: obr. Niedźwiady – 2415,51 ha, obr. Przechlewo – 1695,34 ha, obr. Rudawa – 4234,54 ha. Łącznie stanowią 35,2% powierzchni gruntów zalesionych.

Tab. 48. Zestawienie występowania ważniejszych chorób grzybowych w Nadleśnictwie Niedźwiady

Nazwa choroby	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	występowanie [ha]								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Huba korzeni (<i>d-stany, uprawy</i>)	442,00	427,87	913,02	912,99	909,59	901,57	922,25	942,02	948,47
Huba sosny (<i>d-stany iglaste i liściaste</i>)	-	20,25	20,25	19,41	19,41	19,41	19,41	18,69	18,69
Mączniak dębu (<i>szkółka</i>)	-	0,91	-	-	-	0,51	0,50	0,24	-
Osutki sosny (<i>szkółka + upr., młod.</i>)	-	2,36	-	-	-	30,78	1,74	1,76	-
Rdze na igłach/liściach (<i>szkółka</i>)	-	0,93	-	-	-	0,63	0,69	0,69	-
Skrętał sosny (<i>szkółka</i>)	-	-	-	-	-	0,15	-	-	-
Szara pleśń (<i>szkółka</i>)	-	-	-	-	-	-	1,01	-	-
Zgorzel siewek (<i>szkółka –</i>	-	2,69	-	-	-	3,33	2,10	2,86	-

Nazwa choroby	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	występowanie [ha]								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>iglaste i liściaste)</i>									
Inne choroby (szkółka)	-	0,02	0,09	-	-	0,77	0,39	0,03	-

Źródło: ZOL w Szczecinku

Powierzchnia drzewostanów z widocznymi zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od grzybów wynosi łącznie 974,01 ha, w tym: obr. Niedźwiady – 89,55 ha, obr. Przechlewo – 62,31 ha, obr. Rudawa – 822,15 ha.

Środki zaradcze przed chorobami grzybowymi wymienione są w tomie IA opisanie ogólnego.

6.2.3. Zwierzęta roślinożerne

a) Zwierzęta łowne

Najistotniejszymi dla hodowli lasu zwierzętami łownymi na terenie Nadleśnictwa Niedźwiady są jelenie i sarny. Zagrożają one uprawom i młodnikom głównie poprzez zgryzanie i spałowanie. Największe nasilenie spałowania występuje zwykle, gdy młodnik sosnowy ma wysokość od 1,5 do 2,5 m.

W Nadleśnictwie Niedźwiady wg wyników inwentaryzacji zwierzyny łownej wg stanu na dzień 01.04.2022 r. w obwodach nadzorowanych występuje 658 szt. jeleni, 17 szt. danieli, 1291 szt. saren i 141 szt. dzików.

Określona w trakcie taksacji powierzchnię ogólną drzewostanów ze zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny łownej, bez względu na stopień uszkodzeń, w rozbiciu na podklasy wieku i procentowe przedziały uszkodzeń ilustruje poniższa tabela.

Tab. 49. Powierzchnia drzewostanów z zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierząt łownych według podklas wieku i przedziałów uszkodzeń

Klasa wieku	Przedział uszkodzeń w %			Razem
	10-20	30-40	>40	
	Powierzchnia [ha]			
1	2	3	4	5
OBRĘB NIEDŹWIADY				
la	332,91	3,30	-	336,21
lb	453,27	7,66	1,69	462,62
lla	243,48	11,17	-	254,65

Klasa wieku	Przedział uszkodzeń w %			Razem
	10-20	30-40	>40	
	Powierzchnia [ha]			
IIb	100,52	1,57	0,86	102,95
III i starsze	27,32	1,93	1,02	30,27
RAZEM	1157,50	25,63	3,57	1186,70
OBRĘB PRZECHLEWO				
Ia	195,94	30,47	2,56	228,97
Ib	208,04	124,38	10,58	343,00
IIa	154,53	14,60	1,54	170,67
IIb	26,65	2,82	-	29,47
III i starsze	16,39	-	-	16,39
RAZEM	601,55	172,27	14,68	788,50
OBRĘB RUDAWA				
Ia	49,33	-	-	49,33
Ib	250,44	-	-	250,44
IIa	462,50	10,83	0,87	474,20
IIb	95,12	9,68	2,65	107,45
III i starsze	45,23	8,30	22,52	76,05
RAZEM	902,62	28,81	26,04	957,47
NADLEŚNICTWO				
Ia	578,18	33,77	2,56	614,51
Ib	911,75	132,04	12,27	1056,06
IIa	860,51	36,60	2,41	899,52
IIb	222,29	14,07	3,51	239,87
III i starsze	88,94	10,23	23,54	122,71
RAZEM	2661,67	226,71	44,29	2932,67

Drzewostany ze stwierdzonymi uszkodzeniami od zwierzyny zajmują łącznie 2932,67 ha, w tym: obr. Niedźwiady – 1186,70 ha, obr. Przechlewo – 788,50 ha, obr. Rudawa – 957,47 ha, czyli 12,4% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa. Wyłączenia z uszkodzeniami powyżej 20% zajmują 271,00 ha (1,1% gruntów zalesionych).

Wśród drzewostanów I klasy wieku, najbardziej wrażliwych na uszkodzenia, uprawy i młodniki uszkodzone powyżej 20% (zgryzane i spałowane) zajmują powierzchnię 180,64 ha (5,0% pow. I kl. w.). Uszkodzenia w II i starszych klasach wieku, to w zasadzie zablizniające się już ślady po spałowaniu. 90,8% powierzchni z zinwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny przypada na przedział 10-20%, 2,1% – na przedział 30-40%, 1,5% – na uszkodzenia powyżej 40%.

Celem minimalizacji szkód powodowanych przez zwierzynę należy:

- utrzymywać stan zwierzyny na poziomie niezagrażającym celom hodowli lasu,
- kształtować optymalną strukturę płci i wieku populacji jeleniowatych,
- stosować środki odstrasżające,
- egzekwować prawidłowe zagospodarowanie łowisk (np. koszenie łąk),
- udostępniać żer włóknisty jeleniowatym w okresie niedoborów pokarmowych,
- wzbogacać naturalną bazę żerową,
- grodzić najbardziej zagrożone powierzchnie.

Fot. 11. Sarna *Capreolus* (fot. W. Krawczyk)

b) Zwierzęta objęte ochroną

Odnotowany w ostatnich latach rozwój populacji bobra objął również część wód powierzchniowych w Nadleśnictwie Niedźwiady. Szkodliwa działalność bobra polega m.in. na „ścianianiu” drzew, głównie miękkich, budowaniu tam lub podkopywaniu stromych brzegów. Z tego tytułu wystąpić mogą szkody polegające na zalaniu przylegających upraw, młodników i starszych drzewostanów oraz uszkodzenie infrastruktury.

Powierzchnia ogólna drzewostanów z zinwentaryzowanymi uszkodzeniami spowodowanymi przez bobry wynosi 26,27 ha, w tym: obr. Niedźwiady – 10,30 ha, obr. Przechlewo – 15,97 ha. Zdecydowana większość uszkodzeń (23,58 ha – 89,8%) to uszkodzenia znikome do 20%.

6.3. Zagrożenia antropogeniczne

6.3.1. Stan i zanieczyszczenie powietrza

Emisją zanieczyszczeń nazywamy zjawisko przedostawania się do atmosfery substancji i pyłów z powierzchni ziemi. Rozróżniamy emisje naturalne oraz antropogeniczne – będące wynikiem różnorodnej działalności człowieka. Z punktu widzenia źródeł emisji wyróżnia się emisje: punktowe (sektor energetyczny i przemysłowy), powierzchniowe (sektor komunalno-bytowy i stacje paliw), liniowe (z oddziaływania transportu samochodowego).

Aktualnie obowiązujące przepisy prawne system oceny jakości powietrza opierają na klasyfikacji stref w województwie. W województwie pomorskim są dwie strefy: aglomeracja trójmiejska i strefa pomorska. Dla oceny powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu, jak również dla oceny powietrza pod kątem występujących stężeń ozonu przytoczone zostały dane odnoszące się do strefy pomorskiej.

Według klasyfikacji stref, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla **ochrony zdrowia** („Roczna ocena jakości powietrza raport za rok 2021” – WIOŚ Gdańsk), strefę pomorską pod kątem zawartości w powietrzu dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, pyłu PM2.5, benzenu, metali w pyłe PM10 (ołowiu, arsenu, kadmu i niklu) zaliczono do klasy A, w której poziom zanieczyszczeń nie przekracza wartości dopuszczalnych. Pod kątem zawartości ozonu zaliczono również do klasy A, jednak w przypadku celów długoterminowych wskazano na ich niedotrzymanie i zaliczono do klasy D2. Pod kątem zanieczyszczenia benzo(a)pirenem – strefę pomorską zaliczono do klasy C, odnotowano przekroczenie poziomu docelowego.

Według klasyfikacji stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych ustanowionych dla **ochrony roślin** strefę pomorską zaliczono:

- pod względem zanieczyszczenia dwutlenkiem siarki i tlenkami azotu - do **klasy A**,
- pod względem zawartości ozonu:
 - dla poziomu docelowego – do **klasy A**,
 - dla poziomu celów długoterminowych – do **klasy D2**.

6.3.2. Stan i zanieczyszczenie wód

Instytucją, która prowadzi badania czystości wód jezior i rzek jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Gdańsku.

a) Monitoring rzek

W publikacji „Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim 2020.” przedstawiono szczegółową ocenę jakości wód badanych w roku 2018. Wyniki oceny jakości wód zlokalizowanych w zasięgu Nadleśnictwa przedstawia tabela.

Tab. 50. Ocena stanu rzek badanych z zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady w 2018 r.

Rzeka	Punkt kontrolny	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
1	2	3	4	5
Brda	Pakotulsko	brak oceny	poniżej dobrego	zły
Lipczynka	Sąpolno Człuchowskie	umiarkowany	poniżej dobrego	zły

b) Monitoring jezior

Wdrożenie Ramowej Dyrektywy Wodnej nakłada obowiązek kontroli stanu czystości jezior o powierzchni większej od 50 ha. W zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady występuje jeden taki zbiornik. Ocenę stanu czystości jezior można wykonać także dla zbiorników wodnych mniejszych niż 50 ha, lecz ważnych ze względów gospodarczych lub ekologicznych.

W roku 2018 w ramach monitoringu Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku przebadał w zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady stan czystości jeziora Lipczyno Wielkie. Oceny jakości wód dokonano w oparciu o zespół wskaźników fizyko-chemicznych i biologicznych. Znaczenie weryfikujące miały te z nich, które poważnie zagrażają biocenozie jeziora i zdrowiu jego użytkowników.

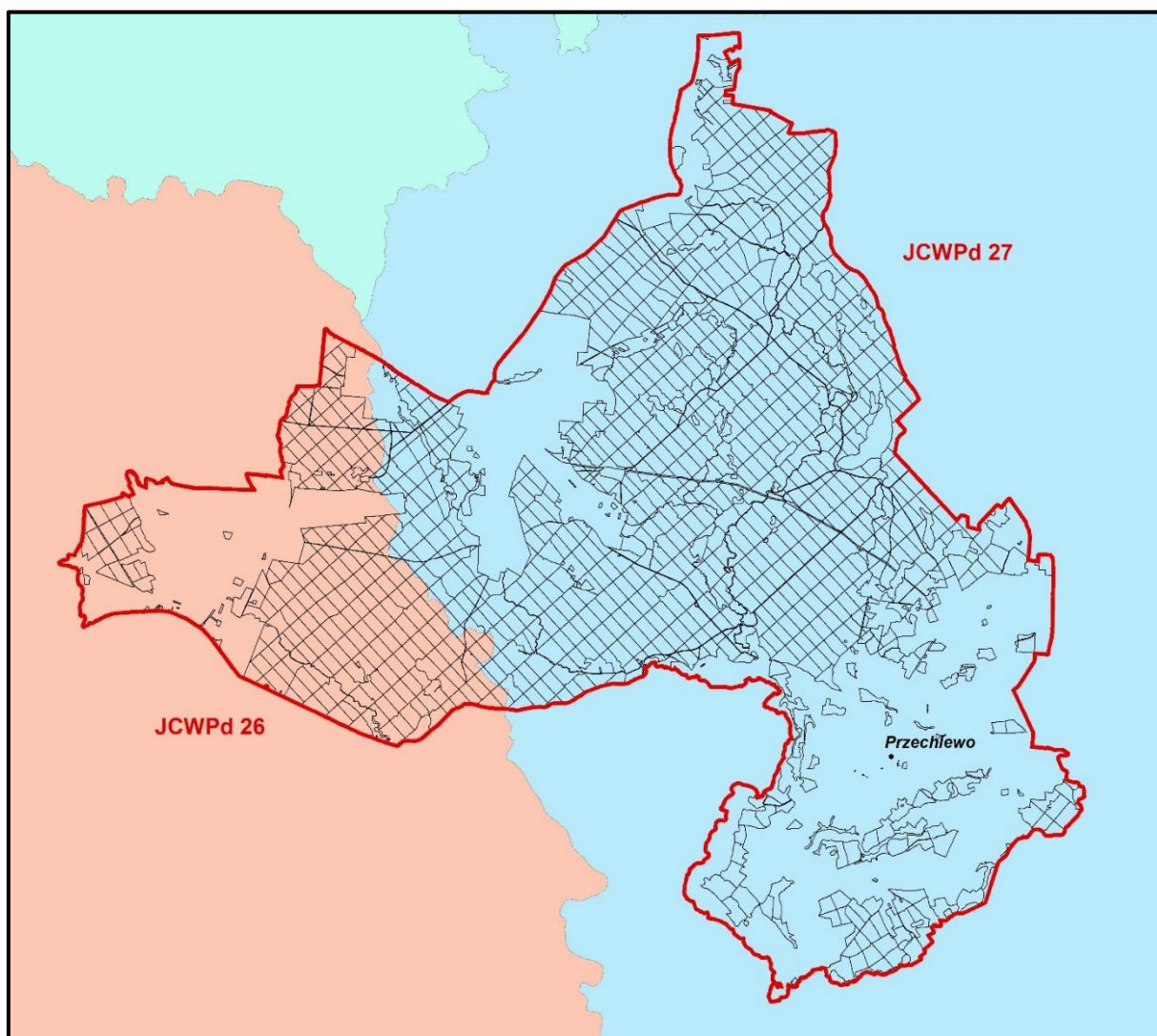
Podstawę oceny podatności na degradację stanowił zespół wskaźników morfometrycznych, hydrograficznych i zlewniowych związanych z jakością wody.

Stan ekologiczny tego jeziora został określony jako umiarkowany, stan chemiczny poniżej dobrego a ogólny stan wód w jeziorze uznano za zły.

c) Monitoring wód podziemnych

Ocena jakości wód podziemnych prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Polskę podzielono na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Nadleśnictwo Niedźwiady znajduje się w zasięgu JCWPd nr 27 oraz we fragmencie w zasięgu JCWPd nr 26.

Według oceny wód podziemnych prowadzonej przez WIOŚ, stan wód podziemnych w zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady w obydwóch obszarach w roku 2019 otrzymał ocenę dobrą, zarówno pod względem ilościowym jak i chemicznym.

Ryc. 22. JCWPd w zasięgu Nadleśnictwa Niedźwiady

d) Źródła zanieczyszczeń ekosystemów wodnych

Na czystość wód powierzchniowych i podziemnych duży wpływ ma gospodarka ściekowa, prowadzona przez gminy z terenu Nadleśnictwa Niedźwiady. Unieszkodliwianie ścieków komunalnych realizowane jest przez różnorodne systemy kanalizacyjne, tj. systemy kanalizacji grupowej, systemy zakładowe oraz indywidualne.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa zlokalizowane są 3 oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Tab. 51. Oczyszczalnie ścieków w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Niedźwiady

Gmina	Miejscowość	Typ	Maksymalna przepustowość [m ³ /dobę]
1	2	3	4
Przechlewo	Przechlewo	biologiczna	2072
Koczała	Koczała	biologiczna	300
Rzeczénica	Pienieżnica	mechaniczno-biologiczna	200

Znaczący wpływ na stan środowiska, w tym na stan ekosystemów wodnych, mają również składowiska odpadów komunalnych, zwłaszcza w przypadku niewłaściwego ich zabezpieczenia. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa w miejscowości Przechlewo eksploatowane jest jedno składowisko komunalne.

Ochrona i właściwe zagospodarowanie zasobów wodnych powinno się odbywać poprzez:

- realizację zbiorczych i indywidualnych systemów oczyszczania w jednostkach osadniczych i produkcyjnych oraz udoskonalanie systemów już istniejących;
- wykluczenie z zabudowy krawędzi, zboczy i den dolin rzecznych;
- tworzenie wzdłuż cieków tzw. pasów ekologicznych poprzez zalesianie, zadrzewianie, nasadzanie krzewów oraz przekształcanie gruntów ornych w użytki zielone;
- ustanawianie lasów wodochronnych w bezpośrednim sąsiedztwie wód;
- likwidację dzikich wysypisk odpadów, a wobec planowanych w przyszłości wysypisk - przyjęcie i zrealizowanie zabezpieczeń ochraniających użytkowy poziom wodonośny;
- objęcie szczególną kontrolą obiektów hodowli ryb; potencjalne obiekty hodowlane wymagają nowoczesnych rozwiązań minimalizujących ujemny wpływ na środowisko wodne; wskazana jest ekspertyza ekologiczna przed wydaniem zgody na zlokalizowanie nowych obiektów wzdłuż rzek;
- realizowanie obiektów małej retencji wodnej (jazy, zastawki, zbiorniki).

6.3.3. Pożary lasu

Największe zagrożenie obszaru leśnego nadleśnictwa występuje wczesną wiosną, po stopnieniu śniegu - przed rozwojem roślinności, oraz w okresie letnim, w przypadku wystąpienia długotrwałych okresów z brakiem opadów atmosferycznych przy równocześnie utrzymującej się wysokiej temperaturze powietrza. Okres jesienny z uwagi na niższe temperatury i większą wilgotność stanowi mniejsze zagrożenia pożarowe.

Dominujące na gruntach Nadleśnictwa drzewostany iglaste, z panującą sosną, z występującym łanowo w runie śmiałkiem pogiętym, sprzyjają szybkiemu rozprzestrzenianiu się

ognia, ale w normalnych warunkach temperatura palącego się runa jest na tyle niska, że nie zagraża starszym drzewostanom.

W latach 2012-2021 odnotowano na terenie Nadleśnictwa Niedźwiady 22 pożary, na łącznej powierzchni 3,50 ha. Jako przyczyny ich powstania wskazano: podpalenia (7), wypadki losowe (4), nieostrożność człowieka (3), wyładowania atmosferyczne (2). Dla 6 pożarów nie ustalono przyczyny.

Na terenie Nadleśnictwa nie odnotowano drzewostanów z uszkodzeniami od pożarów.

6.3.4. Szkodnictwo leśne

Z innych zagrożeń, które mogą wystąpić w warunkach Nadleśnictwa Niedźwiady wymienić należy:

- wywożenie do lasu śmieci przez okolicznych mieszkańców,
- nadmierna penetracja lasów w okresie zbioru jagód i grzybów,
- zaśmiecanie lasów przez turystów i grzybiarzy,
- wyrzucanie śmieci z pojazdów w trakcie przejazdu przez lasy,
- wnykarstwo i kłusownictwo,
- nielegalne pozyskiwanie choinek i stroiszu,
- kradzieże drewna,
- niszczenie urządzeń turystycznych, tablic informacyjnych i ostrzegawczych,
- płoszenie zwierzyny,
- zagrożenie zaprószenia ognia w lesie.

TURYSTYKA I EDUKACJA

7.1. Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa

Racjonalna ochrona przyrody jest ściśle związana z problematyką rekreacji i turystyki. Dotyczy to zarówno udostępniania niektórych danych przyrodniczych w celu promocji ochrony przyrody, jak i nieujawniania części informacji, w przypadku gdy groziłoby to zniszczeniem lub dewastacją obiektów chronionych.

Większość obszaru Nadleśnictwa Niedźwiady posiada wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i rekreacyjno-wypoczynkowe. Większą penetrację terenów leśnych przez ludność miejscową i przyjezdną można zaobserwować w okresie zbioru jagód i grzybów. Również przepływające przez teren Nadleśnictwa rzeki ściągają wielu wędkarzy i miłośników spływów kajakowych.

Dużą atrakcją Nadleśnictwa są rezerваты przyrody przyciągające turystów swoimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi.

W celu zachowania i ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych na terenie Nadleśnictwa utworzono obszary chronionego krajobrazu „Fragment Borów Tcholских”, „Obszar na południowy wschód od Jeziora Bielsko” i „Okolice Jezior Krępsko i Szczytno”.

W zasięgu i na gruntach Nadleśnictwa Niedźwiady występują też ciekawe obiekty historyczne i kulturowe: zabytkowe kościoły i dawne cmentarze, obiekty architektury i budownictwa oraz stanowiska archeologiczne.

Obecność nieskażonego środowiska naturalnego stwarza potencjalne możliwości prowadzenia ekologicznej produkcji rolnej oraz rozwoju agroturystyki jako alternatywnych źródeł dochodów dla mieszkańców okolicznych wsi. Konsekwentnie realizowany rozwój bazy agroturystycznej, zarówno dla turystów krajowych, jak również zagranicznych, stwarza szansę na zmianę dotychczasowego, rolniczego wizerunku okolicznych gmin na turystyczno-rolniczy.

Penetracja lasu przez człowieka wyłania jednak potrzebę stworzenia warunków ochrony środowiska leśnego oraz pogodzenia różnorodnych funkcji lasu, to jest gospodarczych i ochronnych, z udostępnieniem terenów leśnych dla celów rekreacyjnych. Wszelkie potrzeby w tym zakresie winny być zidentyfikowane i zrealizowane przed masowym i żywiołowym napływem ludności do lasu.

Bieżące wypełnianie przez lasy funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Nadleśnictwo winno realizować poprzez:

- udostępnianie wstępu do lasu z zachowaniem zasad w zakresie ochrony przyrody i ochrony przeciwpożarowej,
- współpracę z RDOŚ i Konserwatorem Zabytków oraz z władzami samorządowymi w zakresie organizacji ruchu turystycznego, ochrony przyrody i zabytków,
- oznaczenie osobliwości przyrodniczych i miejsc historycznych, jeżeli nie naraża obiektów chronionych na dewastację,
- pozostawianie otulin wokół zbiorników wodnych,
- śledzenie rozwoju ruchu turystycznego i dostosowywanie liczby i rodzaju urządzeń turystycznych do aktualnych potrzeb.

7.2. Turystyka na terenie Nadleśnictwa

Na terenie Nadleśnictwa Niedźwiady wytyczono różnego rodzaju szlaki turystyczne: piesze, rowerowe i kajakowe oraz ścieżki edukacyjno – rowerowe.

Szlaki piesze:

- żółty – „Doliny Brdy”;
Trzyniec – Stara Brda – Żoła – Nowa Brda – Przytoń – Rudniki – Przechlewo,
- czerwony – „Kormoranów”;
Suszka – Pakotulsko – Przechlewo – Jemielno,
- zielony – „Wniesień moreny czołowej”;
Trzmielewo – Jezioro Bielsko – Przybrda,
- niebieski – „Krainy lasów i jezior”;
Miastko – Pietrzykowo – Brzeźno Szlacheckie – Łąkie – Bytów.

Szlaki rowerowe:

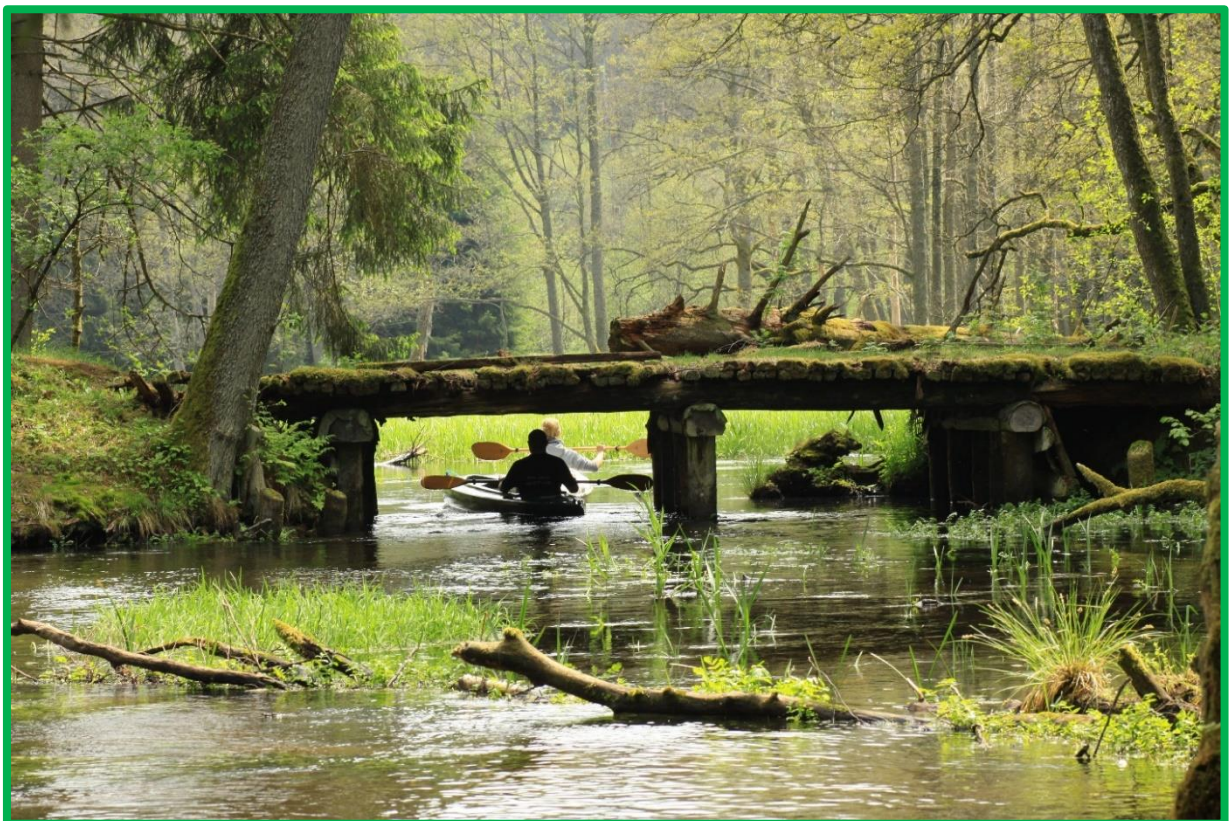
- „Trasa Cisowa” – 36,0 km;
Czarne - Międzybórz – Sporysz – Suszka – Płocicz – Koczała,
- „Trasa Jelenia” – 31,1 km;
Koczała – Załęże – Zapadłe – Stara Brda – Lipczynek,
- „Trasa Chrobotkowa” – 23,9 km;
Przechlewo – Jemielno – Płaszczycza – Polnica – Jezioro Kłodzko – Człuchów,
- „Szlakiem głazów narzutowych” – 39,5 km;

Przechlewo – Dolinka – Rzeczenica – Grodzisko – Olszanowo – Biskupnica – Skórzewo – Człuchów,

- „Trasa Bobrowa” – 12,8 km;
Koczała – Lipczynek,
- „Szlak architektoniczny (Przechlewo wschód) – 25,6 km;
Przechlewo – Lisewo – Jemielno – Płaszczycza – Sapolno – Przechlewo,
- „Kormoranowa Pętla” (Przechlewo zachód) – 27,8 km;
Przechlewo – Szczytno – Dolinka – Suszka – Przytoń – Przechlewo,
- „Lobeliowy dukt” (Przechlewo północ) – 33,4 km;
Przechlewo – Nowa Wieś – Lipczynek – Nowa Brda – Przechlewko – Przechlewo,
- „Runda trzech dużych jezior” (Przechlewo południe) – 24,6 km;
Lisewo – Jemielno – Płaszczycza – Szczytno – Dobrzyń – Lisewo,
- „Greenway Naszyjnik Północy” – międzynarodowy szlak rowerowy.

Szlaki kajakowe:

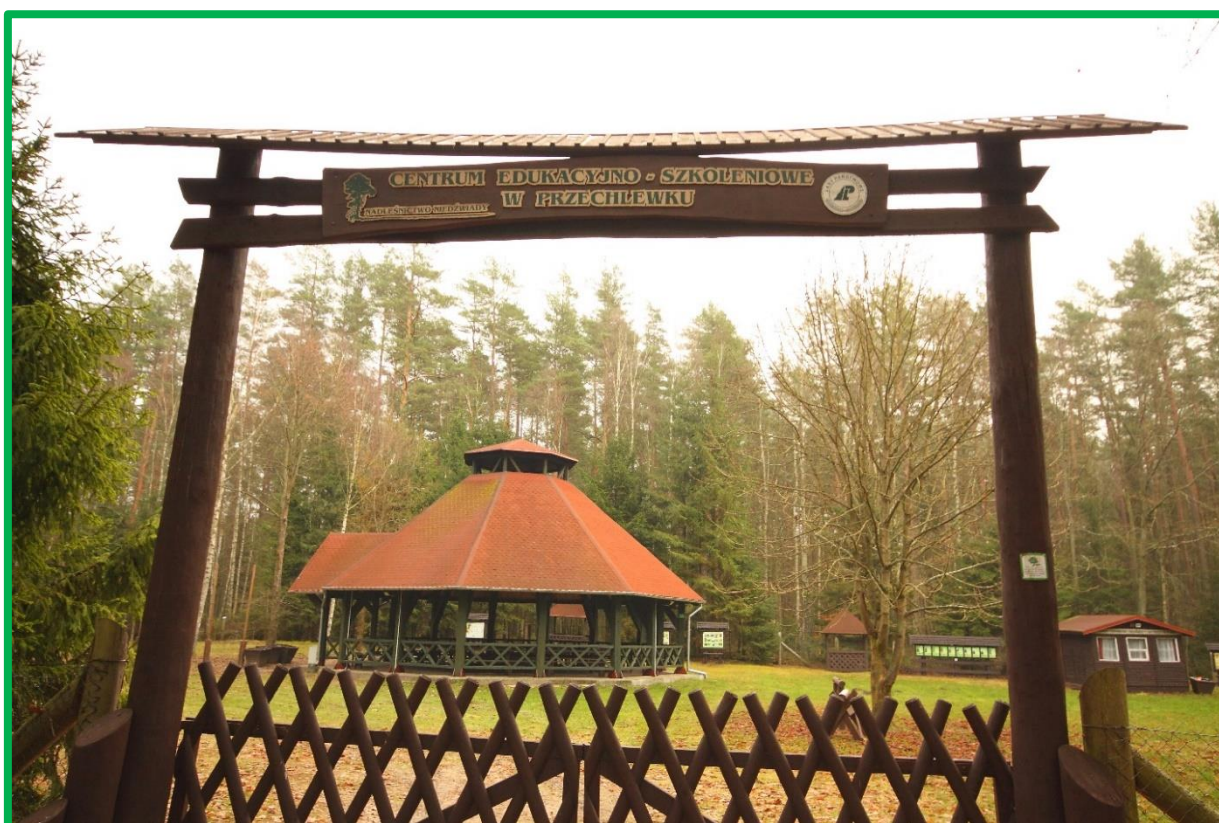
- rzeką Brdą,
- rzeką Rudą.

Fot. 12. Szlak kajakowy na rzece Brdzie (fot. W. Krawczyk)

Z urządzeń i obiektów turystycznych usytuowanych na terenie Nadleśnictwa wymienić także należy:

- miejsca postoju (3 szt.):
 - obręb Niedźwiady oddz.: 324b, 366j,
 - obręb Przechlewo oddz.: 172m.
- miejsca biwakowania (13 szt.):
 - obręb Niedźwiady oddz.: 166b, 221a, 313d, 314j, 318c, 321k, 349dx, 350i, 362a, 365j (wschód i zachód), 377h.
 - obręb Rudawa oddz.: 359j.
- obozowiska harcerskie (2 szt.):
 - obręb Niedźwiady oddz.: 324b
 - obręb Przechlewo oddz.: 207i
- Centrum Edukacyjno – Szkoleniowe (Zielona klasa) (1szt.):
 - obręb Przechlewo oddz. 115g.

Fot. 13. Centrum Edukacyjno – Szkoleniowe w Przechlewk (fot. W. Krawczyk)

7.3. Edukacja ekologiczna na terenie Nadleśnictwa

Edukacja ekologiczna prowadzona w Polsce jest wyrazem ogólnych tendencji, a także porozumień międzynarodowych. W zakres edukacji ekologicznej wchodzi m.in. edukacja leśna społeczeństwa.

Edukacja leśna społeczeństwa jest jednym z zadań realizowanych przez PGL Lasy Państwowe. Zadanie to wynika z przyjętej Uchwały nr 67 Rady Ministrów z dnia 16.07.2019 r., w sprawie przyjęcia "Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" oraz Zarządzenia nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 roku, w sprawie kierunków rozwoju edukacji leśnej w Lasach Państwowych oraz wytycznych do tworzenia programu edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie.

Edukacja prowadzona przez Lasy Państwowe, ma na celu upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym i zrównoważonej gospodarce leśnej, podnoszenie świadomości w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z darów lasu oraz budowanie zaufania społecznego do działalności zawodowej leśników.

Wspomniane Zarządzenie nr 57 wprowadziło do praktyki zawodowej Lasów Państwowych dokument zatytułowany „Program edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie”. Wynikają z niego kierunki rozwoju, zakres i zadania realizowane przez nadleśnictwa w ramach edukacji.

Edukacja ekologiczna odbywa się w utworzonym w 2008 r. Centrum Edukacyjno – Szkoleniowym. Znajduje się tam wiata z miejscem na ognisko oraz poglądowe tablice i urządzenia edukacyjne ułatwiające prowadzenie zajęć.

Pracownicy Nadleśnictwa angażują się w liczne lekcje terenowe, pogadanki i konkursy organizowane zarówno dla dzieci i młodzieży szkolnej jak i dla przedszkolaków. Cyklicznie prowadzone są różne akcje, takie jak „Dokarmianie zwierzyny”, „Dzień Ziemi” czy „Sprzątanie świata”.

Partnerami w edukacji przyrodniczo-leśnej mogą być lokalne przedszkola i szkoły, właściwe terytorialnie samorządy oraz lokalne organizacje pozarządowe.

W ramach prowadzonej edukacji Nadleśnictwo powinno prezentować społeczeństwu naturalne walory przyrodnicze terenu oraz zagadnienia związane z gospodarką leśną. Odbywać się to może m.in. poprzez:

- ustawianie tablic wyjaśniających poszczególne zagadnienia z ochrony przyrody oraz gospodarki leśnej,

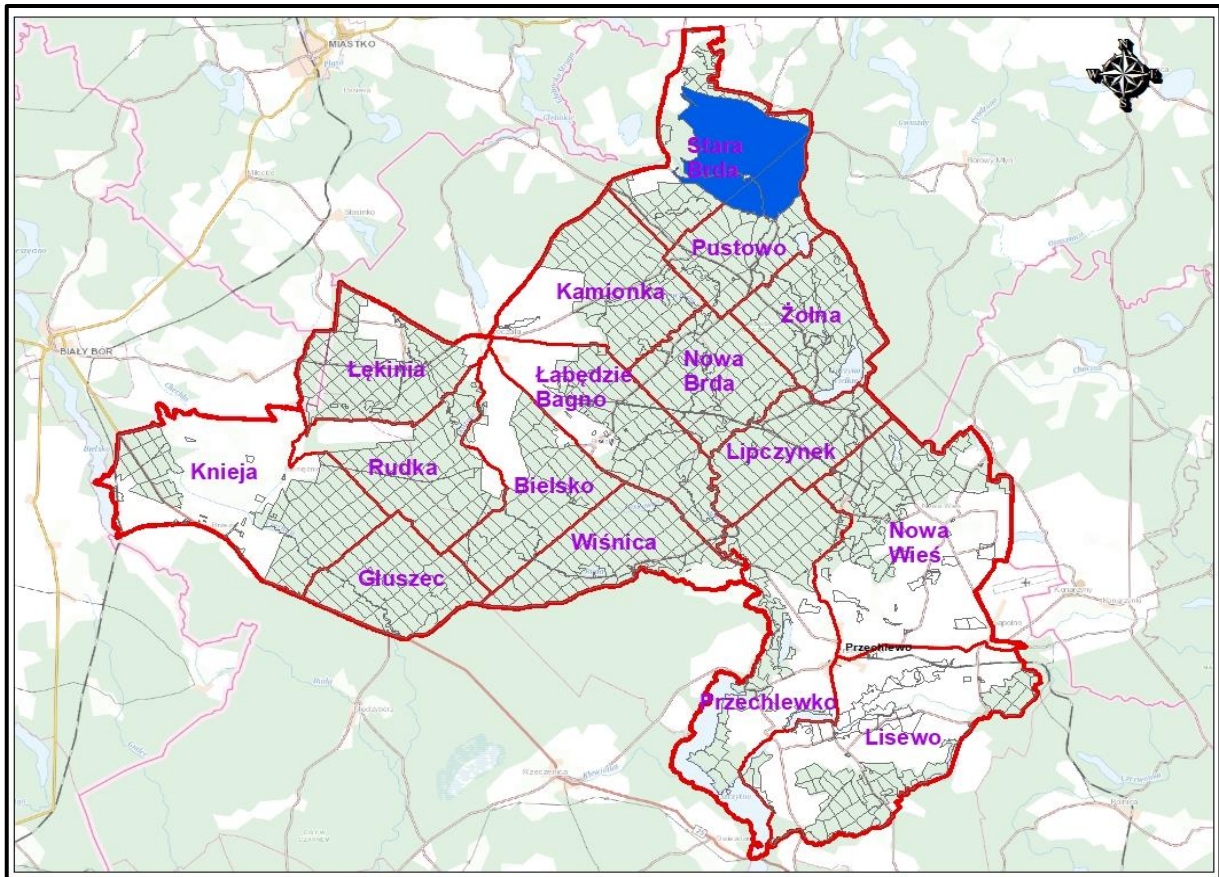
- unikanie ustawiania tablic z zakazami wstępu; raczej należy informować, gdzie można wejść, gdzie wjechać i pozostawić bezpiecznie samochód,
- wyraźne oznaczanie granic obiektów szczególnie cennych,
- komunikaty w lokalnych środkach masowego przekazu,
- wydawanie folderów,
- prezentowanie walorów Nadleśnictwa i zagadnień związanych z ochroną przyrody poprzez media społecznościowe.

Ważne jest, by podejmowane przez Nadleśnictwo działania edukacyjne i propagandowe nie ograniczały się wyłącznie do środowiska leśnego, ale by w jak najszerszym zakresie miały miejsce na terenach szkół, urzędów, ośrodków wypoczynkowych, itp. Wszystkie informacje prezentowane na tablicach, w folderach, itp. powinny być napisane językiem przystępnym i powinny zawierać jak najmniej terminów fachowych, a jeśli takie się pojawiają, winny być do nich stosowne objaśnienia.

1 maja 2021 r. wprowadzono w Lasach Państwowych nowy program pod nazwą „Zanocuj w lesie”. Na terenie 430 nadleśnictw w Lasach Państwowych zostały wyznaczone specjalne obszary leśne, gdzie miłośnicy nocowania w lesie, będą mogli uprawiać swoje hobby (bushcraft, survival) bez obaw o naruszenie ustawy o lasach.

Wyznaczona przez Nadleśnictwo strefa to obszar przeznaczony dla ludzi, którzy chcą przenocować w lesie "na dziko" bez specjalnej infrastruktury. Wszyscy udający się na wyprawę powinni zapoznać się z regulaminem korzystania z obszaru, który zawarty jest na w załączniku na stronie internetowej Nadleśnictwa. Osoby korzystające z programu „Zanocuj w lesie” powinny także zapoznać się z informacjami, czy obszar nie podlega okresowemu zakazowi wstępu do lasu, a także czy na wyznaczonym obszarze są prowadzone prace gospodarcze lub czy odbywają się polowania zbiorowe.

Osoby nocujące w lesie powinny po biwaku przywrócić miejsce swojego pobytu do stanu wyjściowego. Filozofia „Leave no trace” głosi, że nasz biwak musi być zorganizowany w taki sposób, aby po naszym pobycie nie pozostał żaden ślad. Nocleg w udostępnionym miejscu bez konieczności zgłoszenia w Nadleśnictwie będzie możliwy dla dziewięciu osób na dwie noce. Lokalizacje takich miejsc przedstawiono na mapie poglądowej zamieszczonej poniżej.

Ryc. 23. Mapa obszarów leśnych programu „Zanocuj w lesie” w Nadleśnictwie Niedźwiady
 Źródło: www.bdl.lasy.gov.pl

PLAN DZIAŁAŃ

8.1. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej

8.1.1. Podział na gospodarstwa

Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

Specjalne - (S) - obejmujące drzewostany pełniące funkcje specyficzne:

- rezerwy przyrody wraz z ich otuliną;
- lasy glebochronne na stokach o nachyleniu powyżej 45° oraz na stromych zboczach jarów, wąwozów i wzgórz;
- lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne i drzewostany zachowawcze;
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej;

- lasy wodochronne w strefach ochronnych ujęć wody i źródeł wody;
- lasy na terenie ośrodków wypoczynkowych i w ich najbliższym otoczeniu;
- lasy na siedliskach bagiennych: Bb, BMb, LMb;
- lasy na gruntach wpisanych do rejestru zabytków i ze stanowiskami archeologicznymi w strefie W-I, W-II;
- lasy ze źródłiskami i inne, cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym, w szczególności na gruntach przyległych do rzek;
- lasy na których zinwentaryzowano siedliska przyrodnicze NATURA 2000 o znaczeniu priorytetowym;
- lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa Państwa;
- lasy stanowiące ostoję różnorodności biologicznej.

Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) – obejmujące obszary uznanych lasów ochronnych z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego;

Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) – obejmujące pozostałe obszary z wiodącą funkcją produkcyjną. W gospodarstwie tym, dla potrzeb obliczenia etatów cząstkowych wyodrębniono obszary kwalifikujące się do jednolitych sposobów zagospodarowania.

W warunkach Nadleśnictwa są to:

- obszary o zrębowym sposobie zagospodarowania – w odniesieniu głównie do Bśw, BMśw (bez KO i KDO), BMw, LMw (z TD – BrzOl, ŚwSo i SoŚw) oraz Ol;
- obszary o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania – w odniesieniu do pozostałych siedlisk oraz KO i KDO bez względu na siedlisko.

8.1.2. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębego

Projektowane sposoby użytkowania rębego i rodzaje rębni przyjęto zgodnie z protokołem KZP. Uwzględniają one aktualny stan lasu i jego specyfikę lokalną.

Podczas planowania cięć rębnych kierowano się wytycznymi zawartymi w „Zasadach hodowli lasu”, instrukcjami i wytycznymi obowiązującymi aktualnie w Lasach Państwowych oraz zaleceniami KZP, w szczególności:

- w gospodarstwie specjalnym i lasów ochronnych projektowane użytkowanie rębne wynika ze stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych; została przyjęta przy tym zasada, iż użytkowanie nie może zakłócić pełnienia przez te drzewostany przypisanych i zatwierdzonych funkcji ochronnych;
- na siedliskach bagiennych zrezygnowano z użytkowania rębego;

- w użytkach rębnych zasadniczo planowano do pozyskania nie więcej niż 95% miąższości; reszta starodrzewu powinna pozostać w formie kęp wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi;
- bezpośrednio przy ciekach, zbiornikach wodnych, torfowiskach i miejscach kultu religijnego, projektując użytkowanie rębne zastosowano rębnię złożoną - tam gdzie można spodziewać się odpowiednich warunków do odnowienia naturalnego, a na ubogich (mniej żyznych) siedliskach - w przypadku projektowania rębni zupełnej - planowano do pozostawienia pasy ochronne o szerokości 20-40 m; pasy ochronne pozostawiono również przy projektowaniu w takich warunkach rębni gniazdowej zupełnej IIIa; na pasach tych zabiegi gospodarcze powinny być prowadzone pod kątem ukształtowania strefy ekotonowej;
- w celu urozmaicenia przebiegu działek zrębowych wykorzystano naturalne granice wyłączeń, drogi, rowy itp.;
- podczas planowania rodzaju rębni wzięto pod uwagę występowanie siedlisk przyrodniczych; niektóre drzewostany cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym wyłączono z użytkowania rębnego.

8.1.3. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego

Biorąc pod uwagę regionalizację przyrodniczo-leśną oraz lokalne warunki siedliskowe, KZP ustaliła dla poszczególnych typów siedliskowych lasu typy drzewostanów (TD) oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw. Określając TD dla konkretnego wyłączenia uwzględniano stan siedliska, rzeczywisty skład gatunkowy drzewostanu, stopień uwilgotnienia, występujące mikrosiedliska. KZP przyjęła również typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposoby zagospodarowania dla siedlisk przyrodniczych Natura 2000.

8.2. Ochrona różnorodności biologicznej

W celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa Niedźwiady zaleca się:

- a) dla zachowania różnorodności gatunkowej:
 - zwracać uwagę na skład gatunkowy nie tylko upraw i warstwy drzewiastej ale również podszytów,
 - chronić cenne przyrodniczo gatunki roślin podczas prowadzenia zabiegów, np. poprzez pozostawianie biogrup i kęp oraz omijanie przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych,
 - stwarzać warunki dla rozwoju wszystkich warstw lasu;
- b) w celu zachowania różnorodności genowej należy:

- chronić populacje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
 - zwracać uwagę, ażeby pozyskiwanie materiału siewnego (głównie drzew i krzewów leśnych) odbywało się z jak największej liczby osobników oraz z różnych miejsc Nadleśnictwa;
- c) w celu zachowania bogactwa i różnorodności ekosystemów należy dążyć do:
- wykorzystania zmienności w ramach mikrosiedlisk, wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki,
 - zachowania w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzania śródleśnych cieków i zbiorników wodnych,
 - pozostawiania w stanie nienaruszonym nisz źródliskowych, bagien, trzęsawisk i torfowisk z ich charakterystyczną florą i fauną,
 - zachowania olsów i innych naturalnych zbiorowisk jako ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt,
 - popierania mechanizmów samoregulacji w przyrodzie (o ile nie zagraża to trwałości lasów),
 - zwiększania udziału starych drzew w lasach oraz związanych z nimi roślin, zwierząt i mikroorganizmów,
 - wyznaczania i pozostawiania drzew dziuplastych do ich naturalnego rozkładu,
 - pozostawiania drewna martwego,
 - preferowania odnowień naturalnych,
 - kształtowania strefy ekotonowej, bogatej w gatunki stykowe, szczególnie na siedliskach porolnych,
 - zagospodarowania lasu w sposób zapewniający ich korzystny wpływ na klimat, wodę, glebę i warunki życia człowieka,
 - czynnej ochrony cennych ekosystemów łąkowych poprzez regularne wykaszanie, a tam gdzie jest to konieczne – zbiór siana.

8.3. Kształtowanie stref ekotonowych

Biocenozy mogą mieć w przyrodzie wyraźnie wykształcone granice lub przechodzić jedna w drugą stopniowo, szerszym lub węższym pasem przejściowym. Ta strefa przejściowa, zwana inaczej ekotonem, odznacza się zazwyczaj większym bogactwem flory i fauny, niż podstawowe, graniczące ze sobą ekosystemy. Szczególnie korzystne są szerokie strefy ekotonowe, będące

miejszem bytowania gatunków charakterystycznych dla obu sąsiadujących biocenoz oraz tzw. gatunków stykowych.

W celu kształtowania korzystnej strefy ekotonowej w Nadleśnictwie Niedźwiady należy:

- dążyć do tego, by zewnętrzne obrzeże lasu oraz lasy wzdłuż dróg, cieków wodnych, szlaków turystycznych, itp., były maksymalnie wypełnione; by tworzyła się „ściana lasu” ograniczająca wnikanie i penetrację czynników szkodliwych; ściana ta winna składać się z wielu warstw roślinnych, obejmujących roślinność drzewiastą, krzewiastą i runo;
- stosować na obrzeżach lasu silniejsze cięcia pielęgnacyjne, umożliwiając w ten sposób wnikanie światła do wnętrza lasu i powstawanie fragmentów lasu charakteryzujących się możliwie dużym zwarcie pionowym drzewostanów;
- w cięciach pielęgnacyjnych preferować drzewa i krzewy silnie korzeniące się oraz drzewa silnie ugałęzione;
- przy sztucznym kształtowaniu tej strefy stosować luźniejszą więźbę sadzenia, wprowadzać możliwie dużą gamę gatunków o wysokich walorach estetycznych;
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (3150, 3160, 7110, 7120, 7140, 7220, 7230, 91D0, 91E0) należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odślaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

Realizacja powyższych zaleceń powinna odbywać się etapami, przy okazji wykonywania bieżących zadań gospodarczych w poszczególnych drzewostanach.

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych

Zagadnienia gospodarki wodnej są niezmiernie istotne na znacznym obszarze Nadleśnictwa. Wiele hektarów lasów będzie się prawidłowo rozwijać jedynie w przypadku utrzymania obecnego poziomu wód gruntowych.

Realizacji tego celu ma służyć przestrzeganie następujących zasad:

- należy chronić brzegi zbiorników wodnych przed dewastacją;
- wokół jezior, których brzegi stwarzają korzystne warunki dla rozwoju rekreacji, powinny być wyznaczone strefy ochronne;

- należy utrzymywać w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśne zbiorniki i oczka wodne;
- pozwolić na naturalne kształtowanie się koryt rzek;
- nie można osuszać i zalesiać torfowisk;
- melioracje odwadniające powinny być ograniczone do niezbędnego minimum;
- zaleca się lokalne zbieranie wód, np. w rowach bez odpływu, zbiornikach retencyjnych;
- podmokłe, trudne do odnowienia grunty można odnawiać samosiewem lub wieloletkami, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków; dopuszczalne są tu również odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego;
- nie można zalesiać łąk i pastwisk, na których zinwentaryzowano siedliska przyrodnicze;
- wskazana jest likwidacja gruntów ornych dochodzących do zbiorników wodnych i koryt rzek; należałoby je przekształcać na trwałe użytki zielone lub pozostawić do sukcesji leśnej;
- należy rozważyć potrzebę budowy obiektów małej retencji.

8.5. Postępowanie w obiektach objętych ochroną

W obiektach objętych ochroną Nadleśnictwo wykonuje zadania z zakresu ochrony przyrody na podstawie planów ochrony, planów zadań ochronnych lub zaleceń wydanych przez organ właściwy do sprawowania ochrony przyrody i po zapewnieniu środków finansowych na ochronę.

Postępowanie w obiektach chronionych, wyszczególnionych w rozdziale „Formy ochrony przyrody”, powinno uwzględniać:

➤ odnośnie rezerwatu „Bocheńskie Błoto”

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 6/2007 Wojewody Pomorskiego z dnia 21 lutego 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2007 r., Nr 51, poz. 764).

Tab. 52. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej w rezerwacie „Bocheńskie Błoto”

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych*
1	2	3	4
1.	Usuwanie samosiewów świerka wkraczającego na otwarty mszar, do trzcinowiska i olsu, prace wykonywać w okresie zimowym (XI-I), świerka usunąć poza teren rezerwatu	Powierzchnia – 15,86 ha	obręb Rudawa, Leśnictwo Głuszec, oddz. 250c – teren całego rezerwatu
2.	Monitoring poziomu wody na torfowisku	Na planowanym wodowskaziu oraz 3 istniejących piezometrach	północno-zachodnia część torfowiska - oddz. 250c
3.	Monitoring zasięgu fitocenozy z trzciną	Co 5 lat, przy pomocy technik GPS	teren całego rezerwatu

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych*
1	2	3	4
4.	Monitorować pojawienie się głuszca i wilka w rezerwacie	Fotografować tropy, notować liczebność i okres pojawiania się zwierząt w rezerwacie	teren całego rezerwatu

*lokalizacja wyłączeń leśnych wg Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Niedźwiady na lata 2023-2032

➤ **odnośnie rezerwatu „Przytoń”**

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 94/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 28 grudnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Z 2007 r. nr6, poz. 193).

Tab. 56. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej w rezerwacie „Przytoń”

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych*
1	2	3	4
1.	Przebudowa drzewostanu lasu grądowego i kwaśnej buczyny: 1) usuwanie świerka ze wszystkich warstw drzewostanu; 2) usuwanie sosny z powierzchni grądu; 3) prace wykonać stopniowo, w 3-4 nawrotach, w okresie zimowym, przy zalegającej pokrywie śnieżnej	Powierzchnia 3,05 ha, pozostawić drzewa martwe, z dziuplami, wywroty oraz drzewa rosnące na stromych zboczach skarpy, których usunięcie przyspieszyłoby erozję zbocza.	obręb Przechlewo, oddz. 66a
2.	Monitoring aktywności populacji bobra	Zakładanie opasek z siatki na najstarsze i najcenniejsze drzewa na zboczu Brdy w razie zwiększenia aktywności bobra w rezerwacie.	obszar całego rezerwatu
3.	Monitoring rozprzestrzeniania się gatunków synantropijnych	Co 5 lat, w razie potrzeby usuwanie gatunków synantropijnych.	na powierzchniach graniczących z drogami powiatowymi, w północnej części oddz. 66a i 379a oraz w południowej części oddz. 379f

➤ **odnośnie rezerwatu „Jezioro Krasne”**

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Nr 15/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 lipca 2012 r. (Dz. Urz. z 2012 r. poz. 3316).

Tab. 53. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej w rezerwacie „Jezioro Krasne”

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych*
1	2	3	4
1.	Wyłączenie jeziora z użytkowania rekreacyjnego i turystycznego.	1) likwidacja „dzikich” plaż przy południowym brzegu jeziora; 2) likwidacja nielegalnych stanowisk wędkarskich; 3) ustawienie szlabanów na granicy rezerwatu; 4) kontrole staży rybackiej i straży leśnej, zwłaszcza w sezonie letnim.	1) oddz. 89c, 109c oraz wg potrzeb; 2) oddz. 87b, 87d i wg potrzeb; 3) oddz. 68b, 89c, 109c; 4) cały rezerwat
2.	Eliminacja pojawiającego się nalotu świerkowego.	W miarę pojawiania się nalotu.	zalesiona część rezerwatu – 68c, 68f, 68g, 68h, 87b, 87d, 87j, 89a, 89c, 109b, 109c.

➤ **odnośnie rezerwatu „Bagnisko Niedźwiady” i „Jezioro Cęgi Małe”**

Rezerwaty nie posiadają planu ochrony. Nadleśnictwo powinno czynnie uczestniczyć w pracach nad jego sporządzeniem, a następnie powinno przestrzegać zapisów planu, gdy taki dokument zostanie zatwierdzony.

➤ **OChK „Fragment Borów Tucholskich”, „Okolice Jezior Krępsko i Szczytno” oraz „Na południowy wschód od Jeziora Bielsko”**

Należy przestrzegać ustaleń wprowadzonych Uchwałą Nr X/42/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Słupsku z dnia 8 grudnia 1981 r. (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r., Nr 9, poz. 23) oraz aktualizującym aktem, Uchwałą Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2016 r., poz. 2942).

Ustalenia odnośnie czynnej ochrony ekosystemów leśnych dotyczą:

- 1) utrzymanie spójności przestrzennej i trwałości ekosystemów leśnych poprzez ograniczanie ich fragmentacji, zwłaszcza wzdłuż korytarzy ekologicznych rangi ponadregionalnej oraz przeznaczania na cele nieleśne, oraz niedopuszczanie do przeeksplotowania ich zasobów;
- 2) zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno – leśnej, wprowadzanie zalesień w szczególności na takich terenach, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe np. korytarze ekologiczne;
- 3) wspieranie procesów naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku; tam gdzie nie jest to możliwe – używanie do odnowień gatunków właściwych siedliskowo z materiału miejscowego pochodzenia;

- 4) zwiększanie udziału gatunków domieszkowych i biocenotycznych; tworzenie stref ekotonowych z tych gatunków;
- 5) pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych, części obumarłych aż do całkowitego ich rozkładu;
- 6) prowadzenie działań stabilizujących stosunki wodne, w szczególności na siedliskach wilgotnych i bagiennych (m.in.: w olsach i łągach, brzezinach bagiennych, olsach i łągach) przez budowę obiektów małej retencji;
- 7) zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych, niedopuszczanie do ich urpodyktywnienia i sukcesji;
- 8) zwalczanie szkodników owadzych i patogenów grzybowych, a także ograniczanie szkód łowieckich poprzez zastosowanie metod mechanicznych lub biologicznych; stosowanie środków chemicznych dopuszczalne tylko przy braku alternatywnych metod;
- 9) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w przypadkach stwierdzenia obiektów i powierzchni cennych przyrodniczo wnioskowanie do właściwego organu ochrony przyrody o objęcie ich ochroną;
- 10) opracowanie i wdrażanie programów czynnej ochrony oraz restytucji gatunków rzadkich i zagrożonych;
- 11) udostępnienie lasów do celów: rekreacyjnych, krajoznawczych i edukacyjnych w oparciu o szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjno-przyrodnicze, wyposażenie ich w elementy infrastruktury turystycznej i edukacyjnej.
- 12) prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej, m.in. poprzez dostosowanie liczebności populacji zwierząt łownych związanych z ekosystemami leśnymi do warunków środowiskowych;
- 13) zwiększanie przez służby leśne i inne straże nadzoru nad lasami stanowiącymi i nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa, w szczególności w zakresie prowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych i hodowlanych, legalności pozyskania surowca drzewnego, kłusownictwa, a także przestrzegania przepisów dotyczących zachowania się w lesie;

Ustalenia odnośnie czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych dotyczą:

- 1) przeciwdziałanie sukcesji zarastających łąk i pastwisk oraz torfowisk, bagien i innych podmokłości, poprzez koszenie lub wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych, z możliwością pozostawiania kęp drzew i krzewów jako elementów zwiększania różnorodności biologicznej;

- 2) zachowanie śródpolnych torfowisk, bagien i innych podmokłości oraz oczek wodnych;
- 3) wprowadzanie trwałej zabudowy biologicznej – zadarniania, zakrzewiania i zalesienia – na obszarach użytków rolnych narażonych na rozwój procesów denudacyjnych i erozyjnych oraz obszarach nieużytków i zagrożonych suszą;
- 4) zachowanie zbiorowisk wydmych, śródpolnych muraw napiaskowych, wrzosowisk i psiar;
- 5) propagowanie wśród rolników działań zmierzających do utrzymania trwałych użytków zielonych w ramach zwykłej, dobrej praktyki rolniczej a także programów rolnośrodowiskowych; wspieranie gospodarstw prowadzących produkcję mieszaną, w tym preferowanie hodowli bydła opartej o naturalny wypas metodą pastwiskową; zaleca się ochronę i hodowlę lokalnych starych odmian drzew i krzewów owocowych oraz raz zwierząt; promowanie agroturystyki i rolnictwa ekologicznego;
- 6) maksymalne ograniczanie zmiany użytków zielonych na grunty orne;
- 7) prowadzenie zabiegów agrotechnicznych zgodnie z wymogami zbiorowisk i zasiedlających je gatunków fauny, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstotliwość i techniki koszenia), w tym powrót do tradycyjnego użytkowania (koszenie ręczne) oraz opóźnienie pierwszego pokosu po 15 lipca, a w przypadku łąk wilgotnych koszenie we wrześniu pozostawieniem pojedynczych kop siana na obrzeżach do końca lata;
- 8) preferowanie biologicznych metod ochrony roślin;
- 9) ochrona zieleni wiejskiej oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego przez ochronę istniejących praz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych;
- 10) kształtowanie stosunków wodnych na użytkach rolnych dopuszczalne tylko w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, z bezwzględnym zachowaniem w stanie nienaruszonym terenów podmokłych, w tym torfowisk i obszarów wodno-błotnych oraz obszarów źródłiskowych cieków;
- 11) eliminowanie nielegalnego eksploataowania surowców mineralnych oraz rekultywacja terenów po wyrobiskowych; w szczególnych przypadkach, gdy w wyrobisku ukształtowały się interesujące biocenozy wzbogacające lokalną różnorodność biologiczną, przeprowadzenie rekultywacji nie jest wskazane, zaleca się natomiast podjęcie działań ochronnych w celu ich zachowania;
- 12) eksploatacja surowców mineralnych przede wszystkim na obszarach objętych obecnie wydobyciem, jeśli brak przeciwwskazań środowiskowych i podejmowanie wydobywania na nowych terenach tylko w sytuacjach gdzie przeciwwskazania środowiskowe nie przeważają opłacalności ekonomicznej, wynikającej z oceny oddziaływania na środowisko;

- 13) wnioskowanie do właściwego organu ochrony przyrody o objęcie ochroną prawną ważnych stanowisk gatunków chronionych i rzadkich roślin, zwierząt i grzybów, także ekosystemów i krajobrazów; opracowanie i wdrażanie programów reintrodukcji, introdukcji oraz czynnej ochrony gatunków rzadkich i zagrożonych związanych z nieleśnymi ekosystemami lądowymi;
- 14) utrzymywanie i w razie konieczności odtwarzanie lokalnych i regionalnych, nieleśnych korytarzy ekologicznych;
- 15) prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej, min. Poprzez dostosowanie liczebności populacji zwierząt łownych związanych z ekosystemami otwartymi do warunków środowiskowych.

Uchwały wprowadzają również pewne zakazy, m.in.:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

➤ **odnośnie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty PLH220035 Jezioro Krasne**

Należy przestrzegać Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 17 lutego 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 1088) zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Krasne PLH220035 z dnia 31 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1457).

Tab. 54. Wybrane działania ochronne w obszarze PLH220035 Jezioro Krasne

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania wg PUL na lata 2023-2031
1	2	3	4
1.	3110	1) Zamknięcie okresowego rowu melioracyjnego: <ol style="list-style-type: none"> zamknięcie dawnego przepustu pod droga leśną oraz podniesienie poziomu drogi o ok. 10 cm w miejscu jej obniżenia, przy użyciu miejscowego materiału mineralnego, zasypanie rowu materiałem miejscowym (na długości ok. 1 m) – w 2 miejscach w wydz. 68b, zasypanie bocznego rowu materiałem miejscowym (na długości ok. 1 m) – w 1 miejscu w wydz. 68b. 2) Dostosowanie gospodarki leśnej w zlewni do wymogów ochrony siedliska; <ol style="list-style-type: none"> kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnej z potencjałem siedliskowym lasu, zachowanie ukształtowanych stosunków wodnych za wyjątkiem działań wymienionych w pkt 1, stopniowa eliminacja świerka, nie stosowanie rębni zupełnej wielkopowierzchniowej (Ia), prowadzenie cięć sanitarnych, pielęgnacyjnych i rębnych w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności, nie stosowanie rębni zupełnych (Ia, Ib, Ic). 	Obwód Przechlewo: na granicy oddz. 68b i 68h oraz w oddz. 68b ad. 2 a-e) teren obszaru Natura 2000 poza rezerwatem przyrody „Jezioro Krasne” ad. 2f) w odległości 50 m od granic rezerwatu przyrody „Jezioro Krasne”

➤ **odnośnie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty PLH220064 Sporysz**

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sporysz PLH220064 jest w fazie projektowania. Służby Nadleśnictwa powinny czynnie uczestniczyć w pracach nad sporządzeniem planu zadań ochronnych, a następnie przestrzegać zapisów planu, gdy taki dokument zostanie zatwierdzony. Poniżej przedstawione zostały założenia projektu planu zadań ochronnych.

Tab. 55. Projektowe założenia działań ochronnych w obszarze PLH220064 Sporysz

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania wg PUL na lata 2023-2031
1	2	3	4
1.	6510	Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych oraz ekstensywne użytkowanie kośne, kośno- pastwiskowe lub pastwiskowe. Koszenie powierzchni co roku (1-2 pokosy) z pozostawieniem ok. 10% (w kolejnych latach w innym miejscu) w terminie od 15 lipca; obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, stogi lub brogi.	11-14-3-16-205 -g -00 11-14-3-16-231 -a -00 11-14-3-16-230 -j -00 11-14-3-16-256 -b -00 11-14-3-16-231 -f -00; 11-14-3-16-257 -a -00 11-14-3-16-256 -f -00
2.	7120	Usunięcie nalotów drzew i krzewów z powierzchni torfowiska. Należy usunąć drzewa i krzewy z pow. ok. 6 ha w okresie od 1 września do 15 lutego w drugim roku obowiązywania planu zadań ochronnych. Dopuszcza się pozostawienie ok. 1% udziału sosny o wysokości do 2 m. Biomase należy wynieść poza torfowisko. W przypadku pojawienia się odrostów zabieg należy powtórzyć.	11-14-3-16-276 -i -00
3.	7120 91D0	Poprawa uwodnienia poprzez budowę przetamowań / zastawek na rowach melioracyjnych oraz remont istniejącego jazu. Zgodnie z załączoną lokalizacją GPS należy wybudować 6 zastawek o szerokości od 4 do 7 m. Każda zastawka powinna składać się z dwóch drewnianych ścianek szczelnych zabijanych w dno rowu w odległości co najmniej 1 m od siebie. Przestrzeń między ściankami należy wypełnić lokalnym gruntem. Wysokość piętrenia – ok. 20 cm poniżej korony rowu. Możliwe jest przesunięcie lokalizacji zastawek w obrębie rowu o kilkanaście kilkadziesiąt m w zależności od lokalnych warunków topograficznych (ukształtowania brzegów oraz spadku dna rowu). Zadanie wykonać w okresie od 1 października do 1 marca w drugim lub trzecim roku obowiązywania planu.	11-14-3-16-276-i-00 lokalizacja: (1) 17°3'6,889" E; 53°49' 5,937" N (2) 17°3'8,953" E; 53°49'4,831" N (3) 17° 3' 5,420" E; 53° 49' 0,812" N 11-14-3-16-301-a-00 11-14-3-16-300-d-00, lokalizacja: (4) 17° 3' 13,398" E; 53°48' 54,855" N 11-14-3-16-275-f-00, lokalizacja: (5) 17° 3' 11,814" E; 53°49'21,479"N, adres leśny: 11-14-3-16-275-k-00, lokalizacja: (6) 17°3' 13,522" E; 53° 49' 14,850" N
4.	9110	Modyfikacja w zakresie gospodarki leśnej polegająca na: 1) stosowaniu rębni złożonych z długim okresem odnowienia, 2) pozostawieniu w ramach każdej rębni na powierzchni manipulacyjnej nie mniej niż 5% powierzchni drzewostanu macierzystego wraz ze wszystkimi składnikami strukturalnymi (nienaruszone wszystkie warstwy), w postaci biogrup lub większej liczby kęp, zaleca się aby wielkość biogrupy wynosiła co najmniej 6 arów. Powinny być one zaznaczone w terenie na etapie cięć przygotowawczych i pozostawione do naturalnego rozpadu i tworzyć jeden zwarty płat drzewostanu. Nie ma konieczności pozostawiania biogrup, jeżeli powierzchnia rębni nie będzie przekraczała 1 ha, 3) pozostawieniu do naturalnej śmierci 10-15% drzew liściastych (przy cięciach uprzątających istnieje możliwość pozostawienia (przestoje), 4) pozostawianiu martwych drzew o długości pnia >3m i grubość >50 cm (o ile takie drzewa występują w drzewostanie) w ilości minimum 3 sztuk/ha. W przypadku braku w	W całym zasięgu siedliska w obszarze: PLH220064_9110_1 11-14-3-16-256-h-00; 11-14-3-16-281-b-00; 11-14-3-16-281 -d -00 11-14-3-16-231 -b -00 11-14-3-16-229 -i -00 11-14-3-16-206-d-00; 11-14-3-16-206-i-00; 11-14-3-16-230-d-00; 11-14-3-16-256 -a -00

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania wg PUL na lata 2023-2031
1	2	3	4
		<p>drzewostanie drzew o długości pnia >3m i grubości >50 cm</p> <p>pozostawianie martwych drzew o możliwie największej długości i średnicy pnia na powierzchniach siedliska w ilości minimum 5 sztuk/ha, o ile pozwalają na to naturalne procesy wydzielania się posuszu</p> <p>5) pozostawianie w płatach siedlisk martwego drewna w ilości co najmniej 20 m³/ha, o ile pozwalają na to naturalne procesy wydzielania się posuszu (nie dotyczy gatunków obcych geograficznie i ekologicznie),</p> <p>6) odnawianie gatunkami właściwymi dla siedliska: bukiem z możliwym, mniejszym udziałem dębu szypułkowego, klonu zwyczajnego, klonu jawora i innych rodzimych gatunków liściastych oraz dopuszczalnym udziałem sosny zwyczajnej w ilości nie przekraczającej 10% drzewostanu.</p> <p>7) pozostawianiu złomów i wykrotów, z wyjątkiem drzew zagrażających bezpieczeństwu publicznemu,</p> <p>8) stopniowemu usuwaniu w ramach prowadzonych zabiegów pielęgnacyjnych wprowadzonych do drzewostanów gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w tym sosny, świerka, modrzewia, daglezi, jodły i innych.</p>	
Dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony			
1.	1352 Wilk	Określenie rejonów rozrodu i wychowu szczeniąt poprzez prowadzenie rejestru lokalizacji znalezionych nor wilków oraz obserwacji szczeniąt, dodatkowo potwierdzenie rozrodu i ustalenie lokalizacji młodych.	Cały obszar Nadleśnictwa Niedźwiady

➤ **odnośnie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty PLH220078 Nowa Brda**

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowa Brda PLH220078 jest w fazie projektowania. Służby Nadleśnictwa powinny czynnie uczestniczyć w pracach nad sporządzeniem planu zadań ochronnych, a następnie przestrzegać zapisów planu, gdy taki dokument zostanie zatwierdzony. Poniżej przedstawione zostały założenia projektu planu zadań ochronnych.

Tab. 56. Projektowe założenia działań ochronnych w obszarze PLH220078 Nowa Brda

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania wg PUL na lata 2023-2031
1	2	3	4
1.	3110 Jeziora lobeliowe 1831 elisma wodna <i>Luronium natans</i>	<p>Dostosowanie sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu do wymogów ochrony siedliska poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nielokalizowanie nowych pomostów, zorganizowanych kąpielisk, miejsc przeznaczonych do kąpeli oraz innych obiektów i urządzeń służących rekreacji i wypoczynkowi w strefie brzegowej jezior lobeliowych, - nielokalizowanie nowych pól namiotowych, miejsc do biwakowania, nielokalizowanie nowych obiektów budowlanych w strefie o szerokości 100 m wokół jeziora. <p>Działanie priorytetowe. Przez cały okres obowiązywania planu.</p>	Jeziro Sękacz, Jezioro Płosno oraz pas 100 m wokół tych jezior

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania wg PUL na lata 2023-2031
1	2	3	4
2.	3110 Jeziora lobeliowe 1831 elisma wodna <i>Luronium natans</i>	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez: pozostawienie drzewostanu w pasie o szerokości ok. dwóch wysokości drzewostanu od brzegu do jeziora, ale nie mniej niż 50m, w większości do naturalnego rozwoju, z wyjątkiem ewentualnej eliminacji gatunków obcych geograficznie i ekologicznie oraz ewentualnego kształtowania struktury tej strefy za pomocą cięć pielęgnacyjnych lub przerębowych. Wyjątek stanowią drzewa zagrażające bezpieczeństwu publicznemu. Działanie priorytetowe. Przez cały okres obowiązywania planu	Strefa 50 m wokół Jeziora Sękacz i Jeziora Płosno
3.	3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charetea</i>)	Dostosowanie sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu do wymogów ochrony siedliska poprzez: - nielocalizowanie nowych pomostów, zorganizowanych kąpielisk, miejsc przeznaczonych do kąpieli oraz innych obiektów i urządzeń służących rekreacji i wypoczynkowi w strefie brzegowej jezior lobeliowych, - nielocalizowanie nowych pól namiotowych, miejsc do biwakowania, nielocalizowanie nowych obiektów budowlanych w strefie o szerokości 100 m wokół jeziora. Działanie priorytetowe. Przez cały okres obowiązywania planu.	Jezioro Zalane, jezioro Lipczyno Wielkie, Jezioro Rosko Duże, Jezioro Rosko Małe
4.	3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charetea</i>)	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez pozostawienie drzewostanu w pasie o szerokości ok. dwóch wysokości drzewostanu od brzegu jeziora, ale nie mniej niż 50 m, w większości do naturalnego rozwoju, z wyjątkiem ewentualnej eliminacji gatunków obcych geograficznie i ekologicznie oraz ewentualnego kształtowania struktury tej strefy za pomocą cięć pielęgnacyjnych lub przerębowych (wyjątek stanowią drzewa stwarzają zagrożenie bezpieczeństwa publicznego). Przez cały okres obowiązywania planu.	Strefa 50 m wokół jezior: Jezioro Zalane, Jezioro Lipczyno Wielkie, Jezioro Rosko Duże, Jezioro Rosko Małe
5.	3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamnion</i>	Dostosowanie sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu do wymogów ochrony siedliska poprzez nieużytkowanie oraz nienaruszanie warunków hydrochemicznych i hydrologicznych. Działanie priorytetowe. Przez cały okres obowiązywania planu.	Bezimienny zbiornik w wydzielaniu 1f obręb Przechlewo , Jezioro Olszewki
6.	3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamnion</i>	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez niestosowanie cięć zupełnych w drzewostanach tworzących pas bezpośrednio przyległy do brzegu jeziora o szer. ok. dwóch wysokości drzewostanu ale nie mniej niż 50m. Przez cały okres obowiązywania planu.	Strefa 50 m wokół jezior: Jezioro Lipczyno Małe, Jezioro Babinko, bezimienny zbiornik w wydz. 1f obręb Przechlewo

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania wg PUL na lata 2023-2031
1	2	3	4
7.	3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	<p>Dostosowanie sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu do wymogów ochrony siedliska poprzez wyłączenie jezior dystroficznych z użytkowania rybackiego, w tym z amatorskiego połowu ryb. Działanie priorytetowe. Przez cały okres obowiązywania planu.</p> <p>Wzmoczenie działań mających na celu przeciwdziałanie kłusownictwu rybackiemu i wędkarskiemu. Działanie priorytetowe. Przez cały okres obowiązywania planu.</p> <p>Dostosowanie sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu do wymogów ochrony siedliska poprzez nienaruszanie warunków hydrochemicznych i hydrologicznych. Działanie priorytetowe. Przez cały okres obowiązywania planu.</p> <p>Dostosowanie sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu do wymogów ochrony siedliska poprzez niekonserwowanie i nieodnawianie istniejących rowów melioracyjnych wprowadzających i wyprowadzających wodę do/z zbiorników dystroficznych i/lub otaczających je torfowisk. Działanie priorytetowe. Przez cały okres obowiązywania planu.</p> <p>Dostosowanie sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu do wymogów ochrony siedliska poprzez: - nielocalizowanie nowych pomostów, zorganizowanych kąpielisk, miejsc przeznaczonych do kąpeli oraz innych obiektów i urządzeń służących rekreacji i wypoczynkowi w strefie brzegowej jezior lobeliowych, - nielocalizowanie nowych pól namiotowych, miejsc do biwakowania, nielocalizowanie nowych obiektów budowlanych w strefie o szerokości 100 m wokół jeziora, - nielocalizowanie nowych obiektów budowlanych w strefie szerokości 100 m wokół jeziora. Działanie priorytetowe. Przez cały okres obowiązywania planu.</p>	Wszystkie jeziora dystroficzne obszaru
8.	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria -Caricetea</i>) 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	<p>Odbudowa naturalnego systemu krążenia wód w krajobrazie, w celu odtworzenia zasilania siedlisk przyrodniczych w wodę poprzez przebudowę sieci rowów melioracji szczegółowej w sposób trwale ograniczający lub likwidujący odpływ wody poza granicami płatów. Sposób trwałego ograniczenia lub likwidacji odłowy dowolny, do wyboru z uwzględnieniem uwarunkowań technicznych i ekonomicznych np. przez odcinkowe zasypanie rowów ze stabilizacją ściankami drewnianymi lub przez wykonanie konstrukcji o charakterze przegród drewnianych lub drewniano-ziemnych. Działanie należy wykonać do 5 roku obowiązywania planu.</p>	<p>oddziały z występującymi miejscowo siedliskami: obręb Niedźwiady: 120, 121, 122, 136, 137, 144, 145, 146, 152, 170, 171, 172, 174, 177, 178, 181, 195, 196, 197, 198, 200, 201, 203, 204, 205, 206, 207, 209, 210, 235, 236, 237, 244, 250, 251, 263, 264, 265, 269, 270, 278, 279, 280, 293, 294, 298, 299, 310, 311, 314, 315, 324, 326, 327, 328, 341, 342, 346, 347, 348, 349, 351, 352, 353, 354, 355, 367, 369, 370, 372, 373, 374, 376, 377, 376; obręb Przechlewo: 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 27, 44, 65.</p>

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania wg PUL na lata 2023-2031
1	2	3	4
	91D0 - Bory i lasy bagienne 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (olsy źródłiskowe)		
9.	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria -Caricetea</i>) 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Dostosowanie sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu do wymogów ochrony siedliska poprzez spontaniczny rozwój siedlisk torfowiskowych, bez koszenia ani wypasu.	oddziały z występującymi miejscowo siedliskami: obręb Niedźwiady: 69, 71, 149, 149, 163, 167, 178, 194, 256, 275, 276, 277, 308, 324, 338, 355, 369; obręb Przechlewo: 4, 7, 8, 9, 21, 22; obręb Rudawa: 293, 294.
10.	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria -Caricetea</i>)	Dostosowanie sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu do wymogów ochrony siedliska poprzez usuwanie nalotu drzew i krzewów. Nie dotyczy krzewów jałowca pospolitego oraz drzew o średnicy ponad 10 cm w nasadzie pnia. Zabieg powtarzać co 3 lata. Prace wykonywać przy użyciu sprzętu ręcznego w okresie jesienno-zimowym. Zabieg musi być połączony z usunięciem całej pozyskanej biomasy poza płat siedliska i jej utylizacją.	oddziały z występującymi miejscowo siedliskami: obręb Niedźwiady: 211; obręb Przechlewo: 270.
11.	6510 - Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na gruntach Lasów Państwowych przez ekstensywne użytkowanie kośne, z usuwaniem skoszonych biomasy poza płat siedliska. Przez cały okres obowiązywania planu.	oddziały z występującymi miejscowo siedliskami: obręb Niedźwiady: 167, 314; obręb Przechlewo: 12.
12.	6510 - Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Usuwanie nalotu drzew i krzewów. Zabieg wykonać raz a następnie włączyć powierzchnię do użytkowania kośnego. Prace należy wykonywać przy użyciu sprzętu ręcznego, w okresie jesienno- zimowym. Zabieg musi być połączony z usunięciem całej pozyskanej biomasy poza płat siedliska i jej utylizacją. Działanie wykonać do 5 roku obowiązywania planu.	oddziały z występującymi miejscowo siedliskami: obręb Niedźwiady: 167.
13.	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	Koszenie ręczne roślinności zielnej i usuwanie drzew i krzewów w terminie do 1.09 do końca lutego, co drugi rok. Przez cały okres obowiązywania planu.	oddziały z występującymi miejscowo siedliskami:

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania wg PUL na lata 2023-2031
1	2	3	4
	(przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>) 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk		obręb Niedźwiady: 111, 117, 148, 149, 194, 275, 276, 277, 346, 351, 352; obręb Przechlewo: 11, 12, 27; obręb Rudawa: 270, 294, 323, 324, 338.
14.	7110* - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 7120 - Torfowiska wysokie, zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>) 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez pozostawienie drzewostanu w pasie o szerokości ok. dwóch wysokości drzewostanu od brzegu torfowiska ale nie mniej niż 50m, w większości do naturalnego rozwoju, z wyjątkiem ewentualnej eliminacji gatunków obcych oraz ewentualnego kształtowanie struktury tej strefy za pomocą cięć pielęgnacyjnych lub przerębowych. Przez cały okres obowiązywania planu.	oddziały z występującymi miejscowo siedliskami: obręb Niedźwiady: 69, 70, 71, 93, 136, 137, 215, 225, 226, 247, 248, 249, 275, 276, 277, 287, 291, 300, 307, 308, 309, 316, 317, 322, 323, 324, 325, 338, 345, 346, 349, 350, 351, 352, 355, 362, 369; obręb Przechlewo: 11, 12, 21, 22, 27, 44; obręb Rudawa: 323, 324, 338.
15.	7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Koszenie ręczne roślinności zielnej i usuwanie drzew i krzewów (z pozostawieniem jałowców, sosen o średnicy u nasady ponad 10 cm oraz kęp innych drzew i krzewów (do 5% powierzchni siedliska łącznie)) w terminie od 15.07 do 30.08 co roku. Przez cały okres obowiązywania planu.	oddziały z występującymi miejscowo siedliskami: obręb Niedźwiady: 111, 275, 276, 277, 308.

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania wg PUL na lata 2023-2031
1	2	3	4
16.	9110 - Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska, polegające na pozostawieniu wybranych płatów siedliska do spontanicznego rozwoju. Przez cały okres obowiązywania planu.	oddziały z występującymi miejscowo siedliskami: obręb Niedźwiady: 166, 237, 286; obręb Przechlewo: 7, 8, 9.
17.	9110 - Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska polegające – w przypadku prowadzenia działań gospodarczych na pozostawianiu na kolejne pokolenie drzewostanu, podczas realizacji cięć rębnych, fragmentów drzewostanu zajmujących nie mniej niż 20% jego powierzchni oraz na pozostawianiu, w przypadku prowadzenia gospodarki leśnej, wszystkich drzew biocenotycznych. Przez cały okres obowiązywania planu.	oddziały z występującymi miejscowo siedliskami: obręb Niedźwiady: 206, 205, 286, 287, 288, 296, 295, 294, 295, 352.
18.	91D0 - Bory i lasy bagienne	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedlisk polegające na pozostawieniu wszystkich płatów siedliska do spontanicznego rozwoju. Przez cały okres obowiązywania planu	Wszystkie płaty siedliska
19.	91D0 - Bory i lasy bagienne	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez pozostawienie wokół siedliska drzewostanu w pasie o szerokości ok. dwóch wysokości drzewostanu od brzegu torfowiska, ale nie mniej niż 30 m w większości od naturalnego rozwoju, z wyjątkiem eliminacji gatunków obcych oraz kształtowania struktury za pomocą cięć pielęgnacyjnych lub przerębowych (wyjątek stanowią drzewa zagrażające bezpieczeństwu publicznemu).	Strefa 30 m od wszystkich płatów siedliska
20.	91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (olsy źródliskowe)	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedlisk polegające na pozostawieniu wszystkich płatów siedliska do spontanicznego rozwoju. Przez cały okres obowiązywania planu	Wszystkie płaty siedliska

➤ **odnośnie pomników przyrody:**

- przestrzeganie zakazów wprowadzonych rozporządzeniem wojewody lub uchwałą rady gminy w sprawie ustanowienia odpowiedniego obiektu;
- właściwe oznakowanie obiektów w terenie;
- uzgadnianie ewentualnych działań ochronnych z właściwym organem (Radą Gminy lub Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska).

8.6. Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków

W celu ochrony rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny oraz ich siedlisk należy:

a) w stosunku do roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową:

- stanowiska cennych gatunków nanieść na odpowiednie mapy (np. szkice powierzchni manipulacyjnej), a w razie potrzeby zaznaczyć w terenie;
- działania gospodarcze na stanowiskach cennych gatunków lub w bezpośrednim otoczeniu prowadzić w sposób niezagrażający trwaniu populacji (np. poprzez pozostawianie biogrup na zrębach, wytyczenie szlaków zrywkowych z ominięciem występujących płatów cennej flory);
- nowe stanowiska cennej roślinności w odpowiedni sposób katalogować i kartować (np. uzupełniając kronikę w programie ochrony przyrody);
- przeprowadzać szkolenia pracowników z rozpoznawania cennych gatunków;

b) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową:

- przestrzegać zasad podanych w rozdziale „Kształtowanie stosunków wodnych”, które pozwolą zachować we właściwym stanie zbiorniki wodne będące miejscem rozrodu płazów i gadów;
- przestrzegać sposobów gospodarowania w pobliżu zbiorników wodnych stanowiących potencjalne miejsca bytowania wielu gatunków ptaków;
- pozostawiać w starszych drzewostanach drzewa martwe i obumierające, które będą stanowić potencjalne miejsca gniazdowania ptaków dziuplastych;
- w drzewostanach stanowiących miejsca bytowania żurawia wszelkie prace gospodarcze wykonywać poza okresem lęgowym (tj. z wyłączeniem miesięcy III-VII);
- przestrzegać zaleceń mających na celu zapobieganie lub ograniczenie niektórych negatywnych oddziaływań w stosunku do wybranych gatunków fauny:
 - **kumak nizinny** – zachowanie niewielkich bagienek, na których stwierdzono stanowiska, zapobieganie ich dewastacji i wysychania, powstrzymanie spontanicznych niekorzystnych zmian powodowanych naturalną sukcesją i zarastaniem;
 - **traszka grzebieniasta** – zachowanie niewielkich bagienek, na których stwierdzono stanowiska, utrzymanie właściwych stosunków wodnych, aby nie doprowadzić do odwodnienia;
 - **bóbr europejski i wydra** – na terenie Nadleśnictwa występują w jeziorach i rzekach i nie wymagają szczególnych działań ochronnych ze strony Nadleśnictwa;
 - **nietoperze** – wyznaczenie stref ochronnych zimowisk (pomieszczenia i kryjówki), w których w ciągu 3 kolejnych lat choć raz stwierdzono występowanie ponad 200 osobników;

- **blotniak stawowy** – zachowanie miejsc rozrodu i przebywania, na których stwierdzono występowanie tego gatunku;
- **bocian biały** – ochrona gniazd oraz minimalizacja najczęstszych przyczyn śmierci, zachowanie siedlisk i miejsc żerowania;
- **dzięcioł czarny** – pozostawianie drzew dziuplastych i obumierających w drzewostanach, głównie iglastych;
- **dzięcioł średni** – pozostawiać drzewa dziuplaste i obumierające w świetlistych, starych drzewostanach, głównie liściastych, a także mniejszych zadrzewieniach śródpolnych, starych parkach, sadach i alejach;
- **gąsiorek** – zachować istniejące lub zakładać nowe zadrzewienia śródpolne i utrzymać w nich kolczaste krzewy;
- **lerka** – objęcie specyficznych, suchych gruntów z rzadką roślinnością murawową, sąsiadujących z kompleksami leśnymi, programami rolnośrodowiskowymi, promującymi utrzymanie takich siedlisk w stanie niezmienionym;
- **zimorodek** – zachowanie miejsc przebywania, którymi najczęściej są czyste, śródlądowe wody (rzeki i strumienie oraz brzegi jezior i stawów) o stromych brzegach;
- **żuraw** – zachowanie miejsc rozrodu, którymi najczęściej w warunkach Nadleśnictwa są bagna i torfowiska; nie należy zmieniać stosunków wodnych w miejscach występowania gatunku;

c) odnośnie stref ochrony:

- dla gatunków ptaków, które gniazdują na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo:
 - **bielik** – przestrzegać zakazu przebywania osób, z wyjątkiem osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (1.01 – 31.07), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem;
 - **sóweczka** – przestrzegać zakazu przebywania osób, z wyjątkiem osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony;
- dla gatunków, które mogą występować na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo:
 - **kania czarna, kania ruda, puchacz** – po ewentualnym zlokalizowaniu gniazda wyznaczyć strefy ochrony; w strefie całorocznej wyłączyć drzewostany z użytkowania; przestrzegać terminu ochrony okresowej: kanie – 1.03-31.08, puchacz – 1.01-31.07.
 - **wilk** – po ewentualnym zlokalizowaniu nor wyznaczyć strefę ochrony okresowej, przestrzegać terminu ochrony okresowej (1.04-31.08).

8.7. Ochrona siedlisk przyrodniczych

8.7.1. Chronione siedliska leśne

Główne zasady postępowania na siedliskach chronionych, to:

- zrównoważenie funkcji gospodarczej lasu z funkcją przyrodniczą,
- wszelkie działania na siedliskach w „stanie uprzywilejowanym/wzorcowym – A” powinny zmierzać do zachowania tego stanu,
- podniesienie w trakcie kształtowania kolejnego pokolenia drzew stopnia zachowania siedlisk przynajmniej o jeden stopień (dotyczy to szczególnie siedlisk w stanie silnie zniekształconym „C”, których renaturyzacja bez interwencji człowieka może trwać bardzo długo),
- całkowita rezygnacja z celowego użytkowania lasu na siedliskach skrajnie ubogich pod względem troficznym, których ilość i powierzchnia w danym nadleśnictwie jest niewielka lub bardzo mała; pozyskanie drewna może być prowadzone przy zabiegach ochronnych (np. usuwanie nadmiaru osobników brzoźowych w Bb).

Celem zabiegów pielęgnacyjnych powinno być:

- stworzenie najodpowiedniejszej dla danych warunków siedliskowych:
 - struktury drzewostanu,
 - składu gatunkowego,
 - zróżnicowania wieku,
 - ukształtowania koron,
 - budowy warstwowej drzewostanu;
- poprawa stanu zdrowotnego i sanitarnego drzewostanów, zwłaszcza o niewłaściwym składzie gatunkowym (monokultury).

Cięcia rębne

Cięcia rębne powinny wynikać z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych, z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Głównym zadaniem cięć rębnych jest stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia lub wprowadzenia pożądaných gatunków drzew i krzewów. Należy dobrać rodzaj rębni najbardziej zbliżonej do naturalnych procesów rozwojowych drzewostanu w danych warunkach siedliskowych i klimatycznych. Użytkowanie nie może spowodować zaniku określonego typu siedliska i zmniejszenia jego powierzchni.

Trzebieże

Podczas wykonywania trzebieży należy odsłaniać powstające stożki odnowieniowe. Niektóre zabiegi trzebieżowe należy wykonywać pod kątem ochrony gatunków runa leśnego. Stopniowo eliminować gatunki niezgodne z siedliskiem i obce geograficznie.

Odnowienia, zalesienia, poprawki, uzupełnienia i dolesienia

Podstawą prac odnowieniowych, zalesieniowych, poprawek, uzupełnień i dolesień powinny być przyjęte przez Komisję Założeń Planu docelowe składy gatunkowe drzewostanów dojrzałych (typy drzewostanów) oraz wyjściowy, orientacyjny skład gatunkowy upraw.

Typy drzewostanów, orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposoby zagospodarowania dla typów siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Niedźwiady przedstawia tabela.

Tab. 57. Typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych występujących w Nadleśnictwie

TSL	Kod Natura 2000	TD	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia	Sposób zagospodarowania
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)		
1	2	3	4	5	6	7
Bśw	91T0*	So	Brz		So 90, Brz 10	Rębnie złożone IV/V
Bb	91D0*	So	Brz		So 90, Brz 10	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu
BMb	91D0*	SoBrz	Św	Oi	Brz 60, So 30, Św i in.10	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu
	91D0*	So	Brz		So 90, Brz 10	
	91D0*	Brz	So		Brz 90, So 10	
LMśw	9110	Bk	Db, So, Brz	Kl, Jw, Os	Bk 80, Db i in. 20	Rębnie złożone II / III / IV
	9130	Bk	Db, Lp, Gb, Brz	Kl, Jw, Os	Bk 80, Db i in. 20	
	9160	GbDb	Bk, So, Lp, Brz, Jw	Kl, Os	Db 50, Gb 30, Bk i in. 20	
	9160	BkDb	Gb, So, Lp, Brz, Jw	Kl, Os	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20	
	9160	Db	Bk, So, Gb, Lp, Brz, Jw	Kl, Os	Db 70, Bk i in. 30	
LMw	9110	Bk	Db, So, Oi	Jw, Kl, Lp	Bk 80, Db i in. 20	Rębnie złożone II / III / IV
LMb	91D0*	SoBrz	Oi	Oi	Brz 60, So 30, Oi i in. 10	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu
	91D0*	Brz	So		Brz 90, So 10	
Lśw	9130	Bk	Db, Gb, Md	Jw, Lp, Czr, Jb, Gr	Bk 80-90, Db i in. 10-20	Rębnie złożone II / III / IV

TSL	Kod Natura 2000	TD	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia	Sposób zagospodarowania
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)		
1	2	3	4	5	6	7
OI	91E0*	OI	Js, Wz, Gb	Kl, Lp	OI 90, Js i in. 10	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu
	91E0*	OI**	Js	Kl, Lp	OI 90, Js i in. 10	

9160 - Grab należy wprowadzić w zmieszaniu grupowym i kępowym. Dopuszcza się wprowadzenie grabu w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu.

* - siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

** - źródłiskowe lasy olszowe na niżu

W odnowieniach przyjmować następującą kolejność postępowania: samosiew, siew, sadzenie. Może zachodzić potrzeba wykorzystania w jednym drzewostanie wszystkich wymienionych sposobów. Należy zwrócić uwagę na wykorzystanie mikrosiedlisk i odpowiedni do nich dobór gatunków.

We wszystkich fazach rozwojowych drzewostanu, przy wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych, starać się stwarzać korzystne warunki do odnowienia naturalnego.

Wykonując prace hodowlane na leśnych siedliskach chronionych należy kierować się następującymi zasadami:

- podstawą prac odnowieniowych, zalesieniowych, poprawek i uzupełnień jest określony dla każdego siedliska przyrodniczego docelowy skład gatunkowy;
- w pielęgnacji upraw należy preferować gatunki właściwe dla siedliska;
- chronić i pielęgnować odnowienia naturalne;
- charakter i intensywność zabiegów pielęgnacyjnych powinny wynikać z potrzeby ochrony siedliska i dążenia do ukształtowania struktury i składu drzewostanu zgodnego z siedliskiem, charakterystycznego dla danego zespołu leśnego;
- powstające luki i przerzedzenia należy wykorzystywać dla odnowienia naturalnego lub sztucznego gatunków charakterystycznych i typowych dla danego zespołu leśnego;
- preferować odnowienie naturalne gatunków domieszkowych;
- chronić cenne domieszki;
- cięcia odnowieniowe wykonywać tylko w przypadku koniecznej przebudowy, konieczności odsłaniania istniejących, wartościowych i zgodnych z siedliskiem odnowień naturalnych lub starości drzewostanu;
- starać się o zachowanie dłuższego okresu przebudowy drzewostanu;

- w odniesieniu do lasów bukowych o uproszczonej strukturze wiekowo-gatunkowej należy wprowadzać naturalne gatunki domieszkowe (w zależności od żyzności gleb): grab, dąb szypułkowy i bezszypułkowy, jawor, lipa drobnolistna, czereśnia ptasia;
- z uwagi na niszczenie runa nie stosować kruszarek do gałęzi;
- realizując ogólną zasadę trwałości szaty leśnej należy dążyć do wytworzenia dolnego piętra lub podszytu (z wyjątkiem siedlisk ubogich), o ile nie występują one naturalnie.

Postępowanie z gatunkami obcego pochodzenia

Z ekologicznego punktu widzenia obecność w lasach gatunków obcych nie jest pożądana, chociaż nie zawsze jednoznacznie szkodliwa, mając na myśli produkcyjny aspekt gospodarki leśnej. Jednak gospodarka leśna ma również na celu zrównoważone zarządzanie środowiskiem, co przy wprowadzaniu gatunków obcego pochodzenia nie jest realizowane.

Obce, ekspansywne gatunki drzew: daglezja zielona, robinia akacjowa, dąb czerwony, czeremcha późna, sosna Banksa, sosna wejmutka powinny być stopniowo eliminowane z drzewostanów.

Zalecenia do prowadzenia działań hodowlanych na leśnych siedlisk przyrodniczych:

- **Kwaśne buczyny niżowe (9110), żyzne buczyny niżowe (9130), grąd subatlantycki (9160):**
 - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją);
 - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska;
 - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
 - pozostawianie martwego drewna;
 - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
- **Brzezina bagienna (91D0-1) i sosnowy bór bagienny (91D0-2):**
 - wyłączenie z użytkowania rębego;
 - usuwanie gatunków drzew niepożądanych (ekspansywnych lub obcych, w tym inwazyjnych);
 - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska;
 - zmiana stosunków wodnych (budowa zastawek);
 - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m

(uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;

➤ **Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe i olsy źródliskowe (91E0):**

- podtyp „olsy źródliskowe” należy wyłączyć z użytkowania rębego;
- przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją).
- pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
- pozostawianie martwego drewna;
- zmiana stosunków wodnych (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych);
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;
- **Sosnowy bór chrobotkowy (91T0):**
 - w przypadku drzewostanów niskiej bonitacji, wyłączyć z użytkowania i chronić jako „powierzchnie referencyjne”,
 - w starych drzewostanach zawiesić cięcia rębne do czasu wyjaśnienia jak skutecznie chronić bory chrobotkowe,
 - przy zabiegach (CP, TW) w młodszych drzewostanach wynosić biomasę,
 - nie wprowadzać podszytów.

8.7.2. Chronione siedliska nieleśne

Zalecenia dla siedlisk nieleśnych opracowano na podstawie analizy zaplanowanych działań w dokumentach Planów Zadań Ochronnych (PZO), przedstawionych m.in. w Priorytetowych Ramach Działań (PAF) dla Sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021-2027 (GDOŚ, 2021). Działania na siedliskach przyrodniczych zawarte w tej publikacji poddano niewielkim modyfikacjom, dostosowując je do warunków siedliskowych Nadleśnictwa Niedźwiady.

➤ **Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (3150)**

- nie wydzierżawiać do hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie,
- zachować ostrożność w udostępnianiu do rekreacji,
- nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia jeśli istnieją,
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;

➤ **Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne (3160):**

- nie wydzierżawiać do hodowli ryb,
- nie lokalizować obiektów rekreacyjnych,
- nie udostępniać do wędkowania,
- nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych,
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;

➤ **Suche wrzosowiska (4030):**

- usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy),
- użytkowanie kośne z usunięciem biomasy,
- zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych,
- usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego,
- przeprowadzenie kontrolowanego wypalania terenu siedliska.

➤ **Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (6230):**

- użytkowanie kośne z usunięciem biomasy i/lub pastwiskowe użytkowanie terenów łąk,
- usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy),
- zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych,
- usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego.

➤ **Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (6410):**

- nie zalesiać,
- nie zajmować pod inwestycje, zbiorniki retencyjne itp.,
- nie odwadniać postaci wilgotnych, nie konserwować rowów odwadniających,
- kosić nie rzadziej niż co 2 rok.

➤ **Niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie (6510):**

- użytkowanie kośne z usunięciem biomasy i/lub pastwiskowe użytkowanie terenów łąk;
- usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy);

➤ **Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (7110), wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji (7120), przejściowe i trzęsawiska (7140):**

- poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych;
- usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy);
- usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych;
- wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy;
- przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając

rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;

➤ **Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzowisk i mechowisk (7230):**

- ręczne koszenie roślinności zielnej i usuwanie drzew i krzewów (zostawiać jałowce i sosny o średnicy u nasady pow. 10 cm oraz kępy innych drzew i krzewów),
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY

1. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie,
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa;
2. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku,
ul. Chmielna 54/57, 80-748 Gdańsk;
3. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku, Wydział Spraw Terenowych
ul. Jana Pawła II 1, 76-200 Słupsk;
4. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie,
ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin;
5. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku, Wydział Spraw Terenowych
w Złocieniu
ul. Dworcowa 13, 78-520 Złocieniec;
6. Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku,
ul. Polanki 51, 80-308 Gdańsk;
7. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego,
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk;
8. Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgowy w Słupsku,
ul. Al. Sienkiewicza 19/25, 76-200 Słupsk;
9. Klub Przyrodników, ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin;
10. Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych,
ul. Poniatowskiego 4A, 76-200 Słupsk;
11. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Gdańsku, ul. Rybaki Górne 8, 80-861 Gdańsk;
12. Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
w Gdańsku, ul. Trakt Św. Wojciecha 293, 80-001 Gdańsk - Lipce;
13. Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
w Gdańsku, Delegatura w Słupsku, ul. Karola Kniaziewicza 30, 76-200 Słupsk;
14. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku
ul. Dyrekcyjna 2-4, 80-852 Gdańsk;

15. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku, Delegatura w Słupsku
ul. Stefana Jaracza 6, 76-200 Słupsk;
16. Starostwo Powiatowe w Człuchowie, Wydział Ochrony Środowiska Naturalnego,
ul. Wojska Polskiego 1, 77-300 Człuchów;
17. Zespół Zamiejscowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego,
Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska,
ul. Stefana Jaracza 18a, 76-200 Słupsk;

10. MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY

W ramach „Programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Niedźwiady ” opracowano mapy przeglądowe dla obrębów leśnych w skali 1 : 25 000:

- walorów przyrodniczo-kulturowych,
- siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000.

11. LITERATURA

1. Dokumentacja do Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH220078 Nowa Brda oraz dokumentacja do Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH220064 Sporysz.
2. Kapuściński R., Zadura J.: Edukacja przyrodnicza i leśna w Lasach Państwowych, GDLP, Warszawa 2007.
3. „Informacja o wynikach pomiaru miąższości martwego drewna (MD) wykonanego w roku 2019 na 300 pozycjach ostoi bioróżnorodności w nadleśnictwach RDLP w Szczecinku”. – RDLP Szczecinek, Szczecinek 2020.
4. Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych Natura 2000 wykonanej przez Lasy Państwowe w 2007 r..
5. Matuszkiewicz J.M.: Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa 2008.
6. Matuszkiewicz W., Faliński J.B., Kostrowicki A.S., Matuszkiewicz J.M., Olaczek R., Wojterski T.: Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300 000, Arkusz A2, IGiPZ PAN, Warszawa 1995.
7. Nawrot M.: Operat glebowo-siedliskowy Nadleśnictwa Niedźwiady, Szczecinek 2001-2002.
8. Plany ochrony dla rezerwatów przyrody „Bocheńskie Błota”, „Jezioro Krasne” „Przytoń”.
9. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH220035 Jezioro Krasne.
10. Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – MŚ, Warszawa 2019.
11. Program Ochrony Środowiska (POŚ) Województwa Pomorskiego na lata 2018 – 2021 z perspektywą do roku 2025.
12. Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Niedźwiady na okres od 1.01.2013 do 31.12.2022 r., BULiGL, Szczecinek 2012.
13. Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2020 roku, WIOŚ, Gdańsk 2020.
14. Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Niedźwiady na posiedzenie Komisji Założeń Planu do opracowania Programu Ochrony Przyrody, Nadleśnictwo Niedźwiady 2020.
15. Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie pomorskim, WIOŚ, Gdańsk 2022.
16. Światowa Czerwona Lista Gatunków Zagrożonych (Red List of Threatened Species) – IUCN 2008.
17. Weryfikacja nieleśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 wykonanej przez BULiGL Oddział Szczecinku 2018 r..

18. „Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2021 r.” – BULiGL, Sękocin Stary 2022.
19. Zasady hodowli lasu – Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, Warszawa 2011.
20. Zestawienie występowania i zwalczania szkodników lasu w Nadleśnictwie Niedźwiady– Zespół Ochrony Lasu, Szczecinek 2022.
21. Zestawienie inwentaryzacji zwierzyny łownej wg stanu na 01.04.2022 r., Nadleśnictwo Niedźwiady 2022.
22. Zielony R., Kliczkowska A., Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010, CILP, Warszawa 2012.

12. ZAŁĄCZNIKI

12.1. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w Nadleśnictwie Niedźwiady

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
REZERWATY							
„Bagnisko Niedźwiady”							
1.	11-14-1-04-256 -b -00	4,75	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
2.	11-14-1-04-256 -c -00	10,51	D-STAN	BRAK WSK		-	-
3.	11-14-1-04-256 -d -00	0,79	BAGNO	-		-	-
4.	11-14-1-04-257 -b -00	1,60	BAGNO	-		-	-
5.	11-14-1-04-257 -d -00	6,95	D-STAN	BRAK WSK		-	-
6.	11-14-1-04-257 -f -00	1,72	BAGNO	-		-	-
7.	11-14-1-04-257 --f -00	0,07	LINIE	-		-	-
8.	11-14-1-04-258 -b -00	1,03	BAGNO	-		-	-
9.	11-14-1-04-258 -c -00	6,68	D-STAN	BRAK WSK		-	-
10.	11-14-1-04-258 -d -00	2,11	BAGNO	-		-	-
11.	11-14-1-04-258 -g -00	0,41	D-STAN	BRAK WSK		-	-
12.	11-14-1-04-258 --c -00	0,08	KINIE	-		-	-
13.	11-14-1-05-259 -d -00	3,45	D-STAN	BRAK WSK		-	-
14.	11-14-1-05-259 -f -00	0,84	BAGNO	-		-	-
15.	11-14-1-05-259 -g -00	0,45	BAGNO	-		-	-
16.	11-14-1-05-259 --c -00	0,17	LINIE	-		-	-
17.	11-14-1-05-260 -c -00	1,90	BAGNO	-		-	-
18.	11-14-1-05-260 -d -00	2,67	D-STAN	BRAK WSK		-	-
19.	11-14-1-05-260 -f -00	0,29	BAGNO	-		-	-
RAZEM		47,76					
Działania zgodne z planem urządzenia lasu							
„Bocheńskie Błoto”							
1.	11-14-3-16-250 -c -00	15,73	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
RAZEM		15,73					
Działania zgodne z planem ochrony rezerwatu							
„Jezioro Cęgi Małe”							
1.	11-14-1-01-70 -c -00	0,80	D-STAN	BRAK WSK		-	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
2.	11-14-1-01-70 -d -00	2,44	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
RAZEM		3,24					
Działania zgodne z planem urzędzenia lasu							
„Jezioro Krasne”							
1.	11-14-2-08-68 -h -00	0,80	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220035	-
2.	11-14-2-08-68 -i -00	0,59	D-STAN	BRAK WSK		PLH220035	-
3.	11-14-2-08-68 -j -00	0,55	D-STAN	BRAK WSK		PLH220035	-
4.	11-14-2-08-87 -b -00	1,22	D-STAN	BRAK WSK		PLH220035	-
5.	11-14-2-08-87 -h -00	1,92	D-STAN	BRAK WSK		PLH220035	-
6.	11-14-2-08-87 -i -00	1,95	D-STAN	BRAK WSK		PLH220035	-
7.	11-14-2-08-87 --d -00	0,05	DROGI L	-		PLH220035	-
8.	11-14-2-08-87 --f -00	0,02	LINIE	-		PLH220035	-
9.	11-14-2-08-89 -a -00	1,28	D-STAN	BRAK WSK		PLH220035	-
10.	11-14-2-08-89 -c -00	2,41	D-STAN	BRAK WSK		PLH220035	-
11.	11-14-2-08-89 --b -00	0,01	LINIE	-		PLH220035	-
12.	11-14-2-08-109 -b -00	2,34	D-STAN	BRAK WSK		PLH220035	-
13.	11-14-2-08-109 --i -00	0,03	LINIE	-		PLH220035	-
14.	11-14-2-08-109 --j -00	0,02	LINIE	-		PLH220035	-
RAZEM		13,19					
Działania zgodne z planem ochrony rezerwatu							
„Przytoń”							
1.	11-14-1-06-379 -a -00	6,81	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
2.	11-14-1-06-379 -c -00	5,04	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
3.	11-14-2-09-66 -a -00	2,69	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
4.	11-14-2-09-66 -f -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
5.	11-14-2-09-66 -h -00	2,02	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
RAZEM		18,05					
Działania zgodne z planem urzędzenia lasu							
OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU							
„Fragment Borów Tucholskich”							
1.	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.2.	1151,66	lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z planem urzędzenia lasu	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
„Okolice Jezior Krępsko i Szczytno”							
1.	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.2.	1521,69	lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z planem	Zgodnie z ustawą	-	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
				urządzenia lasu	o ochronie przyrody		
„Na Południowy wschód od Jeziora Bielsko”							
1.	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.2.	145,25	lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z planem urzędzenia lasu	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
OBSZARY NATURA 2000							
PLH220035 Jezioro Krasne							
1.	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.3.	68,58	lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z planem urzędzenia lasu	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220064	-
PLH220064 Sporysz							
1.	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.3.	406,38	lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z planem urzędzenia lasu	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
PLH220078 Nowa Brda							
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.3.	7366,65	lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z planem urzędzenia lasu	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
POMNIKI PRZYRODY							
1.	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.4.	-	18 pojedynczych drzew	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
STREFY OCHRONY							
1.	Lokalizacja stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania Bielika – zastrzeżona	221,56	Bielik – A075	W strefie całorocznej (35,25 ha) – brak wskazań gospodarczych. W strefie okresowej (186,31 ha); zabiegi pielęgnacyjne -56,37 ha.	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
2.	Lokalizacja stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania Sóweczki – zastrzeżona	6,36	Sóweczka – A217	W strefie całorocznej (6,36 ha) – brak wskazań gospodarczych.	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
NIELEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE N2000							
3150 – Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne							
1.	11-14-1-04-276 -d -00	0,90	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
2.	11-14-2-07-1 -f -00	0,03	BAGNO	-		PLH220078	-
3.	11-14-3-13-169 -i -00	8,41	JEZIORO	-		-	-
RAZEM		9,34					
<ul style="list-style-type: none"> - nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie; - zachować ostrożność w udostępnianiu do rekreacji; - nie odprowadzać wody z systemów odwadniających, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją; - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odstaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone. 							
3160 – Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne							
1.	11-14-1-02-116 -f -00	0,19	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
2.	11-14-1-02-163 -g -00	0,20	BAGNO	-		PLH220078	-
3.	11-14-1-02-167 -k -00	0,14	BAGNO	-		PLH220078	-
4.	11-14-1-04-256 -b -00	0,40	BAGNO	-		PLH220078	-
5.	11-14-1-04-338 -j -00	0,53	BAGNO	-		PLH220078	-
6.	11-14-1-04-363 -f -00	2,14	JEZIORO	-		PLH220078	-
7.	11-14-2-07-7 -l -00	0,07	BAGNO	-		PLH220078	-
8.	11-14-2-07-18 -b -00	0,14	BAGNO	-		PLH220078	-
9.	11-14-2-07-23 -b -00	0,40	ZBIORNIK	-		PLH220078	-
10.	11-14-3-12-245 -m -00	2,46	JEZIORO	-		-	-
RAZEM		6,67					
<ul style="list-style-type: none"> - nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb; - nie udostępniać do wędkowania; - nie odprowadzać wody z systemów odwadniających, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją; - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odstaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone. 							
4030 – Suche wrzosowiska							
1.	11-14-1-04-315 -k -00	0,25	PS	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
RAZEM		0,25					
<ul style="list-style-type: none"> - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy), - użytkowanie kośne z usunięciem biomasy, - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, - usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego, - przeprowadzenie kontrolowanego wypalania terenu siedliska. 							

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
6230 – Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe							
1.	11-14-1-01-93 -j -00	1,06	SUKCESJA		Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
2.	11-14-2-07-48 -f -00	0,10	R			PLH220078	-
RAZEM		1,16					
<ul style="list-style-type: none"> - użytkowanie kośnie z usunięciem biomasy i/lub pastwiskowe użytkowanie terenów łąk, - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy), - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, - usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego. - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy), - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, - usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego. 							
6410 – Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe							
1.	11-14-3-13-140 -a -00	6,89	Ł	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
2.	11-14-3-14-378 -l -00	1,24	Ł	-		-	-
3.	11-14-3-14-379 -j -00	0,42	Ł	-		-	-
RAZEM		8,55					
<ul style="list-style-type: none"> - nie zalesiać; - nie zajmować pod inwestycje, zbiorniki retencyjne itd.; - postaci wilgotnych nie odwadniać, nie konserwować; - kosić nie rzadziej niż co 2 rok. rowów odwadniających. 							
6510 – Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie							
1.	11-14-1-02-167 -c -00	0,31	R	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
2.	11-14-1-02-167 -g -00	3,03	PS	-		PLH220078	-
3.	11-14-1-02-167 -o -00	0,27	R	-		PLH220078	-
4.	11-14-1-04-314 -h -00	0,15	R	-		PLH220078	-
5.	11-14-1-05-349 -k -00	0,43	PS	-		PLH220078	-
6.	11-14-2-07-12 -b -00	0,85	Ł	-		PLH220078	-
7.	11-14-3-11-23 -h -00	0,88	PS	-		-	-
8.	11-14-3-13-114 -c -00	1,62	PS	-		-	-
9.	11-14-3-12-139A -f -00	1,10	PS	-		-	-
10.	11-14-3-13-169 -f -00	0,14	PS	-		-	-
11.	11-14-3-16-205 -g -00	15,99	Ł	-		PLH220064	-
12.	11-14-3-16-230 -j -00	1,28	PS	-		PLH220064	-
13.	11-14-3-16-231 -a -00	1,18	Ł	-		PLH220064	-
14.	11-14-3-16-256 -b -00	1,31	Ł	-		PLH220064	-
15.	11-14-3-16-256 -f -00	0,75	PS	-			
16.	11-14-3-16-257 -a -00	2,35	Ł	-		PLH220064	-
17.	11-14-3-14-387 -c -00	2,60	Ł	-		-	-
RAZEM		34,24					

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
<ul style="list-style-type: none"> - użytkowanie kośne z usunięciem biomasy i/lub pastwiskowe użytkowanie terenów łąk; - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); 							
7110* - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą							
1.	11-14-1-05-260 -f -00	0,29	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
2.	11-14-1-06-299 -m -00	1,32	BAGNO	-		PLH220078	-
3.	11-14-1-05-325 -d -00	1,69	BAGNO	-		PLH220078	-
4.	11-14-1-05-350 -d -00	1,03	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
5.	11-14-1-05-351 -a -00	0,60	BAGNO	-		PLH220078	-
RAZEM		4,93					
<ul style="list-style-type: none"> - poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); - usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; - wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy; - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odśłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone. 							
7120 – Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji							
1.	11-14-1-02-118 -i -00	0,80	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
2.	11-14-2-07-22 -b -00	0,38	BAGNO	-		PLH220078	-
3.	11-14-3-16-276 -i -00	6,45	BAGNO	-		PLH220064	-
RAZEM		7,63					
<ul style="list-style-type: none"> - poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); - usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; - wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy; - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odśłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone. 							
7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska							
1.	11-14-1-03-29 -d -00	0,67	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
2.	11-14-1-03-47 -d -00	0,85	BAGNO	-		-	-
3.	11-14-1-01-71 -c -00	0,37	BAGNO	-		PLH220078	-
4.	11-14-1-01-71 -h -00	0,67	BAGNO	-		-	-
5.	11-14-1-01-93 -i -00	3,23	BAGNO	-		PLH220078	-
6.	11-14-1-02-115 -b -00	0,64	BAGNO	-		PLH220078	-
7.	11-14-1-02-116 -f -00	0,41	BAGNO	-		PLH220078	-
8.	11-14-1-02-117 -f -00	0,26	BAGNO	-		PLH220078	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
9.	11-14-1-02-136 -h -00	0,83	BAGNO	-		PLH220078	-
10.	11-14-1-03-148 -i -00	0,84	SUKCESJA	-		PLH220078	-
11.	11-14-1-03-148 -j -00	7,70	BAGNO	-		PLH220078	-
12.	11-14-1-03-149 -i -00	3,93	BAGNO	-		PLH220078	-
13.	11-14-1-03-152 -g -00	0,38	BAGNO	-		PLH220078	-
14.	11-14-1-02-163 -g -00	0,15	BAGNO	-		PLH220078	-
15.	11-14-1-02-165 -h -00	1,02	BAGNO	-		PLH220078	-
16.	11-14-1-02-165 -i -00	1,16	BAGNO	-		PLH220078	-
17.	11-14-1-02-194 -f -00	3,04	BAGNO	-		PLH220078	-
18.	11-14-1-05-211 -g -00	0,40	BAGNO	-		PLH220078	-
19.	11-14-1-06-215 -b -00	0,32	BAGNO	-		PLH220078	-
20.	11-14-1-06-244 -j -00	0,57	BAGNO	-		PLH220078	-
21.	11-14-1-04-256 -b -00	0,32	BAGNO	-		PLH220078	-
22.	11-14-1-04-316 -d -00	0,44	BAGNO	-		PLH220078	-
23.	11-14-1-05-324 -i -00	1,46	BAGNO	-		PLH220078	-
24.	11-14-1-04-338 -j -00	0,19	BAGNO	-		PLH220078	-
25.	11-14-1-05-349 -c -00	0,48	BAGNO	-		PLH220078	-
26.	11-14-2-07-7 -l -00	0,21	BAGNO	-		PLH220078	-
27.	11-14-2-07-30 -k -00	1,28	BAGNO	-		PLH220078	-
28.	11-14-2-07-31 -g -00	0,68	BAGNO	-		PLH220078	-
29.	11-14-2-08-68 -h -00	0,80	BAGNO	-		PLH220035	-
30.	11-14-2-08-93 -j -00	0,50	BAGNO	-		-	-
31.	11-14-2-08-112 -b -00	0,31	BAGNO	-		-	-
32.	11-14-2-08-112 -f -00	0,38	BAGNO	-		-	-
33.	11-14-2-09-119 -g -00	0,56	BAGNO	-		-	-
34.	11-14-2-08-122 -b -00	1,26	BAGNO	-		-	-
35.	11-14-2-08-124 -c -00	2,52	BAGNO	-		-	-
36.	11-14-2-08-126 -b -00	2,82	BAGNO	-		-	-
37.	11-14-2-08-127 -d -00	0,30	BAGNO	-		-	-
38.	11-14-2-08-127 -g -00	0,26	BAGNO	-		-	-
39.	11-14-2-08-133 -f -00	0,30	BAGNO	-		-	-
40.	11-14-2-08-142 -b -00	0,72	BAGNO	-		-	-
41.	11-14-2-08-143 -l -00	1,91	BAGNO	-		-	-
42.	11-14-2-08-145 -c -00	1,24	BAGNO	-		-	-
43.	11-14-2-10-169 -f -00	0,30	BAGNO	-		-	-
44.	11-14-3-11-23 -d -00	0,60	BAGNO	-		-	-
45.	11-14-3-11-23 -i -00	0,91	BAGNO	-		-	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)		
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)				
1	2	3	4	5	6	7	8		
46.	11-14-3-11-69 -o -00	0,49	SUKCESJA	BRAK WSK		-	-		
47.	11-14-3-14-90 -d -00	0,87	BAGNO	-		-	-		
48.	11-14-3-14-159 -f -00	0,63	BAGNO	-		-	-		
49.	11-14-3-13-169 -t -00	0,42	BAGNO	-		-	-		
50.	11-14-3-13-219 -k -00	0,39	BAGNO	-		-	-		
51.	11-14-3-12-245 -n -00	0,88	BAGNO	-		-	-		
52.	11-14-3-16-250 -c -00	15,73	BAGNO	-		PLH220064	-		
53.	11-14-3-12-270 -b -00	1,66	BAGNO	-		-	-		
54.	11-14-3-12-294 -a -00	1,20	BAGNO	-		-	-		
55.	11-14-3-12-294 -b -00	0,50	BAGNO	-		-	-		
RAZEM		70,96							
<ul style="list-style-type: none"> - poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); - usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; - wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy; - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone. 									
7220 – Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>									
1.	11-14-1-05-264 -i -00	0,02	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-		
2.	11-14-3-15-307 -c -00	0,38	BAGNO	-		PLH220078	-		
RAZEM		0,40							
<ul style="list-style-type: none"> - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone. 									
7230 – Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzowisk i mechowisk									
1.	11-14-1-02-111 -b -00	2,03	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody		-		
2.	11-14-1-04-248 -a -00	6,36	BAGNO	-		PLH220078	-		
3.	11-14-1-04-276 -d -00	2,48	BAGNO	-		PLH220078	-		
4.	11-14-1-04-277 -i -00	2,63	BAGNO	-		PLH220078	-		
5.	11-14-1-04-308 -d -00	2,1	BAGNO	-		PLH220078	-		
6.	11-14-1-04-308 -f -00	1,15	BAGNO	-		PLH220078	-		
7.	11-14-1-05-346 -j -00	0,71	Ł	-		PLH220078	-		
8.	11-14-1-05-351 -f -00	0,5	BAGNO	-		PLH220078	-		

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)	
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)			
1	2	3	4	5	6	7	8	
9.	11-14-1-05-352 -h -00	1,5	BAGNO	-	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-	
10.	11-14-2-07-1 -f -00	0,22	BAGNO	-		PLH220078	-	
11.	11-14-2-07-11 -b -00	0,47	BAGNO	-		PLH220078	-	
12.	11-14-2-07-12 -a -00	0,76	BAGNO	-		PLH220078	-	
13.	11-14-2-07-27 -d -00	1,28	BAGNO	-		PLH220078	-	
14.	11-14-3-12-294 -a -00	2	BAGNO	-			-	
15.	11-14-3-12-294 -b -00	0,3	BAGNO	-			-	
16.	11-14-3-12-294 -h -00	0,7	BAGNO	-			-	
17.	11-14-3-15-323 -i -00	0,35	BAGNO	-		PLH220078	-	
18.	11-14-3-15-324 -b -00	0,3	BAGNO	-		PLH220078	-	
19.	11-14-3-15-338 -j -00	0,41	BAGNO	-		PLH220078	-	
RAZEM		26,25						

- ręczne koszenie roślinności zielnej i usuwanie drzew i krzewów (zostawiać jałowce i sosny o średnicy u nasady pow. 10 cm oraz kępy innych drzew i krzewów),
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

LEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE N2000

9110 – Kwaśne buczyny

1.	11-14-1-02-166 -h -00	1,16	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
2.	11-14-1-02-166 -l -00	2,73	D-STAN	IIAU		PLH220078	-
3.	11-14-1-05-205 -c -00	4,43	D-STAN	TW		PLH220078	-
4.	11-14-1-05-206 -g -00	2,26	D-STAN	TW		PLH220078	-
5.	11-14-1-05-213 -f -00	0,54	D-STAN	IIAU		PLH220078	-
6.	11-14-1-05-237 -b -00	2,99	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
7.	11-14-1-06-367 -i -00	1,21	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
8.	11-14-1-06-379 -a -00	6,81	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
9.	11-14-2-07-7 -a -00	1,2	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
10.	11-14-2-07-8 -b -00	1,46	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
11.	11-14-2-07-9 -b -00	1,78	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
12.	11-14-2-09-66 -a -00	2,69	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
13.	11-14-2-09-66 -f -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
14.	11-14-2-09-149 -a -00	0,88	D-STAN	BRAK WSK		-	-
15.	11-14-2-09-158 -c -00	2,32	D-STAN	IIAU		-	-
16.	11-14-2-09-158 -d -00	2,14	D-STAN	TW		-	-
17.	11-14-2-09-158 -j -00	0,62	D-STAN	TP		-	-
18.	11-14-2-09-159 -a -00	2,24	D-STAN	TW		-	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
19.	11-14-2-09-159 -h -00	1,12	D-STAN	IIAU	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
20.	11-14-2-09-165 -b -00	3,38	D-STAN	BRAK WSK		-	-
21.	11-14-2-09-176 -a -00	6,8	D-STAN	BRAK WSK		-	-
22.	11-14-2-10-207 -l -00	1,01	D-STAN	TW		-	-
23.	11-14-3-16-206 -d -00	5,06	D-STAN	CP		PLH220064	-
24.	11-14-3-16-206 -i -00	5,82	D-STAN	IIA		PLH220064	-
25.	11-14-3-16-229 -i -00	2,33	D-STAN	TP		PLH220064	-
26.	11-14-3-16-230 -d -00	12,68	D-STAN	TP		PLH220064	-
27.	11-14-3-16-231 -b -00	3,92	D-STAN	IIAU		PLH220064	-
28.	11-14-3-16-256 -a -00	5,63	D-STAN	TP		PLH220064	-
29.	11-14-3-16-256 -h -00	1,12	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
30.	11-14-3-16-281 -b -00	10,93	D-STAN	TP		PLH220064	-
31.	11-14-3-16-281 -d -00	2,47	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
RAZEM		101,22					
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych. 							
9130 – Żyzne buczyny							
1.	11-14-2-08-146 -l -00	4,20	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
2.	11-14-2-08-146 -n -00	0,87	D-STAN	BRAK WSK		-	-
3.	11-14-2-09-150 -a -00	1,68	D-STAN	BRAK WSK		-	-
4.	11-14-2-09-150 -c -00	1,51	D-STAN	BRAK WSK		-	-
5.	11-14-2-09-152 -c -00	0,93	D-STAN	TW		-	-
6.	11-14-2-09-163 -b -00	0,83	D-STAN	BRAK WSK		-	-
7.	11-14-2-09-163 -g -00	10,07	D-STAN	TW		-	-
8.	11-14-2-10-177 -c -00	3,09	D-STAN	TW		-	-
9.	11-14-2-10-177 -f -00	1,61	D-STAN	TW		-	-
10.	11-14-2-10-180 -b -00	6,25	D-STAN	TW		-	-
11.	11-14-2-10-181 -c -00	3,37	D-STAN	AGROT		-	-
12.	11-14-2-10-182 -a -00	7,10	D-STAN	TP		-	-
13.	11-14-2-10-182 -b -00	2,08	D-STAN	IIA		-	-
14.	11-14-2-10-182 -n -00	3,74	D-STAN	BRAK WSK		-	-
15.	11-14-2-10-203 -f -00	1,02	D-STAN	BRAK WSK		-	-
16.	11-14-2-10-203 -h -00	2,71	D-STAN	CP		-	-
17.	11-14-2-10-204 -h -00	5,20	D-STAN	BRAK WSK		-	-
18.	11-14-2-10-205 -a -00	3,00	D-STAN	BRAK WSK		-	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
RAZEM		59,26					
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych. 							
9160 – Grądy subatlantyckie							
1.	11-14-1-05-214 -m -00	0,84	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
2.	11-14-1-05-349 -n -00	0,47	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
3.	11-14-2-09-85 -d -00	2,07	D-STAN	TP		PLH220078	-
4.	11-14-2-08-146 -f -00	1,76	D-STAN	BRAK WSK		-	-
5.	11-14-2-08-146 -i -00	1,84	D-STAN	BRAK WSK		-	-
RAZEM		6,98					
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych. 							
91D0* – Bory i lasy bagienne							
1.	11-14-1-01-1 -c -00	1,83	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
2.	11-14-1-01-71 -c -00	0,26	BAGNO	-		PLH220078	-
3.	11-14-1-02-107 -c -00	1,19	D-STAN	BRAK WSK		-	-
4.	11-14-1-02-111 -d -00	1,05	D-STAN	BRAK WSK		-	-
5.	11-14-1-02-121 -c -00	1,36	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
6.	11-14-1-02-136 -d -00	1,26	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
7.	11-14-1-02-136 -f -00	0,90	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
8.	11-14-1-02-136 -i -00	1,56	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
9.	11-14-1-02-136 -k -00	0,50	BAGNO	-		-	-
10.	11-14-1-02-137 -a -00	0,51	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
11.	11-14-1-02-137 -f -00	2,47	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
12.	11-14-1-02-142 -f -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
13.	11-14-1-02-143 -g -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
14.	11-14-1-02-144 -b -00	4,31	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
15.	11-14-1-02-144 -c -00	4,30	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
16.	11-14-1-02-144 -j -00	1,96	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
17.	11-14-1-02-144 -k -00	0,19	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
18.	11-14-1-02-145 -d -00	1,74	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
19.	11-14-1-03-148 -g -00	1,13	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
20.	11-14-1-03-148 -k -00	0,88	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
21.	11-14-1-03-149 -d -00	0,87	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
22.	11-14-1-03-150 -m -00	0,99	BAGNO	-		PLH220078	-
23.	11-14-1-02-163 -d -00	0,44	BAGNO	-		PLH220078	-
24.	11-14-1-02-163 -f -00	1,59	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
25.	11-14-1-02-167 -k -00	1,20	BAGNO	-		PLH220078	-
26.	11-14-1-02-167 -l -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
27.	11-14-1-02-167 -n -00	1,03	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
28.	11-14-1-02-171 -a -00	1,36	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
29.	11-14-1-02-171 -j -00	2,59	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
30.	11-14-1-02-172 -c -00	1,24	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
31.	11-14-1-02-172 -d -00	1,94	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
32.	11-14-1-02-172 -i -00	1,76	SUKCESJA	-		PLH220078	-
33.	11-14-1-02-172 -k -00	1,00	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
34.	11-14-1-02-173 -c -00	0,93	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
35.	11-14-1-02-173 -d -00	3,74	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
36.	11-14-1-02-173 -f -00	1,59	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
37.	11-14-1-02-173 -h -00	1,10	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
38.	11-14-1-02-174 -a -00	3,41	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
39.	11-14-1-02-174 -d -00	1,4	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
40.	11-14-1-02-175 -b -00	0,71	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
41.	11-14-1-02-175 -c -00	2,15	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
42.	11-14-1-02-175 -d -00	0,65	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
43.	11-14-1-03-177 -a -00	1,89	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
44.	11-14-1-03-177 -l -00	0,56	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
45.	11-14-1-03-178 -a -00	1,26	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
46.	11-14-1-03-178 -b -00	4,89	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
47.	11-14-1-03-178 -d -00	1,54	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
48.	11-14-1-03-179 -f -00	0,74	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
49.	11-14-1-03-179 -g -00	1,62	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
50.	11-14-1-03-179 -h -00	1,35	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
51.	11-14-1-03-179 -j -00	5,16	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
52.	11-14-1-03-180 -g -00	1,41	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
53.	11-14-1-03-182 -g -00	1,70	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
54.	11-14-1-03-182 -h -00	0,40	BAGNO	-		PLH220078	-
55.	11-14-1-02-194 -c -00	9,78	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
56.	11-14-1-02-198 -d -00	2,25	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
57.	11-14-1-02-199 -b -00	2,81	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
58.	11-14-1-02-200 -x -00	3,28	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
59.	11-14-1-02-201 -c -00	4,06	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
60.	11-14-1-02-202 -g -00	0,65	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
61.	11-14-1-02-204 -i -00	0,59	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
62.	11-14-1-05-205 -g -00	1,01	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
63.	11-14-1-05-209 -a -00	1,57	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
64.	11-14-1-05-211 -a -00	1,58	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
65.	11-14-1-05-211 -d -00	1,39	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
66.	11-14-1-05-211 -k -00	1,63	SUKCESJA	-		PLH220078	-
67.	11-14-1-05-212 -j -00	2,43	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
68.	11-14-1-04-221 -c -00	0,57	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
69.	11-14-1-04-223 -d -00	1,40	BAGNO	-		PLH220078	-
70.	11-14-1-04-224 -f -00	0,94	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
71.	11-14-1-04-224 -h -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
72.	11-14-1-04-227 -c -00	0,55	BAGNO	-		PLH220078	-
73.	11-14-1-04-227 -f -00	0,58	BAGNO	-		PLH220078	-
74.	11-14-1-04-228 -c -00	0,98	SUKCESJA	-		PLH220078	-
75.	11-14-1-04-229 -b -00	5,81	SUKCESJA	-		PLH220078	-
76.	11-14-1-04-230 -c -00	2,11	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
77.	11-14-1-05-231 -b -00	1,26	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
78.	11-14-1-05-231 -h -00	0,33	BAGNO	-		PLH220078	-
79.	11-14-1-05-231 -k -00	0,45	SUKCESJA	-		PLH220078	-
80.	11-14-1-05-234 -c -00	1,27	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
81.	11-14-1-04-248 -a -00	1,28	BAGNO	-		PLH220078	-
82.	11-14-1-04-251 -c -00	1,28	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
83.	11-14-1-04-252 -b -00	0,78	BAGNO	-		PLH220078	-
84.	11-14-1-04-255 -b -00	0,64	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
85.	11-14-1-04-255 -c -00	1,24	BAGNO	-		PLH220078	-
86.	11-14-1-04-255 -d -00	0,97	BAGNO	-		PLH220078	-
87.	11-14-1-04-256 -b -00	4,02	BAGNO	-		PLH220078	-
88.	11-14-1-04-256 -c -00	10,51	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
89.	11-14-1-04-257 -d -00	6,95	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
90.	11-14-1-04-258 -c -00	6,68	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
91.	11-14-1-04-258 -d -00	2,11	BAGNO	-		PLH220078	-
92.	11-14-1-04-258 -g -00	0,41	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
93.	11-14-1-05-259 -d -00	3,45	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
94.	11-14-1-05-259 -f -00	0,84	BAGNO	-		PLH220078	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
95.	11-14-1-05-259 -g -00	0,45	BAGNO	-		PLH220078	-
96.	11-14-1-05-260 -d -00	2,67	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
97.	11-14-1-05-265 -i -00	1,61	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
98.	11-14-1-05-265 -l -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
99.	11-14-1-04-276 -c -00	3,45	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
100.	11-14-1-04-276 -f -00	1,44	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
101.	11-14-1-04-277 -h -00	6,62	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
102.	11-14-1-04-277 -j -00	0,26	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
103.	11-14-1-04-282 -c -00	1,08	BAGNO	-		PLH220078	-
104.	11-14-1-05-290 -g -00	0,71	BAGNO	-		PLH220078	-
105.	11-14-1-05-291 -n -00	3,02	BAGNO	-		PLH220078	-
106.	11-14-1-05-291 -o -00	3,19	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
107.	11-14-1-05-291 -r -00	0,56	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
108.	11-14-1-05-292 -f -00	3,94	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
109.	11-14-1-05-292 -k -00	2,80	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
110.	11-14-1-05-293 -b -00	1,23	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
111.	11-14-1-05-293 -h -00	1,57	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
112.	11-14-1-05-294 -b -00	1,91	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
113.	11-14-1-05-294 -g -00	0,27	BAGNO	-		PLH220078	-
114.	11-14-1-06-298 -n -00	0,70	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
115.	11-14-1-06-300 -d -00	1,42	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
116.	11-14-1-06-300 -j -00	1,96	BAGNO	-		PLH220078	-
117.	11-14-1-06-300 -k -00	0,83	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
118.	11-14-1-06-301 -f -00	0,71	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
119.	11-14-1-06-301 -g -00	1,38	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
120.	11-14-1-04-307 -c -00	0,70	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
121.	11-14-1-04-307 -h -00	0,72	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
122.	11-14-1-04-307 -l -00	0,83	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
123.	11-14-1-04-308 -a -00	3,27	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
124.	11-14-1-04-308 -b -00	1,52	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
125.	11-14-1-04-308 -c -00	0,80	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
126.	11-14-1-04-310 -g -00	1,37	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
127.	11-14-1-04-310 -h -00	0,59	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
128.	11-14-1-05-317 -d -00	1,10	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
129.	11-14-1-05-319 -f -00	1,13	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
130.	11-14-1-05-320 -c -00	5,10	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
131.	11-14-1-05-321 -a -00	2,17	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
132.	11-14-1-05-321 -d -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
133.	11-14-1-05-321 -f -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
134.	11-14-1-05-322 -d -00	2,54	BAGNO	-		PLH220078	-
135.	11-14-1-05-322 -f -00	1,45	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
136.	11-14-1-05-323 -h -00	0,63	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
137.	11-14-1-05-327 -b -00	0,97	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
138.	11-14-1-05-327 -f -00	0,86	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
139.	11-14-1-05-327 -i -00	1,42	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
140.	11-14-1-06-330 -b -00	0,81	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
141.	11-14-1-04-335 -b -00	0,43	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
142.	11-14-1-04-336 -f -00	2,70	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
143.	11-14-1-04-336 -g -00	4,21	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
144.	11-14-1-04-337 -c -00	11,45	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
145.	11-14-1-04-337 -d -00	2,20	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
146.	11-14-1-04-337 -h -00	4,52	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
147.	11-14-1-04-338 -a -00	2,00	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
148.	11-14-1-04-338 -h -00	1,30	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
149.	11-14-1-04-341 -i -00	1,88	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
150.	11-14-1-04-342 -a -00	1,75	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
151.	11-14-1-04-342 -k -00	0,42	BAGNO	-		PLH220078	-
152.	11-14-1-04-344 -k -00	5,42	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
153.	11-14-1-05-345 -f -00	1,41	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
154.	11-14-1-06-353 -c -00	0,72	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
155.	11-14-1-06-353 -i -00	1,37	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
156.	11-14-1-06-355 -f -00	2,94	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
157.	11-14-1-04-358 -b -00	1,10	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
158.	11-14-1-04-359 -a -00	2,69	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
159.	11-14-1-04-359 -d -00	0,77	D-STAN	BRAK WSK		-	-
160.	11-14-1-04-361 -m -00	2,00	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
161.	11-14-1-04-362 -b -00	1,59	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
162.	11-14-1-04-363 -c -00	0,61	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
163.	11-14-1-04-366 -b -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
164.	11-14-1-04-366 -c -00	1,02	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
165.	11-14-1-06-373 -i -00	1,14	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
166.	11-14-2-07-2 -n -00	0,59	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
167.	11-14-2-07-3 -l -00	1,52	BAGNO	-		PLH220078	-
168.	11-14-2-07-3 -o -00	2,78	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
169.	11-14-2-07-4 -j -00	0,45	BAGNO	-		PLH220078	-
170.	11-14-2-07-4 -m -00	2,01	BAGNO	-		PLH220078	-
171.	11-14-2-07-4 -n -00	2,44	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
172.	11-14-2-07-4 -o -00	0,41	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
173.	11-14-2-07-5 -m -00	3,35	BAGNO	-		PLH220078	-
174.	11-14-2-07-5 -n -00	1,01	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
175.	11-14-2-07-5 -o -00	4,56	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
176.	11-14-2-07-6 -r -00	0,96	D-STAN	BRAK WSK		-	-
177.	11-14-2-07-7 -j -00	4,38	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
178.	11-14-2-07-7 -k -00	0,32	BAGNO	-		PLH220078	-
179.	11-14-2-07-7 -m -00	1,95	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
180.	11-14-2-07-8 -k -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
181.	11-14-2-07-8 -l -00	3,51	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
182.	11-14-2-07-9 -k -00	1,28	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
183.	11-14-2-07-12A -g -00	0,13	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
184.	11-14-2-07-14 -c -00	3,46	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
185.	11-14-2-07-14 -k -00	1,54	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
186.	11-14-2-07-15 -a -00	0,61	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
187.	11-14-2-07-15 -b -00	2,54	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
188.	11-14-2-07-15 -f -00	1,96	BAGNO	-		PLH220078	-
189.	11-14-2-07-15 -g -00	1,04	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
190.	11-14-2-07-15 -i -00	0,83	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
191.	11-14-2-07-15 -k -00	1,63	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
192.	11-14-2-07-15 -l -00	1,93	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
193.	11-14-2-07-15 -m -00	2,21	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
194.	11-14-2-07-16 -a -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
195.	11-14-2-07-16 -b -00	8,29	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
196.	11-14-2-07-16 -c -00	1,78	BAGNO	-		PLH220078	-
197.	11-14-2-07-16 -d -00	1,30	BAGNO	-		PLH220078	-
198.	11-14-2-07-16 -g -00	1,99	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
199.	11-14-2-07-16 -j -00	1,96	BAGNO	-		PLH220078	-
200.	11-14-2-07-16 -k -00	1,08	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
201.	11-14-2-07-17 -a -00	14,68	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
202.	11-14-2-07-17 -b -00	0,39	BAGNO	-		PLH220078	-
203.	11-14-2-07-17 -d -00	5,75	BAGNO	-		PLH220078	-
204.	11-14-2-07-17 -h -00	3,36	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
205.	11-14-2-07-18 -a -00	2,06	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
206.	11-14-2-07-18 -b -00	7,89	BAGNO	-		PLH220078	-
207.	11-14-2-07-18 -f -00	1,64	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
208.	11-14-2-07-21 -c -00	1,09	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
209.	11-14-2-07-22 -a -00	1,09	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
210.	11-14-2-07-22 -d -00	1,23	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
211.	11-14-2-07-22 -h -00	2,60	SUKCESJA	-		PLH220078	-
212.	11-14-2-07-23 -a -00	2,39	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
213.	11-14-2-07-23 -d -00	1,80	BAGNO	-		PLH220078	-
214.	11-14-2-07-23 -f -00	1,51	SUKCESJA	-		PLH220078	-
215.	11-14-2-07-28 -j -00	1,67	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
216.	11-14-2-07-28 -k -00	0,84	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
217.	11-14-2-07-29 -h -00	2,01	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
218.	11-14-2-07-29 -r -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
219.	11-14-2-07-29 -w -00	1,23	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
220.	11-14-2-07-30 -d -00	0,86	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
221.	11-14-2-07-30 -j -00	2,63	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
222.	11-14-2-07-31 -b -00	5,63	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
223.	11-14-2-07-31 -f -00	1,24	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
224.	11-14-2-07-33 -b -00	7,45	BAGNO	-		PLH220078	-
225.	11-14-2-07-33 -c -00	3,21	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
226.	11-14-2-07-33 -f -00	0,94	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
227.	11-14-2-07-33 -g -00	1,00	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
228.	11-14-2-07-34 -a -00	1,85	BAGNO	-		PLH220078	-
229.	11-14-2-07-34 -c -00	0,75	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
230.	11-14-2-07-34 -f -00	0,93	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
231.	11-14-2-07-40 -g -00	1,17	D-STAN	TP		-	-
232.	11-14-2-07-45 -l -00	1,90	D-STAN	BRAK WSK		-	-
233.	11-14-2-07-47 -n -00	1,58	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
234.	11-14-2-07-48 -n -00	2,63	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
235.	11-14-2-07-50 -i -00	0,75	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
236.	11-14-2-07-52 -b -00	1,34	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
237.	11-14-2-07-54 -a -00	1,46	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
238.	11-14-2-07-54 -k -00	1,30	D-STAN	BRAK WSK		-	-
239.	11-14-2-07-55 -g -00	1,28	D-STAN	BRAK WSK		-	-
240.	11-14-2-07-56 -c -00	3,06	D-STAN	BRAK WSK		-	-
241.	11-14-2-07-56 -f -00	0,78	D-STAN	BRAK WSK		-	-
242.	11-14-2-08-68 -b -00	1,98	D-STAN	BRAK WSK		PLH220035	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
243.	11-14-2-08-72 -j -00	1,08	D-STAN	BRAK WSK		-	-
244.	11-14-2-08-72 -k -00	1,58	D-STAN	BRAK WSK		-	-
245.	11-14-2-08-72 -l -00	2,39	D-STAN	BRAK WSK		-	-
246.	11-14-2-08-72 -m -00	1,60	D-STAN	BRAK WSK		-	-
247.	11-14-2-08-73 -f -00	3,77	D-STAN	BRAK WSK		-	-
248.	11-14-2-08-73 -k -00	2,50	D-STAN	BRAK WSK		-	-
249.	11-14-2-08-73 -l -00	7,31	D-STAN	BRAK WSK		-	-
250.	11-14-2-08-75 -c -00	0,52	D-STAN	BRAK WSK		-	-
251.	11-14-2-08-75 -h -00	4,05	D-STAN	BRAK WSK		-	-
252.	11-14-2-08-92A -b -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		-	-
253.	11-14-2-08-110 -c -00	1,15	D-STAN	BRAK WSK		-	-
254.	11-14-2-08-112 -h -00	1,03	D-STAN	BRAK WSK		-	-
255.	11-14-2-09-115 -a -00	0,91	D-STAN	BRAK WSK		-	-
256.	11-14-2-09-115 -c -00	2,90	D-STAN	BRAK WSK		-	-
257.	11-14-2-08-126 -f -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK		-	-
258.	11-14-2-08-126 -i -00	1,12	D-STAN	BRAK WSK		-	-
259.	11-14-2-08-128 -d -00	2,91	D-STAN	BRAK WSK		-	-
260.	11-14-2-08-138 -b -00	0,62	D-STAN	BRAK WSK		-	-
261.	11-14-2-08-142 -c -00	2,37	D-STAN	TW		-	-
262.	11-14-2-08-142 -g -00	2,04	D-STAN	BRAK WSK		-	-
263.	11-14-2-08-144 -f -00	1,23	D-STAN	BRAK WSK		-	-
264.	11-14-2-08-144 -h -00	4,38	D-STAN	BRAK WSK		-	-
265.	11-14-2-09-157 -a -00	2,63	BAGNO	-		-	-
266.	11-14-2-10-168 -d -00	1,38	D-STAN	BRAK WSK		-	-
267.	11-14-2-10-169 -g -00	4,08	D-STAN	BRAK WSK		-	-
268.	11-14-2-10-169 -m -00	0,69	D-STAN	BRAK WSK		-	-
269.	11-14-2-10-170 -g -00	7,55	D-STAN	BRAK WSK		-	-
270.	11-14-2-10-204 -c -00	1,16	SUKCESJA	-		-	-
271.	11-14-2-10-204 -d -00	1,07	D-STAN	BRAK WSK		-	-
272.	11-14-2-10-207 -k -00	0,52	D-STAN	BRAK WSK		-	-
273.	11-14-3-13-93 -j -00	1,00	D-STAN	BRAK WSK		-	-
274.	11-14-3-14-151 -j -00	0,90	D-STAN	BRAK WSK		-	-
275.	11-14-3-16-175 -c -00	0,50	D-STAN	BRAK WSK		-	-
276.	11-14-3-16-175 -g -00	1,89	D-STAN	BRAK WSK		-	-
277.	11-14-3-16-176 -i -00	4,35	D-STAN	BRAK WSK		-	-
278.	11-14-3-16-177 -d -00	3,47	D-STAN	BRAK WSK		-	-
279.	11-14-3-16-178 -h -00	1,60	D-STAN	BRAK WSK		-	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
280.	11-14-3-16-178 -i -00	1,30	D-STAN	BRAK WSK		-	-
281.	11-14-3-16-179 -b -00	3,18	D-STAN	TW		-	-
282.	11-14-3-16-179 -g -00	2,16	D-STAN	TW		-	-
283.	11-14-3-16-181 -g -00	1,36	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
284.	11-14-3-16-200 -d -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK		-	-
285.	11-14-3-16-200 -j -00	3,33	D-STAN	TW		-	-
286.	11-14-3-16-201 -a -00	2,61	D-STAN	BRAK WSK		-	-
287.	11-14-3-16-201 -b -00	0,39	SUKCESJA	BRAK WSK		-	-
288.	11-14-3-16-201 -f -00	2,79	D-STAN	TW		-	-
289.	11-14-3-16-201 -o -00	1,91	D-STAN	BRAK WSK		-	-
290.	11-14-3-16-202 -d -00	1,97	D-STAN	BRAK WSK		-	-
291.	11-14-3-16-202 -f -00	2,15	SUKCESJA	BRAK WSK		-	-
292.	11-14-3-16-203 -d -00	3,23	D-STAN	BRAK WSK		-	-
293.	11-14-3-16-208 -j -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK		-	-
294.	11-14-3-16-224 -h -00	2,95	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
295.	11-14-3-16-224 -i -00	0,67	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
296.	11-14-3-16-225 -f -00	1,54	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
297.	11-14-3-16-225 -g -00	2,11	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
298.	11-14-3-16-227 -f -00	0,9	D-STAN	BRAK WSK		-	-
299.	11-14-3-16-227 -i -00	1,37	D-STAN	BRAK WSK		-	-
300.	11-14-3-16-230 -a -00	2,94	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
301.	11-14-3-16-232 -g -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		-	-
302.	11-14-3-16-232 -h -00	1,85	D-STAN	BRAK WSK		-	-
303.	11-14-3-16-250 -b -00	1,96	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
304.	11-14-3-16-250 -d -00	9,92	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
305.	11-14-3-16-252 -c -00	1,25	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
306.	11-14-3-16-252 -h -00	1,68	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
307.	11-14-3-16-252 -k -00	1,67	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
308.	11-14-3-16-253 -j -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
309.	11-14-3-16-253 -k -00	0,91	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
310.	11-14-3-16-254 -b -00	2,56	D-STAN	BRAK WSK		-	-
311.	11-14-3-16-255 -j -00	3,79	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
312.	11-14-3-16-275 -d -00	4,69	D-STAN	BRAK WSK		-	-
313.	11-14-3-16-275 -f -00	4,62	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
314.	11-14-3-16-275 -i -00	1,99	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
315.	11-14-3-16-275 -k -00	3,75	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-
316.	11-14-3-16-275 -l -00	0,74	D-STAN	CW		PLH220064	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)	
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)			
1	2	3	4	5	6	7	8	
317.	11-14-3-16-276 -a -00	2,87	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-	
318.	11-14-3-16-276 -g -00	1,61	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-	
319.	11-14-3-16-276 -h -00	1,36	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-	
320.	11-14-3-16-276 -j -00	1,99	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-	
321.	11-14-3-16-276 -k -00	1,85	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-	
322.	11-14-3-16-276 -l -00	1,18	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-	
323.	11-14-3-12-294 -j -00	0,70	D-STAN	BRAK WSK		-	-	
324.	11-14-3-16-300 -d -00	5,29	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-	
325.	11-14-3-16-300 -f -00	1,57	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-	
326.	11-14-3-16-301 -a -00	3,34	D-STAN	BRAK WSK		PLH220064	-	
327.	11-14-3-15-307 -f -00	0,83	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-	
328.	11-14-3-15-307 -g -00	1,79	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-	
329.	11-14-3-15-307 -k -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-	
330.	11-14-3-15-307 -l -00	1,47	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-	
331.	11-14-3-15-323 -l -00	0,67	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-	
332.	11-14-3-15-337 -c -00	2,64	D-STAN	BRAK WSK		-	-	
333.	11-14-3-15-346 -g -00	1,30	D-STAN	BRAK WSK		-	-	
334.	11-14-3-15-350 -m -00	1,12	D-STAN	BRAK WSK		-	-	
335.	11-14-3-15-364 -f -00	1,83	D-STAN	BRAK WSK		-	-	
336.	11-14-3-15-365 -f -00	0,36	BAGNO	-		-	-	
337.	11-14-3-15-365 -j -00	1,04	D-STAN	BRAK WSK		-	-	
338.	11-14-3-14-379 -c -00	1,60	SUKCESJA	BRAK WSK		-	-	
RAZEM		677,16						
<p>wylączenie z użytkowania rębego; usuwanie gatunków drzew niepożądanych (ekspansywnych lub obcych, w tym inwazyjnych); usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; zmiana stosunków wodnych (budowa zastawek); w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.</p>								
91E0* – Łęgi olszowe i jesionowe								
1.	11-14-1-01-62 -h -00	0,70	PS	-		Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	-	-
2.	11-14-1-01-89 -h -00	0,43	D-STAN	BRAK WSK			-	-
3.	11-14-1-02-137 -c -00	4,44	D-STAN	BRAK WSK			PLH220078	-
4.	11-14-1-02-167 -s -00	1,38	D-STAN	BRAK WSK			PLH220078	-
5.	11-14-1-02-200 -o -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK			PLH220078	-
6.	11-14-1-04-225 -a -00	1,24	D-STAN	BRAK WSK			PLH220078	-
7.	11-14-1-04-225 -h -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK			PLH220078	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
8.	11-14-1-04-226 -a -00	0,41	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
9.	11-14-1-04-226 -b -00	0,85	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
10.	11-14-1-04-226 -c -00	1,51	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
11.	11-14-1-05-235 -m -00	1,87	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
12.	11-14-1-05-267 -g -00	0,52	BAGNO	-		PLH220078	-
13.	11-14-1-05-295 -c -00	0,67	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
14.	11-14-1-05-297 -h -00	1,54	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
15.	11-14-1-06-299 -g -00	1,29	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
16.	11-14-1-04-315 -j -00	1,72	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
17.	11-14-1-04-315 -l -00	1,36	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
18.	11-14-1-05-327 -g -00	1,84	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
19.	11-14-1-05-327 -m -00	1,22	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
20.	11-14-1-04-340 -h -00	1,60	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
21.	11-14-1-04-344 -c -00	2,02	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
22.	11-14-1-04-344 -f -00	2,90	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
23.	11-14-1-05-345 -g -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
24.	11-14-1-05-346 -b -00	1,20	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
25.	11-14-1-05-346 -i -00	1,27	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
26.	11-14-1-05-349 -x -00	0,89	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
27.	11-14-1-05-349 -cx -00	0,87	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
28.	11-14-1-05-349 -fx -00	0,16	PS	-		PLH220078	-
29.	11-14-1-05-350 -j -00	3,34	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
30.	11-14-1-05-352 -k -00	1,39	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
31.	11-14-1-06-353 -n -00	1,01	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
32.	11-14-1-04-361 -c -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
33.	11-14-1-06-367 -b -00	1,63	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
34.	11-14-2-07-5 -c -00	2,84	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
35.	11-14-2-07-6 -i -00	0,44	BAGNO	-		PLH220078	-
36.	11-14-2-07-11 -a -00	0,66	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
37.	11-14-2-07-13 -a -00	0,24	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
38.	11-14-2-07-13 -j -00	0,62	BAGNO	-		PLH220078	-
39.	11-14-2-07-13 -l -00	1,02	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
40.	11-14-2-07-29 -f -00	1,81	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
41.	11-14-2-08-74 -h -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		-	-
42.	11-14-2-08-93 -h -00	0,60	D-STAN	BRAK WSK		-	-
43.	11-14-2-08-146 -d -00	0,80	D-STAN	BRAK WSK		-	-
44.	11-14-2-08-146 -g -00	1,09	D-STAN	BRAK WSK		-	-

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar siedliskowy SOO / OZW	Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO)
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	8
45.	11-14-2-09-156 -h -00	1,94	D-STAN	BRAK WSK		-	-
46.	11-14-2-09-160 -d -00	1,66	D-STAN	BRAK WSK		-	-
47.	11-14-2-09-161 -b -00	1,71	D-STAN	BRAK WSK		-	-
48.	11-14-2-09-164 -o -00	1,30	D-STAN	BRAK WSK		-	-
49.	11-14-2-09-165 -f -00	1,18	D-STAN	BRAK WSK		-	-
50.	11-14-2-09-165 -j -00	2,99	D-STAN	BRAK WSK		-	-
51.	11-14-2-09-165 -l -00	1,41	D-STAN	BRAK WSK		-	-
52.	11-14-2-09-165 -n -00	0,20	D-STAN	BRAK WSK		-	-
53.	11-14-2-10-177 -d -00	0,83	BAGNO	-		-	-
54.	11-14-2-10-178 -d -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		-	-
55.	11-14-2-10-187 -c -00	1,16	D-STAN	BRAK WSK		-	-
56.	11-14-2-10-205 -c -00	2,13	BAGNO	-		-	-
57.	11-14-3-11-69 -h -00	0,71	D-STAN	BRAK WSK		-	-
58.	11-14-3-13-115 -f -00	1,05	D-STAN	BRAK WSK		-	-
59.	11-14-3-12-214 -c -00	1,22	D-STAN	BRAK WSK		-	-
60.	11-14-3-12-267 -g -00	1,61	D-STAN	BRAK WSK		-	-
61.	11-14-3-12-284 -g -00	0,80	D-STAN	BRAK WSK		PLH220078	-
62.	11-14-3-12-294 -f -00	1,10	D-STAN	BRAK WSK		-	-
63.	11-14-3-12-294 -i -00	1,16	D-STAN	BRAK WSK		-	-
64.	11-14-3-15-359 -m -00	0,64	BAGNO	-		-	-
RAZEM		82,53					
<ul style="list-style-type: none"> - podtyp „olsy źródłiskowe” należy wyłączyć z użytkowania rębego; - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją). - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - zmiana stosunków wodnych (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych); - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone. 							
91T0* – Sosnowy bór chrobotkowy							
1.	11-14-3-15-304 -c -00	5,40	D-STAN	TP	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody	PLH220078	-
RAZEM		5,40					
<ul style="list-style-type: none"> - nie wprowadzać podszytów - w przypadku drzewostanów niskiej bonitacji, wyłączyć z użytkowania i chronić jako „powierzchnie referencyjne”, - w starych drzewostanach zawiesić cięcia rębne do czasu wyjaśnienia jak skutecznie chronić bory chrobotkowe przy zabiegach (CP, TW)w młodszych drzewostanach wynosić biomasę. 							

12.2. Zestawienie pododdziałów cennych ekosystemów wymagających wyłączenia z gospodarki leśnej (BIO) w Nadleśnictwie Niedźwiady

Lp.	Adres	BIO	Pow.	Obszar Natura 2000
1.	11-14-1-01-1 -a -00	BIO-E	1,60	-
2.	11-14-1-01-1 -c -00	BIO-W	1,83	-
3.	11-14-1-01-1 -i -00	BIO-E	0,90	-
4.	11-14-1-01-89 -b -00	BIO-W	0,63	-
5.	11-14-1-01-89 -g -00	BIO-W	1,12	-
6.	11-14-1-01-89 -h -00	BIO-W	0,43	-
7.	11-14-1-01-90 -a -00	BIO-W	3,33	-
8.	11-14-1-02-111 -c -00	BIO-W	0,41	-
9.	11-14-1-02-111 -d -00	BIO-B	1,05	-
10.	11-14-1-02-136 -f -00	BIO-B	0,90	PLH220078
11.	11-14-1-02-136 -i -00	BIO-B	1,56	PLH220078
12.	11-14-1-02-137 -a -00	BIO-B	0,51	PLH220078
13.	11-14-1-02-137 -b -00	BIO-W	1,88	PLH220078
14.	11-14-1-02-137 -c -00	BIO-W	4,44	PLH220078
15.	11-14-1-02-137 -d -00	BIO-W	1,15	-
16.	11-14-1-02-137 -f -00	BIO-B	2,47	PLH220078
17.	11-14-1-02-144 -j -00	BIO-B	1,96	PLH220078
18.	11-14-1-02-144 -k -00	BIO-B	0,19	PLH220078
19.	11-14-1-02-145 -d -00	BIO-B	1,74	PLH220078
20.	11-14-1-02-163 -f -00	BIO-B	1,59	PLH220078
21.	11-14-1-02-165 -d -00	BIO-T	1,76	PLH220078
22.	11-14-1-02-167 -l -00	BIO-B	0,92	PLH220078
23.	11-14-1-02-167 -n -00	BIO-B	1,03	PLH220078
24.	11-14-1-02-167 -s -00	BIO-W	1,38	PLH220078
25.	11-14-1-02-172 -d -00	BIO-B	1,94	PLH220078
26.	11-14-1-02-173 -c -00	BIO-B	0,93	PLH220078
27.	11-14-1-02-173 -f -00	BIO-B	1,59	PLH220078
28.	11-14-1-02-173 -h -00	BIO-B	1,100	PLH220078
29.	11-14-1-02-194 -b -00	BIO-W	3,27	PLH220078
30.	11-14-1-02-194 -c -00	BIO-B	9,78	PLH220078
31.	11-14-1-02-198 -d -00	BIO-B	2,25	PLH220078
32.	11-14-1-02-200 -x -00	BIO-B	3,28	PLH220078
33.	11-14-1-03-148 -k -00	BIO-B	0,88	PLH220078
34.	11-14-1-03-149 -d -00	BIO-B	0,87	PLH220078
35.	11-14-1-03-177 -l -00	BIO-B	0,56	PLH220078
36.	11-14-1-03-178 -a -00	BIO-B	1,26	PLH220078
37.	11-14-1-03-180 -g -00	BIO-B	1,41	PLH220078
38.	11-14-1-03-182 -g -00	BIO-B	1,70	PLH220078

Lp.	Adres	BIO	Pow.	Obszar Natura 2000
39.	11-14-1-04-221 -c -00	BIO-B	0,57	PLH220078
40.	11-14-1-04-224 -f -00	BIO-B	0,94	PLH220078
41.	11-14-1-04-224 -h -00	BIO-B	1,06	PLH220078
42.	11-14-1-04-225 -a -00	BIO-W	1,24	PLH220078
43.	11-14-1-04-251 -c -00	BIO-B	1,28	PLH220078
44.	11-14-1-04-307 -h -00	BIO-B	0,72	PLH220078
45.	11-14-1-04-308 -a -00	BIO-B	3,27	PLH220078
46.	11-14-1-04-308 -c -00	BIO-B	0,80	PLH220078
47.	11-14-1-04-310 -h -00	BIO-B	0,59	PLH220078
48.	11-14-1-04-335 -b -00	BIO-B	0,43	PLH220078
49.	11-14-1-04-337 -d -00	BIO-B	2,20	PLH220078
50.	11-14-1-04-361 -c -00	BIO-W	1,11	PLH220078
51.	11-14-1-04-363 -c -00	BIO-B	0,61	PLH220078
52.	11-14-1-05-205 -g -00	BIO-B	1,01	PLH220078
53.	11-14-1-05-210 -g -00	BIO-B	0,82	PLH220078
54.	11-14-1-05-211 -d -00	BIO-B	1,39	PLH220078
55.	11-14-1-05-212 -j -00	BIO-B	2,43	PLH220078
56.	11-14-1-05-234 -c -00	BIO-B	1,27	PLH220078
57.	11-14-1-05-322 -f -00	BIO-B	1,45	PLH220078
58.	11-14-1-05-323 -h -00	BIO-B	0,63	PLH220078
59.	11-14-1-05-327 -b -00	BIO-B	0,97	PLH220078
60.	11-14-1-05-327 -f -00	BIO-B	0,86	PLH220078
61.	11-14-1-05-327 -m -00	BIO-B	1,22	PLH220078
62.	11-14-1-05-327 -n -00	BIO-B	1,18	PLH220078
63.	11-14-1-05-349 -r -00	BIO-W	4,09	PLH220078
64.	11-14-1-05-349 -x -00	BIO-W	0,89	PLH220078
65.	11-14-1-05-350 -d -00	BIO-B	1,03	PLH220078
66.	11-14-1-05-350 -j -00	BIO-W	3,34	PLH220078
67.	11-14-1-06-353 -c -00	BIO-B	0,72	PLH220078
68.	11-14-1-06-353 -n -00	BIO-W	1,01	PLH220078
69.	11-14-2-07-1 -b -00	BIO-B	2,50	PLH220078
70.	11-14-2-07-1 -c -00	BIO-B	2,23	PLH220078
71.	11-14-2-07-1 -n -00	BIO-W	0,80	PLH220078
72.	11-14-2-07-4 -n -00	BIO-B	2,44	PLH220078
73.	11-14-2-07-12A -a -00	BIO-W	1,30	PLH220078
74.	11-14-2-07-12A -f -00	BIO-B	1,98	PLH220078
75.	11-14-2-07-12A -g -00	BIO-B	0,13	PLH220078
76.	11-14-2-07-13 -l -00	BIO-W	1,02	PLH220078
77.	11-14-2-07-13A -a -00	BIO-W	1,41	PLH220078
78.	11-14-2-07-14 -c -00	BIO-B	3,46	PLH220078
79.	11-14-2-07-14 -k -00	BIO-B	1,54	PLH220078
80.	11-14-2-07-28 -j -00	BIO-B	1,67	PLH220078
81.	11-14-2-07-29 -d -00	BIO-B	1,66	PLH220078
82.	11-14-2-07-29 -f -00	BIO-W	1,81	PLH220078

Lp.	Adres	BIO	Pow.	Obszar Natura 2000
83.	11-14-2-07-29 -h -00	BIO-B	2,01	PLH220078
84.	11-14-2-07-30 -d -00	BIO-B	0,86	PLH220078
85.	11-14-2-07-31 -f -00	BIO-B	1,24	PLH220078
86.	11-14-2-07-4 -o -00	BIO-B	0,41	PLH220078
87.	11-14-2-07-50 -i -00	BIO-B	0,75	PLH220078
88.	11-14-2-07-52 -b -00	BIO-B	1,34	PLH220078
89.	11-14-2-07-7 -j -00	BIO-B	4,38	PLH220078
90.	11-14-2-07-8 -l -00	BIO-B	3,51	PLH220078
91.	11-14-2-07-9 -k -00	BIO-B	1,28	PLH220078
92.	11-14-2-08-110 -c -00	BIO-B	1,15	-
93.	11-14-2-08-112 -h -00	BIO-B	1,03	-
94.	11-14-2-08-126 -f -00	BIO-B	0,92	-
95.	11-14-2-08-126 -i -00	BIO-B	1,12	-
96.	11-14-2-08-131 -h -00	BIO-B	0,73	-
97.	11-14-2-08-138 -b -00	BIO-B	0,62	-
98.	11-14-2-08-142 -g -00	BIO-B	2,04	-
99.	11-14-2-08-144 -h -00	BIO-B	4,38	-
100.	11-14-2-08-146 -d -00	BIO-W	0,80	-
101.	11-14-2-08-146 -f -00	BIO-W	1,76	-
102.	11-14-2-08-146 -g -00	BIO-W	1,09	-
103.	11-14-2-08-146 -i -00	BIO-W	1,84	-
104.	11-14-2-08-146 -l -00	BIO-W	4,20	-
105.	11-14-2-08-146 -m -00	BIO-E	1,15	-
106.	11-14-2-08-68 -b -00	BIO-B	1,98	PLH220035
107.	11-14-2-08-72 -j -00	BIO-B	1,08	-
108.	11-14-2-08-73 -f -00	BIO-B	3,77	-
109.	11-14-2-08-73 -l -00	BIO-B	7,31	-
110.	11-14-2-08-92A -b -00	BIO-B	0,79	-
111.	11-14-2-09-115 -a -00	BIO-B	0,91	-
112.	11-14-2-09-115 -c -00	BIO-B	2,90	-
113.	11-14-2-09-149 -a -00	BIO-T	0,88	-
114.	11-14-2-09-150 -a -00	BIO-E	1,68	-
115.	11-14-2-09-150 -b -00	BIO-E	1,62	-
116.	11-14-2-09-160 -c -00	BIO-W	1,84	-
117.	11-14-2-09-161 -b -00	BIO-W	1,71	-
118.	11-14-2-09-161 -d -00	BIO-Z	0,81	-
119.	11-14-2-09-162 -b -00	BIO-W	9,12	-
120.	11-14-2-09-163 -b -00	BIO-W	0,83	-
121.	11-14-2-09-163 -i -00	BIO-Z	1,99	-
122.	11-14-2-09-164 -c -00	BIO-A	5,95	-
123.	11-14-2-09-164 -i -00	BIO-A	5,67	-
124.	11-14-2-09-164 -j -00	BIO-A	2,22	-
125.	11-14-2-09-164 -m -00	BIO-Z	1,25	-
126.	11-14-2-09-164 -o -00	BIO-Z	1,30	-

Lp.	Adres	BIO	Pow.	Obszar Natura 2000
127.	11-14-2-09-165 -c -00	BIO-Z	2,13	-
128.	11-14-2-09-66 -d -00	BIO-W	0,50	PLH220078
129.	11-14-2-10-168 -d -00	BIO-B	1,38	-
130.	11-14-2-10-169 -g -00	BIO-B	4,08	-
131.	11-14-2-10-169 -m -00	BIO-B	0,69	-
132.	11-14-2-10-170 -g -00	BIO-B	7,55	-
133.	11-14-2-10-175 -j -00	BIO-Z	1,95	-
134.	11-14-2-10-178 -d -00	BIO-W	1,06	-
135.	11-14-2-10-182 -n -00	BIO-Z	3,74	-
136.	11-14-2-10-185 -c -00	BIO-Z	1,67	-
137.	11-14-2-10-203 -g -00	BIO-Z	1,92	-
138.	11-14-2-10-204 -d -00	BIO-B	1,07	-
139.	11-14-2-10-204 -i -00	BIO-W	0,65	-
140.	11-14-2-10-205 -a -00	BIO-A	3,00	-
141.	11-14-2-10-207 -k -00	BIO-B	0,52	-
142.	11-14-3-11-69 -h -00	BIO-W	0,71	-
143.	11-14-3-13-115 -f -00	BIO-Z	1,05	-
144.	11-14-3-13-93 -h -00	BIO-B	0,98	-
145.	11-14-3-13-93 -j -00	BIO-B	1,00	-
146.	11-14-3-16-177 -d -00	BIO-B	3,47	-
147.	11-14-3-16-178 -h -00	BIO-B	1,60	-
148.	11-14-3-16-178 -i -00	BIO-B	1,30	-
149.	11-14-3-16-179 -d -00	BIO-B	1,27	-
150.	11-14-3-16-181 -g -00	BIO-B	1,36	PLH220064
151.	11-14-3-16-208 -j -00	BIO-B	1,11	-
152.	11-14-3-16-224 -h -00	BIO-B	2,95	PLH220064
153.	11-14-3-16-224 -i -00	BIO-B	0,67	PLH220064
154.	11-14-3-16-227 -f -00	BIO-B	0,90	-
155.	11-14-3-16-227 -i -00	BIO-B	1,37	-
156.	11-14-3-16-228 -b -00	BIO-B	2,72	PLH220064
157.	11-14-3-16-230 -a -00	BIO-B	2,94	PLH220064
158.	11-14-3-16-232 -g -00	BIO-B	1,06	-
159.	11-14-3-16-232 -h -00	BIO-B	1,85	-
160.	11-14-3-16-250 -d -00	BIO-B	9,92	PLH220064
161.	11-14-3-16-252 -h -00	BIO-B	1,68	PLH220064
162.	11-14-3-16-252 -k -00	BIO-B	1,67	PLH220064
163.	11-14-3-16-253 -j -00	BIO-B	0,92	PLH220064
164.	11-14-3-16-253 -k -00	BIO-B	0,91	PLH220064
165.	11-14-3-16-255 -j -00	BIO-B	3,79	PLH220064
166.	11-14-3-16-276 -h -00	BIO-B	1,36	PLH220064
167.	11-14-3-16-276 -j -00	BIO-B	1,99	PLH220064
168.	11-14-3-16-276 -k -00	BIO-B	1,85	PLH220064
169.	11-14-3-16-279 -b -00	BIO-B	0,83	-
170.	11-14-3-16-300 -d -00	BIO-B	5,29	PLH220064

Lp.	Adres	BIO	Pow.	Obszar Natura 2000
171.	11-14-3-16-300 -f -00	BIO-B	1,57	PLH220064
172.	11-14-3-16-301 -a -00	BIO-B	3,34	PLH220064
RAZEM			318,24	